

**МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР**

Төрийн ордон, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай,
6 дугаар хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14201
Утас: (976-51) 26 08 17, Факс: (976-51) 26 24 08,
Цахим шуудан: info@cabinet.gov.mn,
Цахим хуудас: www.cabinet.gov.mn

2025.05.13 № ХХ/1370
танай _____-ны № _____-т

Санал авах тухай

Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон уг хуулийн төсөлтэй холбогдуулан бусад хуулийн төслийг боловсруулан хүргүүлж байна.

Хуулийн төсөлтэй танилцаж, Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлд заасны дагуу саналаа ирүүлнэ үү.

Хавсралт 63 хуудастай.

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА

Н.УЧРАЛ

000255008751

ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан "АЛСЫН ХАРАА-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны 2.2.30-д "Эрүүл мэндийн чиглэлээр сургалт эрхэлж байгаа байгууллагад олгох тусгай зөвшөөрөл, магадлан итгэмжлэлд тавигдах шаардлагыг шинэчилж, үйл ажиллагааг боловсронгуй болгоно." гэж, 3.5.11-д "Биеийн тамир, спортын хөтөлбөрөөр сургалт эрхэлж байгаа байгууллагад олгох тусгай зөвшөөрөл, магадлан итгэмжлэлд тавигдах шаардлагыг шинэчилж, чиг үүргийг нь хараат бус, мэргэжлийн байгууллагад шилжүүлнэ." гэж, 5.3.11-д "Төрийн байгууллагаас авдаг тодорхойлолт, зөвшөөрөл, лавлагаа, дүгнэлтийг цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлж, хөдөлгөөнт холбооны технологийг ашиглан төрийн үйлчилгээний нэгдсэн порталаас үйлчилгээ авах нөхцөлийг бүрдүүлнэ." гэж, 6.2.18-д "Байгаль орчны мэдээллийн нэгдсэн сан, байгалийн нөөц ашиглалтын бүртгэл, кадастрыг технологийн хөгжлийг ашиглан боловсронгуй болгож баяжуулах, байгаль орчны цахим зөвшөөрлийн системийг нэвтрүүлж мэдээллийн шуурхай байдал, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ." гэж тус тус заасан.

Мөн Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн 3.2.2-т заасан "БИЗНЕС, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТААТАЙ ОРЧИН" зорилтын 3.2.2.4-т "Төрийн байгууллагуудаас зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулж, зөвшөөрлийн нэгдсэн платформ хэлбэрээр эхлүүлнэ." гэж, 4.2.2-т заасан "ДЭВШИЛТЭТ ТЕХНОЛОГИД СУУРИЛСАН ЦАХИМ ЗАСАГЛАЛ" зорилтын 4.2.2.5-д "Төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналт, зөвшөөрлийн тогтолцоог шинэчилж, бүрэн цахимжуулан төрийн захиргааны үйл ажиллагааг идэвхжүүлэх, төрийн албан хаагчдыг тогтмол чадавхжуулна." гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын Их Хурлын Байнгын хорооны 2024 оны 12 дугаар сарын 24-ний өдрийн "Хуулийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, холбогдох арга хэмжээ авах талаар Монгол Улсын Засгийн газарт чиглэл өгөх тухай" 07 дугаар тогтоолоор Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, тулгарч буй асуудлыг шийдвэрлэх хүрээнд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээнд үндэслэн зөвшөөрөлгүй эрхлэх үйл ажиллагааг бүртгэл, эрх олголт, дүгнэлт зэрэг баримт бичгээр зөвшөөрөлжүүлсэн, эсхүл нийтээр дагаж мөрдөх хэм хэмжээний актад бүртгэлгүй захиргааны актаар зөвшөөрөл олгож буй асуудлын хуулийн хариуцлагыг чангатгах, хуулийн нэр томьёо, эрх зүйн зохицуулалтыг оновчтой тодорхойлох, Зөвшөөрлийн тухай хууль, салбарын хууль тогтоомжийг нийцүүлэх, уялдааг хангах, хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгах, холбогдох хуулийн төслийг боловсруулахыг Монгол Улсын Засгийн газарт чиглэл болгосон.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсэгт "Хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийсний үндсэн дээр тухайн хуульд нэмэлт оруулах, хуулийн зарим зүйл, заалтыг өөрчлөн найруулах, эсхүл тодорхой зүйл, заалтыг хүчингүй болсонд тооцох асуудлаар хуульд өөрчлөлт оруулах хуулийн төсөл боловсруулна." гэж заасны дагуу Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан зөвшөөрөлтэй холбогдох зохицуулалтын хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн үнэлгээний тайлангаар тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлох, нэр томьёог жигдлэн хуульчлах, тодорхой төрлийн тусгай

зөвшөөрөл олгох процессын журмыг салбарын хуулиудад тусгаж оруулах, тусгай зөвшөөрлүүдийг бүрэн цахимжуулах дүгнэлт, зөвлөмж гарсан.

Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдал, санхүүгийн тогтвортой байдал, нийтийн ашиг сонирхол, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд хохирол учруулж болзошгүй болон орчиндоо аюултай зарим төрлийн үйл ажиллагааг эрхлэх, байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглахад эрх бүхий этгээдээс зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, тэдгээрийн бүртгэл, хяналт, зөвшөөрлийн ангилал, жагсаалтыг тогтоохтой холбогдсон нийтлэг харилцааг зохицуулах зорилгоор Улсын Их Хурлаас 2022 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдөр Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийг баталж, Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан 1000 гаруй төрлийн тусгай зөвшөөрлийн тоог 14 чиглэлийн салбарт 251 "тусгай зөвшөөрөл", 130 "энгийн зөвшөөрөл", нийт 381 төрлийн зөвшөөрөл болгон бууруулж хуульчилсан.

Зөвшөөрлийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлснээс хойших хугацаанд нийт 16 зөвшөөрлөөр буюу боловсролын салбарт 4, байгаль орчны салбарт 3, банк, санхүүгийн салбарт 2, хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарт 2, батлан хамгаалах салбарт 2, хууль зүйн салбарт 1, аймаг, нийслэлийн засаг даргаас олгох 2 зөвшөөрөл тус тус нэмэгдсэн байна. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлд эрх бүхий этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, энэ хуульд өөрчлөлт оруулах үндэслэл, шаардлагыг тодорхойлох, зөвшөөрөл шинээр бий болгох, олгох үйл ажиллагаанд холбогдох санал, зөвлөмж гаргуулах чиг үүрэг бүхий төр, хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллагын төлөөллөөс бүрдсэн орон тооны бус зөвлөл Ерөнхий сайдын дэргэд ажилладаг бөгөөд уг зөвлөлөөс зөвшөөрөл олгох зарим эрх бүхий байгууллагууд энэ процессыг алгасаж хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах зөрчлүүд гаргаж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн үнэлгээний тайланд дурдсанаар Зөвшөөрлийн тухай хуулиар салбар бүрийн зөвшөөрөл олголтын процессыг нарийвчлан зохицуулах боломжгүй бөгөөд салбарын хуулиар энэ төрлийн харилцааг хуульчилж өгөөгүй тохиолдолд эрх бүхий этгээдийн баталсан захиргааны хэм хэмжээний актаар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг зохицуулж байгаа нь тус хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 17 дахь хэсэгт заасан "Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно" гэж заасантай зөрчилдөж байна.

Уг тайланд зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцаа хуульчлагдсан болон захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар зохицуулж байгаа байдлыг судалж үзэхэд, нийт 251 тусгай зөвшөөрлөөс 89 тусгай зөвшөөрөлд хамаарах харилцаа нь эрх бүхий байгууллагаас батлагдсан захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар, 33 зөвшөөрөлд хамаарах харилцаа нь хууль болон захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар давхардсан байдлаар зохицуулагдаж байгааг дурджээ. Өөрөөр хэлбэл нийт 251 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн 122 зөвшөөрөлд хамаарах харилцааг захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар зохицуулж байна гэсэн судалгааны дүн гарсаны дагуу Зөвшөөрлийн зөвлөлөөс Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, тус хуулийн зохицуулалтад салбарын хууль тогтоомж, журмуудыг нийцүүлэх чиглэлээр холбогдох дүгнэлт, зөвлөмжийг зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудад хүргүүлсний дагуу эрх бүхий байгууллагуудаас

нийт 60 гаруй захиргааны хэм хэмжээний актыг хүчингүй болгох, зарим зохицуулалтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах ажлыг хэрэгжүүлсэн.

Харин салбаруудад дагаж мөрдөж байгаа зарим захиргааны хэм хэмжээний актыг хүчингүй болгоход хүндрэлтэй буюу холбогдох хуульд тухайн төрлийн харилцааг зохицуулсан зохицуулалт байхгүйн улмаас практикт хийдэл үүсэж болзошгүй тул холбогдох зохицуулалтыг хуульд тусгасны үндсэн дээр захиргааны хэм хэмжээний актуудыг хүчингүй болгох хэрэгцээ шаардлага тулгарч байна.

Түүнчлэн зөвшөөрөл гэж нэрлэгдээгүй боловч бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаарддаг, төрийн байгууллагаас олгодог баримт бичгүүдийг Төрийн хэмнэлт, бүтээмжийн зөвлөлөөс судалж үзэхэд Монгол Улсын хуулиудад бүртгэл 264, дүгнэлт 232, гэрчилгээ 132, магадлан итгэмжлэл 30, сертификат 9 байна гэсэн үр дүн гарчээ. Салбарын хуулиуд болон эрх бүхий байгууллагаас захиргааны хэм хэмжээний акт батлах замаар зөвшөөрлийн шинжтэй бүртгэл, гэрчилгээ, эрх олголтыг бий болгож, зөвшөөрөл олгох процесстой адилхан процессыг бүрдүүлж байгаа нь Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан "Хүн, хуулийн этгээд хуулиар хориглосон, эсхүл энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэхээс бусад төрлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болно." гэж заасантай зөрчил үүсгэж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд салбарууд дахь зөвшөөрлийг цахимжуулах процесс хангалтгүй байгаа бөгөөд судалгаанаас үзэхэд зөвшөөрлийн цахимжилт Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан нийт 251 тусгай зөвшөөрлөөс 178 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авах боломжтой, харин үлдсэн 73 тусгай зөвшөөрлийг уламжлалт аргаар буюу биеэр ирж очин, цаасаар харилцах байдлаар олгож байна гэсэн үр дүн гарсан.

Өөрөөр хэлбэл, цахимжилт хангалтгүй байгаа шалтгааныг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээний тайланд төр өөрт байгаа мэдээллийг иргэн, хуулийн этгээдээс хуулиар, захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар дахин дахин шаарддаг, салбарын хуулиуд дээрх зохицуулалтууд нь цахимжилтыг хязгаарладаг, мөн зөвшөөрлийг хэрхэн, яаж олгох, ямар баримт бичиг бүрдүүлэх нь тодорхойгүй байгаагаас зөвшөөрөл олгох явцад дураар баримт бичиг шаардах, өөрийн үзэмжээр асуудлыг шийдвэрлэх, цахимаар мэдүүлэх системийг бүрдүүлэхэд хүндрэл үүсгэж байгаа талаар дурджээ.

Зөвшөөрөл олголтын процессыг хөнгөвчлөх хүрээнд олон улсын байгууллагаас хийсэн судалгааны тайлан, гадаадын зарим улсын зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж буй хууль, эрх зүйн зохицуулалт, туршлагыг судалж үзэхэд тусгай болон энгийн зөвшөөрлөөс гадна зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэл хүргүүлэх замаар тодорхой төрлийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх зүйн зохицуулалт үйлчилж байна.

Тухайлбал, Бүгд Найрамдах Казахстан Улсын Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд нэг удаагийн шинжтэй, эхлэх, дуусах хугацаатай, ахуйн хэрэгцээнд зориулан хийх эрсдэлийн түвшин багатай зөвшөөрлийн шинжтэй үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх нийтлэг харилцааг тусгасан байна. Тус хуульд "Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж төрийн байгууллагаас баталсан мэдэгдлийн

хуудасны дагуу тодорхой төрлийн үйл ажиллагаа эрхлэх"-ийг хэлэх ба тухайн байгууллагын цахим мэдээллийн санд мэдэгдэх хуудсыг байршуулж, хяналт тавих, шаардлагатай тохиолдолд магадлан шалгах ажиллагааг зохион байгуулах, эрсдэлийн үнэлгээ хийдэг байхаар хуульчилжээ. Иргэн, хуулийн этгээд мэдэгдлийн хуудсанд заасан хугацаанд үйл ажиллагаагаа эхлүүлж, дуусгавар болгох ба уг үйл ажиллагаатай холбоотой зөрчил илэрсэн тохиолдолд холбогдох хуульд заасан хариуцлага хүлээдэг байна.

Иймд олон улсад хэрэглэгдэж байгаа мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны талаарх зохицуулалтыг бий болгож зарим төрлийн тусгай болон энгийн зөвшөөрлийг мэдэгдэл хүргүүлсний үндсэн дээр эрхлэх, тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлох, нэр томьёог жигдлэн хуульчлах, тодорхой төрлийн зөвшөөрөл олгох процессын журмыг салбарын хуулиудад тусгаж оруулах, зөвшөөрөл эзэмшигчид тавих явцын хяналтыг сайжруулах замаар Зөвшөөрлийн тухай хуульд нийцээгүй захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж, зөвшөөрөл олголтын процессийг хүндрүүлж байгаа нөхцөлийг арилгах, цахимжилтыг сайжруулах, хуульд заасан хугацаанд түргэн шуурхай, хүндрэл чирэгдэлгүй зөвшөөрөл авах нөхцөлийг бүрдүүлэх, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад хүнд суртал, авлига, ашиг сонирхлын зөрчил үүсгэх нөхцөлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай болон холбогдох бусад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах шаардлагатай гэж үзэж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн судалгааны тайланд үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай болон холбогдох бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нийцүүлэн боловсруулж дараах харилцааг тусгасан болно:

-Зөвшөөрлийн эрсдэлийн түвшингөөс хамааруулан бага эрсдэлтэй үйл ажиллагаа, эсхүл нэг удаагийн шинжтэй, тодорхой хугацаанд эрхлэх, ахуйн хэрэгцээний зориулалтаар эрхлэх үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх;

-Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны жагсаалтыг тодорхой болгох;

-Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны хугацааг нэг жилээс дээшгүй байх;

-Мэдэгдэл хүлээн авах төрийн байгууллагын бүрэн эрх, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх иргэн, хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг, хүлээх хариуцлага;

-Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны журам, хяналт тавих зохицуулалт;

-Мэдэгдлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглох зохицуулалт;

-Зөвшөөрлийн онцлогтой уялдуулан салбарын хуулиуд дахь зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгоход иргэн, хуулийн этгээдээс шаардах баримт бичиг, процессын журмыг тодорхой болгох;

-Зөвшөөрлийн тухай хуульд нийцээгүй салбарын хуулиудад тусгасан зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой эрх олгосон зохицуулалтыг хүчингүй болгох;

-Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох эрхийг мэргэжлийн холбоодод шилжүүлэх зохицуулалт;

-Практик шаардлагад тулгуурлан зарим төрлийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийг өөрчлөх;

-Зөвшөөрөл гэж нэрлэгдээгүй боловч бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаарддаг, төрийн байгууллагаас олгодог баримт бичгүүдийг цэгцлэх, багасгах, эрх зүйн зохицуулалтыг ойлгомжтой болгох зэрэг болно.

---oOo---

Төсөл

БАТЛАВ
МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ЗАСГИЙН
ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН
ДАРГА

БАТЛАВ
МОНГОЛ УЛСЫН ТЭРГҮҮН ШАДАР
САЙД БӨГӨӨД ЭДИЙН ЗАСАГ,
ХӨГЖЛИЙН САЙД

Н.УЧРАЛ

Л.ГАНТӨМӨР

БАТЛАВ
САНГИЙН САЙД

БАТЛАВ
ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН
САЙД

Б.ЖАВХЛАН

О.АЛТАНГЭРЭЛ

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл, шаардлага

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан "АЛСЫН ХАРАА-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хүрээнд 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны 2.2.30-д "Эрүүл мэндийн чиглэлээр сургалт эрхэлж байгаа байгууллагад олгох тусгай зөвшөөрөл, магадлан итгэмжлэлд тавигдах шаардлагыг шинэчилж, үйл ажиллагааг боловсронгуй болгоно." гэж, 3.5.11-д "Биеийн тамир, спортын хөтөлбөрөөр сургалт эрхэлж байгаа байгууллагад олгох тусгай зөвшөөрөл, магадлан итгэмжлэлд тавигдах шаардлагыг шинэчилж, чиг үүргийг нь хараат бус, мэргэжлийн байгууллагад шилжүүлнэ." гэж, 5.3.11-д "Төрийн байгууллагаас авдаг тодорхойлолт, зөвшөөрөл, лавлагаа, дүгнэлтийг цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлж, хөдөлгөөнт холбооны технологийг ашиглан төрийн үйлчилгээний нэгдсэн порталаас үйлчилгээ авах нөхцөлийг бүрдүүлнэ." гэж, 6.2.18-д "Байгаль орчны мэдээллийн нэгдсэн сан, байгалийн нөөц ашиглалтын бүртгэл, кадастрыг технологийн хөгжлийг ашиглан боловсронгуй болгож баяжуулах, байгаль орчны цахим зөвшөөрлийн системийг нэвтрүүлж мэдээллийн шуурхай байдал, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ." гэж тус тус заасан.

Мөн Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн 3.2.2-т заасан "БИЗНЕС, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТААТАЙ ОРЧИН" зорилтын 3.2.2.4-т "Төрийн байгууллагуудаас зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулж, зөвшөөрлийн нэгдсэн платформ эхлүүлнэ." гэж, 4.2.2-т заасан "ДЭВШИЛТЭТ ТЕХНОЛОГИД СУУРИЛСАН ЦАХИМ ЗАСАГЛАЛ" зорилтын 4.2.2.5-д "Төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналт, зөвшөөрлийн тогтолцоог шинэчилж, бүрэн цахимжуулан төрийн захиргааны үйл ажиллагааг идэвхжүүлэх, төрийн албан хаагчдыг тогтмол чадавхжуулна." гэж тус тус заасан.

зарим эрх бүхий байгууллагууд энэ процессыг алгасаж хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах зөрчлүүд гаргаж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн үнэлгээний тайланд дурдсанаар Зөвшөөрлийн тухай хуулиар салбар бүрийн зөвшөөрөл олголтын процессыг нарийвчлан зохицуулах боломжгүй бөгөөд салбарын хуулиар энэ төрлийн харилцааг хуульчилж өгөөгүй тохиолдолд эрх бүхий этгээдийн баталсан захиргааны хэм хэмжээний актаар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг зохицуулж байгаа нь тус хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 17 дахь хэсэгт заасан "Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно" гэж заасантай зөрчилдөж байна.

Уг тайланд зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцаа хуульчлагдсан болон захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар зохицуулж байгаа байдлыг судалж үзэхэд, нийт 251 тусгай зөвшөөрлөөс 89 тусгай зөвшөөрөлд хамаарах харилцаа нь эрх бүхий байгууллагаас батлагдсан захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар, 33 зөвшөөрөлд хамаарах харилцаа нь хууль болон захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар давхардсан байдлаар зохицуулагдаж байгааг дурджээ. Өөрөөр хэлбэл нийт 251 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн 122 зөвшөөрөлд хамаарах харилцааг захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар зохицуулж байна гэсэн судалгааны дүн гарсаны дагуу Зөвшөөрлийн зөвлөлөөс Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, тус хуулийн зохицуулалтад салбарын хууль тогтоомж, журмуудыг нийцүүлэх чиглэлээр холбогдох дүгнэлт, зөвлөмжийг зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудад хүргүүлсний дагуу эрх бүхий байгууллагуудаас нийт 60 гаруй захиргааны хэм хэмжээний актыг хүчингүй болгох, зарим зохицуулалтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах ажлыг хэрэгжүүлсэн.

Харин салбаруудад дагаж мөрдөж байгаа зарим захиргааны хэм хэмжээний актыг хүчингүй болгоход хүндрэлтэй буюу холбогдох хуульд тухайн төрлийн харилцааг зохицуулсан зохицуулалт байхгүйн улмаас практикт хийдэл үүсэж болзошгүй тул холбогдох зохицуулалтыг хуульд тусгасны үндсэн дээр захиргааны хэм хэмжээний актуудыг хүчингүй болгох хэрэгцээ шаардлага тулгарч байна.

Түүнчлэн зөвшөөрөл гэж нэрлэгдээгүй боловч бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаарддаг, төрийн байгууллагаас олгодог баримт бичгүүдийг Төрийн хэмнэлт, бүтээмжийн зөвлөлөөс судалж үзэхэд Монгол Улсын хуулиудад бүртгэл 264, дүгнэлт 232, гэрчилгээ 132, магадлан итгэмжлэл 30, сертификат 9 байна гэсэн үр дүн гарчээ. Салбарын хуулиуд болон эрх бүхий байгууллагаас захиргааны хэм хэмжээний акт батлах замаар зөвшөөрлийн шинжтэй бүртгэл, гэрчилгээ, эрх олголтыг бий болгож, зөвшөөрөл олгох процесстэй адилхан процессыг бүрдүүлж байгаа нь Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан "Хүн, хуулийн этгээд хуулиар хориглосон, эсхүл энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэхээс бусад төрлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болно." гэж заасантай зөрчил үүсгэж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд салбарууд дахь зөвшөөрлийг цахимжуулах процесс хангалтгүй байгаа бөгөөд судалгаанаас үзэхэд зөвшөөрлийн цахимжилт Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд

Монгол Улсын Их Хурлын Байнгын хорооны 2024 оны 12 дугаар сарын 24-ний өдрийн "Хуулийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, холбогдох арга хэмжээ авах талаар Монгол Улсын Засгийн газарт чиглэл өгөх тухай" 07 дугаар тогтоолоор Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, тулгарч буй асуудлыг шийдвэрлэх хүрээнд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээнд үндэслэн зөвшөөрөлгүй эрхлэх үйл ажиллагааг бүртгэл, эрх олголт, дүгнэлт зэрэг баримт бичгээр зөвшөөрөлжүүлсэн, эсхүл нийтээр дагаж мөрдөх хэм хэмжээний актад бүртгэлгүй захиргааны актаар зөвшөөрөл олгож буй асуудлын хуулийн хариуцлагыг чангатгах, хуулийн нэр томьёо, эрх зүйн зохицуулалтыг оновчтой тодорхойлох, Зөвшөөрлийн тухай хууль, салбарын хууль тогтоомжийг нийцүүлэх, уялдааг хангах, хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгах, холбогдох хуулийн төслийг боловсруулахыг Монгол Улсын Засгийн газарт чиглэл болгосон.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсэгт "Хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийсний үндсэн дээр тухайн хуульд нэмэлт оруулах, хуулийн зарим зүйл, заалтыг өөрчлөн найруулах, эсхүл тодорхой зүйл, заалтыг хүчингүй болсонд тооцох асуудлаар хуульд өөрчлөлт оруулах хуулийн төсөл боловсруулна." гэж заасны дагуу Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан зөвшөөрөлтэй холбогдох зохицуулалтын хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн үнэлгээний тайлангаар тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлох, нэр томьёог жигдлэн хуульчлах, тодорхой төрлийн тусгай зөвшөөрөл олгох процессын журмыг салбарын хуулиудад тусгаж оруулах, тусгай зөвшөөрлүүдийг бүрэн цахимжуулах дүгнэлт, зөвлөмж гарсан.

1.2. Практик шаардлага

Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдал, санхүүгийн тогтвортой байдал, нийтийн ашиг сонирхол, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд хохирол учруулж болзошгүй болон орчиндоо аюултай зарим төрлийн үйл ажиллагааг эрхлэх, байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглахад эрх бүхий этгээдээс зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, тэдгээрийн бүртгэл, хяналт, зөвшөөрлийн ангилал, жагсаалтыг тогтоохтой холбогдсон нийтлэг харилцааг зохицуулах зорилгоор Улсын Их Хурлаас 2022 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдөр Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийг баталж, Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан 1000 гаруй төрлийн тусгай зөвшөөрлийн тоог 14 чиглэлийн салбарт 251 "тусгай зөвшөөрөл", 130 "энгийн зөвшөөрөл", нийт 381 төрлийн зөвшөөрөл болгон бууруулж хуульчилсан.

Зөвшөөрлийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлснээс хойших хугацаанд нийт 16 зөвшөөрлөөр буюу боловсролын салбарт 4, байгаль орчны салбарт 3, банк, санхүүгийн салбарт 2, хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарт 2, батлан хамгаалах салбарт 2, хууль зүйн салбарт 1, аймаг, нийслэлийн засаг даргаас олгох 2 зөвшөөрөл тус тус нэмэгдсэн байна. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлд эрх бүхий этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, энэ хуульд өөрчлөлт оруулах үндэслэл, шаардлагыг тодорхойлох, зөвшөөрөл шинээр бий болгох, олгох үйл ажиллагаанд холбогдох санал, зөвлөмж гаргуулах чиг үүрэг бүхий төр, хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллагын төлөөллөөс бүрдсэн орон тооны бус зөвлөл Ерөнхий сайдын дэргэд ажилладаг бөгөөд уг зөвлөлөөс зөвшөөрөл олгох

заасан нийт 251 тусгай зөвшөөрлөөс 178 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авах боломжтой, харин үлдсэн 73 тусгай зөвшөөрлийг уламжлалт аргаар буюу биеэр ирж очин, цаасаар харилцах байдлаар олгож байна гэсэн үр дүн гарсан.

Өөрөөр хэлбэл, цахимжилт хангалтгүй байгаа шалтгааныг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээний тайланд төр өөрт байгаа мэдээллийг иргэн, хуулийн этгээдээс хуулиар, захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар дахин дахин шаарддаг, салбарын хуулиуд дээрх зохицуулалтууд нь цахимжилтыг хязгаарладаг, мөн зөвшөөрлийг хэрхэн, яаж олгох, ямар баримт бичиг бүрдүүлэх нь тодорхойгүй байгаагаас зөвшөөрөл олгох явцад дураар баримт бичиг шаардах, өөрийн үзэмжээр асуудлыг шийдвэрлэх, цахимаар мэдүүлэх системийг бүрдүүлэхэд хүндрэл үүсгэж байгаа талаар дурджээ.

Зөвшөөрөл олголтын процессыг хөнгөвчлөх хүрээнд олон улсын байгууллагаас хийсэн судалгааны тайлан, гадаадын зарим улсын зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж буй хууль, эрх зүйн зохицуулалт, туршлагыг судалж үзэхэд тусгай болон энгийн зөвшөөрлөөс гадна зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэл хүргүүлэх замаар тодорхой төрлийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх зүйн зохицуулалт үйлчилж байна.

Тухайлбал, Бүгд Найрамдах Казахстан Улсын Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд нэг удаагийн шинжтэй, эхлэх, дуусах хугацаатай, ахуйн хэрэгцээнд зориулан хийх эрсдэлийн түвшин багатай зөвшөөрлийн шинжтэй үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх нийтлэг харилцааг тусгасан байна. Тус хуульд "Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж төрийн байгууллагаас баталсан мэдэгдлийн хуудасны дагуу тодорхой төрлийн үйл ажиллагаа эрхлэх"-ийг хэлэх ба тухайн байгууллагын цахим мэдээллийн санд мэдэгдэх хуудсыг байршуулж, хяналт тавих, шаардлагатай тохиолдолд магадлан шалгах ажиллагааг зохион байгуулах, эрсдэлийн үнэлгээ хийдэг байхаар хуульчилжээ. Иргэн, хуулийн этгээд мэдэгдлийн хуудсанд заасан хугацаанд үйл ажиллагаагаа эхлүүлж, дуусгавар болгох ба уг үйл ажиллагаатай холбоотой зөрчил илэрсэн тохиолдолд холбогдох хуульд заасан хариуцлага хүлээдэг байна.

Иймд олон улсад хэрэглэгдэж байгаа мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны талаарх зохицуулалтыг бий болгож зарим төрлийн тусгай болон энгийн зөвшөөрлийг мэдэгдэл хүргүүлсний үндсэн дээр эрхлэх, тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлох, нэр томъёог жигдлэн хуульчлах, тодорхой төрлийн зөвшөөрөл олгох процессын журмыг салбарын хуулиудад тусгаж оруулах, зөвшөөрөл эзэмшигчид тавих явцын хяналтыг сайжруулах замаар Зөвшөөрлийн тухай хуульд нийцээгүй захиргааны хэм хэмжээний акт, журмаар зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж, зөвшөөрөл олголтын процессыг хүндрүүлж байгаа нөхцөлийг арилгах, цахимжилтыг сайжруулах, хуульд заасан хугацаанд түргэн шуурхай, хүндрэл чирэгдэлгүй зөвшөөрөл авах нөхцөлийг бүрдүүлэх, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад хүнд суртал, авлига, ашиг сонирхлын зөрчил үүсгэх нөхцөлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай болон холбогдох бусад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах шаардлагатай гэж үзэж байна.

Хоёр.Хуулийн төслийн ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн судалгааны тайланд үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай болон холбогдох бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нийцүүлэн боловсруулж дараах харилцааг тусгана:

-Зөвшөөрлийн эрсдэлийн түвшингөөс хамааруулан бага эрсдэлтэй үйл ажиллагаа, эсхүл нэг удаагийн шинжтэй, тодорхой хугацаанд эрхлэх, ахуйн хэрэгцээний зориулалтаар эрхлэх үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх;

-Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны жагсаалтыг тодорхой болгох;

-Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны хугацааг нэг жилээс дээшгүй байх;

-Мэдэгдэл хүлээн авах төрийн байгууллагын бүрэн эрх, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх иргэн, хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг, хүлээх хариуцлага;

-Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны журам, хяналт тавих зохицуулалт;

-Мэдэгдлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглох зохицуулалт;

-Зөвшөөрлийн онцлогтой уялдуулан салбарын хуулиуд дахь зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгоход иргэн, хуулийн этгээдээс шаардах баримт бичиг, процессын журмыг тодорхой болгох;

-Зөвшөөрлийн тухай хуульд нийцээгүй салбарын хуулиудад тусгасан зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой эрх олгосон зохицуулалтыг хүчингүй болгох;

-Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох эрхийг мэргэжлийн холбоодод шилжүүлэх зохицуулалт;

-Практик шаардлагад тулгуурлан зарим төрлийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийг өөрчлөх;

-Зөвшөөрөл гэж нэрлэгдээгүй боловч бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаарддаг, төрийн байгууллагаас олгодог баримт бичгүүдийг цэгцлэх, багасгах, эрх зүйн зохицуулалтыг ойлгомжтой болгох.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаарх авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар:

Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай болон холбогдох бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар дараах үр дагавар бий болно:

-Бизнес эрхлэхэд таатай орчин бүрдэж, зөвшөөрөлтэй холбоотой авлига, хүнд суртал, албан тушаалтны үйл ажиллагаанаас хамааралтай байдлыг багасгана;

-Зөвшөөрөл олгох, сунгахтай холбоотой шаардах баримт бичгийн тоо, шат дамжлагыг багасгана;

-Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулан зөвшөөрлийн процессыг хялбаршуулж, цаг хугацаа, зардлыг хэмнэж, төрийн үйлчилгээг түргэн, шуурхай хүргэнэ;

-Ил тод байдал, олон нийтийн оролцоо, хяналт нэмэгдэнэ;

-Дотоодын болон гадаадын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ.

Дөрөв.Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, түүнийг хэрэгжүүлэх зорилгоор цаашид шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хуулийн талаарх санал.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй холбогдуулан салбарын бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулна.

---oOo---

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны .. дугаар
сарын .. -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/1.4 дүгээр зүйлийн 1.4, 1.5 дахь хэсэг:

"1.4."мэдэгдэл" гэж энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагааг;

1.5."мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагааг эрх бүхий этгээдээс баталсан мэдэгдэлийн маягтын дагуу эрхлэх этгээдийг."

2/2.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"4.Үндэсний аюулгүй байдал, нийтийн ашиг сонирхол, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчин, санхүүгийн тогтвортой байдалд бага зэргийн эрсдэлтэй үйл ажиллагаа, эсхүл тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх бага зэргийн эрсдэлтэй нэмэлт үйл ажиллагаа, эсхүл нэг удаагийн шинжтэй үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхэлнэ."

3/2.2 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг:

"5.Энэ хуулийн 2.1 дүгээр зүйлийн 4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны хугацаа гурван жилээс дээшгүй байна."

4/2.4 дүгээр зүйл:

"2.4 дүгээр зүйл.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн баримт бичиг

1.Эрх бүхий этгээд зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүсэлтээр, эсхүл хуульд заасан тохиолдолд зөвшөөрөл олгосныг баталгаажуулан зөвшөөрлийн баримт бичиг буюу гэрчилгээ, түүнтэй адилтгах эрхийн бичиг, бусад үнэт цаас бүхий баримт бичгийг цаасан, эсхүл цахим хэлбэрээр олгоно.

2.Зөвшөөрлийн баримт бичиг нь зөвшөөрлийн хүчинтэй байх хугацаанд зөвшөөрөл олгосон шийдвэр, зөвшөөрлийн лавлагааны нэгэн адил эрх зүйн хүчинтэй байна.

3.Зөвшөөрлийн баримт бичгийг гээх, үрэгдүүлэх, гэмтээх, хүлээж аваагүй байх нь зөвшөөрлийг хүчингүй гэж үзэх үндэслэл болохгүй.

4.Мэдэгдлийн баримт бичиг нь эрх бүхий этгээдээс баталсан маягт байх бөгөөд цахимаар зөвшөөрөл, мэдэгдлийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэгдсэн байна."

5/3.2 дугаар зүйлийн 1.4 дэх заалт:

"1.4.энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагааг мэдэгдэлгүй эрхэлсэн, эсхүл хуулиар хориглосон үйл ажиллагааг эрхэлсэн, эсхүл хуульд заасан зөрчил илэрсэн тохиолдолд үйл ажиллагааг зогсоох."

6/3.2 дугаар зүйлийн 2.7 дахь заалт:

"2.7.энэ зүйлийн 2.4, 2.6-д заасан шийдвэр, мэдэгдлийг хүртээмжтэй хэлбэрээр нийтэд мэдээлэх;"

7/3.2 дугаар зүйлийн 3, 4 дэх хэсэг:

"3.Эрх бүхий этгээд хуулиар зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн бусад этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно.

4.Энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан эрх бүхий этгээд мэдэгдлийг үйл ажиллагааны зорилго, онцлог, эрсдэлийн түвшнээс хамааруулан хүн, хуулийн этгээдэд ойлгомжтой, шуурхай байдлаар нэвтрүүлнэ."

8/4.2 дугаар зүйлийн 2.9 дэх заалт:

"2.9.зөвшөөрөл эзэмшигч, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн нэр, хаяг, байршил болон Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд заасан холбогдох бусад мэдээлэл өөрчлөгдсөн тохиолдолд эрх бүхий этгээдэд ажлын 5 өдрийн дотор мэдэгдэх."

9/4.2 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

"3.Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа эрхлэгч нь үйл ажиллагаа эрхлэх хугацаанд мэдэгдлийг бусдад шилжүүлэхийг хориглоно."

10/5.6 дугаар зүйл:

"5.6 дугаар зүйл.Мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх журам

1.Мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагаагаа эрхлэхээс өмнө хуульд заасан баримт бичгийг мэдэгдлийн хамт эрх бүхий этгээдэд цахимаар хүргүүлнэ.

2.Мэдэгдэл хүргүүлэлгүйгээр үйл ажиллагааг явуулахыг хориглоно."

11/6.3 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"4.Эрх бүхий этгээд энэ хуулийн-6.2 дугаар зүйлийн 1.3, 1.6, 1.7-д заасан хүчингүй болгох үндэслэл байгаа тухай мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд урьдчилан мэдэгдэж, мэдэгдлийг хүргүүлсэн он, сар, өдрийг тэмдэглэлд тусгана."

12/8.1 дүгээр зүйлийн 2.39 дэх заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.39.виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

13/8.2 дугаар зүйлийн 1.17-1.25 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
1.17.амьтны цуглуулга хийх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.18.амьтныг сэргээн нутагшуулах, өсгөж үржүүлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.19.ан, амьтны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.20.байгаль орчны аудит хийх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.21.байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.22.ойн мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Ойн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
1.23.усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
1.24.ойгоос мод бэлтгэх эрх	Ойн анги, эсхүл сум, дүүргийн эрх бүхий албан тушаалтан
1.25.газрын хээлийн нөхөн сэргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

14/8.2 дугаар зүйлийн 2.52, 2.53 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.52.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.53.үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

15/8.2 дугаар зүйлийн 3.4, 3.5 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
3.4.газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа явуулах мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох	Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
3.5.газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох	Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага

3.6. барилга байгууламжийн зураг төсөлд магадлал хийх иргэнд экспөртийн эрх олгох	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
3.7.Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдэд эрх олгох	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
3.8.Барилгын инженер хайгуулын судалгаа, геодези зураг зүйн ажил эрхлэх, барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, барилгын материал үйлдвэрлэх, барилгын төсвийн тооцоо хийх эрх олгох	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага

16/8.2 дугаар зүйлийн 4.6 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
4.6.автотээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх ажил эрхлэх	Автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

17/8.2 дугаар зүйлийн 5.5-5.14 дэх заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
5.5.аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.6.татварын мэргэшсэн зөвлөх үйлчилгээ эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.7.хөрөнгийн үнэлгээний үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.8.гаалийн зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.9.гаалийн баталгаат агуулахын үйл ажиллагаа эрхлэх	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.10.гаалийн баталгаат барилгын талбай ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.11.гаалийн баталгаат үйлдвэрийн газар ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.12.гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газар ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.13.гаалийн тусгай бүс байгуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.14.татваргүй барааны дэлгүүр ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага

18/8.2 дугаар зүйлийн 6.14, 6.15 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
6.14.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

6.15.хүүхэд харах үйлчилгээ эрхлэх	Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга
------------------------------------	----------------------------------

19/8.2 дугаар зүйлийн 7.3-7.5 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
7.3.бүх төрлийн шатахууны бөөний, жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх	Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
7.4.түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашиглах	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга
7.5.түгээмэл тархацтай ашигт малтмал хайх	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга

20/8.2 дугаар зүйлийн 10.16-10.21 дэх заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
10.16.архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
10.17.хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Хуульчдын холбоо
10.18.өмгөөллийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа	Өмгөөлөгчдийн холбоо
10.19.харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
10.20.оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
10.21.гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх	Онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага

21/8.2 дугаар зүйлийн 11.19 дэх заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
11.9.согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчилгээ эрхлэх	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, эсхүл чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч

22/8.2 дугаар зүйлийн 12.2-12.6 дэх заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
12.2.сувилах мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
12.3.сэргээн засах мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
12.4.эм барих мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
12.5.эмчлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн

12.6.эх барих мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
---	--

23/8.3 дугаар зүйл:

"8.3 дугаар зүйл.Мэдэгдлийн жагсаалт

1.Байгаль орчны чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
1.1.озон задалдаг, дэлхийн дулааралд нөлөөлөх чадвар өндөртэй бодис болон бусад орлуулах бодис, тэдгээрийг агуулсан бүтээгдэхүүн, тоног төхөөрөмжийг импортлох, худалдах, ашиглах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.2.озон задалдаг, дэлхийн дулааралд нөлөөлөх чадвар өндөртэй бодис болон бусад орлуулах бодисыг системээс юүлэх, цэвэрлэх, дахин боловсруулах, дахин цэнэглэх, тоног төхөөрөмжийг угсарч суурилуулах, засвар үйлчилгээ хийх, устгах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.3.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах	Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга

2.Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
2.1.банкны нэр, байршлыг өөрчлөх	Монголбанк
2.2.банк бус санхүүгийн байгууллагын нэр, байршлыг өөрчлөх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.3.даатгалын байгууллагын нэр, байршлыг өөрчлөх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.4.мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдийн салбарыг бүртгүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.5.мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн хуулийн этгээдийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгө, мөнгөн хөрөнгөд өөрчлөлт оруулах	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.6.мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн гүйцэтгэх удирдлага, оноосон нэр, хаяг байршлын өөрчлөлт оруулах	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.7.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.8.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

2.9.актуарчийн эрх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.10.даатгалын байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.11.даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.12.банк бус санхүүгийн салбар, төлөөлөгчийн газар, нэгж нээх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.13.даатгач нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.14.үнэт цаасны зах зээл дэх зохицуулалттай этгээд нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газрыг байгуулах	Санхүүгийн зохицуулах хороо

3.Барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
3.1.барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийг хэвлэх	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
3.2.барилгын ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга

4.Зам, тээврийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
4.1.орон нутгийн, хот доторх болон хот орчмын нийтийн зорчигч тээвэр, такси үйлчилгээ эрхлэх	Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга
4.2.тээврийн хэрэгслийн дугаар үйлдвэрлэх	Автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

5.Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
5.1.үнэт цаас үйлдвэрлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн

6.Соёл, боловсролын чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
6.1.соёлын ажилтны зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх	Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

7.Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
7.1.тамга, тэмдэг үйлдвэрлэх	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
7.2.хувийн хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Цагдаагийн төв байгууллага

8.Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
8.1.Эзэнгүй амьтан түр байрлуулсан асрамжлах үйл ажиллагаа эрхлэх	Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
8.2.малыг гадаадад гаргахад төрөл, зүйл тус бүрд нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
8.3.судалгаа, шинжилгээний зорилгоор мал үржүүлгийн бүтээгдэхүүнийг гадаадад гаргахад ижил зүйлийн тав хүртэл сорьцод нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
8.4.ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүнийг импортлох, худалдаалах	Ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
8.5.мал, малын үржүүлгийн бүтээгдэхүүн гадаадад гаргах	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

9.Эрүүл мэндийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
9.1.ахуйн шавж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах болон үйлчилгээ эрхлэх	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл тухайн аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар

2 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Иргэний хууль," гэсний дараа "Захиргааны ерөнхий хууль," гэж, 1.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "хүчингүй болгох," гэсний дараа "эсхүл мэдэгдлээр эрхлэх" гэж, 1.4 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.2 дахь заалтын "зөвшөөрөл олгох" гэсний дараа ", сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох болон мэдэгдэл хүлээн авах" гэж, мөн заалтын "хэрэгжүүлэхээр заасан," гэсний дараа ", эсхүл хуулиар мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаатай холбогдох харилцааг хэрэгжүүлэхээр заасан" гэж, 1.5 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "зөвшөөрөл," гэсний дараа "мэдэгдэл," гэж, мөн хэсгийн "бүртгэл" гэсний дараа ", баталгаажуулалт" гэж, мөн зүйлийн 13 дахь хэсгийн "эзэмшигч" гэсний дараа ", мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, мөн зүйлийн 16 дахь хэсгийн "8.2" гэсний дараа ", 8.3" гэж, Хоёрдугаар бүлгийн гарчгийн "Зөвшөөрөл" гэсний дараа ", Мэдэгдэл" гэж, 2.2 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Байгалийн баялаг" гэсний өмнө "Хуульд өөрөөр заагаагүй бол" гэж, 3.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "эрх" гэсний дараа ", үүрэг" гэж, 3.3 дугаар зүйлийн 6 дахь

хэсгийн "шилжүүлж болно." гэсний дараа "Эрх бүхий этгээд энэ хуулийн 8.2, 8.3 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрөл олгох, мэдэгдэл бүртгэх эрхээ бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн мэргэжлийн нэгдсэн холбоонд шилжүүлж болно." гэж, 4.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "эрхлэх этгээд" гэсний дараа ", 8.3 дугаар зүйлд заасан мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, 4.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "эзэмшигч" гэсний дараа ", мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, Тавдугаар бүлгийн гарчгийн "СУНГАХ" гэсний дараа ", МЭДЭГДЛЭЭР ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ" гэж, 5.6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "8.14," гэсний дараа "8.15," гэж, "9.11," гэсний дараа "9.13," гэж, "11.1," гэсний дараа "11.2, 11.5," гэж, 6.2 дугаар зүйлийн 1.1, 1.7 дахь заалтын "эзэмшигч" гэсний дараа "мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, мөн зүйлийн 1.3 дахь заалтын "эзэмшигч" гэсний дараа ", мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, 6.4 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн "этгээд" гэсний дараа ", эсхүл мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байсан этгээд" гэж, 8.1 дүгээр зүйлийн 1.2 дахь заалтын "нутагшуулах" гэсний дараа ", өсгөж үржүүлэх" гэж, 8.2 дугаар зүйлийн 1.7 дахь заалтын "эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх," гэсний дараа "сүргийн бүтцийг зохицуулах," гэж, 6.9 дэх заалтын "засварлах" гэсний дараа "зөөж тээвэрлэн" гэж, 9.3 дугаар зүйлийн 2.2 дахь заалтын "8.2" гэсний дараа ", 8.3" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/1.3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

"1.Хүн, хуулийн этгээд хуулиар хориглосон, эсхүл эрсдлийн үнэлгээний дагуу тогтоосон энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөл/цаашид "зөвшөөрөл" гэх/, 8.3 дугаар зүйлд заасан мэдэгдлээр эрхлэхээс бусад төрлийн үйл ажиллагааг холбогдох хуульд нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болно."

2/1.5 дугаар зүйлийн 1.5, 1.6 дахь заалт:

"1.5.ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх;
1.6.иргэн, хуулийн этгээд, төрийн ашиг сонирхлын тэнцвэрт байдлыг хангах;"

3/2.1 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

"3.Үндэсний аюулгүй байдал, нийтийн ашиг сонирхол, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчин, санхүүгийн тогтвортой байдалд дунд зэргийн эрсдэлтэй үйл ажиллагаа, эсхүл тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх нэмэлт үйл ажиллагаа, эсхүл тусгай болзол, шаардлагыг хангасны үндсэн дээр хэрэгжүүлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа, эсхүл судалгаа шинжилгээний болон ахуйн зориулалтаар байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглуулахад энгийн зөвшөөрөл олгоно."

4/3.2 дугаар зүйлийн 2.6 дахь заалт:

"2.6.энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан мэдэгдлийг хүлээн авсан даруйд бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд оруулах;"

5/4.2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь заалт:

"2.5.мэдэгдлийг эрх бүхий этгээдэд хүргүүлснээс хойш ажлын 3 өдрийн дотор энэ тухай татварын албанд мэдэгдэж, татвар төлөгчийн гэрчилгээнд тэмдэглүүлэх;"

6/8.1 дүгээр зүйлийн 1.4, 1.11, 1.12 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
1.4.амьтныг сэргээн нутагшуулах, судалгаа хийх, агнуур зохион байгуулалт хийх, амьтан асран хамгаалах, үржүүлэх, амьтны хүрээлэн ажиллуулах, агнуурын мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.12.усны хайгуул, судалгаа явуулах, цооног ерөмдөх, тоноглох, сэргээн засварлах, усны барилга, байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, усны барилга байгууламж барих, тоноглох, сэргээн засварлах, усны аудит хийх, ус хэмнэх, технологи нэвтрүүлэх усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
1.11.ойн модны нөөцийг зохистой ашиглах, ойг хамгаалах, судалгаа шинжилгээ хийх, мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх, ойн дагалт баялаг ашиглах, хамгаалах мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Ойн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага

7/8.1 дүгээр зүйлийн 5.1, 5.4, 5.5 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
5.1.төмөр замын суурь бүтэц барих, үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах, зураг төсөл боловсруулах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ;	Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.4. төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд анги үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах	Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.5 Улс хоорондын болон хот хоорондын нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ эрхлэх	Автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

8/8.1 дүгээр зүйлийн 7.9 дэх заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
7.9.дотоод, гадаадын хуулийн этгээд Монгол Улсад боловсролын сургалтын байгууллагын болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа	Чанарын баталгаажуулалт-магадлан итгэмжлэлийн байгууллага

9/8.1 дүгээр зүйлийн 9.13, 9.15 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Эрх бүхий этгээд
9.13. Шуудангийн сүлжээ байгуулах түүний ашиглалт үйлчилгээ эрхлэх	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо
9.15. Шуудангийн үйлчилгээ эрхлэх	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо

10/8.1 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2, 14.3, 14.4, 14.5, 14.6, 14.7 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
14.1.0.1-100 МВт-ын эрчим хүчний эх үүсвэрийн засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.2.100 МВт-аас дээш эрчим хүчний эх үүсвэрийн засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.3.0.4-35 кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.4.110 кВ болон түүнээс дээш хүчдэлтэй цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.5.0.07-8.0 МПа даралттай зуух, даралтат сав, шугам хоолойн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.6.8.0 МПа-аас дээш даралттай зуух, даралтат сав, шугам хоолойн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.7.Эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

11/8.2 дугаар зүйлийн 2.27, 2.28 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.27.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.28.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

12/8.2 дугаар зүйлийн 2.32, 2.33, 2.34 дэх заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
------------------	---

2.32.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хөрөнгийн үнэлгээний үйлчилгээ үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.33.хувьцааны хамтын санхүүжилтийн үйл ажиллагаа	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.34.актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

13/8.2 дугаар зүйлийн 2.38, 2.39, 2.40, 2.41, 2.42, 2.43 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.38.даатгалын байгууллагад аудит хийх үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.39.даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.40.үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.41.үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.42.виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.43.мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

14/8.2 дугаар зүйлийн 10.8 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
10.8.ан агнах, спорт-сургалтын зорилгоор галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг улсын хилээр оруулах, гаргах, худалдан авах	Цагдаагийн төв байгууллага

4 дүгээр зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэрийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 1.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "тогтоохтой" гэснийг "тогтоох, мэдэгдэлтэй" гэж, 1.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 1.3 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "этгээдийг" гэснийг "этгээд болон мэдэгдлийн жагсаалт, мэдэгдэл хүлээн авах эрх бүхий этгээдийг" гэж, мөн зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр" гэснийг "Энэ хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл, мэдэгдлээр" гэж, мөн зүйлийн 6 дахь хэсгийн "хооронд зөвшөөрөл авах, олгох харилцаанд энэ хууль хамаарахгүй" гэснийг "хоорондын зөвшөөрлийн харилцаанд үйлчлэхгүй" гэж, 1.5 дугаар зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрөл олгох, сунгах, шинээр бий болгоход" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн харилцаанд" гэж, мөн зүйлийн 1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл олгох, сунгах болон зөвшөөрөлтэй" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэлтэй" гэж, мөн зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Хуульд" гэснийг "Энэ хуульд" гэж, мөн хэсгийн "аливаа" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 5 дахь хэсгийн "ажиллагаанд" гэснийг "ажиллагаа, эсхүл мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд" гэж, мөн зүйлийн 14 дэх хэсгийн "үнэлгээ хийх зарчмыг баримтлан олон улсын жишиг, стандартыг харгалзана" гэснийг "үнэлгээ хийнэ" гэж, мөн зүйлийн 16 дахь хэсгийн "зөвшөөрлийг" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийг" гэж, мөн зүйлийн 17 дахь хэсгийн "болгохтой" гэснийг

"болгох болон мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаатай" гэж, 2.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "эрсдэл учруулж болзошгүй үйл ажиллагаа, эсхүл тусгай болзол, шаардлагыг хангасны үндсэн дээр хэрэгжүүлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа, эсхүл ашиг олох зорилгоор болон" гэснийг "өндөр зэргийн эрсдэлтэй үйл ажиллагаа, эсхүл" гэж, 2.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 1 дэх хэсгийн "таван" гэснийг "арван" гэж, мөн хэсгийн "гурван" гэснийг "таван" гэж, мөн зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, Гуравдугаар бүлгийн гарчгийн "ЭТГЭЭД," гэснийг "ЭТГЭЭДИЙН БҮРЭН ЭРХ, ҮҮРЭГ," гэж, 3.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.2 дахь заалтын "эсэхэд" гэснийг "эсэх, мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд хуульд заасны дагуу" гэж, мөн зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.3 дахь заалтын "тухайн зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн заалтын "эзэмшигчээс" гэснийг "эзэмшигч, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдээс" гэж, Дөрөвдүгээр бүлгийн гарчгийн "ЭЗЭМШИГЧИД" гэснийг ЭЗЭМШИГЧ, МЭДЭГДЛЭЭР ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ ЭТГЭЭДЭД" гэж, мөн гарчгийн "ЭЗЭМШИГЧИЙН" гэснийг "ЭЗЭМШИГЧ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ ЭТГЭЭДИЙН" гэж, 4.1 дүгээр зүйлийн гарчгийн "эзэмшигчид" гэснийг, эзэмшигч, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэгч этгээдэд" гэж, 4.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "эзэмшигчийн" гэснийг "эзэмшигч, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн" гэж, мөн зүйлийн 1.1 дэх заалтын "зөвшөөрөлд" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэлд" гэж, 1.5 дахь заалтын "зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн заалтын "зөвшөөрөлтэй" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэлтэй" гэж, мөн зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.3 дахь заалтын "зөвшөөрөлд" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэлд" гэж, мөн хэсгийн 2.8 дахь заалтын "зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны" гэж, 4.2 дугаар зүйлийн 2.9 дэх заалтын дугаарыг "2.10" гэж, 5.6 дугаар зүйлийн дугаарыг "5.7" гэж, 6.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийг" гэж, мөн зүйлийн 1.6 дахь заалтын "зөвшөөрлийг авахдаа" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 6.3 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн дугаарыг "5" гэж, Долдугаар бүлгийн гарчгийн, "ЗӨВШӨӨРЛИЙН" гэснийг "ЗӨВШӨӨРӨЛ, МЭДЭГДЛИЙН" гэж, 7.1 дүгээр зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 7.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "мэдээллийг агуулсан зөвшөөрлийн" гэснийг "мэдээлэл, мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны мэдээллийг агуулсан зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 3 дахь хэсгийн "шийдвэрийг" гэснийг "шийдвэр, мэдэгдлийг" гэж, 4 дэх хэсгийн "шийдвэрийг зөвшөөрлийн" гэснийг "шийдвэр, мэдэгдлийг" гэж, мөн зүйлийн 5 дахь хэсгийн "зөвшөөрлийг" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийг" гэж, мөн зүйлийн 6 дахь хэсгийн "шийдвэрийн" гэснийг "шийдвэр, мэдэгдлийн" гэж, Наймдугаар бүлгийн гарчгийн "ЗӨВШӨӨРЛӨӨР" гэснийг "ЗӨВШӨӨРӨЛ, МЭДЭГДЛЭЭР" гэж, 7.4 дэх заалтын "төрийн өмчийн бус мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх" гэснийг "мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, 7.6 дахь заалтын "цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх" гэснийг "сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, 7.7 дахь заалтын "ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах" гэснийг "ерөнхий боловсрол эзэмшүүлэх сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, мөн зүйлийн 8.1, 8.3 дахь заалтын "Засгийн газар" гэснийг "Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, 8.1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх заалтын "Засгийн газар" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 1.2 дахь заалтын "амьтныг сэргээн нутагшуулах" гэснийг "амьтныг сэргээн болон сэлгэн нутагшуулах, өсгөн үржүүлэх" гэж, мөн зүйлийн 1.8 дахь заалтын "генетикийн" гэснийг "генетик" гэж, мөн зүйлийн 1.15 дахь заалтын "ховор амьд амьтны цуглуулга хийх" гэснийг "амьтны цуглуулга хийх" гэж, мөн зүйлийн 1.20 дахь заалтын "Удирдан зохицуулах зөвлөл" гэснийг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/10 дугаар зүйлийн 10.3.1 дэх заалт:

"10.3.1.комиссын гишүүн нь хууль, геологи, уул уурхайн салбарын мэргэжил эзэмшсэн, геологийн судалгаа, хайгуулын ажлын төлөвлөгөө, тайланг үнэлэх мэргэжлийн чадвар туршлагатай байна."

2/20 дугаар зүйлийн 20.1.3, 20.5.7, 20.5.8 дахь заалт:

"20.1.3.хамгийн өндөр үнийн санал ирүүлсэн оролцогчид 60 (жаран) оноо бусад оролцогчдын ирүүлсэн үнэ бүрийг цахим системд илгээсний дагуу хамгийн өндөр үнэтэй харьцуулж тооцоолно."

"20.5.7.энэ хуулийн 20.5.5-д заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд нийлбэр оноогоор хоёрт орсон оролцогчид тусгай зөвшөөрлийг олгож болно."

"20.5.8.энэ хуулийн 20.5.7-д заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд шалгарсан оролцогчийн нийлбэр онооноос хоёрт орсон оролцогчийн нийлбэр оноо 8 хувиас хэтрээгүй тохиолдолд хэрэглэнэ."

2 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурьдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/11 дүгээр зүйлийн 11.1.27 дахь заалт

"11.1.27.сонгон шалгаруулалтын маягт, загварыг батлах;"

2/18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсэг:

"18.1.Энэ хуулийн 7.1-д заасан хуулийн этгээд хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтад оролцох хүсэлтээ төрийн захиргааны байгууллагад гаргах бөгөөд түүнд дараах бичиг баримтыг хавсаргана:"

3/20 дугаар зүйлийн 20.1.2, 20.2.1 дэх заалт:

"20.1.2.оролцогчдын сонгон шалгаруулалтын үнийн саналын оноо нь 20 (хорин) оноонд хүрээгүй тохиолдолд техникийн саналд үнэлгээ хийхгүй бөгөөд цахим хуудсанд байршуулж нийтэд нээлттэй мэдээлэх;"

"Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 1.23 дахь заалтын "Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 1.24, 1.25 дахь заалтын "Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга" гэснийг "Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэж, мөн зүйлийн 1.27 дахь заалтын "алба" гэснийг "газар" гэж, 1.28 дахь заалтын "Тухайн сав газрын захиргаа" гэснийг "Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэж, 1.29 дэх заалтын "ойн анги, эсхүл тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль хамгаалагч" гэснийг "аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэж, мөн зүйлийн 7.2 дахь заалтын "их сургууль, дээд сургууль, коллежийн" гэснийг "дээд боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын" гэж, мөн зүйлийн 8.2 дахь заалтын "Засгийн газар" гэснийг "Хүнд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 8.20, 8.21, 8.22, 8.23 дахь заалтын "Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэснийг "Цөмийн энергийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, 8.2 дугаар зүйлийн 1.11 дэх заалтын "Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 6.2 дахь заалтын "дээд боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах" гэснийг "дээд боловсролын шинэ хөтөлбөрөөр сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, 6.3 дахь заалтын "сургууль байгуулах" гэснийг "ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн боловсрол, техникийн боловсрол болон дээд боловсрол эзэмшүүлэх сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, 6.4 дэх заалтын "их сургууль, дээд сургуулийн харьяа ерөнхий боловсролын ахлах сургууль байгуулах" гэснийг "дээд боловсролын ерөнхий байгууллагын харьяа ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн ерөнхий боловсрол болон сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх" гэж, мөн зүйлийн 10.8 дахь заалтын "зорилгоор галт зэвсэг" гэснийг "болон спортын тэмцээн, сургалтад оролцох зорилгоор Монгол Улсын иргэн иргэний зориулалттай галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг" гэж, 9.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар" гэснийг "Эдийн засаг, хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, 9.3 дугаар зүйлийн 2.2 дахь заалтын "зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Хуулиар" гэснийг, 1.5 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Хуульд зааснаас бусад тохиолдолд" гэснийг, 5.4 дүгээр зүйл, 7.1 дүгээр зүйлийн 1, 2, 3 дахь хэсгийн "зөвшөөрлийн" гэснийг, мөн зүйлийн 5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг, 5.6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "1.8, 1.15" гэснийг, 8.1 дүгээр зүйлийн 1.16 дахь заалтын "эм" гэснийг, 8.22 дахь заалтын "болон түүнтэй холбогдсон бусад" гэснийг, 9.3 дугаар зүйлийн 2.3 дахь заалтын "зөвшөөрлийн ангилалд үндэслэн" гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг, 3.1 дүгээр зүйл, 4.2 дугаар зүйлийн 2.4 дэх заалт, 8.1 дүгээр зүйлийн 1.2, 1.4, 1.6, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13, 1.15, 1.30, 1.31, 2.13, 2.19, 2.20, 3.6, 3.7, 5.3, 5.5, 5.12, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.6, 6.7, 6.8, 6.9, 6.10, 6.11, 6.12, 7.8, 8.4, 7.1, 7.3, 7.10, 7.11, 7.12, 8.26, 8.29, 8.30, 11.3, 11.6, 11.7, 11.8, 11.9, 11.11, 11.13, 12.4, 12.6, 12.7, 12.10, 12.13, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5, 13.15 дахь заалт, 8.2 дугаар зүйлийн 1.1, 1.10, 1.12, 2.2, 2.7, 2.44, 2.45, 2.46, 2.47, 2.48, 2.49, 2.50, 2.51, 3.2, 3.3, 5.2, 6.5, 6.11, 6.13, 7.2, 10.9, 10.10, 11.2, 11.3, 11.8 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2025 оны .. дугаар сарын ...-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.
Гарын үсэг

"20.2.1.сонгон шалгаруулалтын комисс үнийн саналыг нээснээс хойш ажлын таван өдрийн дотор техникийн саналыг үнэлэх;"

4/49 дүгээр зүйлийн 49.7 дахь хэсэг:

"49.7.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь Иргэний хууль, Компанийн тухай, Нөхөрлөлийн тухай хуульд заасны дагуу хуваагдах, тусгаарлагдах замаар өөрчлөн байгуулагдсан тохиолдолд уг тусгай зөвшөөрлийг төрийн захиргааны байгууллагад буцааж өгнө."

3 дугаар зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дүгээр
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГАЗРЫН ТОСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Газрын тосны тухай хуулийн 19, 20 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/19 дүгээр зүйлийн 19.4 дэх хэсэг:

"19.4.Хайгуулын талбайд нээлттэй сонгон шалгаруулалтын үйл ажиллагааг гүйцэтгэхтэй холбогдуулан газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тухай бүр ажлын хэсэг, үнэлгээний хороог байгуулна."

2/20 дугаар зүйл, 20.2 дахь хэсэг:

"20.2.9.Төрийн захиргааны байгууллагаас хайгуул, ашиглалтын талбайн геологийн судалгааны багц материал худалдан авсан баримт;

20.2.10.бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний үндсэн нөхцөлд өгөх санал."

2 дугаар зүйл.Газрын тосны тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/8 дугаар зүйлийн 8.1.3 заалт:

"8.1.3.газрын тосны баялгийн үнэлгээ, нөөцийн тооцооны тайланд тавих шаардлага; газрын тос, уламжлалт бус газрын тосны эрэл, хайгуул, ашиглалтын анхдагч болон үр дүнгийн тайланд тавих шаардлага; газрын тосны орд ашиглах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тавих шаардлага; газрын тос, уламжлалт бус газрын тосны эрэл, хайгуул, ашиглалтын талбай буцаан өгөх, хүлээн авах; газрын тос, уламжлалт бус газрын тосны чиглэлээр мэргэжлийн зэрэг олгох журмыг батлах;

2/21 зүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсэг:

"21.1.Төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 17.3-т заасан үндсэн нөхцөлөөс Засгийн газарт хамгийн ашигтай санал ирүүлсэн захиалагчийг ялагчаар тодруулан энэ тухай сонгон шалгаруулалтад оролцогчдод мэдээлнэ."

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АВТОТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.5 дахь хэсэг:

"15.1.Улс хоорондын болон хот хоорондын нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ эрхлэх, автотээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх, аймаг, нийслэлийн нийтийн зорчигч тээвэр, таксины үйлчилгээг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 5.3, 5.5, 5.12-т заасан тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд эрхэлнэ.

15.5.Техникийн хяналтын үзлэг хийх ажил үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг дараах нөхцөл, шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдэд олгоно:

15.5.1.техникийн хяналтын үзлэг явуулах байр, тоног төхөөрөмж, боловсон хүчин нь холбогдох стандартын шаардлага болон эрх бүхий байгууллагаас баталсан дүрэм, журмыг бүрэн хангасан байх;

15.5.2.автотээврийн хэрэгсэл, түүний агрегат, зангилаа, системийн техникийн байдлыг шалгах, хэмжих, оношлох багаж, тоног төхөөрөмж нь тохирлын үнэлгээнд хамрагдаж, холбогдох байгууллагаар магадлан итгэмжлэгдсэн байх;

15.5.3.үйлчлүүлэгчдийн тээврийн хэрэгслийг аюулгүй байрлуулах зориулалтын зогсоол талбайтай байх;

15.5.4.автомашин болон явган хүний хөдөлгөөний урсгалыг аюулгүй зохицуулах зориулалтын хучилттай зам, гарцтай байх;

15.5.5.тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар болон ерөнхий байдал, үзлэгийн үйл явцыг бүрэн хянах боломжтой хяналтын камераар тоноглогдсон байх ба бичлэгийг хадгалах, шалгах боломжийг хангасан байх;

15.5.6.техникийн хяналтын үзлэгийн инженер нь автотээврийн инженер, механикч мэргэжилтэй, мэргэшсэн инженер байх ба холбогдох мэргэжлийн диплом, гэрчилгээтэй байх;"

2 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдэл" гэж, мөн зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 5.3, 5.5, 5.12-т заасан тусгай зөвшөөрөлтэй" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 4.6-д заасныг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр" гэж, 8.3 дугаар зүйлийн "4.1, 4.2-т заасныг" гэснийг "мэдэгдэл хүлээн авсан" гэж, 15.2 дахь хэсгийн "харилцааг Зөвшөөрлийн" гэснийг "мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 15.5, 15.6 дахь

хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 15.9 дэх хэсгийн "эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "мэдэгдлээр эрхлэхэд" гэж, 15.10 дахь хэсгийн "эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "үйлчилгээг мэдэгдлээр эрхлэхэд" тус тус гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.5, 15.6, 15.7 дахь хэсгийн, мөн зүйлийн 15.5.1 дэх заалтын "тусгай" гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

"14.5.Төмөр замын тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл:

14.5.1.тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлж, төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ:

14.5.1.а.хүний нөөцийн мэдээлэл;

14.5.1.б.хуулийн этгээдийн танилцуулга / Байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл, туршлага/;

14.5.1.в.тусгай зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх чадвартай эсэхийг нотолсон бичиг баримт /*Ажлын туршлага, хийж гүйцэтгэсэн ажлын жагсаалт, үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардлагатай мэргэжлийн боловсон хүчин, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн мэдээлэл г.м*

14.5.2.төмөр замын суурь бүтэц барих, үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа энэ хуулийн 14.5.1-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.5.2.а.төмөр замын суурь бүтэц барихтай холбоотой урьдчилсан ТЭЗҮ (Төсөв, санхүүжилтийн эх үүсвэрийн баримт бичиг, хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, санхүүжүүлэх эх үүсвэр);

14.5.2.б.төслийн удирдагчийн ажлын туршлагын тодорхойлолт

14.5.2.в.байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээ;

14.5.2.г.хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн хөтөлбөр;

14.5.2.д.Тоног төхөөрөмжийн жагсаалт, хүчин чадлын тодорхойлолт;

14.5.2.е.Санхүүгийн чадавхыг нотлох баримт (сүүлийн 2 жилийн тайлан).

14.5.3.төмөр замын суурь бүтэц ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа энэ хуулийн 14.5.1-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.5.3.а.суурь бүтцийн эзэмших, түрээслэх, өмчлөх эрхийн гэрээ

14.5.3.б.ашиглалтын дотоод журам, засвар өрчлалтын төлөвлөгөө

14.5.3.в.санхүүгийн чадавхыг нотлох баримт бичиг

14.5.4.төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд анги үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа энэ хуулийн 14.5.1-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.5.4.а.төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд ангийг үйлдвэрлэхтэй холбоотой урьдчилсан ТЭЗҮ;

14.5.4.б.ажил гүйцэтгэх технологи;

14.5.4.в.аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа;

14.5.4.г.ажлын байрны мэдээлэл /үйлдвэрлэл хийх объектын дэлгэрэнгүй мэдээлэл/;

14.5.4.д.үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний танилцуулга;

14.5.4.е.түүхий эд материалын гарал үүслийн баталгаа.

14.5.5.төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүнийг засварлах төрлийн тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа энэ хуулийн 14.5.1-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.5.5.а.эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулагдсан хэмжих хэрэгсэл, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангасан ажлын багаж, тоног төхөөрөмжийн танилцуулга / Хөдлөх бүрэлдэхүүний засварын цех, тоног төхөөрөмжийн мэдээлэл/;

14.5.5.б.ажлын байрны мэдээлэл /засварын ажил хийх объект болон тоног төхөөрөмжийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл/;

14.5.5.в.ажил гүйцэтгэх технологи;

14.5.5.г.аюулгүй ажиллагаа болон эрүүл ахуйн дотоод журам;

14.5.5.д.засварын тоног төхөөрөмжийн жагсаалт, техникийн үзүүлэлт;

14.5.5.е.чанарын хяналтын журам.

14.5.6.төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүнийг угсрах төрлийн тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа энэ хуулийн 14.5.1-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.5.6.а.ажил гүйцэтгэх технологи;

14.5.6.б.аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа;

14.5.6.в.хөдлөх бүрэлдэхүүнийг угсрах ажлын байрны мэдээлэл /угсралт хийх объект болон тоног төхөөрөмжийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл/.

14.5.7.төмөр замын тээвэрлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа энэ хуулийн 14.5.1-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.5.7.а.суурь бүтэц эзэмшигчтэй гэрээ байгуулсан байх /Зам ашиглах гэрээ/;

14.5.7.б.даатгалын гэрээ (зорчигч, ачаа, хариуцлагын даатгал);

14.5.7.в.тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллага нь галт тэрэгний хөдөлгөөнд шууд холбоотой ажилтнууд болон зорчигчдыг

аяллын замд амрах хооллох байр, буудал болон техник технологийн дагуу үзлэг үйлчилгээ хийх зэрэг нэмэгдэл үйлчилгээний асуудлыг бүрэн шийдвэрлэсэн байх;

14.5.8.төмөр замын суурь бүтцийн зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа энэ хуулийн 14.5.1-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ;

14.5.8.а.технологийн программ хангамж, техник хэрэгслийн танилцуулга;

14.5.8.б.чанарын хяналтын журам.

14.5.9.техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ тусгай зөвшөөрөл авах өргөдөл гаргахдаа энэ хуулийн 14.5.1-т зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ;

14.5.9.а.мэргэшсэн зөвлөх инженерүүдийн мэдээлэл;

14.5.9.б.хяналт шалгалтын аргачлал, дотоод журам.

2 дугаар зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.1, 14.1.3 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай;

"14.1.1.төмөр замын суурь бүтэц барих, үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах, зураг төсөл боловсруулах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ;

14.1.3.төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд анги үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах."

3 дугаар зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2, 14.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УСАН ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Усан замын тээврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2 9.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай;

1/9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсэг:

"9.2.Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч аж ахуйн нэгж, иргэн нь хүсэлтээ энэ хуулийн 17.1, 17.2, 17.3 дахь хэсэгт заасан даатгалд даатгуулсныг нотолсон баримт бичиг, усан замын тээврийн хэрэгслийн жолоодогч эсхүл багийн гишүүдийн аль нэг нь усчин-аврагч гэрчилгээ болон түүнтэй адилтгах баримт бичгийн хамт эрх бүхий этгээдэд гаргана.

2 дугаар зүйл.Усан замын тээврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Усан замын тээврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2.1, 9.2.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АВТО ЗАМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дугаар зүйл.Авто замын тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"33.2.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч этгээдэд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан шаардлагаас гадна тавих нөхцөл, шаардлагыг авто замын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална."

2 дугаар зүйл.Авто замын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.6 дахь хэсгийн, 33 дугаар зүйлийн 33.1, 33.2, 33.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АГААРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Агаарын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/18 дугаар зүйлийн 18.5, 18.6 дахь хэсэг:

"18.5.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 3.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг мэдэгдлээр ашиглахтай холбоотой мэдэгдлийг маягтыг тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга батална.

18.6.Энэ зүйлийн 18.1-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2/25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсэг:

"25.2.Энэ хуулийн 25.1-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2 дугаар зүйл.Агаарын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн "Генетик нөөц" гэсний өмнө "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.8-д заасан" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Агаарын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"18.1.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 1.3-т заасан агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг эрх бүхий байгууллагад мэдэгдээд ашиглана."

4 дүгээр зүйл.Агаарын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.14 дэх заалтын "ашиглах зөвшөөрөл эзэмшигч" гэснийг "ашиглагч" гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсгийн "зөвшөөрөлд" гэснийг "мэдэгдлийн маягтад" гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийн "байгууллагаар хянуулан зөвшөөрөл авна" гэснийг "хянана" гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн "жагсаалт болон энэ хуулийн 25.5-д заасан мэргэжлийн байгууллагын эрх олгоход тавигдах шаардлагыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тэдгээрийг импортлох, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгох журмыг Засгийн газар" гэснийг "жагсаалт, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 1.1, 1.2-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны маягтыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн" гэж, мөн зүйлийн 25.2 дахь хэсгийн "тогтоож, импортлох, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл олгоно" гэснийг "тогтооно" гэж, 25.4 дэх хэсгийн "энэ хуулийн 25.2-т заасан

импортлох, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл авсан" гэснийг "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 1.1-д заасан мэдэгдлээр эрхэлж байгаа, эсхүл байсан" гэж, 25.5 дахь хэсгийн "төрийн захиргааны төв байгууллагаас эрх олгосон мэргэжлийн байгууллага гүйцэтгэнэ" гэснийг "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 2-т заасны дагуу мэдэгдлээр эрхэлнэ" гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл олгоно" гэснийг "гүйцэтгүүлнэ" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Агаарын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2 хэсгийг, 18 дугаар зүйлийн 18.4 дэх хэсгийг, 25 дугаар зүйлийн 25.6 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АУДИТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аудитын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Аудитын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.7-д заасан тусгай" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.21-д заасан" гэж, мөн зүйлийн 12.2, 12.9 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**БАНК БУС САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 9.5, 9.6, 9.7 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"9.5.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхэлнэ.

9.6.Энэ зүйлийн 9.5-д заасан мэдэгдлийн маягтыг мөн хуулийн 3.1 дүгээр зүйлийн 4-т заасны дагуу эрх бүхий этгээд батална.

9.7.Энэ зүйлийн 9.5-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2 дугаар зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 9 зүйл гарчгийн "зөвшөөрөл" гэсний дараа ", мэдэгдэл" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.4 дэх хэсгийн, 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн "хорооны зөвшөөрөлтэйгээр" гэснийг "хороонд мэдэгдснээр" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Банкны тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсгийн "Монголбанкны зөвшөөрөлтэйгээр" гэснийг "Монголбанкинд мэдэгдснээр" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГААЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Гаалийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 70.2, 70.4 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 70.2, 70.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 70.6 дахь хэсгийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж, тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Гаалийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн гарчгийн, 70.1, 70.3, 70.4, 70.5 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГАДААДЫН ИРГЭНИЙ ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.8 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГАЗРЫН ТОСНЫ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 хэсгийн, 5 дугаар зүйлийн 5.2.5 дахь заалтын, 7 дугаар зүйлийн 7.5 дахь хэсгийн, 8 дугаар зүйлийн 8.5 дахь хэсгийн, 9 дүгээр зүйлийн 9.4, 9.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГАЗРЫН ХЭВЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Газрын хэвлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 6, 8, 9 дэх хэсгийн, 42 дугаар зүйлийн 3, 4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн хэсгийн "Засгийн газар" гэснийг "Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 7 дахь хэсгийн "Засгийн газраас" гэснийг "Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Газрын хэвлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 10 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3, 7.7 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.8-д" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 10.21-д" гэж, мөн зүйлийн 7.7 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2, 7.3, 7.7 дахь хэсгийн, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.14 дэх заалтын, 37 дугаар зүйлийн 37.2.8 дахь заалтын "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГЭРИЙН ТЭЖЭЭВЭР АМЬТНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 21.4, 21.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"21.4.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 8.1-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагааны маягтыг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батална.

21.5.Энэ хуулийн 21.4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2 дугаар зүйл. Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн "энэ хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл авсан" гэснийг "эрх бүхий этгээдээс баталсан маягтын дагуу хариу хүлээн авсан" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЗАР СУРТАЛЧИЛГААНЫ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Зар сурталчилгааны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.2 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.3.4 дэх заалтын "үзүүлэгчээр бүртгүүлээгүй" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлгүй" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.2, 23.7 дахь хэсгийн, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МАНСУУРУУЛАХ ЭМ, СЭТГЭЦЭД НӨЛӨӨТ БОДИСЫН ЭРГЭЛТЭД
ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3, 8.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын хилийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.11 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ӨМГӨӨЛЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Өмгөөллийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн "энэ хууль" гэсний өмнө "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хууль," гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн "Өмгөөллийн үйл ажиллагаа" гэсний өмнө "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 10.18-д заасан" гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ОЮУНЫ ӨМЧИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Оюуны өмчийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Оюуны өмчийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.3 дахь заалтын, 16 дугаар зүйлийн 16.2, 16.3 дахь хэсгийн, 24 дүгээр зүйлийн 24.2.6 дахь заалтын "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**СТАНДАРТЧИЛАЛ, ТЕХНИКИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ, ТОХИРЛЫН
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ИТГЭМЖЛЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"9.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.5, 1.16, 1.17, 1.18, 1.24, 1.25, 1.29 дэх заалт, 7 дахь хэсгийн 7.2, 7.4, 7.6 дахь заалтад заасан тусгай зөвшөөрлийн болон 8.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.3, 1.9, 1.11, 1.17, 1.18, 1.19, 1.21 дэх заалт, 7 дахь хэсгийн 7.1 дэх 10 дугаар зүйлийн 10.16 дахь заалтад заасан энгийн зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх үйл ажиллагаанд холбогдох техникийн зохицуулалтыг мөрдөнө."

2 дугаар зүйл. Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАТВАРЫН МЭРГЭШСЭН ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Татварын мэргэшсэн зөвлөх үйлчилгээний тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Татварын мэргэшсэн зөвлөх үйлчилгээний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4 дэх заалтын, 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийн, 11 дүгээр зүйлийн 11.1.5 дахь заалтын, 12 дугаар зүйлийн гарчгийн, мөн зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн гарчгийн, 13.1, 13.3 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 6 дугаар зүйлийн гарчгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.4 дэх хэсгийн, 22 дугаар зүйлийн гарчгийн, 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн, 27 дугаар зүйлийн 27.3, 27.4 дэх хэсгийн, 30 дугаар зүйлийн 30.1 дэх хэсгийн, 31 дүгээр зүйлийн 31.1 дэх хэсгийн, 32 дугаар зүйлийн 32.1 дэх хэсгийн, 35 дугаар зүйлийн 35.2, 35.3 дахь хэсгийн, 36 дугаар зүйлийн 36.4, 36.6 дахь хэсгийн, 37 дугаар зүйлийн 37.5 дахь хэсгийн, 41 дүгээр зүйлийн 41.1, 41.5 дахь хэсгийн, 42 дугаар зүйлийн гарчгийн, 42.1 дэх хэсгийн, 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 23, 24, 35 дугаар зүйлийн гарчгийн, 39 дүгээр зүйлийн гарчгийн, 39.1 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрлийн" гэж, 36 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай зөвшөөрлөөр" гэснийг "Зөвшөөрлөөр" гэж, 37 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн, 4 дүгээр зүйлийн 4.1.6, 4.1.7, 4.1.8, 4.1.9, 4.1.11, 4.1.12 заалтын, 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.2, 6.3 дахь хэсгийн, 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн, 10 дугаар зүйлийн 10.1.1, 10.1.2, 10.1.3, 10.1.5 дахь заалтын, 11 дүгээр зүйлийн 11.2.2, 11.2.3, 11.2.4, 11.2.5, 11.2.6 дахь заалтын, Гуравдугаар бүлгийн гарчгийн, 12 дугаар зүйлийн гарчгийн, мөн зүйлийн 12.2, 12.3 дахь хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн гарчгийн, 13.1, 13.2 дахь хэсгийн, 14 дүгээр зүйлийн 14.1.4 дэх заалтын, 14.3, 14.4, 14.5, 14.6, 14.7, 14.8, 14.9, 14.10 дахь хэсгийн, 15 дугаар зүйлийн гарчгийн, 15.1 дэх хэсгийн, 15.1.2, 15.1.3 дахь заалтын, 16 дугаар зүйлийн гарчгийн 16.1, 16.2, 16.3, 16.4 дэх хэсгийн, 16.1.1, 16.1.2, 16.1.4 дэх заалтын, Дөрөвдүгээр бүлгийн гарчгийн, 17 дугаар зүйлийн гарчгийн, 17.1, 17.4 дэх хэсгийн, 18 дугаар зүйлийн гарчгийн, 18.1 дэх хэсгийн, 19 дүгээр зүйлийн 19.2.1, 19.2.2, 19.3.2, 19.3.3 дахь заалтын, 19.4, 19.5, 19.6, 19.7 дахь хэсгийн, 20 дугаар зүйлийн гарчгийн, 20.1 дэх хэсгийн, 20.1.5 дахь заалтын, 21 дүгээр зүйлийн гарчгийн, 21.1, 21.2, 21.3 дахь хэсгийн, 21.1.1, 21.1.2 дахь заалтын, Тавдугаар бүлгийн гарчгийн, 22 дугаар зүйлийн 22.1 дэх хэсгийн, 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн, 24 дүгээр зүйлийн 24.1, 24.2, 24.3 дахь хэсгийн, Зургаадугаар бүлгийн гарчгийн, 25 дугаар зүйлийн гарчгийн, 25.1, 25.2, 25.3, 25.4, 25.5, 25.6 дахь хэсгийн, 25.2.1 дэх заалтын, 27 дугаар зүйлийн гарчгийн, 27.1, 27.2, 27.3 дэх хэсгийн, 27.1.1 дэх заалтын, 28 дугаар зүйлийн гарчгийн, 28.1 дэх хэсгийн, 29 дүгээр зүйлийн 29.1, 29.2 дахь хэсгийн, 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсгийн, 34 дүгээр зүйлийн 34.1, 34.3, 34.5, 34.8, 34.9, 34.10 дэх хэсгийн, 34.1.1, 34.5.1, 34.7.1 дэх заалтын, Долдугаар бүлгийн гарчгийн, 35 дугаар зүйлийн 35.1, 35.2, 35.3 дахь хэсгийн, 35.1.1, 35.1.2, 35.1.3 дахь заалтын, 36 дугаар зүйлийн 36.1, 36.3, 36.4, 36.5 дэх хэсгийн, 37 дугаар зүйлийн 37.1, 37.2, 37.3, 37.4, 37.5, 37.6 дэх хэсгийн, 37.1.1, 37.1.2, 37.1.3, 37.1.4 дэх заалтын, 38 дугаар зүйлийн

38.1, 38.2 дахь хэсгийн, 40 дүгээр зүйлийн 40.1 дэх хэсгийн, Есдүгээр бүлгийн гарчгийн, 41 дүгээр зүйлийн 41.3, 41.4 дэх заалтын "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТЭСЭРЧ ДЭЛБЭРЭХ БОДИС, ТЭСЭЛГЭЭНИЙ ХЭРЭГСЛИЙН ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 6 дугаар зүйлийн 6.1.2 дахь заалтын, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.1, 12.3, дэх хэсгийн, 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.1.1, 16.1.2, 16.1.3 дахь заалтын, 17 дугаар зүйлийн 17.4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**УРГАМЛЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, УРГАМАЛ ХАМГААЛЛЫН
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.9, 18.10 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“18.9.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэгт заасны дагуу ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүнийг импортлох, худалдаалах үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд мэдэгдлийн маягтыг ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батална.

18.10.Энэ зүйлийн 18.9-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулах бөгөөд мэдэгдлийн маягтад дараах баримт бичгийг хавсаргана:”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсгийн, 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийн “Зөвшөөрлийн” гэснийг “Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ТЕХНОЛОГИЙН ПАРКИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Үйлдвэрлэл, технологийн паркийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.2, 12.3, 12.5 дахь хэсгийн, "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.7 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОТ, СУУРИН УС ХАНГАМЖ, АРИУТГАХ ТАТУУРГЫН АШИГЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хот, суурин ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.3 дахь заалтын, 12 дугаар зүйлийн 12.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨРӨНГИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн, 17 дугаар зүйлийн 17.3 дахь хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 18 дугаар зүйлийн гарчгийн, 18.4 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрлийн" гэж, 19, 20 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.10 дахь заалтын, 5 дугаар зүйлийн 5.2.7 дахь заалтын, 8 дугаар зүйлийн 8.3.1 дэх заалтын, Дөрөвдүгээр бүлгийн гарчгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийн, 17 дугаар зүйлийн гарчгийн, 17.1, 17.2, 17.5 дахь хэсгийн, мөн зүйлийн 17.1.1 дэх заалтын, 18 дугаар зүйлийн 18.1, 18.2, 18.4 дэх хэсгийн, мөн зүйлийн 18.3.1 дэх заалтын, 19 дүгээр зүйлийн 19.1, 19.3 дэх хэсгийн, 19.1.1 дэх заалтын, 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн, 20.1.1, 20.1.2, 20.1.5 дахь заалтын, 21 дүгээр зүйлийн 21.1.1 дэх заалтын, 28 дугаар зүйлийн 28.1 дэх хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХОГ ХАЯГДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4 дэх заалтын, 9 дүгээр зүйлийн 9.3.2, 9.3.3 дахь заалтын, 37 дугаар зүйлийн 37.6, 37.7, 37.8 дахь хэсгийн, 38 дугаар зүйлийн 38.2, 38.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХУУЛЬЧИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн "тохиолдолд" гэсний дараа "өмгөөлөгч" гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.6 дахь хэсгийн "өмгөөлөгч" гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХҮҮХЭД ХАРАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3, 13.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЦӨМИЙН ЭНЕРГИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1, 19.6 дэх хэсгийн, 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн, 25 дугаар зүйлийн 25.3 дахь хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн, "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МАЛ, АМЬТНЫ ТЭЖЭЭЛИЙН НЭМЭЛТИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Мал, амьтны тэжээлийн нэмэлтийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР НУТГИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн, 27 дугаар зүйлийн 12, 13 дахь заалтын, 41 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЧӨЛӨӨТ БҮСИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Чөлөөт бүсийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.7.11 дэх заалтын, 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАЙГАЛИЙН УРГАМЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг:

"6. Нэн ховор, ховор ургамлын жагсаалтыг Засгийн газар батална."

2/11 дүгээр зүйлийн 4, 5 дахь хэсэг:

"4. Судалгаа, шинжилгээ, ахуйн зориулалтаар ашиглахаар түүж бэлтгэсэн ургамлыг үйлдвэрлэлийн түүхий эд болгон ашиглах, орлого олох зорилгоор бусдад борлуулахыг хориглоно.

5. Судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар олгох нэг удаагийн зөвшөөрлийн хэмжээ нэн ховор ургамлын газрын дээрх хэсэг 0,2 кг, газрын доорх хэсэг 0,2 кг, ховор ургамлын газрын дээрх хэсэг 0,5 кг, газрын доорх хэсэг 0,5 кг, элбэг ургамлын газрын дээрх хэсэг 2 кг, газрын доорх хэсэг 1,5 кг-аас илүүгүй байна."

3/12 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

"3. Ахуйн зориулалтаар нэг удаагийн зөвшөөрлөөр олгох ховор ургамал газрын дээрх хэсэг 3 кг, газрын доорх хэсэг 2 кг, элбэг ургамал газрын дээрх хэсэг 8 кг, газрын доорх хэсэг 5 кг-аас илүүгүй байна."

4/13¹ дүгээр зүйл:

"13¹ дүгээр зүйл. Дуудлага худалдаа зохион байгуулах

1. Энэ хуулийн 13.4-т заасан зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.6 дугаар зүйлд заасны дагуу дуудлага худалдааны журмаар олгоно.

2. Дуудлага худалдааг энэ хуулийн 7¹.4-т заасны дагуу үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын дээд хэмжээ баталсан шийдвэр гарснаас хойш 14 хоногийн дотор олон нийтэд нээлттэй зарлаж, 30 хоногийн дотор цахим хэлбэрээр зохион байгуулна.

3. Дуудлага худалдааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.25-д заасны дагуу аймаг, нийслэлийн Засаг дарга зохион байгуулна.

4. Дэнчин төлж бүртгүүлсэн этгээд, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч дуудлага худалдаанд оролцоно.

5. Дуудлага худалдаанд оролцогч дуудлага худалдаа эхлэх босго үнийн 50 хувьтай тэнцэх хэмжээний дэнчинг дуудлага худалдаа эхлэхээс 24 цагийн өмнө холбогдох дансанд байршуулж, бүртгэл хийлгэнэ. Дуудлага худалдаанд оролцоогүй, эсхүл оролцсон боловч ялаагүй этгээдэд дэнчинг буцаан олгоно.

6. Анхны үнийн санал гарснаар дуудлага худалдааг эхэлсэнд тооцох бөгөөд хамгийн өндөр үнийн санал өгөөд 30 секундын дотор өөр оролцогч үнэ өсгөөгүй тохиолдолд дуудлага худалдаа зохион байгуулагч сүүлийн үнийг зарлан ялагчийг тодруулж дуудлага худалдааг дуусгавар болгоно.

7. Дуудлага худалдааны ялагч нь дуудлага худалдаанд ялсан үнийг 24 цагийн дотор холбогдох дансанд бүрэн төлсний дараа зохион байгуулагч ялагчийг баталгаажуулсан шийдвэр гаргана.

8. Дуудлага худалдааны ялагч энэ зүйлийн 7-д заасан хугацаанд төлбөрийг бүрэн төлөөгүй, эсхүл өөрийн хүсэлтээр татгалзсан тохиолдолд дуудлага худалдааны үед дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээдэд 24 цагийн дотор дуудлага худалдааны ялагч болох саналыг хүргүүлнэ.

9. Дуудлага худалдааг зохион байгуулагч дуудлага худалдааны явцад тэмдэглэл үйлдэж, дуу, дүрсний бичлэгийн төхөөрөмжөөр баталгаажуулах бөгөөд оролцогчид болон зохион байгуулагч талын төлөөлөл тэмдэглэлд гарын үсэг зурна.

10. Энэ зүйлийн 7-д заасан төлбөрийг төлөхөд дуудлага худалдаанд оролцоход урьдчилан төлсөн дэнчинг үнийн дүнд оруулж тооцно.

11. Дараах тохиолдолд дараагийн дуудлага худалдааг зохион байгуулна:

1/дуудлага худалдаанд нэг оролцогч оролцсон;

2/дуудлага худалдаанд оролцогчид үнийн санал гаргаагүй;

3/энэ зүйлийн 8-д заасан нөхцөл байдал үүссэн бөгөөд дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээд татгалзсан;

4/байгалийн давагдашгүй хүчин зүйл тохиолдсон, дуудлага худалдаа хэвийн явагдах боломжгүй болсон нь нотлогдсон.

12. Дуудлага худалдааны босго үнийг Ургамлын экологи-эдийн засгийн үнэлгээний 50 хувиар тооцно. Дуудлага худалдааг өсгөх үнэ босго үнийн 50 хувиас хэтрэхгүй байна.

13. Дуудлага худалдаанаас олсон нийт орлогын 50 хувийг Байгаль орчин, уур амьсгалын санд төвлөрүүлнэ.

5/15¹ дүгээр зүйл:

"15¹ дүгээр зүйл. Байгалийн ургамлын мэргэжлийн байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

1. Байгалийн ургамлын мэргэжлийн байгууллага нь байгалийн ургамлыг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, тарималжуулах үйл ажиллагааг мэргэжлийн түвшинд явуулах тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд байна.

2. Энэ хуулийн 15^{1.1}-д заасан байгууллага нь өмчийн аль ч хэлбэртэй байж болох бөгөөд дараах нийтлэг шаардлагыг хангасан байна:

1/Монгол Улсад бүртгэлтэй, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байгаа, татвар төлөгч хуулийн этгээд байх;

2/байгалийн ургамал тарималжуулах мэргэжлийн, мэргэшсэн хүний нөөцтэй, материаллаг баазтай байх.

3. Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 1-д заасан байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

1/байгалийн ургамлыг түүж бэлтгэх;

2/байгалийн ургамлыг тарималжуулах.

4. Мэргэжлийн байгууллагын эрх авахыг хүссэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргасан байна:

1/тухайн чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардагдах мэргэжлийн боловсон хүчний дипломын хуулбар;

2/шаардлагатай багаж хэрэгсэл, техник, тоног төхөөрөмжийн гэрчилгээний хуулбар;

5. Мэргэжлийн байгууллагын эрхийг сунгуулахад 5 жилийн үйл ажиллагааны тайланг эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ.

7. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн мэргэжлийн байгууллагын эрхийг 5 хүртэл жилийн хугацаатай олгох, 5 хүртэл жилийн хугацаагаар сунгах шийдвэрийг гаргана.

8. Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 5-т заасан тайлан ирүүлээгүй бол мэргэжлийн байгууллагын эрхийг дахин сунгахгүй.

9. Мэргэжлийн байгууллага тухайн онд гүйцэтгэсэн ажлын тайланг 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газарт хүргүүлнэ.

10. Аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газар энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 9-д заасны дагуу ирүүлсэн тайланг нэгтгэн энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 1-д заасан мэдээллийн санд оруулна."

2 дугаар зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн "заасны дагуу" гэсний дараа "байгаль орчны асуудал эрхэлсэн" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн "мэдээлэх" гэсний өмнө "6 сараас 1.5 жилийн дотор" гэж, 13 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн "1.16-д заасны дагуу" гэсний дараа "байгаль орчны асуудал эрхэлсэн" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг:

"2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд судалгааны ажлын товч танилцуулгыг хавсаргаж ирүүлнэ.

2/13 дугаар зүйл:

"1. Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 1-д заасан мэргэжлийн байгууллага ховор, элбэг ургамлыг зөвшөөрлийн үндсэн дээр түүж бэлтгэж болно.

2. Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 1-д заасан мэргэжлийн байгууллага байгалийн нэн ховор, ховор, элбэг ургамлыг тарималжуулан ашиглаж болно.

3. Байгалийн ургамлыг тарималжуулахад дараах шаардлагыг хангасан байна:

1/энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 1-д заасан мэргэжлийн байгууллагын эрхтэй байх;

2/байгалийн ургамал тарималжуулах төсөлтэй байх."

4. Элбэг ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.25-д заасны дагуу сум, дүүргийн Засаг дарга энэ хуулийн 7¹ дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу олгоно.

5. Ургамлын үндэс, үндэслэг иш, булцууны 50 ба түүнээс дээш хувийг зориулалтаар ашиглах тохиолдолд тухайн ургамлыг тарималжуулсан байна.

6. Ховор ургамлыг эм үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.16-д заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 7¹ дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу олгоно.

7. Энэ хуулийн 13 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд ургамал түүж бэлтгэх зориулалт, төслийг хавсаргаж ирүүлнэ."

3/17 дугаар зүйл:

"17 дугаар зүйл. Ургамлыг улсын хилээр нэвтрүүлэх

1.Ургамлыг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.

2.Ургамлыг дараах зориулалтаар улсын хилээр нэвтрүүлнэ:

1/судалгаа шинжилгээ, үйлдвэрлэлийн зориулалтаар гадаад улсад гаргах;

2/судалгаа шинжилгээ, үйлдвэрлэлийн зориулалтаар гадаад улсаас оруулах;

3/тарималжуулсан байгалийн ургамлыг гадаад улсад гаргах.

3.Энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.1-д заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

1/судалгаа шинжилгээний зориулалтаар гадаад улсад гаргах зөвшөөрөл авахад энэ хуулийн 11.1-д заасны дагуу авсан нэн ховор, ховор ургамлын судалгаа шинжилгээний зориулалтаар түүж бэлтгэх зөвшөөрөл, судалгааны ажлын товч танилцуулга, судалгаа хийх талтай байгуулсан гэрээ;

2/үйлдвэрлэлийн зориулалтаар гадаад улсад гаргахад ургамал түүж бэлтгэх гэрээ, энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан нөхөн сэргээлт хийн хүлээлгэн өгсөн акт, энэ хуулийн 13.4, 13.6-д заасны дагуу авсан ургамал түүж бэлтгэх зөвшөөрөл, нийлүүлэгч талтай байгуулсан гэрээ.

4.Энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.2-т заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

1/судалгаа шинжилгээний зориулалтаар гадаад улсаас оруулахад судалгааны ажлын товч танилцуулга, судалгаа хийх талтай байгуулсан гэрээ, генийн өөрчлөлттэй эсэхийг тогтоосон гарал үүслийн бичиг, тарималжуулах туршилт хийх бол туршилтын талбайтай байх;

2/үйлдвэрлэлийн зориулалтаар гадаад улсаас оруулахад генийн өөрчлөлттэй эсэхийг тогтоосон гарал үүслийн бичиг, харь зүйл эсэхийг тодорхойлсон шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлт, ургамал ашиглах зориулалт, төсөл.

5.Гадаад улсаас оруулах ургамал нь генийн өөрчлөлттэй бол Хувиргасан амьд организмын тухай хуулиар зохицуулна.

6.Гадаад улсаас оруулсан харь зүйл ургамлыг байгальд тарималжуулахыг хориглоно.

7.Энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.3-т заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

1/хуулийн этгээдийн ургамлын мэргэжлийн байгууллагын гэрчилгээний хуулбар;

2/тарималжуулсан нь үнэн болохыг тогтоосон сум (дүүрэг)-ын Засаг даргын тодорхойлолт, төрийн шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлт.

8.Иргэн, хуулийн этгээд нэн ховор ургамлыг судалгаа шинжилгээний, хуулийн этгээд ховор, элбэг ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эдийг хатаасан болон боловсруулалт хийсэн, эсхүл эцсийн бүтээгдэхүүн болгосноос бусад тохиолдолд гадаад улсад гаргахыг хориглоно."

4 дүгээр зүйл.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, 7 дугаар зүйлийн 6, 8 дахь хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, 11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, 12 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, 13 дугаар зүйлийн 3, 5 дахь хэсэг, 15 дугаар зүйлийн 2, 7 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, 20 дугаар зүйлийн 2, 3, 5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн "тайлангаа Генетик нөөцийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан генетик нөөц, генетик нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийн бүртгэл" гэснийг "тайлан, үр дүнг энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 1-д заасан" гэж, 13 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "сум, дүүргийн" гэснийг "аймгийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Энэ хуулийн хавсралтаар тогтоосон/" гэснийг, мөн зүйлийн 4 дэх хэсгийн "Ховор ургамлын жагсаалтыг Засгийн газар батална." гэснийг, 11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "ахуйн" гэснийг, 13 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "эмийн" гэснийг, 13 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн "эм" гэснийг, 11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийг, 20 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
Улаанбаатар
сарын ...-ны өдөр

**БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

ХОТ

1 дүгээр зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 30 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/30 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг:

"2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.31-д заасан тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах барим бичгийг хавсаргана:

1/тухайн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах мэргэжлийн 3-аас доошгүй хүний нөөцийг ажилд томилсон тушаал, хөдөлмөрийн гэрээ;

3/газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийхэд шаардагдах 3-аас доошгүй техник, багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт гэрчилгээ, түрээсийн гэрээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар болон техникийн бусад үзүүлэлт, фото зураг;

4/газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийхэд шаардагдах мэргэжлийн хүний нөөц техник, багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж болон мэдээлэл хангамжийн талаар харьяа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газрын дүгнэлт."

2/30 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"4.Газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын эрх сунгуулах хүсэлтэд нөхөн сэргээлт хийсэн ажлын тайлан, нөхөн сэргээлт хүлээлгэж өгсөн актын мэдээллийг хавсаргана."

3/30 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг:

"5.Мэргэжлийн байгууллагын эрх авсан хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрлийн хүчинтэй байх хугацаанд үйл ажиллагаа эрхлээгүй бол тусгай зөвшөөрлийг дахин сунгахгүй."

2 дугаар зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
ХОТ

ОЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ойн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/38¹ дүгээр зүйл. Дуудлага худалдаа зохион байгуулах

"38¹.1. Ойн дагалт баялгийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.6 дугаар зүйлд заасны дагуу дуудлага худалдааны журмаар олгоно.

38¹.2. Энэ хуулийн 38¹.1-д заасан дуудлага худалдааг аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны газар цахимаар, эсхүл танхимын хэлбэрээр ажлын 15 хоногийн дотор зохион байгуулж ялагчийг тодруулах ба ялагчид ойн дагалт баялаг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.29-д заасан тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд олгоно.

38¹.3. Дуудлага худалдааг зохион байгуулах шийдвэр гарснаас ажлын 5 өдрийн дотор олон нийтэд нээлттэй мэдээлнэ.

38¹.4. Дуудлага худалдааг дараах дарааллын дагуу зохион байгуулна:

38¹.4.1. дуудлага худалдаа явуулах хэлбэр, он, сар, өдөр, цаг, хаягийг дуудлага худалдаа явуулахаас ажлын 5 хоногийн өмнө олон нийтэд нээлттэй зарлан мэдээлэх;

38¹.4.2. дуудлага худалдаанд оролцогчдыг бүртгэх;

38¹.4.3. дуудлага худалдааг явуулах;

38¹.4.4. дуудлага худалдааны ялагчтай гэрээ байгуулах.

38¹.5. Дуудлага худалдааг зохион байгуулахдаа оролцогч талууд үнийн саналаа ээлж дараалан тодорхой алхамтайгаар өсгөх, сонгон шалгаруулалтын явц, үр дүн нээлттэй, ил тод байх, талуудын тэгш, шударга оролцоог хангасан байх зарчмыг баримтална.

38¹.6. Аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны газар нь энэ хуулийн 13.1.35-д заасан үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах нөөцийн дээд хэмжээнд багтаан дуудлага худалдаанд оруулах хуш модны самрын нөөцийн хэмжээг доор дурдсанаар багцална:

№	Нөөцийг багцлах хэмжээ (кг)	Тухайн сумын нутаг дэвсгэрт үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах нөөцөд багцын эзлэх хувь
1	50,000 хүртэл	20
2	50,001 - 70,000	20
3	70,001 – 100,000	30
4	100,001-ээс дээш	30

38¹.7. Дуудлага худалдааг цахим хэлбэрээр зохион байгуулахад дараах журмыг баримтлана:

38¹.7.1. дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа явагдахаас ажлын 5 өдрийн өмнө дуудлага худалдааны хураамж болон дэнчин тушаасан баримтаа зургаар хавсарган, оролцох хүсэлтээ цахим хэлбэрээр илгээх;

38¹.7.2. дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэхээс өмнө дуудлага худалдаа явуулах системд нэвтэрч бэлэн байдлаа хангасан байх бөгөөд өөрийн тоног төхөөрөмжийн найдвартай ажиллагааг бүрэн хангах;

38¹.7.3. үнийн санал өгөөд 30 секундын дотор өөр оролцогч үнэ өсгөөгүй тохиолдолд дуудлага худалдааны ялагч тодорсонд тооцох.

38¹.8. Дуудлага худалдааг танхимын хэлбэрээр зохион байгуулахад энэ хуулийн 38¹.7.1-д заасан шаардлагыг хангасан дуудлага худалдааны оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэхээс 10 минутын өмнө дуудлага худалдаа зохион байгуулах танхимд ирсэн байна.

38¹.9. Нөөцийг бэлтгэх ойн талбайн тойм зургийг энэ хуулийн 38¹.6-д заасан багц тус бүрээр гаргана.

38¹.10. Дуудлага худалдаанд ойн дагалт баялгийг ашиглах эрх бүхий ойн мэргэжлийн байгууллага оролцоно.

38¹.11. Дуудлага худалдааны босго үнийг ойн дагалт баялгийн нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээний 50 хувиар тооцно.

38¹.12. Дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэх босго үнийн 50 хувьтай тэнцэх хэмжээний дэнчинг дуудлага худалдаа эхлэхээс 24 цагийн өмнө холбогдох дансанд байршуулах ба дэнчин төлсөн баримт, ойн дагалт баялгийг ашиглах эрх бүхий ойн мэргэжлийн байгууллагын гэрчилгээг үндэслэн дуудлага худалдааны оролцогчоор бүртгэнэ.

38¹.13. Дэнчин төлж бүртгүүлсэн хуулийн этгээд, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч дуудлага худалдаанд оролцож болно.

38¹.14. Байгалийн давагдашгүй хүчин зүйл гарсан, эсхүл программ хангамж, техникийн саатал, цахилгаан эрчим хүч, сүлжээ тасарч доголдсоноос цахим

дуудлага худалдаа хэвийн явагдах боломжгүй болсон тохиолдолд тухайн дуудлага худалдааг хүчингүйд тооцож, ажлын 5 өдрийн дотор дахин зохион байгуулна.

38¹.15. Анхны үнийн санал гаргаснаар дуудлага худалдааг эхэлсэнд тооцох ба дуудлага худалдаа зохион байгуулагч нь сүүлийн үнэ хэлэхийг зарласнаар дуудлага худалдааг дуусгавар болгоно. Танхимаар зохион байгуулж байгаа тохиолдолд шууд, цахимаар зохион байгуулж байгаа тохиолдолд цахим систем ашиглан ялагчийг тодруулж оролцогч тус бүрд мэдэгдэнэ.

38¹.16. Дуудлага худалдааг өсгөх үнэ босго үнийн 30 хувиас хэтрэхгүй байна.

38¹.17. Дуудлага худалдааны ялагч нь дуудлага худалдаанд ялсан үнийг 24 цагийн дотор холбогдох дансанд бүрэн төлсний дараа зохион байгуулагч ялагчийг баталгаажуулсан шийдвэрийг ажлын нэг өдрийн дотор мэдэгдэнэ.

38¹.18. Энэ хуулийн 38¹.18-т заасан төлбөрийг төлөхөд урьдчилан төлсөн дэнчинг ялагчийн үнийн дүнд оруулж тооцно.

38¹.19. Дуудлага худалдааг зохион байгуулагч дуудлага худалдааны явцад тэмдэглэл үйлдэж, дуу, дүрсний бичлэгээр баталгаажуулна. Танхимаар зохион байгуулсан тохиолдолд оролцогчид болон зохион байгуулагч талын төлөөлөл тэмдэглэлд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

38¹.20. Дуудлага худалдаанд оролцоогүй, эсхүл оролцсон боловч ялаагүй этгээдэд дэнчинг буцаан олгоно.

38¹.21. Дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаатай холбоотой гомдлыг аймаг, нийслэлийн Засаг даргад гаргана.

38¹.22. Дуудлага худалдааны ялагч төлбөрөө төлөөгүй, энэ хуулийн 38¹.18-д заасан дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээд татгалзсан, дуудлага худалдаанд нэгээс дээш тооны оролцогч оролцоогүй, үнийн санал гаргаагүй тохиолдолд дуудлага худалдааг дахин зохион байгуулна.

38¹.23. Төлбөрөө төлөөгүй ялагчийг хоёр дахь удаагийн дуудлага худалдаанд оролцуулахгүй.

38¹.24. Дуудлага худалдаанаас олсон нийт орлогын 50 хувийг Байгаль орчин, уур амьсгалын санд төвлөрүүлнэ.

38¹.25. Дуудлага худалдаанаас орон нутагт төвлөрсөн орлогын 85 хувийг ойн аж ахуйн арга хэмжээнд зарцуулна.

2/20 дугаар зүйлийн 20.3 дахь хэсэг:

"20.3. Иргэн, хуулийн этгээдийн ойн дагалт баялгийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17.1-д заасан зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно."

3/23 дугаар зүйлийн 23.4, 23.5, 23.6, 23.7, 23.8, 23.9, 23.10 дахь хэсэг:

"23.4.Ойн мэргэжлийн байгууллага дараах чиглэлтэй байна:

- 23.4.1.ойн модны нөөцийг зохистой ашиглах;
- 23.4.2.ойг хамгаалах, судалгаа шинжилгээ хийх;
- 23.4.3.мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх;
- 23.4.4.ойн дагалт баялаг ашиглах, хамгаалах.

23.5.Ойн мэргэжлийн байгууллагад тавигдах ерөнхий шаардлага:

23.5.1.үйл ажиллагааны чиглэлийн дагуу шаардлагатай мэргэжлийн хүний нөөцтэй байх;

- 23.5.2.техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэлтэй байх;
- 23.5.3.судалгааны арга зүй, технологи, программ хангамжтай байх;
- 23.5.4.хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулинд заасан холбогдох шаардлагыг хангасан байх;
- 23.5.5.Галын аюулгүй байдлын тухай хуульд заасан холбогдох шаардлагыг хангасан байх.

23.6.Ойн мэргэжлийн байгууллагад тавигдах тусгай шаардлага:

23.6.1.ойн модны нөөцийг зохистой ашиглах мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага:

23.6.1.а.мод бэлтгэлийн талбайн инженер, хөрөөчин, цагаалгын тракторчин, оосорлогч, ойжуулагчтай байх;

23.6.1.б.мод огтлох, цагаалах, ачигч, тээвэрлэх машин механизм, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэлтэй байх;

23.6.1.в.түймрээс хамгаалах халз болон харлуулсан зурвас байгуулах техник, тоног төхөөрөмжтэй байх;

23.6.1.г.ойн модны нөөцийн ашиглалт явуулсан талбайг ойжуулахад шаардагдах тарьц, суулгацын байнгын нөөцтэй байх, эсхүл мэргэжлийн байгууллагаар ойжуулалт хийлгэхээр урьдчилан тохиролцож гэрээ байгуулсан байх.

23.6.2.ойг хамгаалах, судалгаа шинжилгээний мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага:

23.6.2.а.ойн аж ахуйн инженер, биологич, экологич, газарзүйн мэдээллийн системийн ажилтантай байх;

23.6.2.б.байршил тогтоогч, өнцөг хэмжигч, ойн таксацийн дундаж үзүүлэлтийг тодорхойлох багаж, дрон, хэвлэх тоног төхөөрөмж, бичил цаг уур хэмжигч, бичил нарийвчлалтай электрон жин, нарийвчлалтай штангенциркуль, үүргийн шүршигч багаж, ус агуулах 1 тн болон түүнээс дээш хэмжээтэй сав, мотопомп, цахилгаан үүсгүүр, гэрлэн урхи, экран дэлгэц, лед гэрэл, дээж цуглуулан

бойжуулах болон хадгалах зориулалтын сав, электрон болон бусад 20 кг доошгүй жинтэй байх, өндөг хусаж цуглуулах малтуур, судалгаанд ашиглах дэлгэц /даавуу/, мод гэмтээхгүй хамгаалалтай доргиох лантуутай байх;

23.6.2.в.газар зүйн мэдээллийн системийн программ хангамжтай байх;

23.6.2.г.бактерийн бэлдмэл, бодисыг хадгалах стандарт шаардлагад нийцсэн зоорь болон агуулахтай байх эсхүл зориулалтын агуулах түрээслэх гэрээ байгуулсан байх;

23.6.2.д.бэлдмэл, бодис зөөвөрлөх тоноглогдсон тээврийн хэрэгсэлтэй байх.

23.6.3.мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага:

- 23.6.3.а.ойн аж ахуйн инженер, техникч, ойжуулагчтай байх;
- 23.6.3.б.мод үржүүлгийн газартай байх;
- 23.6.3.в.тарьц, суулгац хадгалах зориулалтын зоорьтой байх;
- 23.6.3.г.усалгаа, хөрс боловсруулах, мод тарих зориулалтын техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэлтэй байх.

23.6.4.ойн дагалт баялаг ашиглах, хамгаалах мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага:

- 23.6.4.а.ойн аж ахуйн инженер, биологич, экологичтой байх;
- 23.6.4.б.байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхээргүй дагалт баялаг ашиглах аргачлалтай байх;

23.6.4.в.ойн дагалт баялгийн нөөцийг хадгалах агуулах, боловсруулах, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үйлдвэр, техник тоног төхөөрөмжтэй байх;

23.6.4.г.ойг нөхөн сэргээхэд шаардагдах тарьц, суулгацын байнгын нөөцтэй байх, эсхүл энэ чиглэлийн мэргэжлийн байгууллагаар ойжуулалт хийлгэхээр урьдчилан тохиролцож гэрээ байгуулсан байх.

23.7.Ойн мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа:

23.7.1.ойн модны нөөцийг зохистой ашиглах мэргэжлийн байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

- 23.7.1.а.үйлдвэрлэлийн ашиглалт явуулах;
- 23.7.1.б.арчилгааны огтлолт явуулах;
- 23.7.1.в.эрүүл ахуйн огтлолт явуулах;
- 23.7.1.г.халз зурвас байгуулах;
- 23.7.1.д.өөрийн хөрөнгөөр ойжуулах, нөхөн сэргээх;

23.7.2.ойг хамгаалах, судалгаа шинжилгээ хийх мэргэжлийн байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

23.7.2.а.ойн тооллого явуулах;
23.7.2.б.ой зохион байгуулалтын ажил хийх;
23.7.2.в.ойн хөнөөлт шавж, өвчний судалгаа хийх;
23.7.2.г.ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх ажил явуулах;
23.7.2.д.ойн менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах;
23.7.2.е.ойн аж ахуйн арга хэмжээний техник эдийн засгийн үндэслэл, зураг, төсөл боловсруулах;

23.7.2.ё.ойн замын төлөвлөлт, зураглал хийх;
23.7.2.ж.ойн экологи-эдийн засгийн засгийн үнэлгээ хийх;
23.7.2.з.ойн түймрийн хохирол тооцох.

23.7.3.мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх мэргэжлийн байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

23.7.3.а.үр, үржлийн материал бэлтгэх;
23.7.3.б.тарьц, суулгац ургуулах, бойжуулах;
23.7.3.в.ойжуулалт хийх, ойг нөхөн сэргээх;
23.7.3.г.байгалийн сэргэн ургалтад туслах ажил хийх;
23.7.3.д.хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах;
23.7.3.е.агро ойн аж ахуй эрхлэх;
23.7.3.ё.үрийн плантаци байгуулах;
23.7.3.ж.үрийн байнгын болон түр талбай байгуулах.

23.7.4.ойн дагалт баялаг ашиглах, хамгаалах мэргэжлийн байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

23.7.4.а.ойн дагалт баялаг түүж бэлтгэх, боловсруулах, худалдан борлуулах;

23.7.4.б.олон нийтэд ойн дагалт баялгийг ашиглахтай холбогдсон мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх, сургалт зохион байгуулах;

23.7.4.в.орчин үеийн дэвшилтэт техник, тоног төхөөрөмж, байгаль орчинд халгүй арга, технологийг нэвтрүүлж ажиллах.

23.8.Аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны газар нь ойн мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлагыг хангасан эсэхийг хянана.

23.9.Зөвшөөрөл хүсэгч мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлт, холбогдох баримт бичгийн хамт ойн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад цахим хэлбэрээр илгээнэ.

23.10.Зөвшөөрөл эзэмшигч мэргэжлийн байгууллагын эрхийг сунгуулахдаа хүсэлт, тухайн чиглэлээр тусгай зөвшөөрлийн хугацаанд үйл ажиллагаа явуулсан ажлын тайлан, гэрээ, акт зургаар баталгаажуулсан байна."

4/38 дугаар зүйлийн 38.9, 38.10, 38.11, 38.12, 38.13, 38.14 дэх хэсэг:

"38.9.Ойн дагалт баялгийг нөөцөд тохируулан ахуйн болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэнэ.

38.10.Ойн дагалт баялгийн үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх нөөцийн дээд хэмжээг дараах байдлаар тогтооно:

38.10.1.хуш модны самрын нийт нөөцийн 60 хувиас ихгүй байх;
38.10.2.жимс, мөөгний нийт нөөцийн 40 хувиас ихгүй байх.

38.11.Ойн дагалт баялгийн ахуйн зориулалтаар түүж бэлтгэх нөөцийн дээд хэмжээг дараах байдлаар тогтооно:

38.11.1. хуш модны самар 50 кг,
38.11.2.жимс, мөөг 20 кг,
38.11.3.давирхай, хөвд, хөвх 10 кг,
38.11.4.хатсан модны холтос, үйс 15 кг,
38.11.5.хусны шүүс 5 литр."

38.12.Ойн дагалт баялгийг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар нэг удаа түүж бэлтгэх дээд хэмжээ 5 кг, хусны шүүс 3 литр хүртэл байна.

38.13.Ойн дагалт баялаг болон тарьц суулгацыг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхэд Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17.1-д заасан зөвшөөрөл авна. Ойн дагалт баялгийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

38.13.1.ойн мэргэжлийн байгууллагын гэрчилгээ;
38.13.2.ойн дагалт баялаг ашиглах орон нутагтай хийсэн гэрээ;
38.13.3.ойн дагалт баялгийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл;

38.13.4.ойн дагалт баялгийн нөөц тогтоосон, талбай хүлээлгэн өгсөн акт;

38.13.5.нөөцийн гарал, үүслийн бичиг.

38.14.Ойн дагалт баялгийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд Генетик нөөцийн тухай хуулийн 10.3.1-д заасан мэдээллийн санд бүртгүүлнэ."

5/13 дугаар зүйлийн 13.1.35 дахь заалт:

"13.1.35.ойн дагалт баялгийн нөөцийг ахуйн болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэх дээд хэмжээ, хугацааг аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг тус бүрээр тогтоосон шийдвэр гаргах;"

6/14 дүгээр зүйлийн 14.3.26, 14.3.27, 14.3.28 дахь заалт:

"14.3.26.хуш модны самрын яс, идээний гарцыг тодорхойлох аргачлалыг батлах;

14.3.27.мод, сөөг нутагшуулах, тарималжуулахаар хийж байгаа туршилт, судалгаа, шилжүүлэх ажлын аргачлалыг батлах;

14.3.28.ойн дагалт баялгийн нөөцийг ахуйн болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэх хэмжээ, хугацааг аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг тус бүрээр тогтоосон дүгнэлтийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх."

2 дугаар зүйл.Ойн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/35 дугаар зүйлийн 35.5 дахь хэсэг:

"35.5.Ойгоос мод бэлтгэх зааврыг ойн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батална."

2/38 дугаар зүйлийн 38.8 дахь хэсэг:

"38.8.Хуш модны боловсруулсан самрын идээний гарц, хорогдлыг Шинжлэх ухааны академийн харьяа холбогдох эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн эрдмийн зөвлөлийн тогтоолоор баталсан аргачлалыг баримтлан тогтооно."

3 дугаар зүйл.Ойн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.35 дахь заалтын дугаарыг "13.1.36" гэж, 38 дугаар зүйлийн 38.8 дахь хэсгийн дугаарыг "38.15" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Ойн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсэг, 34 дүгээр зүйлийн 34.6 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЕНЕТИК НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Генетик нөөцийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн "Генетик нөөц" гэсний өмнө "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.8-д заасан" гэж, 17 дугаар зүйлд доор дурьдсан агуулгатай 17.5, 17.6, 17.7, 17.8 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"17.5.Бичил биетнийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

17.5.1.бичил биетэн, бичил биетний гаралтай түүхий эд зүйлийн гарал үүслийн тодорхойлолт, код, зүүлт;

17.5.2.бичил биетэн, бичил биетний гаралтай түүхий эд, судалгааны ажлын сорьц дээжийг хилээр нэвтрүүлэх талаар хүлээн авагч болон нийлүүлэгч талтай байгуулсан гэрээний хувь;

17.5.3.улсын тэмдэгтийн хураамж төлсөн баримт."

17.6.Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг 60 хоногийн хугацаатай олгож, нэг удаа 30 хоногийн хугацаагаар сунгана.

17.7.Энэ хуулийн 17.1-д заасан зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу хүчингүй болгоно.

17.8.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь олгосон зөвшөөрөлтэй холбоотой мэдээлэлд үндэслэн гаалийн болон татварын байгууллагатай хамтран ажиллаж, зөвшөөрлийн дагуу хилээр нэвтэрсэн генетик нөөцийн тоо хэмжээ, төлбөр, хураамжийн төлөлтийн байдалд хяналт тавьж ажиллана."

2 дугаар зүйл.Генетик нөөцийн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсэг:

"17.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.16-д заасан Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх энгийн зөвшөөрлийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно."

2/8 дугаар зүйлийн 8.1.2 дахь заалт:

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АМЬТНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Амьтны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй.

1/6¹ дүгээр зүйл. Амьтны мэргэжлийн байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

"6¹.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.4-т заасан амьтны мэргэжлийн байгууллага доор дурдсан чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

6¹.1.1.амьтныг сэргээн нутагшуулах, судалгаа хийх, агнуур зохион байгуулалт хийх;

6¹.1.2.амьтан асран хамгаалах, үржүүлэх, амьтны хүрээлэн ажиллуулах;

6¹.1.3.агнуурын үйл ажиллагаа эрхлэх.

6¹.2.Мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн хуулийн этгээд энэ тухай хүсэлтээ эрх бүхий байгууллагад ирүүлэх бөгөөд хүсэлтийг ажлын 10 өдрийн дотор багтаан баримт бичгийн бүрдлийг хянаж, шийдвэрлэнэ.

6¹.3.Мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахыг хүссэн өргөдөлд мэргэжлийн боловсон хүчин, техник, багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн гэрчилгээг хавсаргана.

6¹.4.Мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг сунгуулах хүсэлтэд 5 жилийн үйл ажиллагааны тайланг хавсаргана."

2/7 дугаар зүйлийн 7.8 дахь хэсэг:

"7.8.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.5, 1.7-д заасан зөвшөөрөл авах хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

7.8.1.мэргэжлийн байгууллагын гэрчилгээ;

7.8.2.судалгааны багийн бүрэлдэхүүн, судалгаа шинжилгээний арга зүй."

3/8 дугаар зүйлийн 8.3 дахь хэсэг:

"8.1.2.энэ хуульд заасан урьдчилсан зөвшөөрлийн маягт, биосоёлын тэмдэглэл, тусгай зөвшөөрөл, үр шимийн гэрээ, генетик нөөцийн материал дамжуулах гэрээ, газар зүйн гарал үүслийн тодорхойлолтын загварыг батлах;"

3 дугаар зүйл. Генетик нөөцийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалт, 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.3, 15.4, 15.5, 15.11 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсгийн "энэ хуулийн 17.2-т заасан журмын дагуу" гэж "Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу байгаль орчны асуудал эрхэлсэн" гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Энэ хуулийн 17.1-д заасны дагуу зөвшөөрөл авсан эзэмшигч" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

"8.3.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.2-т заасан тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлтэд мэргэжлийн байгууллага дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

- 8.3.1.тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;
- 8.3.2.мэргэжлийн байгууллагын тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээ;
- 8.3.3.шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлт;
- 8.3.4.амьтныг сэргээн нутагшуулах, өсгөн үржүүлэх аргачлал."

4/20 дугаар зүйлийн 20.4 дэх хэсэг:

"20.4.Амьтны хүрээлэн ажиллуулж байгаа мэргэжлийн байгууллага нь жил бүрийн үйл ажиллагааны тайлангаа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газарт хүргүүлнэ.

5/26 дугаар зүйлийн 26.4 дэх хэсэг:

"26.4.Төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн жилд байгалийн тэнцлийг хангах, хүн амын эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хамгаалах, халдварт өвчний голомтыг эрүүлжүүлэх болон мал, гэрийн тэжээвэр амьтанд өвчин халдварлах, иргэн, хуулийн этгээдэд хохирол учруулахаас сэргэмжлэх зорилгоор тоо толгойг зохицуулах амьтны тоо хэмжээг агнуур зохион байгуулалтын судалгааг үндэслэн тогтооно."

6/29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.15, 29¹.16, 29¹.17, 29¹.18 дахь хэсэг:

"29¹.15.Энэ хуулийн 29¹.1-д заасан зөвшөөрлийн дуудлага худалдааны эхлэх босго үнэ тухайн амьтны экологи-эдийн засгийн үнэлгээний 50 хувьтай тэнцүү байна.

29¹.16.Дуудлага худалдааны ялагч нь агнуурын бүсийн менежмент хариуцагч бол тусгай зөвшөөрлийг өөрийн хариуцдаг агнуурын бүс нутаг дээр бүртгүүлж, аймгийн Байгаль орчны газартай гэрээ байгуулна.

29¹.17.Дуудлага худалдааны ялагч нь агнуурын бүсийн менежмент хариуцагч биш бол аймгийн Байгаль орчны газар болон агнуурын бүс нутгийг хариуцсан иргэн, хуулийн этгээдтэй гурвалсан гэрээ байгуулна.

29¹.18.Аймаг, нийслэлийн байгаль орчны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага дуудлага худалдааны ялагчийн жагсаалт, агнуурын нөөц ашигласны төлбөр, хураамжийг төлсөн баримт, энэ хуулийн 29¹.16-д заасан гэрээг үндэслэн тусгай зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээг олгоно."

7/36 дугаар зүйлийн 36.9 дэх хэсэг:

"36.9.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.3-т заасан тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

36.9.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.23, 8.2 дугаар зүйлийн 1.5, 1.7-д заасан зөвшөөрлийн гэрчилгээ;

36.9.2.ээмшлийн амьтан, амьтны гаралтай эд зүйлс бол гарал үүслийн тодорхойлолт, зүүлт;

36.9.3.амьтныг тээвэрлэх, түр байршуулах бол сав, технологийг тусгасан аргачлал;

36.9.4.үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнаж, барих бол эрх олгосон шийдвэр, гэрээний хуулбар;

36.9.5. хүлээн авагч талтай байгуулсан гэрээний хувь;

36.9.6.харь амьтныг хилээр нэвтрүүлэх бол экспортлогч талын гарал үүслийн тодорхойлолт, импортлогч талын итгэмжлэгдсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагын дүгнэлт."

2 дугаар зүйл.Амьтны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5.2 дахь заалтын "6.1.11" гэсний дараа ", 35 дугаар зүйлийн 35.1" гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн "амьтныг сэргээн нутагшуулах" гэсний дараа ", өсгөн үржүүлэх" гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.3 дахь хэсгийн "худалдах" гэсний дараа ", тээвэрлэх" гэж, 25.6 дахь хэсгийн "25.1," гэсний дараа "27.1," гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн "зориулалтаар агнах, барих," гэсний дараа "тоо толгойг зохицуулах шаардлагаар сийрэгжүүлэх агналт явуулах" гэж, 29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.1 дэх хэсгийн "агнуурын амьтан агнах," гэсний өмнө "27.1, 29.2.2-т заасан" гэж, мөн зүйлийн 29¹.2 дахь хэсгийн "шийдвэр гарснаас хойш" гэсний дараа "аймаг, нийслэл тус бүрээр" гэж, мөн зүйлийн 29¹.11 дэх хэсгийн "29¹.7" гэсний дараа ", 29¹.8" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Амьтны тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/ 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсэг:

"27.1.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнуурын амьтан агнах, барих тусгай зөвшөөрлийг энэ хуулийн 29¹ дүгээр зүйлд заасны дагуу олгоно."

2/29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.3, 29¹.4, 29¹.8, 29¹.13 дахь хэсэг:

"29¹.3.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.4-т заасан зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээд, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч дэнчин төлж бүртгүүлж, дуудлага худалдаанд оролцоно.

29¹.4.Дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэх босго үнэтэй тэнцүү хэмжээний дэнчинг дуудлага худалдаа эхлэхээс 24 цагийн өмнө дуудлага худалдаа зохион байгуулагчийн холбогдох дансанд байршуулна.

29¹.8.Дуудлага худалдааны ялагч энэ хуулийн 29¹.7-д заасан хугацаанд төлбөрийг бүрэн төлөөгүй бол дэнчинг улсын орлого болгож, дуудлага худалдааны

үед дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээдэд түүний санал гаргасан үнийн дүнгээр нь 24 цагийн дотор санал тавина. Саналыг хүлээж авсан тохиолдолд тухайн этгээд төлбөрийг 24 цагийн дотор дуудлага худалдаа зохион байгуулагчийн холбогдох дансанд бүрэн төлсний дараа зохион байгуулагч ялагчийг баталгаажуулсан шийдвэр гаргана.

29¹.13 Дуудлага худалдаанаас олсон нийт орлогын 50 хувийг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын дансанд, 50 хувийг тухайн орон нутгийн байгаль орчны асуудал хариуцсан нутгийн захиргааны байгууллагын дансанд төвлөрүүлж, амьтны нөөцийн хамгааллын арга хэмжээнд зарцуулна."

4 дүгээр зүйл. Амьтны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2.5, 5.7.2 дахь заалт, 7 дугаар зүйлийн 7.7 дахь хэсэг, 25 дугаар зүйлийн 25.5 дахь хэсэг, 29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.1 дэх хэсэг, 36 дугаар зүйлийн 36.1, 36.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн "байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага" гэснийг "амьтны мэргэжлийн байгууллага" гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.5.1 дэх заалтын "соёл, урлаг, эмчилгээний" гэснийг "соёлын" гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.15-д заасан ховор" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.17-д заасан" гэж, мөн зүйлийн 20.3 дахь хэсгийн "17.2" гэснийг "17.1" гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн "иргэн, хуулийн этгээд" гэснийг "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.40-д заасан мэргэжлийн байгууллага" гэж, 29 дүгээр зүйлийн 29.2.1 дэх заалтын "эрдэм шинжилгээ, соёл, урлаг, эмчилгээний" гэснийг "соёлын" гэж, 29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.12 дахь хэсгийн "хоёр дахь" гэснийг "дахин" гэж, 36 дугаар зүйлийн 36.1 дэх хэсгийн "Засгийн газар" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, 36.3 дахь хэсгийн "17.2" гэснийг "17.1" гэж, 36.4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.13-т заасан харь" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.18-д заасан" тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Амьтны тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсгийн "ховор амьд" гэснийг, 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийн "Тусгай төлбөр төлсөн иргэн" гэснийг, мөн зүйлийн 29.2.2 дахь заалтын "иргэн" гэснийг, 29¹ дүгээр зүйлийн "20.2-т заасан ховор амьд амьтны цуглуулга хийх тусгай зөвшөөрөл", 29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.6 дахь хэсгийн "Дуудлага худалдаанд оролцогчид үнийн санал гаргаагүй тохиолдолд долоо хоногийн дотор хоёр дахь дуудлага худалдааг зохион байгуулна." гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Амьтны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5.2 дахь заалт, 27 дугаар зүйлийн 27.1.1, 27.1.2, 27.1.3 дахь заалт, 29 дүгээр зүйлийн 29.2.3 дахь заалт, 36 дугаар зүйлийн 36.4 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

7 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУВИРГАСАН АМЬД ОРГАНИЗМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг, 6.4.3 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Гарын үсэг

ХИМИЙН ХОРТ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/17 дугаар зүйлийн 17.3 дахь хэсэг:

"17.3.Энэ хуулийн 5.1-д заасан тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүсэлтийг үндэслэн энэ хуулийн 17.2-т заасан эрсдэлийн үнэлгээг үндэслэн тусгай зөвшөөрөлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно."

2/9 дүгээр зүйлийн 9.1.17 дахь заалт:

"9.1.17.мэргэжлийн боловсон хүчний дипломын хуулбар."

2 дугаар зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2 дахь заалтын "хадгалах," гэсний дараа "тээвэрлэх," гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн "импортлох," гэсний дараа "хил дамжуулан тээвэрлэх," гэж, мөн зүйлийн 9.1.6 дахь заалтын "болзошгүй осол," гэсний өмнө "эрсдэлийн үнэлгээ," гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.7 дахь хэсгийн "мэдээг" гэсний дараа "энэ хуулийн 6.1.7-д заасан мэдээллийн санд тухай бүр бүртгүүлж," гэж, 9.1.7 дахь заалтын "явуулах" гэсний дараа "агуулах, эсхүл" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"11.1.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөртөө хадгалах ба энэ хуулийн 6.1.7-д заасан мэдээллийн санд бүртгүүлнэ."

4 дүгээр зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 5 дугаар зүйлийн 5.1, 5.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.1.3 дахь заалтын "жил бүр шинэчлэн батлах" гэснийг "баталж, шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах," гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.13, 9.1.14 дэх заалтын "эх хувь" гэснийг "хуулбар хувь" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн "зориулалтын тусгай агуулахад" гэснийг "зориулалтын тусгай өрөө болон агуулахад" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн "устгах" гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Усны тухай хуульд доор дурьдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/21 дүгээр зүйлийн 21.9 дэх хэсэг:

"21.9.Мэргэжлийн тусгай зөвшөөрөл авахад шаардагдах хүний нөөцийн жагсаалт

21.9.1.энэ хуулийн 21.4.1-д заасан чиглэлээр эрх авахад гидрогеологи, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн ажилтан;

21.9.2.энэ хуулийн 21.4.2-т заасан чиглэлээр эрх авахад гидрогеологи, геофизик, өрмийн мастер, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн ажилтан;

21.9.3.энэ хуулийн 21.4.3-т заасан чиглэлээр эрх авахад 2-оос доошгүй усны барилга байгууламжийн инженер, гидрологи;

21.9.4.энэ хуулийн 21.4.4-т заасан чиглэлээр эрх авахад 2-оос доошгүй усны барилга байгууламжийн инженер, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйч;

21.9.5.энэ хуулийн 21.4.5-д заасан чиглэлээр эрх авахад гидрологи, гидрогеологи, усны барилга байгууламж, ус хангамж ариутгах татуургын мэргэшсэн инженер тус бүр 1, гидрологи, гидрогеологи, усны барилга байгууламж, ус хангамж ариутгах татуургын инженер;

21.9.6.энэ хуулийн 21.4.6-д заасан чиглэлээр эрх авахад ус хангамж ариутгах татуургын инженер.

2/16'дүгээр зүйлийн 16'.4.15 дахь заалт:

"16'.4.15.усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох;"

3/21 дүгээр зүйлийн 21.5.6 дахь заалт:

"21.5.6.Ус хэмнэх, технологи нэвтрүүлэх эрх бүхий мэргэжлийн байгууллага усны нөөцийг зүй зохистой ашиглах, хэмнэх, хаягдал усыг эргүүлэн ашиглах тоног төхөөрөмжийг нэвтрүүлэх холбогдох зөвлөмж гаргах."

2 дугаар зүйл. Усны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/21 дүгээр зүйлийн 21.1, 21.4 дэх хэсэг:

"21.1.Усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагааг доор дурьдсан чиглэлээр эрхэлнэ:

21.1.1.усны хайгуул, судалгаа явуулах;
21.1.2.цооног өрөмдөх, тоноглох, сэргээн засварлах;
21.1.3.усны барилга, байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах;
21.1.4.усны барилга байгууламж барих, тоноглох, сэргээн

засварлах;

21.1.5.усны аудит хийх;
21.1.6.ус хэмнэх, технологи нэвтрүүлэх."

21.4.Энэ хуулийн 21.1-д заасан усны мэргэжлийн байгууллагын эрхийг усны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага таван жилийн хугацаагаар олгох бөгөөд үүргээ зохих ёсоор гүйцэтгэсэн тохиолдолд эрхийг нь таван жил тутам сунгана."

2/21 дүгээр зүйлийн 21.6.2 дахь заалт:

"21.6.2.тухайн чиглэлийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах мэргэжлийн хүний нөөцийн жагсаалт, энэ хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.9 дэх хэсэгт заасан мэргэжлийн дипломын хуулбар, сертификатын хуулбар, ажлын туршлага;"

3 дугаар зүйл. Усны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5 дэх хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн 13.1.5 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 16'дүгээр зүйлийн 16'.4.15 дахь заалтын дугаарыг "16'.4.16" гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн "гүйцэтгэх үүргийг" гэснийг "гүйцэтгэх үүрэг, тавигдах шаардлагыг" гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсгийн "сав газрын захиргаа" гэснийг "аймаг, нийслэлийн Засаг дарга," гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.6 дахь хэсгийн "сав газрын захиргаа" гэснийг "аймаг, нийслэлийн Засаг дарга," гэж, мөн хэсгийн "алба" гэснийг "газар" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Усны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.5.4 дэх заалтын "шинэчлэх," гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОВОРДСОН АМЬТАН, УРГАМАЛ, ТЭДГЭЭРИЙН ГАРАЛТАЙ ЭД ЗҮЙЛИЙН ГАДААД ХУДАЛДААГ ЗОХИЦУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн
гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг,
заалт нэмсүгэй:

1/8 дугаар зүйлийн 8.6 дахь хэсэг:

"8.6.Иргэн энэ хуулийн 8.1-д заасан зөвшөөрөл авах хүсэлтэд дараах баримт
бичгийг хавсаргана:

8.6.1.амьтан агнах, барих зөвшөөрөл, гарал үүслийн тодорхойлолт
худалдан авсныг нотлох баримт бичиг;

8.6.2.хүлээн авах болон илгээх хаяг;

8.6.3.Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль, Улсын
тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд заасан төлбөр, хураамж төлсөн баримт."

2/8 дугаар зүйлийн 8.7 дахь хэсэг:

"8.7.Хуулийн этгээд энэ хуулийн 8.1-д заасан зөвшөөрөл авах хүсэлтэд дараах
баримт бичгийг хавсаргана:

8.7.1.тусгай зөвшөөрлийн хуулбар;

8.7.2.ан хийсэн протоколь гэрээний хуулбар;

8.7.3.судалгааны дээж шинжлүүлэх тохиолдолд гадаадын хуулийн
этгээдтэй байгуулсан гэрээний хуулбар;

8.7.4.хүлээн авах болон илгээх хаяг;

8.7.5.Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль, Улсын
тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд заасан төлбөр, хураамж тушаасан баримт
бичиг."

3/8 дугаар зүйлийн 8.8 дахь хэсэг:

"8.8.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийг хилээр
нэвтрүүлэхэд Генетик нөөцийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан генетик нөөц,
генетик нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийн бүртгэл, мэдээллийн санд
бүртгүүлнэ."

2 дугаар зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн
гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 8 дугаар
зүйлийн 8.1, 8.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж,
8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл болон далай тэнгисээс олборлон
оруулах гэрчилгээ авах хүсэлтээ Удирдан зохицуулах зөвлөлд ирүүлнэ" гэснийг
"хүсэлтийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад
гаргана" гэж, 8.2 дахь хэсгийн "Удирдан зохицуулах зөвлөл уг хүсэлтийг" гэснийг
"Энэ зүйлийн 8.1-д заасан байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв
байгууллага өргөдлийг" гэж, 8.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрөл, гэрчилгээ" гэснийг
"Зөвшөөрлийг" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.2 дахь хэсгийн "Удирдан зохицуулах
зөвлөл" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв
байгууллага" гэж, 9.3 дахь хэсгийн, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл,
гэрчилгээ" гэснийг "зөвшөөрлийг" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн "Удирдан
зохицуулах зөвлөлийн" гэснийг "байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны
төв байгууллагын" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн
гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн гарчигийн " , гэрчилгээ"
гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн
гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 дэх заалтыг, 8
дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт
оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.2.9 дэх заалт:

"7.2.9.Амьтны тухай хуулийн 29¹.13 дугаар зүйлд заасан дуудлага худалдаанаас олсон орлого."

2/7 дугаар зүйлийн 7.3.13 дахь заалт:

"7.3.13.энэ хуулийн 7.2.9-д заасан дуудлага худалдаанаас олсон орлогыг амьтны нөөцийг хамгаалах, нөхөн сэргээх."

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАРИЛГЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Барилгын тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.1.11 дэх заалтын "үзүүлэх" гэсний дараа "зөвшөөрөл бүхий" гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.3 дахь хэсгийг доор дурдснаар өөрчлөн найруулсугай:

1/20 дугаар зүйлийн 20.3 дахь хэсэг:

"20.3.Барилгын үйл ажиллагааны болон барилгын ажлын зөвшөөрөл авахаар өргөдөл гаргасан хуулийн этгээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ:

20.3.1.барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил эрхлэх, өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

20.3.1.а.хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;

20.3.1.б.багаж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн жагсаалт;

20.3.1.в.тусгай зөвшөөрлийн сунгалт хийлгэх хуулийн этгээдийн хувьд үйл ажиллагааны тайлан болон нормчлолын сангийн шимтгэл төлсөн баримт.

20.3.2.даацын хийц, бүтээц, эдлэхүүн, материал, түүний түүхий эд болон шатамхай, химийн хортой, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

20.3.2.а.барилгын материал үйлдвэрлэгч хуулийн этгээдийн тохирлын гэрчилгээ;

20.3.2.б. тусгай зөвшөөрлийн сунгалт хийлгэх болон нэмэлт ажлын төрлөөр хүсэлт гаргах аж ахуйн нэгж, байгууллагын хувьд үйл ажиллагааны тайлан.

20.3.3.Барилгын ажлын зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

20.3.3.а.барилга байгууламжийн байршил, газрын бүртгэлийн мэдээлэл, загвар зураг, техникийн нөхцөлийг баталгаажуулсан шийдээр;

20.3.3.б.барилга байгууламжийн магадлал хийгдсэн иж бүрэн зураг төсөл, магадлалын дүгнэлт;

20.3.3.в.байгаль орчны хууль тогтоомжийн дагуу байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийлгэх шаардлагатай барилга байгууламжийн үнэлгээний тайлан;

20.3.3.г.гэнэтийн ослын болон хариуцлагын даатгалд даатгуулсан баримт;

20.3.3.д.барилгын ажлын захиалагч, гүйцэтгэгчийн талаарх мэдээлэл.

20.3.4.энэ хуулийн 10.1.5, 20.2-т заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

20.3.4.а.барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах даалгаарыг хэлэлцүүлсэн холбогдох мэргэжлийн зөвлөлийн шийдвэр;

20.3.4.б.барилга байгууламжийн ажлын зураг төсөлд хийсэн магадлалын дүгнэлт;

20.3.4.в.өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хуулбар."

2/ 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь хэсэг:

"21.2.Энэ хуулийн 21.1-д заасан чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа хуулийн этгээдэд энэ хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан ангилалын дагуу тавигдах нөхцөл, шаардлагыг барилгын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална."

3 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.21 дэх заалт, 20 дугаар зүйлийн 20.1, 20.3, 20.6, 20.8, 20.12, 20.13 дэх хэсэг, 27 дугаар зүйлийн 27.7, 27.8 дахь хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл, бүртгэлийн" гэснийг "зөвшөөрлийн" гэж, 18.2 дахь хэсгийн "байгууламжийн барилгын ажлыг" гэснийг "байгууламж барих үйл ажиллагааг" гэж, 20.1 дэх хэсгийн "шийдвэрлэнэ." гэснийг "шийдвэрлэж, зөвшөөрөл олгоно." гэж, 30 дугаар зүйлийн 30.5 дахь хэсгийн "27.1.2" гэснийг "27.1.3" гэж, 30.5 хэсгийн, 42 дугаар зүйлийн 42.4 дэх хэсгийн "шаардлага, бүртгэх журмыг" гэснийг "шаардлагыг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Барилгын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн "бүртгэлийн" гэснийг, 20 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн "тусгай" гэснийг, 27 дугаар зүйлийн 27.1.3 дахь заалт, 27.8 дахь хэсгийн "27.1.2" гэснийг, 33 дугаар зүйлийн 33.1.15 дахь заалтын ", хяналт тавих журмыг батлах" гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3 дахь хэсэг, 20 дугаар зүйлийн 20.12 дахь хэсэг, 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 дахь заалт, 28 дугаар зүйл, 33 дугаар зүйлийн 33.1.25 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хот байгуулалтын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 11.2.1 дэх заалт нэмсүгэй:

"11.2.1.Хот байгуулалтын баримт бичиг боловсруулах тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

11.2.1.а.хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;

11.2.1.б.багаж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн жагсаалт, техникийн хүчин чадлын тодорхойлолт."

2 дугаар зүйл.Хот байгуулалтын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дэх хэсгийн "байгууллагаас" гэсний дараа "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна энэ зүйлийн 2.1-д заасан баримт бичгийг бүрдүүлж, тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл шаардлагыг хангаж" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Хот байгуулалтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалтыг доор дурдснаар өөрчлөн найруулсугай:

"7.1.4.аж ахуйн нэгж, байгууллагад хот байгуулалтын баримт бичиг боловсруулах тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг тогтоох."

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Боловсролын ерөнхий хуулийн 20 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/20 дугаар зүйлийн 20.1¹ дэх хэсэг:

"20.1¹.Энэ хуулийн 20.1 дэх хэсэг сургуулийн өмнөх боловсролын сургалт, үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлтэй этгээдэд нэгэн адил хамаарна.

2/20 дугаар зүйлийн 20.8 дахь хэсэг:

"20.8.Боловсролын сургалтын байгууллагын болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авахдаа дараах баримт бичгийг зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд цахимаар ирүүлнэ:

20.8.1.хуулийн этгээдийн дүрэм;

20.8.2.магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх шинжээчдийн танилцуулга, шинжээчийн эрхийн гэрчилгээ;

20.8.3.гадаадын байгууллагын хувьд олон улсын магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгосон шийдвэрийн хуулбарын хувь;

20.8.4.магадлан итгэмжлэл хийх үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын зураглал."

4/20 дугаар зүйлийн 20.9, 20.10 дахь хэсэг:

"20.9.Боловсролын сургалтын байгууллагын болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл бүхий байгууллагаас хийх хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэлийн нийтлэг шалгуур, шаардлагыг энэ хуулийн 17.13-т заасан байгууллага батална.

20.10.Боловсролын сургалтын байгууллагын болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл бүхий байгууллага нь энэ хуулийн 17.13-т заасан байгууллагын баталсан магадлан итгэмжлэл хийх байгууллагад тавих шаардлагыг хангасан байна."

2 дугаар зүйл.Боловсролын ерөнхий хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсэг:

"20.1.Энэ хуулийн 19.1-д заасан этгээд зөвшөөрөл авахдаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг хичээлийн жил эхлэхээс зургаагаас доошгүй сарын өмнө зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд цахимаар ирүүлнэ:"

2/20 дугаар зүйлийн 20.1.1, 20.1.2, 20.1.9 дэх заалт:

"20.1.1.боловсролын сургалтын байгууллагыг байгуулах, өөрчлөн байгуулах болон Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан зөвшөөрлийн үйл ажиллагаа эрхлэх талаар үүсгэн байгуулагчийн шийдвэр;

20.1.2.сургалтын хөтөлбөр төлөвлөгөө, багшлах хүний нөөцийн боловсролын түвшин, цолны баримт бичгийн хуулбар;

20.1.9.боловсролын сургалтын байгууллагад гадаадын харьяат багш, удирдах ажилтан ажиллах тохиолдолд багшийн мэргэжлийн үнэмлэхийн хуулбар."

3 дугаар зүйл.Боловсролын ерөнхий хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн, 17 дугаар зүйлийн 17.14 дэх хэсгийн, 19 дүгээр зүйлийн 19.1, 19.2, 19.4, дэх хэсгийн, 20 дугаар зүйлийн 20.1, 20.2, 20.3, 20.5 дахь хэсгийн, 21 дүгээр зүйлийн 21.1, 21.2 дахь хэсгийн, 28 дугаар зүйлийн 28.2.3 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Боловсролын ерөнхий хуулийн 20 дугаар зүйлийн гарчигийн ", түүнд тавих шаардлага" гэснийг, мөн зүйлийн 20.5 дахь хэсгийн "20.1.3, 20.1.4, 20.1.5," гэснийг, 21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн "Энэ хуулийн 20.1.10-т заасан" гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл.Боловсролын ерөнхий хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.3, 20.1.4, 20.1.5, 20.1.10 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАЗРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 58¹ дүгээр зүйл нэмсүгэй:

“58¹ дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл

58¹.1. Газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

58¹.2. Газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.1 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг нөхцөл, шаардлагаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

58¹.2.1. газар зохион байгуулагчийн бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй хоёроос доошгүй, газрын кадастрын бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй нэгээс доошгүй ажилтантай байх;

58¹.2.2. газар зохион байгуулагч нэг ажилтан нь мэргэшсэн инженер, түүнээс дээш зэрэгтэй байх;

58¹.2.3. хөрс судлаач болон ургамал судлаачийн бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй хоёроос доошгүй ажилтантай байх.

58¹.3. Газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь энэ хуулийн 58¹.2-т заасан шаардлагыг хангасан баримт бичгийг бүрдүүлэн тусгай зөвшөөрлийн цахим системээр дамжуулан хүсэлтээ гаргана.

58¹.4. Тусгай зөвшөөрөл олгогдсон, сунгагдсан хуулийн этгээдтэй гэрээ байгуулж, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэгт заасан хугацааны дотор гэрчилгээг олгоно.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

КАДАСТРЫН ЗУРАГЛАЛ БА ГАЗРЫН КАДАСТРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 10¹ дүгээр зүйл нэмсүгэй:

“10¹ дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл

10¹.1. Газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

10¹.2. Газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.1 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг нөхцөл, шаардлагаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

10¹.2.1. газрын кадастрын бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй хоёроос доошгүй, газар зохион байгуулагчийн бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй нэгээс доошгүй ажилтантай байх;

10¹.2.2. газрын кадастрын нэг ажилтан нь лэнд менежер программ хангамжийн сургалтад хамрагдсан байх.

10¹.3. Газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь энэ хуулийн 10¹.2-т заасан шаардлагыг хангасан баримт бичгийг бүрдүүлэн тусгай зөвшөөрлийн цахим системээр дамжуулан хүсэлтээ гаргана.

10¹.4. Тусгай зөвшөөрөл олгогдсон, сунгагдсан хуулийн этгээдтэй гэрээ байгуулж, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэгт заасан хугацааны дотор гэрчилгээг олгоно.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Геодези, зураг зүйн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 51 дүгээр зүйл нэмсүгэй:

"51 дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл

51.1. Геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

51.2. Геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.1 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг нөхцөл, шаардлагаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

51.2.1. геодези, зураг зүйн бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй нэгээс доошгүй ажилтантай байх;

51.2.2. таван сантиметрээс ихгүй дундаж квадрат алдаа бүхий геодезийн хэмжилтийн электрон тахеометр, эсхүл хиймэл дагуулаас байрлал тодорхойлох хоёр долгионы багажтай, таван миллиметрээс ихгүй хэмжилтийн нарийвчлалтай өндрийн хэмжилтийн багаж хэрэгсэлтэй байх."

2 дугаар зүйл. Геодези, зураг зүйн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АРХИВ, АЛБАН ХЭРЭГ ХӨТЛӨЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 26.6, 26.7, 26.8, 26.9 дэх хэсэг нэмсүгэй:

"26.6. Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын даргын тушаалаар архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх хүсэлт гаргасан хуулийн этгээд энэ хуулийн 26.3-т заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянаж, дүгнэлт гаргах ажлын хэсгийг байгуулна.

26.7. Ажлын хэсэг магадлан шалгах ажиллагааны дүгнэлтийг гаргах бөгөөд дүгнэлтийг үндэслэн архив, албан хэрэг хөтлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга энэ хуулийн 26.1-д заасан зөвшөөрөл олгоно."

26.8. Архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэгч иргэн, хуулийн этгээдийн гаргасан тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах хүсэлтийг архив, албан хэрэг хөтлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

26.9. Архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг дараах тохиолдолд түдгэлзүүлнэ:

26.9.1. архивын сан хөмрөгийн аюулгүй байдал, архивын аюулгүй ажиллагаа алдагдсан;

26.9.2. архивын байранд архивын үйл ажиллагаанаас өөр төрлийн үйл ажиллагаа явуулсан;

26.9.3. архивын байр, тоног төхөөрөмж, тавиур шүүгээнд тавигдах стандартын шаардлага хангахгүй болсон;

26.9.4. архивын мэргэжлийн бус ажилтан архивын үйл ажиллагааг явуулсан."

2 дугаар зүйл. Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсэг:

"26.3. Архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх хуулийн этгээд дараах шаардлагыг хангасан байна:

26.3.1. энэ хуулийн 29.6-д заасан стандартын шаардлага хангасан архивын зориулалтын байр, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэлтэй байх;

26.3.2.архив, албан хэрэг хөтлөлтийн чиглэлээрх мэргэжлийн 2-оос доошгүй ажилтантай байх;

26.3.3.архивын аюулгүй байдлын баталгааг хангасан, баримтын хадгалалт, хамгаалалтын тохиромжтой нөхцөлийг бүрдүүлсэн, хамгаалалтын болон галын дохиололтой, харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжээр хамгаалуулдаг байх;

26.3.4.архивын зориулалттай өөрийн эзэмшлийн ажлын байртай байх;
26.3.5.энэ хуулийн 26.3.1, 26.3.2, 26.3.3-т заасан шаардлагыг хангасан талаар архив, албан хэрэг хөтлөлтийн улсын ахлах байцаагчийн дүгнэлттэй байх;

26.3.6.архивын баримт хадгалах байранд гал түймрийн аюулын эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэсэн байх;

26.3.7.зээл, батлан даалт, баталгааны гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн өргүй, гааль, татвар, нийгмийн даатгалын болон шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон өр төлбөргүй байх;

26.3.8.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан бусад шаардлага."

3 дугаар зүйл.Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.3.4 дэх заалтын, мөн зүйлийн 26.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 26 дугаар зүйлийн "26.6" гэснийг "26.10" гэж, "26.7" гэснийг "26.11" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1, 26.7 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАЛТ ЗЭВСГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Галт зэвсгийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, бүлэг нэмсүгэй:

1/Галт зэвсгийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.10 дахь хэсэг:

"11.10.Галт зэвсэг, сум ашиглан спорт-сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ.

11.10.1. энэ хуулийн 11.8 дахь хэсэгт заасан байгууллагын санал;

11.10.2.спорт-сургалтын төрөл, чиглэл, үйл ажиллагааны талаарх танилцуулга;

11.10.3.спорт-сургалтын зориулалтаар ашиглах буудлага үйлдэх шаардлага хангасан байгууламж /тир/-ийн танилцуулга;

11.10.4.өөрийн өмчлөлийн галт зэвсгийн нэр, төрөл, үйлдвэрлэсэн он, дугаарыг тодорхойлсон баримт бичгийн хуулбар, сумны төрөл, тоо, тэдгээрийн бүртгэл;

11.10.5.галт зэвсэг, сум хадгалах агуулахын дотоод зохион байгуулалт, галт зэвсэг, сум хадгалах шүүгээ /сав/-ний нарийвчилсан зураг, танилцуулга;

11.10.6.ажилтны галт зэвсэг эзэмших, ашиглах, хадгалах аюулгүй ажиллагааны сургалтад хамрагдсан гэрчилгээний хуулбар;

11.10.7.галт зэвсэг, сум ашиглахад харшлах өвчин, гэмтэл согоогүйг тодорхойлсон эрүүл мэндийн хуудас;

11.10.8.харуул хамгаалалт, аюулгүй байдал хангасан талаарх баримт.

2/ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ:

**"ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ
СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА,
ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ, ШАЛГАРУУЛАХ, ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ**

21 дүгээр зүйл.Сонгон шалгаруулалтын үйл ажиллагаа

21.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсэгт заасан тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр зөвхөн хуулийн этгээдэд олгоно.

21.2. Сонгон шалгаруулалтыг нээлттэй хэлбэрээр зохион байгуулах ба сонгон шалгаруулалтын зарыг 30-аас доошгүй хоногийн өмнө өдөр тутмын хоёроос доошгүй олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд нийтлүүлэх болон хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын цахим хуудсанд байршуулна.

21.3. Сонгон шалгаруулалтын зард дараах мэдээллийг тусгана:

- 21.3.1. энэ хуулийн 22 дугаар зүйлд заасан шаардлага;
- 21.3.2. энэ хуулийн 23 дугаар зүйлд заасан баримт бичиг;
- 21.3.3. сонгон шалгаруулалтын санал ирүүлэх, мэдээлэл авах хаяг;
- 21.3.4. сонгон шалгаруулалтын санал хүлээн авах эцсийн хугацаа.

22 дугаар зүйл. Сонгон шалгаруулалтад оролцох хуулийн этгээдэд тавигдах шаардлага

22.1. Галт зэвсэг, сум, тэдгээрийн дагалдах хэрэгсэл, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг импортлох сонгон шалгаруулалтад оролцогч хуулийн этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

22.1.1. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг хадгалах өөрийн өмчлөлийн агуулахтай байх;

22.1.2. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл тээвэрлэх тусгайлан тоногдсон буюу бүхээгтэй, цоожтой, аюултай ачааны таних тэмдэгтэй, галд тэсвэртэй материалаар тоноглогдсон тээврийн хэрэгсэлтэй байх;

22.1.3. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг экспортлогч талын, эсхүл түүний албан ёсны гэрээт борлуулагчийн тодорхойлолттой байх;

22.1.4. гадаадын хөрөнгө оруулалтгүй, эцсийн өмчлөгч, хувьцаа эзэмшигч нь Монгол Улсын иргэн байх;

22.1.5. гэмт хэрэгт холбогдож байгаагүй;

22.1.6. хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэлгүй, гааль, татвар, нийгмийн даатгалын байгууллагад болон шүүхийн шийдвэрийн дагуу иргэн, хуулийн этгээдэд төлөх өр төлбөргүй байх;

22.1.7. хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулагч болон гүйцэтгэх удирдлага нь ял шийтгүүлж байгаагүй байх;

22.1.8. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэлтэй харьцаж ажиллах ажилтнууд нь энэ хуулийн 9.1 дэх хэсэгт заасан насанд хүрсэн, сургалтад хамрагдаж гэрчилгээ авсан, ял шийтгүүлж байгаагүй Монгол Улсын иргэн байх;

22.1.9. буудлагын спорт-сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэггүй байх.

22.2. Энэ хуулийн 22.1.1-д заасан сонгон шалгаруулалтад оролцогч хуулийн этгээдийн галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг хадгалах агуулах нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

22.2.1. хамгаалалтын болон галын дохиоллын систем, гал унтраагч, Монгол Улсын стандартад нийцсэн дуу, дүрсний төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх;

22.2.2. харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжээр хамгаалуулах;

22.2.3. агуулахын хаалга нь төмөр, дотор тал нь галд шатдаггүй материалаар хийгдсэн, давхар хаалга, лацтай байх;

22.2.4. нарны гэрэл шууд тусахгүй, ус чийгнээс хамгаалагдсан, агааржуулалтын систем, эсхүл дотор, гадна талаасаа төмөр хийцийн тороор хамгаалагдсан салхивчтай байх;

22.2.5. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, дагалдах хэрэгслийн тавиур нь хананаас 40 см-ээс багагүй зайд шалнаас 20 см-ээс багагүй өндөрт байх;

22.2.6. агуулахад дагаж мөрдөх аюулгүй байдлыг хангах дотоод журамтай байх.

22.3. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсэгт заасан сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх сонгон шалгаруулалтад оролцох хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 22.2-т зааснаас гадна дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна:

22.3.1. үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний техникийн үзүүлэлт, тодорхойлолт нь олон улсын стандартад нийцсэн байх;

22.3.2. түүхий эд нь чанар, эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчны аюулгүй байдлыг хангасан байх;

22.3.3. сумны чанар шалгах буудлагын байр, гадна талбайтай байх;

22.3.4. байгаль орчны болон нийтийн эрүүл мэнд, орчны аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ, хяналт тавих үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, заавар, журамтай байх;

22.3.5. үйлдвэрийн барилгатай байх;

22.3.6. төсөл хэрэгжүүлэх эдийн засгийн боломжтойг нотолсон төслийн товч танилцуулга, макро болон микро орчны судалгаа, төслийн зорилго, зорилт, үйлдвэрлэлийн төлөвлөлт, үйлдвэрлэл явуулах техник, технологийг ашиглахад шаардагдах мэргэжилтэн, боловсон хүчний төлөвлөлт, танилцуулга, маркетинг борлуулалтын болон санхүүгийн төлөвлөгөөтэй байх;

22.3.7. байгаль орчны төлөв байдлын судалгаа, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын болон нийтийн эрүүл мэнд, орчны аюулгүй байдлын ерөнхий болон нарийвчсан үнэлгээ хийлгэсэн байх.

22.4. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.5 дахь заалтад заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

22.4.1. өөрийн өмчлөлийн ажлын байр болон энэ хуулийн 22.2-т заасан агуулахтай байх;

22.4.2. энэ хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.9-д заасан шаардлагад нийцсэн буудлага үйлдэх байгууламж буюу тиртай байх;

22.4.3.галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл тээвэрлэх тусгайлан тоногдсон буюу бүхээгтэй, цоожтой, аюултай ачааны таних тэмдэгтэй, галд тэсвэртэй материалаар тоноглогдсон тээврийн хэрэгсэлтэй байх;

22.4.4.энэ зүйлийн 21.1.4, 21.1.5, 21.1.6-д заасан шаардлага хангасан байх.

23 дугаар зүйл. Сонгон шалгаруулалтад оролцогчийн бүрдүүлэх баримт бичиг

23.1. Сонгон шалгаруулалтад оролцогч хуулийн этгээд нь дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

23.1.1. хуулийн этгээдийг үүсгэн байгуулсанаас хойш явуулж байгаа үйл ажиллагааны болон үүсгэн байгуулагч, гүйцэтгэх удирдлагын талаарх дэлгэрэнгүй танилцуулга;

23.1.2. улсын хилээр оруулах, нийтэд худалдах галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийн нэр, төрөл, марк, техникийн болон бусад үзүүлэлтийг заасан нийлүүлэгч хуулийн этгээдийн албан бичиг, эсхүл захидал;

23.1.3. үйлдвэрлэгч болон нийлүүлэгч байгууллагын тодорхойлолт, дэлгэрэнгүй танилцуулга;

23.1.4. банк, татвар, гааль, нийгмийн даатгал, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын лавлагаа, тодорхойлолт;

23.1.5. эрх бүхий аудитын байгууллагаар баталгаажсан сүүлийн хоёр жилийн санхүүгийн тайлан, баланс;

23.1.6. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл хадгалах агуулахтайг нотлох баримт бичиг, агуулахын байршил, дотоод зохион байгуулалт, галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийн тавиур, сум хадгалах шүүгээ, савны нарийвчилсан зураг, танилцуулга;

23.1.7. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийн холбогдох баримт бичиг;

23.1.8. ажилтнуудын танилцуулга, галт зэвсэг эзэмших, ашиглах, хадгалах аюулгүй ажиллагааны сургалтад хамрагдсан гэрчилгээ;

23.1.9. харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдтэй байгуулсан гэрээ.

23.2. Сонгон шалгаруулалтад оролцогч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1-д заасан сонгон шалгаруулалтын баримт бичгийг зард дурдсан хугацаа, хаягаар хүргүүлнэ.

23.3. Тогтоосон хугацаанаас хожимдсон бол хүлээж авахгүй.

24 дүгээр зүйл. Сонгон шалгаруулалт явуулах

24.1. Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.3-т заасан Комисс нь оролцогч тус бүр энэ хуулийн 25-т заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэх, энэ хуулийн 26-д заасан баримт бичгийг бүрэн гүйцэд зохих журмын дагуу бүрдүүлсэн эсэхийг хянан үзнэ.

24.2. Комисс нь сонгон шалгаруулалтын явцад оролцогчийн талаарх тодорхой мэдээлэлтэй газар дээр нь очиж танилцах буюу шаардлагатай мэдээллийг холбогдох байгууллагаас авч болно.

24.3. Комисс нь сонгон шалгаруулалтад оролцогчдоос ирүүлсэн баримт бичгийг хянан үзээд энэ хуульд заасан шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдийг дийлэнх олонхийн саналаар шийдвэрлэн, санал, дүгнэлтээ гаргана.

24.4. Комисс нь баримт бичиг хүлээн авах хугацаа дууссан өдрөөс хойш ажлын 21 өдөрт багтаан сонгон шалгаруулалтыг хийж, санал, дүгнэлтээ гаргаж, Комиссын дарга нь хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд танилцуулна.

24.5. Комисс нь шалгарсан оролцогчид сонгон шалгаруулалтад шалгарсан тухай харин бусад оролцогч нарт шалгараагүй үндэслэлийг дурдсан мэдэгдлийг Комиссын санал, дүгнэлт гарснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор хүргүүлнэ.

25 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох

25.2. Энэ хуулийн 24.4-д заасны дагуу хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн Комиссын санал, дүгнэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрөл олгоно.

25.3. Оролцогч нь Комиссын санал, дүгнэлтийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо ажлын долоон өдрийн дотор хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд гаргаж болно.

25.4. Гомдлыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хүлээн авснаас хойш Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт заасан хугацаанд шийдвэрлэж хариу мэдэгдэнэ.

25.5. Гомдол гаргасан хуулийн этгээд энэ хуулийн 25.4-т заасан шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо шүүхэд гаргаж болно.

26 дугаар зүйл. Сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэхэд тавигдах шаардлага

26.1. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсэгт заасан сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх хуулийн этгээдэд дараах шаардлага хангасан байна:

26.1.1. үйлдвэрлэлийн аюулгүй ажиллагааны техникийн шаардлага хангасан зориулалтын барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, лаборатори, энэ хуулийн 11.9-д заасан шаардлагад нийцсэн буудлага үйлдэх байгууламж буюу битүү тиртай байх;

26.1.2. энэ хуульд заасан шаардлага хангасан зориулалтын агуулах, ачиж буулгах тусгай зориулалтын тоног төхөөрөмж, тээврийн хэрэгсэлтэй байх;

26.1.3. чанарын үзүүлэлт нь үндэсний болон олон улсын стандартын шаардлага хангасан байх;

26.1.5.гурваас доошгүй галт зэвсэг, сумны чиглэлээр мэргэшсэн ажилтантай байх;

26.1.6.цагдаагийн болон тагнуулын төв байгууллагын санал авсан байх;

26.1.7.байгаль орчинд болон нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд нөлөөлөх байдлын ерөнхий болон нарийвчилсан, эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэсэн байх;

26.1.8.үйлдвэрийн байр, агуулахад гамшгийн эмзэг байдалд үнэлгээ хийлгэсэн байх.

26.2.Сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх хуулийн этгээд нь үйл ажиллагааны эрсдэл, албан хаагчийн амь нас, эрүүл мэндийг заавал даатгуулсан байна.

26.3.Үйлдвэрлэсэн галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, сум, дахин цэнэглэлэгдсэн сумны сери /цуврал/ дугаар бүхий сав, баглаа боодолтой байх ба сери /цуврал/ дугаарыг цагдаагийн төв байгууллага олгож, хяналт тавина.

26.4.Галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, сумны сав, баглаа боодлын гадна талд үйлдвэрийн нэр, үйлдвэрлэсэн болон хадгалах баталгаат хугацаа, галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, сумны аюултайг анхааруулсан таних тэмдэгтэй байна.

26.5.Галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, сум үйлдвэрлэх, сум дахин цэнэглэх үйлдвэрийг шинээр байгуулах болон одоо ажиллаж байгаа үйлдвэр, барилга байгууламжийг шинэчлэх, өргөтгөхөд Комиссын санал, дүгнэлтийг гаргуулна.

27 дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүлээх үүрэг

27.1.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараах үүрэг хүлээнэ:

27.1.1.өөрийн эзэмшлийн газар, зориулалтын байр, тээврийн хэрэгсэл, мэргэжлийн ажиллах хүчин, гэрээт харуул хамгаалалтгүй хуулийн этгээдэд сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх тусгай зөвшөөрөл олгохгүй байх;

27.1.2.зориулалтын газарт сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэхтэй холбоотой тэсэрч дэлбэрэх, шатамхай бодисыг хадгалах;

27.1.3.сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх хэрэгслийг зориулалтын тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэх;

27.1.4.сумыг арилжааны зорилгоор олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, цахим орчинд сурталчлахгүй байх;

27.1.5.сум, тэсэрч дэлбэрэх, шатамхай бодисыг тээвэрлэж байгаа тээврийн хэрэгслийг аюулгүй байдлын удирдагч болон хамгаалалтын ажилтнаас бусад хүн дагалдан явахгүй байх;

27.1.6.сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэхэд шаардлагатай түүхий эд материал, эд зүйлийг зориулалтын бусаар ашиглах, хадгалах, бусдад дамжуулан худалдах, шилжүүлэхгүй байх.

27.1.7.сумыг барьцаанд тавихгүй байх;

27.1.10.иргэнд сум, түүхий эд материал, эд зүйлийг үйлдвэрээс худалдахгүй байх."

2 дугаар зүйл.Галт зэвсгийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийн "зэвсгээ бүртгүүлж, 13 дугаар зүйлд заасан галт зэвсгийн гэрчилгээ авснаар" гэснийг "бүртгүүлснээр" гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.4 дэх хэсгийн "бүртгэх, галт зэвсгийн гэрчилгээ олгох эсэх асуудлаар" гэснийг "бүртгэж" гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.7 дахь хэсгийн "бүртгүүлж галт зэвсгийн гэрчилгээ авна" гэснийг "бүртгүүлнэ" гэж, "ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ" гэснийг "ДОЛДУГААР БҮЛЭГ" гэж, "21 дүгээр зүйл" гэснийг "28 дугаар зүйл" гэж, "22 дугаар зүйл" гэснийг "29 дүгээр зүйл" гэж, "23 дугаар зүйл" гэснийг "30 дугаар зүйл" гэж, "24 дүгээр зүйл" гэснийг "31 дүгээр зүйл" гэж, "25 дугаар зүйл" гэснийг "32 дугаар зүйл" гэж, "26 дугаар зүйл" гэснийг "33 дугаар зүйл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Галт зэвсгийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.10 дахь хэсгийн "Галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг импортлох, нийтэд худалдах тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын журам, ..." гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Галт зэвсгийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЭРЭЭТ ХАРУУЛ ХАМГААЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.4, 7.5, 7.6 дахь хэсэг:

"7.4.Харуул хамгаалалт эрхлэх хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 6.1-д заасан шаардлагыг хангасан байхаас гадна тусгай зөвшөөрөл шинээр олгохыг хүссэн хуулийн этгээд энэ хуульд заасан шаардлага хангасан наймаас доошгүй 60 хүртэлх насны харуул хамгаалалтын алба хаагчтай байна.

7.5.Гэрээт харуул хамгаалалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөл сунгуулахыг хүссэн хуулийн этгээд дараах шаардлага хангасан байна:

7.5.1.зээл, батлан даалт, баталгааны гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн өргүй, гааль, татаар, нийгмийн даатгалын болон шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон өр төлбөргүй байх;

7.5.2.нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлттэй байх;

7.5.3.хуулийн этгээд нь гэмт хэрэгт холбогдож байгаагүй байх;

7.5.4.холбоо, дохиолол, техник, хэрэгсэлтэй байх;

7.5.5.харуул хамгаалалтын алба хаагч тус бүрийн энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасан сургалтад хамрагдсан байх;

7.5.6.харуул хамгаалалтын алба хаагч тус бүрийн эрүүл мэндийн дүгнэлттэй байх;

7.5.7.харуул хамгаалалтын алба хаагч нь ял шийтгэлгүй байх.

7.6.Энэ зүйлийн 7.4, 7.5 дахь хэсэгт заасан баримт бичиг нь эрх бүхий байгууллагад байгаа, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн болон дэмжих системээс татан авах боломжтой бол иргэн, хуулийн этгээдээс шаардахгүй."

2/21 дүгээр зүйлийн 21.4, 21.5 дахь хэсэг:

21.4.Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд харуул хамгаалалт эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан, эсхүл дараах тохиолдолд түдгэлзүүлнэ:

21.4.1.харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээд гэмт хэрэгт холбогдсон бол эрүүгийн хэрэг үүсгэж, яллагдагчаар татах тогтоол үйлдсэн өдрөөс эхлэн уг тогтоолыг хүчингүй болгох, эсхүл хэргийг хэрэгсэхгүй болгох хүртэл хугацаагаар;

21.4.2.энэ хуулийн 6.1-д заасан шаардлагыг хангахгүй болох нь эрх бүхий байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон;

21.4.3.бусдыг мөрдөн мөшгөсөн, хүн, хуулийн этгээдийн талаар хууль бусаар баримт сэлт цуглуулсан, эсхүл гүйцэтгэх ажлын техник, хэрэгсэл ашигласан буюу ашиглахаар олж авсан болох нь эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон.

21.5.Хуульд заасан түдгэлзүүлэх үндэслэл арилсан бол Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ."

2 дугаар зүйл. Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалт, 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, 7 дугаар зүйлийн гарчиг, 21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалт:

"8.1.3.жолоодох эрхийн шалгалтыг зохион байгуулах."

2/14 дүгээр зүйлийн 14.8 дахь заалт:

"14.8.Тээврийн хэрэгслийн жолооч бэлтгэх сургалтын байгууллага нь шалгалтад орох хүний мэдээллийг шалгалтад орохоос 14-өөс доошгүй хоногийн өмнө жолоочийн бүртгэл, мэдээллийн санд илгээсэн байна."

3/14¹ дүгээр зүйл:

"14¹ дүгээр зүйл.Жолоодох эрхийн шалгалт авах

14¹.1.Жолоодох эрхийн шалгалтад орох хүн доор дурдсан шаардлагыг хангасан байна:

14¹.1.1.Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэмд заасан тухайн ангиллын тээврийн хэрэгслийг жолоодох насанд хүрсэн;

14¹.1.2.эрүүл мэндийн үзлэгээр тэнцсэн байх;

14¹.1.3.жолоодох эрхийн шалгалтад орох үнэлгээний хуудас авсан байх;

14¹.1.4."C" ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийн шалгалтад орох тохиолдолд "B" ангиллын тээврийн хэрэгслийг 3 сараас доошгүй хугацаанд жолоодож дадлагажсан байх;

14¹.1.5."D" ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийн шалгалтад орох тохиолдолд "B" ангиллын тээврийн хэрэгслийг 6 сараас доошгүй хугацаанд жолоодож дадлагажсан байх;

14¹.1.6."E" ангиллын нэмэлт эрх авах шалгалтад орох тохиолдолд тухайн үндсэн ангиллын тээврийн хэрэгслийг 6 сараас доошгүй хугацаанд жолоодож дадлагажсан байх.

14¹.2.Жолоодох эрхийн шалгалт нь онолын шалгалт болон жолоодох ур чадварыг тодорхойлох дадлага хийж гүйцэтгэх шалгалт бүрдэнэ. Жолоодох эрхийн шалгалтад "тэнцсэн", "тэнцээгүй" гэсэн үнэлгээгээр дүгнэнэ.

14¹.3.Онолын шалгалтыг энэ хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, тээврийн хэрэгслийг аюулгүй жолоодох онол, тухайн зам тээврийн осолд өртсөн хүнд үзүүлэх эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх мэдлэгийг шалгах бөгөөд дараах байдлаар үнэлж, зохион байгуулна:

14¹.3.1.шалгалтыг цахимаар, эсхүл бичгийн хэлбэрээр авах;

14¹.3.2.шалгалт нь "B" ангилалд 20, "C", "D" ангилалд нэмэлт 10 асуумжаар үнэлэх бөгөөд үргэлжлэх хугацаа 20 минут, нэмэлт мэдлэгийн тестээр авахад 10 минут байх;

14¹.3.3.техникийн болон цахилгааны саатлын улмаас цахим төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагаа алдагдвал шалгалтыг цахим хэлбэрээр өгч байгаа тухайн шалгуулагч дахин шалгалт өгөх;

14¹.3.4.шалгалтыг бичгэн хэлбэрээр авах тохиолдолд хариу тохироогүй, нэг нүдэнд нэгээс олон тоо бичсэн, гаргацгүй, давхардуулсан тэмдэглэл хийсэн бол алдаанд тооцох;

14¹.3.5.тухайн оногдсон тестийн 90, түүнээс дээш хувийг зөв хариулсан тохиолдолд тэнцсэнд тооцох;

14¹.3.6.урьд нь аль нэг ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх авч байгаагүй хүн "A", эсхүл "M" ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх авах тохиолдолд онолын ерөнхий шалгалт өгөх.

14¹.4.Жолоодох ур чадварын шалгалтыг "B" ангилалд замын хөдөлгөөнд, "A", "C", "D", "E", "M" ангилалд дадлагын талбайд тус тус авна.

14¹.5.Дадлагын талбайн жолоодлогын шалгалтыг дараах байдлаар үнэлж, зохион байгуулна:

14¹.5.1."A" ангилалд цуваа байрлалтай таван туг сүлжих, наймын тоо хэлбэрийн зураас дээгүүр явах, 15 метрийн урт хяналтын шугамаар бага хурдтай явах;

14¹.5.2."C" ангилалд ухрах үйлдлийг баруун, зүүн гар талаас гүйцэтгэж, зогсоолд байрлуулах, оврын хязгаарлалт бүхий хонгилоор гарах, ухрах, гүвээний өгсүүрт зогсож, өгсөж хөдлөх;

14¹.5.3."D" ангилалд ухрах үйлдлийг баруун, зүүн гар талаас гүйцэтгэж зогсоолд байрлуулах, цуваа байрлалтай гурван туг сүлжих, хажуугийн зогсоолд зөв байрлуулах;

14¹.5.4."BE", "CE", "DE" ангилалд ухрах үйлдлийг баруун, зүүн гар талаас гүйцэтгэж зогсоолд байрлуулах, цуваа байрлалтай гурван туг сүлжих, оврын хязгаарлалт бүхий хонгилоор гарах, ухрах;

14¹.5.5."M" ангилалд оврын хязгаарлалт бүхий хонгилоор гарах, ухрах, гүвээний өгсүүрт зогсож, өгсөж хөдлөх.

14¹.5.6.талбайн жолоодлогын шалгалтын бүх үйлдлийг гүйцэтгэх хугацаа 10 минут бөгөөд хяналтын шон буюу хашлагыг мөргөх, шүргэх, унагаах, үйлдлийг эхний оролдлогоор гүйцэтгээгүй, эсхүл тээврийн хэрэгслийг хажуугийн зогсоолд багтаагаагүй, туг сүлжихдээ шон алгассан, ухрах байранд дутуу орж зогссон, гүвээний өгсүүрт зогсож, хөдлөхдөө ухарч алдсан, эсхүл хөдөлгүүрийг хоёр удаа унтраасан, эсхүл бүх үйлдлийг тогтоосон хугацаанд гүйцэтгээгүй тохиолдолд тэнцээгүйд тооцно.

14¹.6.Замын хөдөлгөөний жолоодлогын шалгалтыг дараах байдлаар үнэлж, зохион байгуулна:

14¹.6.1.замын хөдөлгөөний түгжрэл, хязгаарлалт, техникийн саатал зэргээс шалтгаалан зогссон хугацааг тооцохгүйгээр шалгалтыг 10 минутаас багагүй хугацаанд авах;

14¹.6.2.хөдөлгөөн эхлэх, чиг өөрчлөх, гүйцэж түрүүлэх, түр, эсхүл удаан зогсох үйлдлийг зөвхөн эрх бүхий албан тушаалтны удирдлагаар гүйцэтгэх бөгөөд тухайн үйлдлийг гүйцэтгэх боломж бүхий зайнаас, товч тодорхой, ойлгогдохуйц байдлаар өгөх;

14¹.6.3.замын хөдөлгөөний жолоодлогын шалгалтаар хөдөлгөөн эхлэх, чиг өөрчлөх, байрлан явах, хурд тохируулах, гүйцэж түрүүлэх, уулзвар, гарц, явган хүний гарц нэвтрэх, түр зогсох, тээврийн хэрэгслийг зогсоолд ухрааж байрлуулах үйлдлийг гүйцэтгэх үр чадварыг шалгах;

14¹.6.4.үйлдлүүдийг гүйцэтгэх явцын алдааг "1", "3", "5" гэсэн оноогоор тооцож дүгнэх бөгөөд онооны нийлбэр "5" буюу түүнээс хэтэрсэн тохиолдолд тэнцээгүйд тооцох;

14¹.6.5.зогсоолын тоормостой хөдөлсөн, ар талыг харах толь ашиглаагүй, чиг заах дохио өгөөгүй, эсхүл буруу өгсөн, эсхүл хөдөлгөөн эхлэхдээ болон хөдөлгөөний үед хөдөлгүүр унтраасан тохиолдолд "1" оноо өгөх;

14¹.6.6.хамгаалах бүс бүслээгүй, эгнээ байр эзлэх журам зөрчсөн, буцаж эргэх үйлдлийг буруу гүйцэтгэсэн, замын тэмдэглэлийн заалт зөрчсөн, хэт удаан явсан, түр зогсох үйлдлийг буруу гүйцэтгэсэн, зогсоолд ухрааж байрлуулах үйлдлийг эхний оролдлогоор бүрэн гүйцэд зөв гүйцэтгээгүй тохиолдолд "3" оноо өгөх;

14¹.6.7.гэрэл, зохицуулагчийн дохио, замын тэмдгийн заалт зөрчсөн, давуу эрх бүхий тээврийн хэрэгсэлд зам тавьж өгөөгүй, хориглосон нөхцөлөөр эсрэг урсгал сөрсөн, гүйцэж түрүүлэх журам зөрчсөн, явган хүний гарц нэвтрэхдээ явган зорчигчид зам тавьж өгөөгүй, төмөр замын гарам нэвтрэх журам зөрчсөн, хурд хэтрүүлсэн, шаардлагатай тохиолдолд зогсоох арга хэмжээ авч чадаагүй тохиолдолд "5" оноо өгнө.

14¹.7.Венийн конвенцийн гишүүн бус орноос олгогдсон жолоочийн эрхийн үнэмлэхтэй хүн онолын ерөнхий мэдлэгийн шалгалтад хамрагдах бөгөөд үр чадварын шалгалт шаардахгүй.

14¹.8.Шалгалтыг онол, дадлага гэсэн дарааллаар зохион байгуулах бөгөөд эхний шалгалтад тэнцээгүй хүнийг дараагийн шатны шалгалтад хамруулахгүй.

14¹.9.Шалгалтад тэнцээгүй хүн дахин шалгалт өгөх эрхтэй бөгөөд шалгалт хоорондын хугацаа 7 хоногоос багагүй байна.

14¹.10.Онолын шалгалтад тэнцсэнээс хойш 6 сарын хугацаанд дадлагын шалгалтад тэнцээгүй, хамрагдаагүй тохиолдолд шалгалтад тэнцсэн үнэлгээ хүчингүй болно.

14¹.11.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнээс жолоодох эрхийн шалгалт авах тохиолдолд энэ хуулийн 21.1, 21.2-т заасан шаардлагыг хангасан тээврийн хэрэгслээр шалгалтыг авч, жолоочийн үнэмлэхийн тусгай тэмдэглэлд тусгана.

14¹.12.Жолоодох эрхийн шалгалтад хамрагдаж байгаа шалгуулагч бусдаас тусалцаа авах, техник хэрэгсэл, материал ашиглахыг хориглох бөгөөд зөрчсөн тохиолдолд эрх бүхий албан тушаалтан "тэнцээгүй" үнэлгээг өгнө.

14¹.13.Дадлагын шалгалтад ашиглах тээврийн хэрэгсэл, дадлагын талбай нь Монгол Улсын стандартыг хангасан байна.

14¹.14.Эрх бүхий албан тушаалтан замын хөдөлгөөний жолоодлогын шалгалтыг жолоочийн хажуугийн суудлаас өөрийн шууд удирдлага, хяналтын дор авах бөгөөд замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үүргийг хариуцаж, үнэлгээг баримтжуулан тэмдэглэл үйлдэнэ."

4/15 дугаар зүйлийн 15.1.4, 15.5 дэх хэсэг:

"15.1.4.гадаад улсын жолоодох эрхийн үнэмлэх солих тохиолдолд Монгол хэл дээр хөрвүүлсэн баталгаат орчуулга, тухайн улсаас олгогдсон жолоодох эрхийн үнэмлэхийг үнэн зөв эсэхийг тодорхойлох баримт бичиг."

5/15 дугаар зүйлийн 15.5 дэх хэсэг:

"15.5.Монгол Улсад суугаа Элчин сайдын яам болон Консулын газрын дипломат төлөөлөгчид, тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн хүсэлтийг үндэслэн түүнд жолоочийн үнэмлэхтэй нь тохирох ангиллын үндэсний жолоочийн үнэмлэхийг олгож болно."

6/18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсэг:

"18.3.4.шүүх болон эрх бүхий албан тушаалтны эрхийг сэргээх тухай шийдвэр гарсан."

2 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2 дахь хэсгийн "10 жил," гэсний дараа "гадаад орны жолоодох эрхийн үнэмлэхийг сольж олгохдоо тухайн орны үндэсний жолоодох эрхийн үнэмлэхийн хүчинтэй хугацаагаар," гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсан агуулгаар өөрчлөн найруулсугай:

1/10 дугаар зүйлийн 10.1.3 дахь заалт:

"10.1.3.Жолоочийн бүртгэл, мэдээллийн санд жолоодох эрхийн үнэмлэх шинээр эсхүл нөхөн авах, ангилал нэмэх, жолоодох эрхийг хасах, сэргээх, олон улсын жолоодох эрхийн үнэмлэх болон түр зөвшөөрөл олгох бүртгэл, мэдээллийг хамруулах;"

2/15 дугаар зүйлийн 15.3, 15.4 дэх хэсэг:

"15.3.Жолоодох эрхийн болон олон улсын жолоодох эрхийн үнэмлэхийг олгох, бүртгэх ажлыг цагдаагийн байгууллага хариуцах бөгөөд Монгол Улсын болон олон улсын жолоочийн үнэмлэхийг өөрт нь, эсхүл итгэмжлэл бүхий иргэн, хуулийн этгээдэд олгож болно."

15.4.Жолооны багшийн үнэмлэхийн загварыг мэргэжлийн боловсрол, сургалтын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, жолоодох эрхийн үнэмлэхийн загварыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тус тус батална."

3/18 дугаар зүйлийн 18.4 дэх хэсэг:

"18.4.Замын хөдөлгөөний тухай Венийн конвенцод нэгдэн орсон улсын иргэнд олгосон жолоодох эрхийн буюу олон улсын жолоодох эрхийн хүчин төгөлдөр үнэмлэх бүхий гадаад улсын иргэн тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх хасахаар заасан зөрчил үйлдсэн тохиолдолд үнэмлэхийг хураан авч, Зөрчлийн тухай хуульд заасны дагуу шийдвэрлэж, жолоодох эрхийн үнэмлэхийг холбогдох шийдвэрийн хамт цагдаагийн төв байгууллага, гадаад хэргийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ."

4/24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэг:

"24.2.Тусгай дуут болон гэрлэн дохио хэрэглэх байгууллага, тээврийн хэрэгслийн цахим мэдээллийн санг цагдаагийн байгууллага хариуцан хөтөлнө."

4 дүгээр зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3.2 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2.4 дэх заалтын "зөрчлийн бүртгэлийн оноо тооцох" гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3, 8.4 дэх хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 10.4 дэх хэсэг, 18 дугаар зүйлийн 18.1.3 дахь заалт, мөн зүйлийн 18.4 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НОТАРИАТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Нотариатын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.6, 7.7, 7.8, 7.9 дэх хэсэг:

"7.6.Нотариатч тойрог шилжих хүсэлтээ хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд бичгээр гаргана.

7.7.Энэ хуулийн 7.6-д заасан тойрог шилжих нотариатч дараах шаардлагыг хангасан байна:

7.7.1.нотариатын үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа тойрогтоо гурваас доошгүй жил ажилласан байх;

7.7.2.нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлээгүй байх;

7.7.3.сахилгын шийтгэлгүй байх.

7.8.Энэ хуулийн 15.1-д заасан Мэргэшлийн хороо энэ хуулийн 7.4-т заасан мэргэшлийн шалгалт өгсөн нотариатчийн шалгалтын дүн, мэргэшил, ур чадварын түвшинг үнэлсэн дүгнэлтийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд хүргүүлнэ.

7.9.Засгийн газрын гишүүн нотариатчийн тойрог шилжүүлэхдээ энэ хуулийн 7.10-д заасныг үндэслэж, хүндэтгэн үзэх шалтгааныг харгалзан үзэж болно.

7.10.Энэ хуулийн 7.9-д заасан хүндэтгэн үзэх шалтгаанд нотариач өөрөө, эсхүл нөхөр /эхнэр/, төрсөн, үрчлэн авсан хүүхэд, өөрийн болон нөхөр /эхнэр/-ийн эцэг, эх нь хүнд өвчтэйн улмаас асран хамгаалах шаардлагатай зайлшгүй шалтгааныг хамруулах бөгөөд холбогдох баримтаар нотлогдсон байна."

2/14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсэг:

"14.2.Мэргэшлийн шалгалтын зардлыг бүртгэлийн хураамж, нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинд дүгнэлт гаргахтай холбогдсон зардал болон Мэргэшлийн хорооны гишүүдэд олгох урамшууллыг Монголын Нотариатчдын танхимаас тус тус санхүүжүүлнэ."

3/15 дугаар зүйлийн 15.9, 15.10, 15.11 дэх хэсэг:

"15.9.Мэргэшлийн хорооны үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь хуралдаан байх бөгөөд бүх гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй нь оролцсоноор хуралдаан хүчин төгөлдөр болно. Мэргэшлийн хороо хэлэлцсэн асуудлаараа тогтоол, дүгнэлт

гаргаж холбогдох байгууллага, этгээдэд танилцуулна. Мэргэшлийн хороо хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхын саналаар шийдвэр гаргана.

15.10.Мэргэшлийн хорооны хуралдааны тэмдэглэлийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын нотариатын асуудал хариуцсан ажилтан хөтөлнө. Мэргэшлийн хорооны хуралдааны тэмдэглэлд хуралдаан даргалагч, тэмдэглэл хөтлөгч гарын үсэг зурснаар баталгаажна. Тэмдэглэлд тухайн хуралдаанаар хэлэлцсэн асуудлыг бүрэн тусгаж, холбогдох баримт бичгийг хавсаргана.

15.11.Мэргэшлийн хороо мэргэшлийн шалгалт явуулахтай холбогдуулж дараах бүрэн эрхтэй байна:

15.11.1.мэргэшлийн шалгалтад хуульчдын бүртгэлийг баталгаажуулах;

15.11.2.мэргэшлийн шалгалт явуулах бэлтгэл ажлыг зохион байгуулах;

15.11.3.мэргэшлийн шалгалтыг товлосон хугацаанд явуулах;

15.11.4.мэргэшлийн шалгалтад оролцогчдоос ирүүлсэн баримт бичиг зохих шаардлагыг хангаж буй эсэхийг шалгаж, түүнийг мэргэшлийн шалгалтад оруулах эсэх асуудлыг шийдвэрлэх;

15.11.5.мэргэшлийн шалгалтын сорилго, бодлогыг боловсруулах, нууцлалыг хариуцах;

15.11.6.шалгалтад орох тухай хүсэлт, хуульчийн баримт бичгийн үнэн зөв байдлыг шалгах зорилгоор шаардлагатай лавлагаа, мэдээллийг гаргуулахаар холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд хүсэлт гаргах, хүсэлт гаргагчаас шаардах;

15.11.7.мэргэшлийн шалгалтын дүнг гаргаж, оролцогчдод мэдээлэх;

15.11.8.шалгалтад оролцогч нь хууль тогтоомж зөрчсөн тохиолдолд шалгалтыг хүчингүй болсонд тооцох;

15.11.9.бүртгэлийн хураамжийн хэмжээг тогтоох."

4/15¹ дугаар зүйл:

"15¹ дугаар зүйл.Нотариатын мэргэшлийн шалгалт зохион байгуулах, дүгнэх

15¹.1.Мэргэшлийн хороо нь Нотариатын мэргэшлийн шалгалтын товыг энэ хуулийн 15.8-д заасан хугацаанд мэргэшлийн шалгалт явуулах газар, хугацаа, мэргэшлийн шалгалтад оролцогчдоос бүртгүүлэхэд шаардагдах баримт бичгийн бүрдүүлбэрийн жагсаалт, бүртгүүлэх хэлбэр, сул орон тоо гарсан тойрог, шаардлагатай тохиолдолд тойргийн нутаг дэвсгэрийн хүрээнд дэх тодорхой байршлын талаарх мэдээлэл агуулсан зарыг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр зарлана.

15¹.2.Мэргэшлийн шалгалтын товыг олон нийтэд зарласан өдрөөс хойш ажлын 7 өдөрт багтаан бүртгэлийг эхлүүлнэ. Бүртгэлийн үргэлжлэх хугацаа 30 хоног байна. Хугацаа хэтрүүлж ирүүлсэн хүсэлтийг бүртгэхгүй.

15¹.3.Хуульч нь шалгалтад орох шаардлагыг хангаж хүсэлтийг үнэн зөв бөглөсөн болохоо хариуцна.

15¹.4.Мэргэшлийн хороо нь энэ хуулийн 15.1.1-т заасан жагсаалтыг бүртгэл дууссанаас хойш 7 хоногт багтаан олон нийтэд мэдээлнэ.

15¹.5.Мэргэшлийн шалгалт явуулах, дүгнэх үйл ажиллагааг автоматжуулсан систем, цахим мэдээллийн техник хэрэгсэл, программ хангамж ашиглан зохион байгуулж болно.

15¹.6.Мэргэшлийн шалгалтын даалгаврын гүйцэтгэлийг тоогоор дугаарлах бөгөөд дугаартай холбогдох шалгалтад оролцогчийн нэр нууцлагдсан байна.

15¹.7.Мэргэшлийн хороо мэргэшлийн шалгалтын даалгаврын нууцлалыг шалгалт эхлэх хүртэл, түүний хариултын нууцлалыг шалгалт дуусах хүртэл хамгаална.

15¹.8.Мэргэшлийн шалгалт нь эрх зүйн ерөнхий мэдлэгийг сорьсон сорилгын болон эрх зүйн салбарын хүрээнд тодорхой тохиолдлыг хууль хэрэглэж шийдвэрлэх бодлогын шалгалтын хэлбэрээр явагдана.

15¹.9.Мэргэшлийн шалгалтад оролцогч сорилгын шалгалтын нийт онооны 60 ба түүнээс дээш хувийг авсан бол бодлогын шалгалтад орох эрхтэй болно.

15¹.10.Бодлогын шалгалтын нийт онооны 60 ба түүнээс дээш хувийг авсан байвал зохино.

15¹.11.Сорилго, бодлогын нийт онооны 60 ба түүнээс дээш хувийг авсан хуульчийг шалгалтад тэнцсэн гэж үзнэ.

15¹.12.Бодлогыг дүгнэхдээ хариултын хууль зүйн үндэслэл, бүрэн хариулсан байдал, бичиг баримтын боловсруулалтын түвшинг харгалзана.

15¹.13.Хэрэв нэг тойрогт өрсөлдсөн шалгуулагчдын оноо тэнцсэн тохиолдолд бодлогын даалгаврыг илүү оноотой гүйцэтгэсэн шалгуулагчийг зарласан орон тоонд багтаана.

15¹.14.Бодлогын даалгаврыг шалгалт дууссан өдрөөс хойш ажлын 3 хоногт багтаан дүгнэж, шалгалт дууссан өдрөөс хойш ажлын 7 хоногт багтаан шалгалтын дүнг нэгтгэж, оролцогчдод мэдээлнэ.

15¹.15.Мэргэшлийн шалгалтад оролцогчийн шалгалтыг дараах тохиолдолд хүчингүй болсонд тооцно:

15¹.15.1.шалгуулж байгаа бусад оролцогчидтой харилцах, тэдэнд туслах буюу тусламж авах оролдлого хийсэн;

15¹.15.2.гүйцэтгэлийн хуудсанд зөвшөөрөгдсөнөөс бусад тэмдэглэгээ хийсэн, таних тэмдэг тавьсан, өөр өнгийн бэхээр бөглөсөн;

15¹.15.3.мэргэшлийн шалгалтад оролцохоор бүртгүүлэхдээ хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн буюу үнэн зөв мэдээлээгүй, эсхүл дутуу мэдээлэл өгсөн нь бичиг баримтыг нягтлан шалгахад тодорхой болсон.

15¹.16.Мэргэшлийн хороо нь шалгалтын дүн гарсан өдрөөс хойш ажлын 15 хоногт багтаан шалгалтад тэнцсэн оролцлогчийн өргөдөлд дурдсан мэдээллийг баримтжуулж, баримт бичгийн үнэн зөв байдлыг нягтлан шалгаж үзсэний үндсэн дээр шалгалтын онооны дарааллыг харгалзан шалгалт зарлагдсан орон тоонд багтаан нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгуулах саналыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд хүргүүлнэ.

15¹.17.Шалгалтад тэнцсэн боловч зарласан тойргийн орон тоонд багтаагүй хуульчийг бусад тойргийн зарласан сул орон тоонд зөвшөөрөл олгох эсэх асуудлыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн шийдвэрлэнэ.

15¹.18.Мэргэшлийн хороо нь мэргэшлийн шалгалтын бүртгэлтэй холбоотой гомдол, энэ хуулийн 15¹.15.1-15¹.15.3-т заасан зөрчил, шалгалтыг хүчингүй болсонд тооцсон тогтоол болон шалгалтын дүнтэй холбоотой гомдол, маргааныг хянан шийдвэрлэнэ.

15¹.19.Хуульч мэргэшлийн шалгалтад оролцогчдын бүртгэлтэй холбоотой гомдлыг нэрсийн жагсаалтыг олон нийтэд мэдээлсэн өдрөөс хойш ажлын 3 хоногийн дотор, сорилгын даалгаврын гүйцэтгэлийн үнэлгээтэй холбоотой гомдлыг шалгалт өгсөн өдрийн 20 цаг хүртэл, бодлогын даалгаврын гүйцэтгэлийн үнэлгээтэй холбоотой гарсан гомдлыг шалгалтын дүн гарсан өдрөөс хойш ажлын 1 өдрийн дотор, бусад гомдлыг шалгалт дууссанаас хойш 5 хоногийн дотор Мэргэшлийн хороонд тус тус бичгээр ирүүлнэ.

15¹.20.Гомдол гаргагч нь гомдолдоо үндэслэлээ тодорхой дурдаж, өөрийнхөө тавьж буй шаардлагын талаарх нотолгоо, бусад холбогдох баримтыг хавсаргана.

15¹.21.Мэргэшлийн хорооны дарга нь гомдлыг шалгах, хуралдаанд танилцуулах гишүүнийг томилж, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шуурхай, шударгаар шалган, хорооны хуралдаанаар шийдвэрлүүлнэ.

5/15² дугаар зүйл:

"15² дугаар зүйл.Нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинд дүгнэлт гаргах

15².1.Мэргэшлийн хороо нь нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшингийн талаар гаргасан эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, хуульчийн гомдол, хүсэлтийг үндэслэн дүгнэлт гаргах эсэхийг хуралдаанаар олонхын саналаар шийдвэрлэнэ.

15².2.Мэргэшлийн хороо дараах тохиолдолд дүгнэлт гаргахгүй:

15².2.1.тухайн асуудалд хамаарах нотариатчийн үйлдлийн талаар шүүх болон эрх бүхий байгууллага хянаж, шийдвэр гаргасан бол;

15².2.2.тухайн асуудлыг энэ хуулийн 8.6-д заасан Сахилгын зөвлөл шалгаж байгаа бол;

15².2.3.нотариатч үйлдлийг гэрчилснээс хойш хуульд заасан хөөн хэлэлцэх хугацаа өнгөрсөн бол.

15².3.Эрх бүхий байгууллагаас хүргүүлсэн шийдвэр, хуульчийн гомдол, хүсэлтийг Мэргэшлийн хорооны дарга гишүүдэд тойргийн журмаар хуваарилах ба хуралдаанаар хэлэлцэж, дүгнэлт гаргана.

15².4.Нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинд дүгнэлт гаргахдаа нотариатчийн хууль хэрэглэх, нотариатын үйлдэл хийх, бичиг баримт боловсруулах, эрх зүйн зөвлөгөө өгөх чадварыг бодлогын даалгавар гүйцэтгүүлэх, ярилцлага хийх замаар дүгнэнэ.

15².5.Нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинг үнэлсэн дүгнэлтэд Мэргэшлийн хорооны дарга, гишүүд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

15².6.Нотариатч мэргэшил, ур чадварын хувьд хангалтгүй, эсхүл тухайн асуудлаар мэргэшлийн алдаа гаргасан талаарх дүгнэлтийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн болон хүсэлт гаргасан этгээд, нотариатчид хүргүүлнэ.

15².7.Нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинг үнэлсэн дүгнэлттэй холбогдох гомдлыг нотариатч хүлээн авснаас хойш ажлын 14 хоногт багтаан хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд гаргаж болно.

15².8.Мэргэшлийн шалгалт, нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинд дүгнэлт гаргахтай холбогдох баримт бичгийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын архивт хадгална."

2 дугаар зүйл.Нотариатын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.4 дэх хэсгийн "... Тойрог шилжих журмыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална." гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Нотариатын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУВИЙН ХАМГААЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10.3 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"10.3.Хувийн хамгаалалтын үйл ажиллагааг биечлэн гүйцэтгэх хүн нь Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсэгт заасан цагдаагийн төв байгууллагаас зохион байгуулах сургалтад хамрагдан, гэрчилгээ авсан байна."

2 дугаар зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын, 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн, 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2, 3.1.3 дахь заалт, 5 дугаар зүйлийн 5.1, 5.6, 5.7 дахь хэсэг, , 6 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 6.1, 6.2, 6.3, 6.4 дэх хэсэг, 6.2.1, 6.3.1 дэх заалт 8 дугаар зүйлийн 8.2.1 дэх заалт, 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.3 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн "...болон сургалт явуулах зөвшөөрөл олгох..." гэснийг тус тус хассугай.

4 дүгээр зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ШҮҮХ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Шүүх шинжилгээний тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/11¹ дүгээр зүйл:

"11¹ дүгээр зүйл.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, зохион байгуулалт, үйл ажиллагаа

11¹.1.Зөвлөл нь 16 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй байх бөгөөд дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүдээс бүрдэнэ.

11¹.2.Зөвлөлийн дарга нь Шүүх шинжилгээний төв байгууллагын шинжилгээний үйл ажиллагаа эрхэлсэн дэд дарга байна.

11¹.3.Зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь шүүх шинжилгээний төв байгууллагын шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох ажил хариуцсан нэгжийн дарга байна.

11¹.4.Энэ хуулийн 11.2-д заасан төлөөлөл нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

11¹.4.1.мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан;
11¹.4.2.ял шийтгэлгүй байх.

11¹.5.Зөвлөлийн гишүүдийн 30-аас доошгүй хувь нь шүүх шинжилгээний туршлагатай байна.

11¹.6.Зөвлөлийн гишүүнд нэр дэвшигчийн баримт бичгийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хүлээн авч, хянан хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр 3 жилийн хугацаагаар томилж, чөлөөлнө.

11¹.7.Зөвлөлийн гишүүнд хянан магадалгаа хийсэн болон хуралдаанд оролцсон тохиолдол бүрд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний гурав хуваасны нэгтэй тэнцэх хэмжээний мөнгөн урамшуулал олгоно.

11¹.8.Зөвлөлийн үйл ажиллагаа, урамшуулалтай холбоотой зардлыг тухайн жилийн байгууллагын төсөвт тусган санхүүжүүлнэ.

11¹.9.Зөвлөлийн үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь хуралдаан байна.

11¹.10.Зөвлөлийн ээлжит хуралдааныг улиралд 1-ээс доошгүй удаа хуралдуулах бөгөөд хуралдааныг Зөвлөлийн дарга удирдана. Даргын эзгүйд түүний томилсон зөвлөлийн гишүүн удирдана.

11¹.11.Зөвлөлийн ээлжит бус хуралдааныг Зөвлөлийн даргын санаачилгаар, эсхүл зөвлөлийн гишүүний саналаар хуралдуулж болно.

11¹.12.Зөвлөлийн гишүүн хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас хуралдаанд оролцох боломжгүй тохиолдолд Зөвлөлийн даргад албан ёсоор мэдэгдэж, хуралдаанаар хэлэлцэх асуудалд бичгээр санал өгч болно.

11^{1.13}.Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сунгах, хүчингүй болгох үндэслэлийг тодорхойлсон баримт бичигт Зөвлөлийн даргын шийдвэрээр томилогдсон 3 гишүүнтэй комисс /цаашид "Комисс" гэх/ хянан магадалгаа хийнэ.

11^{1.14}.Комисс баримт бичгийн үнэн бодитой, шаардлага хангасан эсэхэд хянан магадалгаа хийж, зөвлөлөөс гарах санал, дүгнэлтийн төсөл боловсруулна.

11^{1.15}.Комиссын гаргасан санал, дүгнэлтийг зөвлөлийн гишүүдийн 75-аас доошгүй хувийн ирцтэйгээр хэлэлцэж, 60-аас доошгүй хувийн саналаар батална.

11^{1.16}.Зөвлөлийн санал, дүгнэлтэд зөвлөлийн дарга гарын үсэг зурна. Зөвлөлийн хуралдааны тэмдэглэлийг нарийн бичгийн дарга хөтөлж, тэмдэглэлд зөвлөлийн дарга, хуралдаанд оролцсон гишүүд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

11^{1.17}.Зөвлөлөөс гарсан санал, дүгнэлтийг шүүх шинжилгээний төв байгууллагын даргад уламжилж, шийдвэрлүүлнэ."

2/11² дүгээр зүйл:

"11² дүгээр зүйл.Зөвлөлийн ажлын алба, түүний чиг үүрэг

11^{2.1}.Зөвлөл нь Ажлын алба /цаашид "Ажлын алба" гэх/-тай байх бөгөөд Ажлын албаны чиг үүргийг Шүүх шинжилгээний төв байгууллагын шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох ажил хариуцсан нэгж хэрэгжүүлнэ.

11^{2.2}.Ажлын алба дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

11^{2.2.1}.зөвлөлийн үйл ажиллагаанд шаардлагатай мэдээ, мэдээлэл, баримт, лавлагааг холбогдох байгууллагаас гаргуулах;

11^{2.2.2}.зөвлөлийн хуралдааны бэлтгэл ажлыг хангах, хэлэлцэх асуудлын жагсаалтыг гаргаж зөвлөлийн даргаар батлуулах;

11^{2.2.3}.шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сунгах, хүчингүй болгох үндэслэлийг тодорхойлсон баримт бичгийг хүлээн авч, зөвлөлийн даргад танилцуулан, хянан магадалгаа хийх Комисс томилуулах;

11^{2.2.4}.комиссын гаргасан зөвлөлийн санал, дүгнэлтийн төслийг зөвлөлийн гишүүдэд хуралдаан эхлэхээс 3 хоногийн өмнө цахимаар хүргүүлэх;

11^{2.2.5}.зөвлөлийн гаргасан санал, дүгнэлтийг шүүх шинжилгээний төв байгууллагын даргад танилцуулж, шийдвэрлүүлэх, баталгаажуулах ажлыг зохион байгуулах;

11^{2.2.6}.шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, сунгах, хүчингүй болгосон шийдвэрээр мэдээллийн сан үүсгэж, мэдээллийн санг нийтэд танилцуулах;

11^{2.2.7}.шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн хугацаа дууссан бол шүүх шинжилгээний төв байгууллагын даргад танилцуулан шийдвэрлүүлэх."

3/11 дүгээр зүйлийн 12, 13 дахь хэсэг:

"11.12.Шүүх шинжилгээний төв байгууллага нь шүүх шинжилгээний мэргэжлийн болон үргэлжилсэн сургалтыг төлбөртэй зохион байгуулж болно.

11.13.Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл эзэмшигч нь шүүх шинжилгээний төв байгууллагаас зохион байгуулах давтан сургалтад жил тутам хамрагдаж, тогтсон багц цагийг хангана."

4/11 дүгээр зүйлийн 14 дэх хэсгийн 3, 4 дэх заалт:

"11.14.3.Энэ хуулийн 11.12-д заасан сургалтын төлбөрийн хэмжээг хууль зүйн болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

11.14.4.Энэ хуулийн 11.12-д заасан сургалтыг зохион байгуулах, багц цаг тооцох журмыг Шүүх шинжилгээний төв байгууллагын дарга батална."

2 дугаар зүйл.Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн 11.4.5 дахь заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай.

"11.4.5.гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлж байгаагүй байх"

3 дугаар зүйл.Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн 11.12 дэх хэсгийн дугаарыг "11.14" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн 11.12.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОГТУУРУУЛАХ УНДААНЫ ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ, АРХИДАН СОГТУУРАХТАЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл нэмсүгэй:

1/5¹ дугаар зүйл:

“5¹ дугаар зүйл. Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын журам

5^{1.1}. Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах, сонгон шалгаруулалтад оролцох тусгай зөвшөөрөл хүсэгчээс ирүүлсэн баримт бичигт үнэлгээ өгөх ажлын хэсгийг 7-9 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй энэ хуулийн 5.3, 5.4-т заасан эрх бүхий этгээд томилно.

5^{1.2}. Энэ хуулийн 5^{1.1}-т заасан ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд хүнсний асуудал эрхэлсэн, эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хууль сахиулах байгууллага, эрүүл мэнд, хүнсний салбарын эрдэм шинжилгээ, сургалт эрхэлсэн байгууллага болон мэргэжлийн нэгдсэн холбоо, эсхүл мэргэжлийн холбооны төлөөллийг оролцуулна.

5^{1.3}. Ажлын хэсгийн ахлагчаар хүнсний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын хүнсний асуудал хариуцсан нэгжийн дарга эсхүл аймаг, нийслэлийн Засаг даргын дэргэдэх хүнсний асуудал хариуцсан төрийн байгууллагын нэгжийн дарга байна.

5^{1.4}. Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох төсөл сонгон шалгаруулах зарыг үндэсний олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл болон цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд зарлах бөгөөд төсөл хүлээн авах хугацааг 60 хоногаос доошгүй байна.

5^{1.5}. Энэ хуулийн 5.3, 5.4-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

5^{1.5.1}. тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;

5^{1.5.2}. согтууруулах ундааны төслийн баримт бичиг;

5^{1.5.3}. аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан болон хуулийн дагуу татвар, хураамж, төлсөн талаарх мэдээлэл;

5^{1.5.4}. татварын өргүй тухай татварын байгууллагын тодорхойлолт;

5^{1.5.5}. санхүүгийн чадавхыг тодорхойлсон харилцагч банкны мэдэгдэл, эсхүл нотлох бусад баримт бичиг;

5^{1.5.6}. энэ хуулийн 5.3-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь аймаг, нийслэлийн Засаг даргын санал, энэ хуулийн 5.4-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь сум, дүүргийн Засаг даргын санал.

5^{1.6}. Ажлын хэсэг сонгон шалгаруулалтад ирүүлсэн зөвшөөрөл хүсэгчийн баримт бичгийг холбогдох стандартын шаардлагын дагуу дараах үзүүлэлт, оноогоор үнэлнэ:

5^{1.6.1}. Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх төслийн макро, микро орчны орчны судалгаа 0-15 хүртэл оноо;

5^{1.6.2}. Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх төслийн санхүүгийн тооцолол 0-15 хүртэл оноо;

5^{1.6.3}. Үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж, үүнээс нэвтрүүлэхээр төлөвлөсөн дэвшилтэт техник 0-10 хүртэл оноо;

5^{1.6.4}. Үйлдвэрлэлийн технологи, үүнээс нэвтрүүлэхээр төлөвлөсөн дэвшилтэт технологи 0-10 хүртэл оноо;

5^{1.6.5}. Исгэлтийн үйлдвэрт ажиллах мэргэжлийн боловсон хүчний байдал 0-5 хүртэл оноо;

5^{1.6.6}. Үйлдвэрлэлийн зураг төсөлд хүнсний аюулгүй байдлын үзүүлэлтийг хянах лабораторийг тусгасан байдал 0-10 хүртэл оноо;

5^{1.6.7}. Үйлдвэрлэлийн зураг төсөлд хаягдал усанд механик, хими, биологийн цэвэрлэгээний бүрэн технологи бүхий урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийг тусгаж, төлөвлөсөн байдал 0-10 хүртэл оноо;

5^{1.6.8}. Үйлдвэрлэлийн зураг төслийн иж бүрдэл 0-7 хүртэл оноо;

5^{1.6.9}. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийсэн байдал 0-8 хүртэл оноо;

5^{1.6.10}. Согтууруулах ундааны хайрцаг, сав, шошго, савлагааны шаардлага 0-6 хүртэл оноо;

5¹.6.11.Баримт бичгийн бүрдэлт (өргөдөл, улсын бүртгэлийн гэрчилгээ) 0-4 хүртэл оноо.

5¹.7.Сонгон шалгаруулах төсөл бүрийн үзүүлэлтийг ажлын хэсгийн гишүүн бүр үнэлж, оноог гишүүдийн дундаж үнэлгээгээр гаргах бөгөөд нийлбэр дүнгээр сонгон шалгаруулалтад оролцсон төслөөс 80 ба түүнээс дээш хамгийн өндөр оноо авсан нэг зөвшөөрөл хүсэгчийг сонгон шалгаруулалтад тэнцсэнд тооцно.

5¹.8.Ажлын хэсэг шаардлагатай бол өргөдөл гаргагчийн баримт бичгийг холбогдох байгууллагаар нягтлан шалгуулах, магадлан шинжилгээ хийлгэх эрхтэй.

5¹.9.Сонгон шалгаруулалтад оролцсон төсөл бүрийг ажлын таван өдөрт, холбогдох байгууллагаар нягтлан шалгуулах, магадлан шинжилгээ хийлгэх шаардлагатай тохиолдолд ажлын найман өдөрт багтаан шалгаж, зөвшөөрөл хүсэгчид ажлын арван өдөрт мэдэгдэнэ."

2/6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсэг:

"6.3.Сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн оролцогч нь энэ хуулийн 6.1-д заасан баримт бичгийн бүрдлийг хангаагүй тохиолдолд сонгон шалгаруулалтад 80 ба түүнээс дээш оноо авсан дараагийн зөвшөөрөл хүсэгчид согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл авах эрх шилжинэ."

3/15 дугаар зүйлийн 15.11 дэх хэсэг:

"15.11.Тухайн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй жуулчны бааз, амралтын газрын дэргэдэх худалдаа, үйлчилгээний газар, аялал жуулчлалын гол чиглэл дагуух үйлчилгээний цогцолбор бүхий түр буудаллах цэгт согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход энэ хуулийн 15.7 дахь хэсэг хамаарахгүй."

4/15¹ дүгээр зүйлийн 15¹.1.5, 15¹.1.6, 15¹.1.7 дахь заалт:

"15¹.1.5.дүрс бичлэг 24 цагийн турш /өдөр болон шөнийн цагаар/ хийх боломжтой, 720 цагаас багагүй буюу 30 хоног хадгалдаг, байнгын ажиллагаатай техник, хэрэгсэл суурилуулсан талаарх баримт;

15¹.1.6.өөрийн үйл ажиллагаандаа дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх дүрэм;

15¹.1.7.шөнийн цагаар үйлчилгээ явуулж байгаа барилга байгууламжийн 10 метр доторх зайд гадна гэрэлтүүлэг төхөөрөмжийг байршуулсан талаарх нотлох баримт."

2 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.8 дахь хэсгийн "согтууруулах ундаа үйлдвэрлэхэд" гэсний дараа "тухайн нутаг дэвсгэрийн хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага болон аймаг, нийслэлийн саналыг үндэслэн" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/5 дугаар зүйлийн 5.2, 5.3, 5.4 дэх хэсэг:

"5.2.Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрлийг энэ хуулийн 5.1-д заасан тоонд багтаан жилд нэг удаа сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр олгоно.

5.3.Уламжлалт технологиор үйлдвэрлэснээс бусад согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын оноог үндэслэн хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн олгож, сунгаж, түдгэлзүүлж, сэргээж, хүчингүй болгоно.

5.4.Уламжлалт технологиор үйлдвэрлэх согтууруулах ундааны тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын оноог үндэслэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч олгож, сунгаж, түдгэлзүүлж, сэргээж, хүчингүй болгоно."

2/6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсэг:

"6.1.Энэ хуулийн 5¹.9-т заасан сонгон шалгаруулалтын ялагч дараах баримт бичгийг сонгон шалгаруулалт явагдсанаас хойш ажлын 60 хоногийн дотор бүрдүүлж хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага эсхүл харъяалах аймаг, нийслэлийн тамгын газарт хүргүүлнэ:"

3/8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэг:

"8.1.Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулахад энэ хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1, 6.1.2, 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7, 6.1.8, 6.1.10, 6.1.11-д заасан баримт бичиг болон аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан сүүлийн гурван жилийн санхүүгийн тайланг цахимаар хүргүүлнэ."

4/15 дугаар зүйлийн 15.7 дахь хэсэг:

"15.7.Тухайн нутаг дэвсгэрт оршин сууж байгаа хүн амын тоо, нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, эрүүгийн болон хэв журмын нөхцөл байдал, эрүүл мэнд, соёл, спортын байгууллага, оюутан, сурагчдын хичээлийн болон дотуур байрны байршлыг харгалзан нийслэлд 1000 хүн ам тутамд 6 хүртэл, аймаг, суманд 1000 хүн

ам тутамд 4 хүртэл согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгоно."

5/16 дугаар зүйлийн 16.6 дахь хэсэг:

"16.6.Спортын үзвэр, үйлчилгээ үзүүлдэг болон кофе, цайгаар дагнасан үйлчилгээний байгууллагад спиртийн өндөр агууламжтай согтууруулах ундаагаар үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгохыг хориглоно."

4 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 8 дугаар зүйлийн 8.2, 8.3 дахь хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсэг, 15¹ дүгээр зүйлийн 15^{1.4} дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 15¹ дүгээр зүйлийн 15^{1.3}, 15^{1.5} дахь хэсгийн, 15² дугаар зүйлийн 15^{2.1} дэх хэсэг, 27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.3 дахь хэсгийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж, 6 дугаар зүйлийн гарчигийг "Сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн оролцогч согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.1.9 дэх заалт, мөн зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн "6.1.3" гэснийг "5^{1.5.2}" гэж, 15¹ дүгээр зүйлийн 15^{1.1.3} дахь заалтын "эрхлэх талаар гаргасан" гэснийг "бага эрсдэлтэй болох нь тогтоогдсон" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн гарчиг, 15.1, 15.3, 15.4, 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 дэх хэсэг, 15¹ дүгээр зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 15^{1.1} дахь хэсэг, мөн зүйлийн 15^{1.1.1} дэх заалт, 15² дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 15^{2.1.1} дэх заалт, 16 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 16.1, 16.2, 16.3, 16.4, 16.6 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 17.1, 17.2, 17.3 дахь хэсэг, 18 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 18.1 дэх хэсэг, мөн зүйлийн 18.1.1, 18.1.2, 18.1.3 18.1.5, 18.1.6, 18.1.7, 18.1.10 дахь заалт, 24 дүгээр зүйлийн 24.2, 24.3 дахь хэсэг, 27 дугаар зүйлийн гарчгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.3, 6.1.4 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болгосугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТАРИМАЛ УРГАМЛЫН ҮР, СОРТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Таримал ургамлын үр, сортын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.2.5 дахь заалт нэмсүгэй:

"6.2.5.татварын өргүй тухай татварын байгууллагын тодорхойлолт."

2 дугаар зүйл.Таримал ургамлын үр, сортын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2, 6.4, 6.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Таримал ургамлын үр, сортын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5 дахь хэсгийн "хуулиар" гэсний өмнөх "Зөвшөөрлийн тухай" гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МАЛЫН ГЕНЕТИК НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.16, 9.17 дахь хэсэг:

"9.16.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 8.2, 8.5-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны мэдэгдлийн маягтыг хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

9.17.Энэ хуулийн 9.16-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна.

2/9 дүгээр зүйлийн 9.2.6 дахь заалт:

"9.2.6.татварын өргүй тухай татварын байгууллагын тодорхойлолт."

2 дугаар зүйл.Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.2, 9.3, 9.7, 9.13, 9.14 дэх хэсэг, 9.2.5, 9.14.1, 9.14.3, 9.14.4 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 9.2.3 дахь заалтын "тусгай зөвшөөрөл хүсэгч" гэснийг "мэдэгдлээр эрхлэгч" гэж, 9.8 дахь хэсгийн "тусгай зөвшөөрөл, энэ хуулийн 10.2-т заасан гэрээг үндэслэн төрөл, зүйл тус бүрд 180 хоногийн хугацаагаар нэг зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 8.2-т заасны дагуу мэдэгдлээр" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн, 9.2.5 дахь заалтын "12.10" гэснийг тус тус хассугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАМХИНЫ ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Тамхины хяналтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.6, 7.12 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Тамхины хяналтын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй.

1/ 8 дугаар зүйлийн 8.1.9 дэх заалт:

"8.1.9.хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг тухайн хуулийн этгээдийн дансанд байршуулсан талаарх банкны дансны хуулга, бусад дансны мэдээлэл."

2/ 9 дүгээр зүйлийн 9.1.5, 9.1.6 дахь заалт:

"9.1.5.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан шаардлагыг хангасан;"

9.1.6.хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан."

3/ 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэг, 9.3.1-9.3.3 дахь заалт:

"9.3. Банк бус санхүүгийн итгэлцлийн үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрлийг энэ хуулийн 9.1-д зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан этгээдэд олгоно:

9.3.1. Банк бус санхүүгийн зээлийн үйл ажиллагааг гурваас доошгүй жил эрхэлсэн, сүүлийн 4 улирал дараалан энэ хуулийн 13.4-т заасан зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг хангаж, ашигтай ажилласан, чанаргүй зээлийн багц нь салбарын дундаж үзүүлэлтээс хэтрээгүй;

9.3.2. гуравны нэгээс доошгүй хувь нь хараат бус гишүүнтэй төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй байх;

9.3.3. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.5, 11.8-д заасан үндэслэлээр сүүлийн 1 жилийн хугацаанд 2 ба түүнээс дээш удаа хариуцлага хүлээгээгүй;

4/ 9 дүгээр зүйлийн 9.5 дахь хэсэг:

"9.5. Банк бус санхүүгийн байгууллага нь даатгалын зуучлагч болон хуулиар хориглоогүй санхүүгийн бусад ажил, үйлчилгээг Хорооноос зөвшөөрсөн тохиолдолд эрхэлж болно.

5/ 19 дүгээр зүйлийн 19.3.1-19.3.5 дахь заалт:

"19.3.1. санхүүгийн тайлан, мэдээг 2 улирал дараалан ирүүлээгүй;

19.3.2. энэ хуулийн 14.2-т заасан хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангаж ажиллаагүй;

19.3.3. хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэрийг зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаанаас өөр үйл ажиллагаанд зарцуулсан;

19.3.4. энэ хуулийн 19.2.1-д заасан үүрэг даалгаврыг биелүүлээгүй.

19.3.5. газар дээрх хяналт шалгалтаас санаатай зайлсхийсэн;

6/ 19 дүгээр зүйлийн 19.4 дэх хэсэг, 19.4.1-19.4.2 дахь заалт:

"19.4. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд зааснаас гадна дараах үндэслэлээр хүчингүй болгоно:

19.4.1. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг сэргээснээс хойш 2 жилийн дотор энэ хуулийн 19.3-т заасан зөрчил гаргасан;

19.4.2. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.5, 11.8-д заасан зөрчлийг нэг жилийн дотор гурав буюу түүнээс дээш удаа гаргасан;

2 дугаар зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3 дахь хэсгийг "Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах үндэслэлээр түдгэлзүүлнэ:" гэж өөрчлөн найруулсугай.

3 дугаар зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4 дэх заалтын "санхүүгийн тайлан;" гэснийг "санхүүгийн тайлан, эхлэлтийн тайлан тэнцэл;" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.1 дэх заалтын "хүрсэн;" гэснийг "хүрсэн, мөнгөн хөрөнгийн гарал үүсэл нь холбогдох баримтаар хууль ёсны болох нь тогтоогдсон;" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2.3 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/ 13 дугаар зүйлийн 13.5 дахь хэсэг:

"13.5.Хадгаламж, зээлийн хоршоо нь даатгалын зуучлагч, санхүүгийн түрээс зэрэг хуулиар хориглоогүй санхүүгийн бусад ажил, үйлчилгээг Хорооноос зөвшөөрсөн тохиолдолд эрхэлж болно.

2 дугаар зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийг "15.2.Энэ хуулийн 13.4, 13.5-д заасан үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлагыг Хороо тогтооно." гэж өөрчлөн найруулсугай.

3 дугаар зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6 дахь хэсгийн "13.4-т" гэснийг "13.4, 13.5-д" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны дугаар
сарын ... ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалтыг тус тус нэмсүгэй:

1/10 дугаар зүйлийн 10.3.1-10.3.7 дахь заалт:

"10.3.1.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан, хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хууль ёсны орлогоос бүрдсэнийг нотлох баримт;

10.3.2.мэргэжил, мэргэшлийн дадлага, туршлагатай, тухайн үйл ажиллагааг зохих ёсоор эрхлэх хүний нөөцийн тухай мэдээлэл, компанийн хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээдийн шалгуур хангасныг нотлох баримт;

10.3.3.ажлын байрны талаарх баримт мэдээлэл, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн талаарх танилцуулга, холбогдох баримт бичиг;

10.3.4.гурваас доошгүй жилийн бизнес төлөвлөгөө;

10.3.5.жилийн эцсийн аудитаар баталгаажсан санхүүгийн тайлан / эхлэлтийн тайлан;

10.3.6.мэргэжлийн хариуцлагын даатгалын гэрээ;

10.3.7.даатгагчтай хамтран ажиллах гэрээ;"

2/10 дугаар зүйлийн 10.5.1-10.5.2 дахь заалт:

"10.5.1.эрхлэх даатгалын хэлбэрийн хохирлын үнэлгээний чиглэлээр үнэлгээчин нь мэргэшсэн болохыг нотлох баримт;

10.5.2.эрхлэх даатгалын хэлбэрээр хохирлын үнэлгээ хийх судалгаа, мэдээллийн сангийн танилцуулга;"

3/10 дугаар зүйлийн 10.6 дахь хэсэг:

"10.6.Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь хуулийн этгээд бол энэ хуулийн 10.3.1, 10.3.2, 10.3.7-д заасан баримт бичгийг өргөдөлд хавсаргана."

4/10 дугаар зүйлийн 10.7 дахь хэсэг:

"10.7.Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь иргэн бол энэ хуулийн 10.3.7-д зааснаас гадна дараах баримт бичгийг өргөдөлд хавсаргана:

10.7.1.тухайн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэлээр мэргэшсэн талаарх нотлох баримт;

10.7.2.тохиромжтой этгээдийн шалгуур хангасныг нотлох баримт;"

5/11 дүгээр зүйлийн 11.9 дэх хэсэг:

"11.9.Хороо энэ хуулийн 8.1.1-д заасан зөвшөөрлийг нийтийн эрх зүйн гэрээний үндсэн дээр Мэргэжлийн нэгдсэн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 4.1.2-т заасан этгээдэд шилжүүлж болно."

6/13 дугаар зүйлийн 13.4.1-13.4.10 дахь хэсэг:

"13.4.1.салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр;

13.4.2.ажлын байрны талаарх баримт мэдээлэл, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн талаарх танилцуулга, холбогдох баримт бичиг;

13.4.3.гүйцэтгэх удирдлага болон бусад хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;

13.4.4.хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтэц болон үйл ажиллагааны талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл;

13.4.5.Монгол Улсын аль нэг банкинд Зохицуулах хорооноос баталсан даатгалын баталгаа хөрөнгийг байршуулсан талаарх баримт;

13.4.6.салбарын үйл ажиллагааны бизнес төлөвлөгөө;

13.4.7.сүүлийн 2 жилийн аудитаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан;"

7/13 дугаар зүйлийн 13.7 дахь хэсэг:

"13.7.Энэ хуулийн дагуу зөвшөөрөл авсан даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын үйл ажиллагаа явуулахдаа Зохицуулах хороонд урьдчилан мэдэгдэх бөгөөд мэдэгдэлд энэ хуулийн 13.4.1-13.4.3-т заасан баримт бичгийг хавсаргана."

8/14 дүгээр зүйлийн 14.5 дахь хэсэг:

"14.5.Даатгалын зуучлагч нь дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай бүр дараах шаардлагыг хангасан холбогдох нотлох баримт бичгийг ирүүлсэн тохиолдолд Зохицуулах хороо зөвшөөрлийг олгоно;

14.5.1.дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэр;

14.5.3.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан, хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хууль ёсны орлогоос бүрдсэнийг нотлох баримт;

14.5.4.шинэ хувьцаа эзэмшигч нь тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан эсэхийг нотлох баримт;"

2 дугаар зүйл.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3-10.5, 13 дугаар зүйлийн 13.3-13.4 дэх хэсгийг доор дурдсан агуулгаар тус тус өөрчлөн найруулсугай.

1/10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсэг:

"10.3.Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь дараах баримт бичгийг өргөдөлд хавсаргана:"

2/10 дугаар зүйлийн 10.4 дэх хэсэг:

"10.4.Өргөдөл гаргагч нь банк бол энэ хуулийн 10.3.1-10.3.7-д зааснаас гадна тус банкныг даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд татгалзахгүй тухай Монголбанкнаас ирүүлсэн баримт бичгийг өргөдөлд хавсаргана."

3/10 дугаар зүйлийн 10.5 дахь хэсэг:

"10.5.Даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь энэ хуулийн 10.3.1-10.3.6-д зааснаас гадна дараах баримт бичгийг өргөдөлд хавсаргана:"

4/13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсэг:

"13.3.Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газар нээх зөвшөөрөл хүсэгч нь Зохицуулах хороонд өргөдөл гаргана."

5/13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх хэсэг:

"13.4.Энэ хуулийн 13.3-т заасан өргөдлийг бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргах бөгөөд өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:"

3 дугаар зүйл.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн гарчигийн "Тусгай зөвшөөрөлгүйгээр" гэснийг "Зөвшөөрөлгүйгээр" гэж, 10-12 дугаар зүйлийн гарчигийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн "Зохицуулах хорооноос тогтоосон загварын дагуу энэ хууль болон даатгалын багц дүрэмд" гэснийг "хуульд" гэж, 13 дугаар зүйлийн "Гадаадын мэргэжлийн оролцогч" гэснийг "Салбар, төлөөлөгчийн газар нээх" гэж, мөн зүйлийн 13.5 дахь хэсгийн "13.1-д заасан зөвшөөрлийг хүссэн өргөдлийг" гэснийг "13.1, 13.7-д заасан хүсэлтийг" гэж, мөн зүйлийн 13.6 дахь хэсгийн "13.1-д" гэснийг "13.1, 13.7-д" гэж, 38, 39 дүгээр зүйлийн гарчигийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1, 5 дугаар зүйлийн 5.1.1-5.1.3, 7 дугаар зүйлийн 7.2, гуравдугаар бүлгийн гарчиг, 8 дугаар зүйлийн гарчиг, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэг, 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.3, 9.4, 10 дугаар зүйлийн 10.1, 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.1.1, 11.1.7, 11.2, 11.3, 11.3.1, 11.3.2, 11.3.7, 11.3.8, 11.4-11.7, 12 дугаар зүйлийн 12.1-12.6, 24 дүгээр зүйлийн 24.1, 24.2, 27 дугаар зүйлийн 27.1, 36 дугаар зүйлийн 36.1.5, 36.1.6, 37 дугаар зүйлийн 37.1.1, 37.1.2, 38 дугаар зүйлийн 38.1-38.8, 39 дүгээр зүйлийн 39.1-39.5, 40 дүгээр зүйлийн 40.1, 40.3, 40.4.2, 41 дүгээр зүйлийн 41.3, 43 дугаар зүйлийн 43.1.1 дэх заалтад заасан "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.4 дэх заалтыг хүчингүй болгосугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны дугаар
сарын ... ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ДААТГАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Даатгалын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалтыг тус тус нэмсүгэй:

1/17 дугаар зүйлийн 17.2.1-17.2.6 дахь заалт:

"17.2.1.даатгалын гэрээний төсөл;

17.2.2.энэ хуулийн дагуу тусгай зөвшөөрөл авсан 3-аас доошгүй даатгагчийн тухайн эрсдэлийг даатгах боломжгүй талаарх тодорхойлолт;

17.2.3.гадаад даатгагчийн харьяалах улс, үйл ажиллагааны туршлага, холбоо барих хаяг, утас, цахим хуудасны талаарх мэдээллийг багтаасан дэлгэрэнгүй танилцуулга;

17.2.4.гадаад даатгагчийн эзэлжих зэрэглэлийн үнэлгээний талаарх баримт мэдээлэл;

17.2.6.аудитаар баталгаажсан санхүүгийн тайлан;"

2/19 дүгээр зүйлийн 19.2.1-19.2.6 дахь заалт:

"19.2.1.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан, хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хууль ёсны орлогоос бүрдсэнийг нотлох баримт;

19.2.2.мэргэжил, мэргэшлийн дадлага, туршлагатай, тухайн үйл ажиллагааг зохих ёсоор эрхлэх хүний нөөцийн тухай мэдээлэл, компанийн хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээдийн шалгуур хангасныг нотлох баримт;

19.2.3.ажлын байрны талаарх баримт мэдээлэл, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн талаарх танилцуулга, холбогдох баримт бичиг;

19.2.4.гурваас доошгүй жилийн бизнес төлөвлөгөө;

19.2.5.жилийн эцсийн аудитаар баталгаажсан санхүүгийн тайлан / эхлэлтийн тайлан;

19.2.6.эрхлэх даатгалын хэлбэр болон хоёроос доошгүй даатгалын бүтээгдэхүүний мэдээлэл;"

3/21 дүгээр зүйлийн 21.4.1-21.4.3 дахь заалт:

"21.4.1.хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэр;

21.4.2.хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэнийг нотлох баримт;

21.4.3.шинэ хувьцаа эзэмшигч нь тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан эсэхийг нотолсон баримт, түүнд хавсаргах баримт;"

4/33 дугаар зүйлийн 33.3.1-33.3.4 дэх заалт:

"33.3.1.даатгагчийн санхүүгийн тайланг баталгаажуулах аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр, компанийн дүрмийн хуулбар;

33.3.2.дадлага, туршлагатай, тухайн үйл ажиллагааг зохих ёсоор эрхлэх мэргэшсэн аудиторын тодорхойлолт;

33.3.3.сургалтад хамрагдаж шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт бичиг;

33.3.4.аудиторуудын ёс зүйн зөрчлийн талаар холбогдох байгууллагаас гаргасан тодорхойлолт;"

5/39 дүгээр зүйлийн 39.2.1-39.2.3 дахь заалт:

"39.2.1.эдийн засагч, статистикч, санхүүч, математикч, эдийн засгийн математик загварчлалын чиглэлээр аль нэг мэргэжлийг эзэмшсэн байх;

39.2.2.олон улсын актуарчдын холбоо, түүний жинхэнэ гишүүн болон мэргэжлийн сургалтын байгууллагаас гадаад болон Монгол Улсад зохион байгуулсан актуарчийн мэргэжлийн шалгалттай дүйцэхүйц шалгалтыг өгч тэнцсэнийг нотлох баримт;

39.2.3.Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан байх;"

6/39 дүгээр зүйлийн 39.4 дэх хэсэг:

"39.4.Зохицуулах хороо актуарчийн зөвшөөрөл авахыг хүссэн этгээдийн талаарх мэдээллийг холбогдох байгууллагаас тодруулж, лавлагаа авч болно."

7/39 дүгээр зүйлийн 39.5 дахь хэсэг:

"39.5.Зохицуулах хороо энэ хуулийн 39.1-д заасан эрхийг нийтийн эрх зүйн гэрээний үндсэн дээр Мэргэжлийн нэгдсэн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 4.1.2-т заасан этгээдэд шилжүүлж болно."

8/54 дүгээр зүйлийн 54.1.1-54.1.3 дахь заалт:

"54.1.1.салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр;

54.1.2.ажлын байрны талаарх баримт мэдээлэл, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн талаарх танилцуулга, холбогдох баримт бичиг;

54.1.3.гүйцэтгэх удирдлага болон бусад хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;"

9/54 дүгээр зүйлийн 54.2.1-54.2.5 дахь заалт:

"54.2.1.харьяалах улсын эрх бүхий төрийн байгууллагын Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхийг зөвшөөрсөн шийдвэр;

54.2.2. Монгол Улсын аль нэг банкны дансанд Зохицуулах хорооноос тогтоосон даатгалын баталгаа хөрөнгийг байршуулсан байх;

54.2.3.Зохицуулах хорооноос гаргасан зөвлөмжийн дагуу боловсруулсан салбарын үйл ажиллагааны бизнес төлөвлөгөөтэй байх;

54.2.4.сүүлийн 2 жилийн санхүүгийн тайланг аудитаар баталгаажуулсан байх;

54.2.5.бүтэц, үйл ажиллагаа, борлуулах даатгалын бүтээгдэхүүний мэдээлэл, танилцуулгыг эрх бүхий этгээдээр баталгаажуулсан байх;

10/ 60 дугаар зүйлийн 60.4 дэх хэсэг:

"60.4.Даатгагч нь оноосон нэр өөрчлөх тохиолдолд Зохицуулах хороонд мэдэгдэх бөгөөд мэдэгдэлд дараах баримт бичгийг хавсарган ирүүлнэ:"

60.4.1.хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг өөрчлөх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэр;

60.4.2.шинэ оноосон нэрийн баталгаажуулалт;

60.4.3.өөрчлөлт оруулсан компанийн дүрэм;"

2 дугаар зүйл.Даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2-т заасан "Зохицуулах" гэсний өмнө "дараах баримт бичгүүдийг бүрдүүлж" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Даатгалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.9, 33 дугаар зүйлийн 33.3, 39 дүгээр зүйлийн 39.2, 54 дүгээр зүйлийн 54.1, 54.2, 55 дугаар зүйлийн 55.2 дахь хэсгийг доор дурдсан агуулгаар тус тус өөрчлөн найруулсугай.

1/14 дүгээр зүйлийн 14.2.9 дэх заалт:

"14.2.9.Актуарчийн үйл ажиллагааны журам"

2/33 дугаар зүйлийн 33.3 дахь хэсэг:

"33.3.Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан баримт бичгийг ирүүлсэн тохиолдолд энэ хуулийн 33.2.2-т заасан зөвшөөрлийг Зохицуулах хороо олгоно:"

3/39 дүгээр зүйлийн 39.2 дахь хэсэг:

"39.2.Актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь дараах шаардлагыг хангасан тухай холбогдох нотлох баримт бичгийг ирүүлсэн тохиолдолд Зохицуулах хороо зөвшөөрлийг олгоно:"

4/54 дүгээр зүйлийн 54.1 дэх хэсэг:

"54.1.Даатгагч нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраа гадаад улсын нутаг дэвсгэрт нээх тохиолдолд дараах шаардлагыг хангасан холбогдох баримт бичгийг Зохицуулах хороонд ирүүлж урьдчилан шийдвэрлүүлнэ."

5/54 дүгээр зүйлийн 54.2 дахь хэсэг:

"54.2.Гадаадын даатгагч Зохицуулах хорооноос өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно. Гадаадын даатгагч дараах шаардлагыг хангасан тухай холбогдох нотлох баримт бичгийг ирүүлсэн тохиолдолд Зохицуулах хороо зөвшөөрлийг олгоно:"

6/55 дугаар зүйлийн 55.2 дахь хэсэг:

"55.2.Зохицуулах хороо нь тухайн этгээд компанийн уг албан тушаалд тохирно гэж үзвэл энэ хуулийн 55.1-д заасан зөвшөөрлийг олгох бөгөөд зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 19.2.4, 19.2.6, 19.2.7, 19.2.11-д заасан баримт бичгийг хавсарган ирүүлнэ."

4 дүгээр зүйл.Даатгалын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1-т заасан "эд хөрөнгөө" гэснийг "хөрөнгө, амь нас, эрүүл мэнд, хуулиар хориглоогүй бусдын өмнө

хүлээх үүрэг, хариуцлага зэргийг" гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.2 дахь хэсгийн "Зохицуулах хорооноос тогтоосон загварын дагуу энэ хууль болон даатгалын багц дүрэмд заасан" гэснийг "дараах" гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.4 дэх хэсгийн "гаргана." гэснийг "гаргах бөгөөд өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:" гэж, 33 дугаар зүйлийн 33.2.2 дахь заалтын "эрхийг" гэснийг "зөвшөөрлийг" гэж, 39 дүгээр зүйл, мөн зүйлийн 39.1, 40 дүгээр зүйлийн 40.1 дэх хэсгийн "эрх" гэснийг "зөвшөөрөл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Даатгалын тухай хуулийн 12¹ дүгээр зүйлийн 12¹.1-д заасан "зөвшөөрөл авсан" гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Даатгалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.10, 14.2.15 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болгосугай.

7 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МӨНГӨН ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ЗОХИЦУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй.

1/ 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх заалт:

"5.1.11.энэ хуулийн 5.1.8-д заасан санд мэдээлэл илгээх, хүлээн авах, дотоод бүртгэл мэдээллийг хөтлөх боломжтой компьютер, техник, тоног төхөөрөмжтэй байх."

2/ 11 дүгээр зүйлийн 11.13 дахь хэсэг:

"11.13.Нийслэлийн засаг дарга энэ хуульд заасан бүрэн эрхээ дүүргийн засаг даргад шилжүүлж болно."

2 дугаар зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийн "үйл ажиллагааг" гэсний дараа "энэ хуульд заасны дагуу эрх бүхий этгээдээс олгосон зөвшөөрлийн үндсэн дээр" гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх заалтын "байх" гэсний дараа "бөгөөд хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд оруулах мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь баримтаар тодорхойлж, нотлох боломжтой хууль ёсны орлого байх" гэж, 5.1.8 дахь заалтын "байх" гэсний дараа "тус санд мэдээлэл илгээх, хүлээн авах, дотоод бүртгэл мэдээллийг хөтлөх боломжтой компьютер, техник, тоног төхөөрөмжтэй байх" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/ 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсэг:

"13.1.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаанд зориулсан банкны харилцах данс, ажлын байр, хувь нийлүүлсэн хөрөнгө, гүйцэтгэх удирдлага, менежер өөрчлөгдөх тохиолдолд мэдээлэлд өөрчлөлт оруулснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор харьяалах зөвшөөрөл олгох байгууллагад мэдээллийг хүргүүлнэ."

2/ 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсэг:

"13.2.Зөвшөөрөл байгууллага мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн мэдээлэлтэй холбогдсон өөрчлөлтийг бүртгүүлэх өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор бүртгэх эсэхийг шийдвэрлэж, энэ тухай мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд мэдэгдэнэ."

3/ 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсэг:

"13.3.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд үйл ажиллагаагаа зогсоохоор шийдвэрлэсэн бол энэ тухайгаа зөвшөөрөл олгох байгууллагад даруй мэдэгдэнэ."

4 дүгээр зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн "иргэнийг бүртгэх" гэснийг "иргэнд зөвшөөрөл олгох" гэж, 4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь хэсгийн "этгээд" гэснийг "этгээдээс олгосон зөвшөөрлийн" гэж, 6 дугаар

зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн "этгээдээр бүртгүүлээгүй" гэснийг "зөвшөөрөлгүй" гэж, Гуравдугаар бүлгийн гарчгийн "ЭТГЭЭДИЙН БҮРТГЭЛ" гэснийг "ЗӨВШӨӨРӨЛ" гэж, 9 дүгээр зүйлийн "этгээдээр бүртгүүлэх" гэснийг "зөвшөөрлийн" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн "этгээд аймаг, нийслэлийн Засаг даргад өргөдөл гаргаж бүртгүүлнэ." гэснийг "этгээдэд аймаг, нийслэлийн Засаг дарга зөвшөөрөл олгоно." гэж, 9.2 дахь хэсгийн "хуулийн этгээд Санхүүгийн зохицуулах хороонд өргөдөл гаргаж бүртгүүлнэ." гэснийг "хуулийн этгээдэд Санхүүгийн зохицуулах хороо зөвшөөрөл олгоно." гэж, 11 дүгээр зүйлийн "этгээдийн бүртгэл" гэснийг "этгээдэд зөвшөөрөл олгох" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн "этгээдийн бүртгэл /цаашид "бүртгэл" гэх/-д бүртгэж," гэснийг "зөвшөөрөл олгож," гэж, 11.2 дахь хэсгийн "Бүртгэлд бүртгүүлсэн мөнгөн" гэснийг "Мөнгөн" гэж, 11.3 дахь хэсгийн "/цаашид "бүртгэх байгууллага" гэх/ гэснийг "зөвшөөрөл олгох байгууллага" гэж, 11.4 дэх хэсгийн "бүртгэх байгууллага" гэснийг "зөвшөөрөл олгох байгууллага" гэж, мөн хэсгийн "бүртгэх байгууллага тухайн өргөдөл гаргагчийг бүртгэхээс" гэснийг "зөвшөөрөл олгох байгууллага зөвшөөрөл олгохоос" гэж, 11.5 дахь хэсгийн "бүртгэх байгууллага өргөдөл гаргагчийг бүртгэхээс" гэснийг "зөвшөөрөл олгох байгууллага өргөдөл гаргагчид зөвшөөрөл олгохоос" гэж, 11.6 дахь хэсгийн "Бүртгэх байгууллага" гэснийг "Зөвшөөрөл олгох байгууллага" гэж, 11.8 дахь хэсгийн "бүртгэх байгууллага бүртгэхээс" гэснийг "зөвшөөрөл олгох байгууллага зөвшөөрөл олгохоос" гэж, 11.10 дахь хэсгийн "Бүртгэх байгууллага энэ хуулийн 11.1-д заасан бүртгэлийг Санхүүгийн зохицуулах хорооны бүртгэлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл олгох байгууллага энэ хуулийн 11.1-д заасан зөвшөөрлийн мэдээллийг Санхүүгийн зохицуулах хорооны зөвшөөрлийн" гэж, 11.11 дэх хэсгийн "Бүртгэх байгууллага энэ хуулийн 11.1-д заасан зөвшөөрөлтэй" гэж, 11.12 дахь хэсгийн "бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хэрэглэх маягт, заавар, бүртгэл хөтлөх журам" гэснийг "зөвшөөрлийн" гэж, 12 дугаар зүйлийн "Бүртгэлд бүртгүүлээгүй" гэснийг "Зөвшөөрөлгүй" гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн "Бүртгэлд бүртгүүлээгүй" гэснийг "Зөвшөөрөлгүй" гэж, 13 дугаар зүйлийн "бүртгэлд" гэснийг "мэдээлэлд" гэж, 13.3 дахь хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 14.2 дахь хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.1.2 дахь заалтын "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 23 дугаар зүйлийн 23.5 дахь хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 23.6 дахь хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 23.8 дахь хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 25 дугаар зүйлийн "этгээдийн бүртгэлийг" гэснийг "зөвшөөрлийг" гэж, 25.1 дэх хэсгийн "Харьяалах бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, мөн хэсгийн "бүртгэлийг" гэснийг "зөвшөөрлийг" гэж, 25.1.6 дахь заалтын "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 25.2 дахь хэсгийн "этгээдийн бүртгэлийг энэ хуулийн 25.1-д заасны дагуу хүчингүй болгосноос хойш 5 жилийн дотор тухайн этгээдийг бүртгэлд бүртгэхгүй" гэснийг "зөвшөөрлийг энэ хуулийн 25.1-д заасны дагуу хүчингүй болгосноос хойш 5 жилийн дотор тухайн этгээдэд мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгохгүй." гэж, 25.5 дахь хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.7, 11.8, 11.9, 11.12, 13 дугаар зүйлийн 13.4, 14 дүгээр зүйлийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны дугаар
сарын ... ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт, анги нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.1.9-7.1.10 дахь заалт:

"7.1.9.тав буюу түүнээс дээш гишүүнтэй төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй байх ба тэдгээрийн хоёроос доошгүй нь хараат бус гишүүн байх;

7.1.10.энэ хуулийн 7.1.9-д заасан төлөөлөн удирдах зөвлөл дараах дүрэм, журам, бодлогын баримт бичгийг баталсан байх:

7.1.10.1.төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам;

7.1.10.2.компанийн дөрвөн жилийн бизнес төлөвлөгөө;

7.1.10.3.мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан шаардлагыг хангасан мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг бууруулах, удирдах талаар хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, дотоод хяналтын хөтөлбөр;

7.1.10.4.мэдээллийн ил тод байдал, тайлагналын журам;

7.1.10.5.Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн 7.2-т заасан журам;

7.1.10.6.дотоод мэдээллийг хууль бусаар ашиглахаас сэргийлэх, хяналт тавих журам;

7.1.10.7.арилжааг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх, хяналт тавих журам;

7.1.10.8.үйл ажиллагааг түр зогсоох, хязгаарлалт тогтоох, татан буугдах, үйлчилгээ зогсох, кибер халдлага, түрэмгийлэлд өртөх зэрэг онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед авах арга хэмжээний нарийвчилсан төлөвлөгөө;

7.1.10.9.энэ хуулийн 6.1-д заасан үйлчилгээг эрхлэхтэй холбоотой үйл ажиллагааны журам;

7.1.10.10.энэ хуулийн 7.1.10.9-д заасан журамд өөрийн программ хангамж дээр виртуал хөрөнгийг арилжих, арилжаанаас хасахтай холбогдох зохицуулалтыг тусгасан байх;

7.1.10.11.энэ хуулийн 7.1.10.9-д заасан журамд нийтэд санал болгох виртуал хөрөнгө гаргагч болон тухайн виртуал хөрөнгө, түүний танилцуулгад тавигдах шаардлага, виртуал хөрөнгө гаргагчийн биелүүлэх үүрэг, түүнд хүргүүлэх

мэдээллийн агуулга, хугацаа, виртуал хөрөнгийг бүртгэлээс хасах нөхцөлийг тусгасан байх."

2/7 дугаар зүйлийн 7.1.9 дэх заалт:

"7.1.9.тав буюу түүнээс дээш гишүүнтэй төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй байх ба тэдгээрийн хоёроос доошгүй нь хараат бус гишүүн байх;"

3/7 дугаар зүйлийн 7.1.17-7.1.18 дахь заалт:

"7.1.17.виртуал хөрөнгийн үйлчилгээг шуурхай, тасралтгүй үзүүлэхэд шаардлагатай үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон дараах шаардлагыг хангасан тусгай программ хангамжтай байх:

7.1.17.1.арилжаанд оролцогчид нэгнийгээ таньж мэдэх боломжгүй байх;

7.1.17.2.харилцагчийн хувийн мэдээлэл гуравдагч этгээдээс нууц байх;

7.1.17.3.зах зээлийн шаардлагад нийцүүлэн хөгжүүлэх, шинэчлэх боломжтой байх;

7.1.17.4.олон нийтэд мэдээлэл хүргэх боломжтой байх;

7.1.17.5.арилжааны хяналтын системтэй байх;

7.1.17.6.албан ёсны лицензтэй аюулгүй байдлыг хангах системтэй байх.

7.1.18.мэдээллийн аюулгүй байдал, кибер аюулгүй байдал, нууцлалын хамгаалалт, мэдээллийн аюулгүй байдлын менежментийн тогтолцооны шаардлагыг тогтоосон Монгол Улсын стандартын сүүлийн хувилбарыг хангаж, хөндлөнгийн эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулсан байх;"

4/7 дугаар зүйлийн 7.4 дэх хэсэг:

"7.4.Холбогдох этгээд энэ хуулийн 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3, 7.2.5-д заасан шаардлагыг хангасан байна."

5/7 дугаар зүйлийн 7.7-7.11 дэх хэсэг:

"7.7.энэ хуулийн 7.1.4.1-7.1.4.3-т заасан ажилтны чиг үүргийг гэрээний үндсэн дээр бусад мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлж болно.

7.8.энэ хуулийн 7.1.4-т заасан ажилтан нь мөн хуулийн 7.2.2, 7.2.3-т заасан шаардлагыг хангасан, хуульд өөрөөр заагаагүй бол ашиг сонирхлын зөрчил болон виртуал хөрөнгө гаргагч, эзэмшигч, харилцагчид хохирол учруулахуйц нөхцөл байдал үүсгэх тохиолдолд давхар ажил хавсран эрхэлдэггүй байна.

7.9.Зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг Хороонд бичгээр, эсхүл цахимаар ирүүлнэ:

7.9.1.компанийн дүрмийн баталгаажуулсан хуулбар, виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэх тухай хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр;

7.9.2.энэ хуулийн 7.1.3, 7.1.4, 7.1.8, 7.1.9-д тус тус заасан шаардлагыг хангасан талаарх мэдээлэл, баримт бичиг;

7.9.3.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан болон тухайн мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь хууль ёсны орлогоос бүрдсэн

талаарх баримт бичиг;

7.9.4.харилцагчийн мөнгөн хөрөнгийг өөрийн компанийн данснаас тусад нь зөвхөн харилцагчид үйлчилгээ үзүүлэхэд ашиглах зорилгоор банканд тусгайлан нээсэн дансны талаарх мэдээлэл, банкт байгуулсан гэрээ;

7.9.5.Хороонд хүсэлт гаргахаас өмнөх хугацаанд үйл ажиллагаа явуулж байсан хуулийн этгээдийн хувьд сүүлийн 3 жилийн аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан, дүгнэлт, шинээр үүсгэн байгуулсан бол эхлэлтийн санхүүгийн байдлын тайлан;

7.9.6.энэ хуулийн 7.1.2, 7.1.5, 7.1.6, 7.1.17, 7.1.18-д тус тус заасан программ хангамж, систем, стандартыг хангасан талаарх мэдээлэл, танилцуулга, баримт бичиг;

7.9.7.энэ хуулийн 7.1.11, 7.1.12, 7.1.13-т тус тус заасан шаардлагыг хангасан тухай татварын албаны тодорхойлолт;

7.9.8.улсын тэмдэгтийн хураамж, зохицуулалтын үйлчилгээний хөлс төлсөн баримт;

7.9.9.эрх бүхий албан тушаалтан болон холбогдох этгээд нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичиг;

7.9.10.энэ хуулийн 7.1.10-т заасан журам, төлөвлөгөө, хөтөлбөр;

7.9.11.үйлчилгээний төрлөөс хамаарч харилцагчийн төлөх хураамжийн хувь хэмжээ, харилцагчтай байгуулах гэрээний төсөл;

7.9.12.үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар.

7.10.Хороо шаардлагатай тохиолдолд зөвшөөрөл хүсэгчээс ирүүлсэн баримт бичгийн талаар холбогдох этгээдээс тодруулж, дүгнэлт гаргуулж, лавлагаа авч болно.

7.11.Зөвшөөрөл хүсэгчийн үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр, тоног төхөөрөмж, программ хангамж нь энэ хууль болон Хорооноос тогтоосон шаардлагыг хангасан эсэхийг Хорооны холбогдох албан тушаалтан газар дээр нь шалгаж, танилцаж болно.

6/8 дугаар зүйлийн 8.7-8.8 дахь хэсэг:

"8.7.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, холбогдох этгээд болон эрх бүхий албан тушаалтныг өөрчлөх тохиолдолд энэ хууль болон Хорооноос тогтоосон шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянуулахаар холбогдох баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ.

8.8.Хороо энэ хуулийн 8.7-д заасан баримт бичгийг бүрэн гүйцэд ирүүлснээс хойш ажлын 10 өдрийн дотор хянаж, шийдвэрлэнэ."

7/10 дугаар зүйлийн 10.9.10 дахь заалт:

"10.9.10.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам, заавар, аргачлал, маягт, стандартыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батлах."

8/11 дүгээр зүйлийн 11.2-11.8 дахь заалт:

"11.2. Энэ хуулийн 10.8-д заасан үйл ажиллагаа болон тухайлсан виртуал хөрөнгө, түүнтэй холбоотой бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд Хорооноос мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх зорилгоор хязгаарлалт тогтоож болно.

11.3.Хязгаарлалт тогтоох нь виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт, бусад эрх бүхий байгууллагын дүгнэлт, зөвлөмж, мэдэгдэл, анхааруулга, тодорхойлолт зэрэгт үндэслэнэ.

11.4.Энэ хуулийн 11.3-т заасан үндэслэл болсон шалтгаан, нөхцөл байдал арилсан гэж үзвэл Хороо хязгаарлалтаас чөлөөлнө.

11.5.Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах тохиолдолд виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагааг түдгэлзүүлнэ:

11.5.1.Зөвшөөрлийн болон үйл ажиллагааны шаардлагыг зөрчсөн, эсхүл хангахгүй болсон;

11.5.2.Хороо, түүний эрх бүхий албан тушаалтнаас өгсөн үүргийг биелүүлээгүй, эсхүл улсын байцаагчаас хүргүүлсэн албан шаардлагыг заасан хугацаанд хангаж ажиллаагүй;

11.5.3.Хороо, түүний эрх бүхий албан тушаалтан, эсхүл улсын байцаагчаас виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор удаа дараа хүргүүлсэн мэдэгдэл, анхааруулгын биелэлтийг хангаагүй;

11.5.4.гэмт хэрэг үйлдэх замаар үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа талаар эрх бүхий этгээдээс үндэслэл бүхий мэдэгдэл ирүүлсэн.

11.5.5.Хороо болон түүний эрх бүхий албан тушаалтны шаардсан мэдээллийг хугацаанд гаргаж өгөөгүй болон алдаатай, зөрүүтэй, хуурамч, дутуу төөрөгдүүлсэн мэдээлэл ирүүлсэн;

11.5.6.холбогдох этгээд, эрх бүхий албан тушаалтан тохиромжтой этгээд биш болсон;

11.6.Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах тохиолдолд виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

11.6.1.Зөвшөөрлийн болон үйл ажиллагааны шаардлага зөрчсөн нь виртуал хөрөнгө гаргагч, эзэмшигч, харилцагчид хохирол учруулахуйц нөхцөл байдал үүсгэх тохиолдолд;

11.6.2.энэ хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомж болон Хорооноос тогтоосон нөхцөл, шаардлагыг цаашид хангаж ажиллах боломжгүй болсон нь тогтоогдсон;

11.7.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл нь хүчингүй болсон компани энэ хуулийн 7.1.10.8-д заасан төлөвлөгөө, харилцагчтай байгуулсан гэрээнд заасны дагуу холбогдох арга хэмжээг авч, тайланг ажлын 20 өдрийн дотор Хороонд ирүүлнэ.

11.8.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон тохиолдолд харилцагчийн зөвшөөрлөөр түүний виртуал болон мөнгөн хөрөнгийн зарлагын гүйлгээ хийх виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн эрхийг хязгаарлахгүй."

9/16 дугаар зүйлийн 16.2 дахь хэсэг:

"16.2.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам, заавар, аргачлал, маягт, стандартыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батална."

2 дугаар зүйл.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг:

"6.2.Виртуал хөрөнгийг энэ хуулийн 6.1-д заасан үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй компаниар дамжуулахгүйгээр нийтэд санал болгох, худалдахыг хориглоно."

2/7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсэг:

"7.3. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг Хороо тогтооно."

3/7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалт:

"7.1.4.дараах мэргэшсэн хүний нөөцтэй байх:

7.1.4.1.дотоод хяналт, эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх ажилтантай байх;

7.1.4.2.мэдээллийн технологи, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтантай байх;

7.1.4.3.харилцагчийн үйлчилгээ хариуцсан ажилтантай байх;

7.1.4.4.мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих болон комплайнсын хяналтыг хэрэгжүүлэх чиг үүрэг бүхий ажилтантай байх ба хэрэгжилтэд хяналт тавих этгээд нь төлөөлөн удирдах зөвлөл байх;

7.1.4.5.энэ хуулийн 6.1-д заасан үйлчилгээг эрхлэхтэй холбоотой үйл ажиллагааг хариуцсан ажилтантай байх."

4/7 дугаар зүйлийн 7.2.5 дахь заалт:

"7.2.5.Хорооноос тогтоосон тохиромжтой тодорхойлох шаардлагыг хангасан байх."

5/10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсэг:

"10.1.Энэ хуулийн 6.1-д заасан виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь өргөдлөө Хороонд гаргана."

6/11 дүгээр зүйл:

"11 дүгээр зүйл.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагааг хязгаарлах, зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох"

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/ 22 дугаар зүйлийн 22.6 дахь хэсэг, 22.6.1-22.6.4 дэх заалт:

"22.6.Энэ хуулийн 3.1.9-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэхийг хүссэн этгээд нь Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг бүрдүүлж Санхүүгийн зохицуулах хороонд ирүүлнэ:

22.6.1.үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр нь тухайн этгээдийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

22.6.2.хуулийн этгээд бол компанийн дүрмийн баталгаажуулсан хуулбар, тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх талаарх хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр;

22.6.3.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан болон тухайн мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

22.6.4.хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичиг."

2/ 22 дугаар зүйлийн 22.7 дахь хэсэг, 22.7.1-22.7.5 дахь заалт:

"22.7.Энэ хуулийн 3.1.10-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэхийг хүссэн этгээд нь Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг бүрдүүлж Санхүүгийн зохицуулах хороонд ирүүлнэ:

22.7.1.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан болон тухайн мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

22.7.2.зуучлалын үйлчилгээний ерөнхий нөхцөл, хөлс, шагналын хэмжээний мэдээлэл;

22.7.3.үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын салбарт 2-оос доошгүй жил ажилласан туршлагатай, агент, эсхүл борлуулалтын ажилтнуудыг мэргэшил, арга зүйгээр хангаж ажиллах 1-ээс доошгүй брокертой байх;

22.7.4.үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр нь тухайн этгээдийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

22.7.5.эрх бүхий албан тушаалтан, хувьцаа эзэмшигч нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичиг."

3/ 22 дугаар зүйлийн 22.8 дахь хэсэг:

3 дугаар зүйл.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн "этгээдийг бүртгэх" гэснийг "этгээдэд зөвшөөрөл олгох" гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн "үзүүлэгчээр бүртгүүлэх хүсэлт гаргагч" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч" гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.6 дахь хэсгийн "бүртгүүлээгүй" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл аваагүй" гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1.17 дахь заалтыг "7.1.19" гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.9 дэх заалтын "үйл ажиллагааг түр зогсоосон, эсхүл бүртгэлээс хассан" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон" гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.6 дахь хэсгийн "мөрдөх ба жил бүр санхүүгийн тайландаа Хороонд бүртгүүлсэн аудитын хуулийн этгээдээр аудит хийлгэж Хороонд хүргүүлнэ" гэснийг "мөрдөнө" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.2 дахь заалтын "үзүүлэгч бүртгэлээс хасагдаж" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүчингүй болж" гэж, гуравдугаар бүлгийн "бүртгэл" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл" гэж, 10 дугаар зүйлийн "үзүүлэгчийг бүртгэх" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.9.1 дэх заалтын "холбоонд" гэснийг "холбооны үйл ажиллагаанд" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.9.5 дахь заалтын "үзүүлэх хүсэлтийг бүртгэхээс" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгохоос татгалзах", 10 дугаар зүйлийн 10.9.9 дэх заалтын "түр зогсоох, бүртгэлээс хасах" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.13 дахь хэсгийн "үзүүлэгчээр бүртгэснийг" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгосныг" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн "бүртгэлээс хасна" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, эсхүл хүчингүй болгоно" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн "үзүүлэгчийг бүртгэлээс хассан" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүчингүй болсон" гэж, 15 дугаар зүйлийг "16" гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийг "16.1" гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн "үзүүлэгчийг бүртгэх" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох" гэж, 16 дугаар зүйлийг "17" гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийг "17.1" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.9 дэх заалтыг, 7 дугаар зүйлийн 7.1.10 дахь заалтыг, 7 дугаар зүйлийн 7.4 дэх хэсгийг, 10 дугаар зүйлийн 10.6 дахь хэсгийг, 10 дугаар зүйлийн 10.7 дахь хэсгийг, 10 дугаар зүйлийн 10.7 дахь хэсгийг, 10 дугаар зүйлийн 10.9.1 дэх заалтын "виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн бүртгэл" гэснийг, гэснийг, 10 дугаар зүйлийн 10.9.7 дахь заалтыг, 10 дугаар зүйлийн 10.9.10 дахь заалтыг, 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг батлагдсан өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

"22.8.Энэ хуулийн 3.1.9, 3.1.10-т заасан этгээд нь хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг болон хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан, энэ хуулийн 22.6, 22.7-д заасан бусад баримт бичгийг бүрэн шаардлага ханган ирүүлсэн тохиолдолд Хороо зөвшөөрөл олгоно."

2 дугаар зүйл. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.11 дэх заалтын "4.1.10-т заасан этгээдийн нөлөө бүхий" гэснийг "4.1.10, 4.1.11-т заасан этгээд болон Хорооноос олгосон зөвшөөрөл эзэмшигчийн" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсгийг "Хороо энэ хуулийн 3.1.9, 3.1.10-т заасан үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих чиг үүргийг хэрэгжүүлэх хүрээнд тэдгээрийн үйл ажиллагаанд тавих шаардлага, зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ, мэргэжлийн холбоонд тавигдах шаардлага зэргийг баталж болно." гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-6.3.8 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УУЛ УУРХАЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БИРЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэг:

"9.3.Биржийн төлөөлөн удирдах зөвлөл нь дотоод үйл ажиллагаандаа мөрдөх дараах дүрэм, журмыг батална:

9.3.1.төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам;

9.3.2.дотоод хяналтын журам;

9.3.3.ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх журам;

9.3.4.эрсдэлийн удирдлагын журам;

9.3.5.ёс зүйн дүрэм;

9.3.6.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан шаардлагыг хангасан мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг бууруулах, удирдах талаар хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, эсхүл дотоод журам;

9.3.7.үйл ажиллагаанд шаардлагатай бусад."

2/17¹ дүгээр зүйл:

"17¹ дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргах

17¹.1.Энэ хуулийн 4.1.3, 4.1.12-т заасан тусгай зөвшөөрлийг авахыг хүссэн хуулийн этгээд тогтоосон маягтын дагуу гаргасан өргөдлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

17¹.1.1.үндсэн үйл ажиллагаанд ашиглах программын танилцуулга;

17¹.1.2.улсын бүртгэлийн гэрчилгээний лавлагаа, хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр;

17¹.1.3.эрх бүхий албан тушаалтан болон үндсэн үйл ажиллагааг эрхлэх мэргэжилтэн нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичиг;

17¹.1.4.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг харилцагч банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт, бусад баталгаа;

17¹.1.5.хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэр болох мөнгөн хөрөнгө нь бусдын өмнө үүрэг хүлээгээгүй, тухайн этгээд, түүнтэй холбогдох этгээдийн хууль ёсны орлогоор

бүрдүүлсэн, татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлагнасныг нотлох баримт бичиг;

17¹.1.6.компанийн гурван жилийн бизнес төлөвлөгөө;

17¹.1.7.үндсэн үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэхэд шаардлагатай бүтэц, зохион байгуулалт, мэргэшсэн хүний нөөцийн талаар тодорхойлолт болон холбогдох баримт бичиг;

17¹.1.8.техник тоног төхөөрөмж, программ хангамж, ажлын байрны найдвартай, аюулгүй ажиллагаа, нууцлал, харуул хамгаалалтын асуудлыг шийдвэрлэсэн талаарх бусад этгээдтэй байгуулсан гэрээ, дэлгэрэнгүй танилцуулга;

17¹.1.9.Хороонд хүсэлт гаргахаас өмнөх хугацаанд үйл ажиллагаа явуулж байсан хуулийн этгээдийн хувьд аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, дүгнэлт, шинээр үүсгэн байгуулсан бол эхлэлтийн баланс;

17¹.1.10.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай, Үй олноор хөнөөх зэвсэг дэлгэрүүлэх болон терроризмтой тэмцэх тухай хуульд заасан шаардлагыг хэрэгжүүлж ажиллах тогтолцоо, автомат хяналтын системийн талаарх танилцуулга;

17¹.1.11.итгэмжлэл олгож бүртгэх агуулах, терминал, тээвэр логистик, шинжилгээний лабораторийн талаарх мэдээлэл.

17¹.2.Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахыг хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 17¹.1-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

17¹.2.1.энэ хуулийн 9.2, 9.3-т заасан дүрэм, журмын төсөл;

17¹.2.2.үнэт цаасны клирингийн болон төлбөр тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах гэрээний төсөл.

17¹.3.Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны зуучлагч /брокер/-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахыг хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 17¹.1-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

17¹.3.1.үйл ажиллагаа эрхлэх дотооддоо мөрдөх журмын төсөл;

17¹.3.2.уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны программ хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай тодорхойлолт;

17¹.3.3.арилжааны захиалга болон төлбөрийг гүйцэтгэх, арилжааны гүйлгээтэй холбоотой мэдээллийг хадгалах, харилцагчид мэдээлэл өгөх программ хангамжийн танилцуулга;

17¹.3.4.харилцагчдад үзүүлэх үйлчилгээний төрөл, тэдгээрээс авах үйлчилгээний хураамжийн хувь хэмжээ, харилцагчтай байгуулах гэрээний төсөл;

17¹.3.5.ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар.

17¹.4.Тусгай зөвшөөрөл авахыг хүссэн хуулийн этгээд нь энэ хуульд заасан шаардлагыг хангасан болон энэ хуулийн 17¹ дүгээр зүйлд заасан баримт бичгийг бүрэн шаардлага ханган ирүүлсэн тохиолдолд Хороо зөвшөөрөл олгоно."

2/17² дугаар зүйл:

"17² дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх

17².1.Хороо дор дурдсан тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

17².1.1.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүсэлт гаргасан;

17².1.2.тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагааг нэг жилийн хугацаанд явуулаагүй;

17².1.3.хууль, Хорооноос тогтоосон журмыг зөрчсөн талаар үнэт цаасны клиринг болон төлбөр тооцооны байгууллага зэрэг холбогдох байгууллагаас гаргасан хүсэлт нь үндэслэл бүхий бол;

17².1.4.үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлагыг зөрчсөн, эсхүл хангахгүй болсон;

17².1.5.Хорооноос энэ хуулийн 17.4-д заасны дагуу өгсөн үүрэг, даалгаврыг биелүүлээгүй;

17².1.6.Хорооноос шаардсан мэдээллийг хугацаанд нь гаргаж өгөөгүй болон алдаатай, зөрүүтэй, худал, хуурамч, дутуу, төөрөгдүүлсэн мэдээлэл өгсөн;

17².1.7.тухайн хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээд биш болсон;

17².1.8.зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсийг тогтоосон хугацаанд төлөөгүй."

3/17² дугаар зүйл:

"17³ дугаар зүйл.Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох

17³.1.Дор дурдсан тохиолдолд Хороо тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

17³.1.1.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүсэлт гаргасан;

17³.1.2.тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн хугацаанд зөрчлөө арилгаж, тусгай зөвшөөрлийг сэргээлгэх тухай хүсэлтийг Хороонд ирүүлээгүй;

17³.1.3.үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлагыг удаа дараа, эсхүл ноцтой зөрчсөн;

17³.1.4.харилцагчид их хэмжээний хохирол учруулсан;

17³.1.5.тухайн хуулийн этгээд дампуурсан, эсхүл татан буугдсан;

17³.1.6.тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэхэд харшлах бусад нөхцөл байдал үүссэн."

2 дугаар зүйл.Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2.3 дахь заалтын "эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээдэд тавигдах нөхцөл," гэснийг " , түүнд тавигдах шаардлагыг" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2.4 дэх заалтын "тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага," гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/ 27 дугаар зүйлийн 27.3-27.13 дахь хэсэг:

"27.3.Тусгай зөвшөөрөл авахыг хүссэн хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах дүрэм, журмын төслийг боловсруулж Хороонд ирүүлнэ:

27.3.1.үндсэн үйл ажиллагааны журам;

27.3.2.сонирхлын зөрчлийг тодорхойлох, сэргийлэх, илрүүлэх, мэдээлэх журам;

27.3.3.гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас үүсэж болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай журам;

27.3.4.гүйцэтгэх удирдлага, мэргэжилтний баримтлах ёс зүйн дүрэм;

27.3.5.үйлчлүүлэгчийн дотоод мэдээлэл, баримт материалыг ашиглах, хадгалах, хамгаалах журам;

27.3.6.ашиг сонирхлын зөрчлийг илрүүлэх, тодорхойлох, түүнээс сэргийлэх журам;

27.3.7.зохицуулалттай үйл ажиллагааг хавсран эрхлэх тохиолдолд зохицуулалттай үйл ажиллагаа тус бүрийг дотооддоо удирдан зохион байгуулах нэгжийн танилцуулга болон үйл ажиллагааны эрсдэлийг тооцох аргачлал, харилцагчийн хохирлыг барагдуулах зохицуулалтыг тусгасан журам.

27.4.Брокерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.4.1.харилцагчийг эрсдэлээс хамгаалах журмын төсөл;

27.4.2.харилцагч, хөрөнгө оруулагчдад мэдээлэл хүргэх журмын төсөл;

27.4.3.зах зээлийг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх дотоод журмын төсөл;

27.4.4.үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагаас шинээр гишүүнээр элсүүлэхэд тавигдах шалгуур, арилжаанд оролцох шаардлагыг хангасан талаарх дүгнэлт;

27.4.5.үнэт цаасны арилжаа, төлбөр тооцоо, клирингийн байгууллагын программ хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай тодорхойлолт.

27.5.Дилерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.5.1.зах зээлийг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх дотоод журмын төсөл;

27.5.2.энэ хуулийн 27.4.4-т заасан баримт бичиг.

27.6.Үнэт цаас итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.6.1.эрсдэлийг тооцох, хэмжих, үнэлэх, удирдах журам;

27.6.2.зах зээлийг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх дотоод журам.

27.7.Үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.7.1.харилцагчтай байгуулах өмчлөх эрхийн бүртгэлийн гэрээний төсөл;

27.7.2.үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэл хийхэд үндэслэх баримт бичиг, мэдээлэл;

27.7.3.харилцагчийн дансны хуулга, түүний хэлбэр, агуулга, хугацаа;

27.7.4.үнэт цаасыг харилцагчийн дансанд бүртгэх, үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэл хийхэд үндэслэсэн баримт бичгийг хадгалах заавар;

27.7.5.үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэл, шилжүүлэг, мэдээллийн сангийн бүрдэл, хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих журмын төсөл;

27.7.6.үнэт цаас гаргагчтай байгуулах үнэт цаасны бүртгэлийг хөтлөх гэрээний төсөл.

27.8.Үнэт цаасны клирингийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.8.1.хөрөнгө оруулагчдыг клирингийн үйл ажиллагаатай холбоотой болзошгүй эрсдэлээс хамгаалах сан байгуулах, сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах нөхцөлийг тусгасан дотоод журмын төсөл;

27.8.2.үнэт цаасны арилжаа, төлбөр тооцооны болон төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээний төсөл;

27.8.3.үнэт цаасны клирингийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд үүсэх эрх, үүргийг тусгасан клирингийн үйл ажиллагаанд оролцогч этгээдтэй байгуулах гэрээний төсөл;

27.8.4.үнэт цаасны арилжааны болон арилжааны бус хэлцлийн дүнд үүссэн тооцоог тодорхойлох, төлбөрийг хийж гүйцэтгэх журмын төсөл;

27.8.5.мэдээллийн сангийн бүрдэл, хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих журмын төсөл.

27.9.Үнэт цаасны төлбөр тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.9.1.үнэт цаасны төлбөр тооцооны эрсдэлийн удирдлагын журмын төсөл;

27.9.2.хөрөнгө оруулагчийг үнэт цаасны төлбөр тооцооны үйл ажиллагаатай холбоотой болзошгүй эрсдэлээс хамгаалах сан байгуулах, сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах нөхцөлийг тусгасан дотоод журмын төсөл;

27.9.3.үнэт цаасны клирингийн болон төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээний төсөл;

27.9.4.үнэт цаасны төлбөр тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэхэд үүсэх эрх, үүргийг тусгасан төлбөр тооцооны үйл ажиллагаанд оролцогч этгээдтэй байгуулах гэрээний төсөл;

27.9.5.үнэт цаасны арилжааны болон арилжааны бус хэлцлийн төлбөрийг хийж гүйцэтгэх журам, мэдээллийн сангийн бүрдэл, хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих журмын төсөл.

27.10.Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ;

27.10.1.харилцагч байгууллагатай байгуулах хадгаламжийн гэрээний төсөл;

27.10.2.харилцагчийн үнэт цаас худалдсан болон ногдол ашгийн мөнгөн хөрөнгийг байршуулан хадгалах арилжааны банктai байгуулах гэрээний төсөл;

27.10.3.үнэт цаасны хадгаламж, мэдээллийн сангийн бүрдэл, хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих журмын төсөл;

27.10.4.гишүүн кастодиантай мэдээлэл тасралтгүй солилцох, зах зээлийн хэвийн үйл ажиллагааг хангах тухай үйл ажиллагааны журмын төсөл.

27.11.Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ;

27.11.1.харилцагчийн мэдээлэл, баримт бичгийг ашиглах, хадгалах, хамгаалах журмын төсөл;

27.11.2.кастодианы үйлчилгээтэй холбоотой мэдээллийг харилцагчид хүргэх журмын төсөл;

27.11.3.Монголбанк, үнэт цаасны арилжаа, төлбөр тооцоо, клиринг, төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага, бусад мэргэжлийн оролцогч болон харилцагчтай мэдээлэл солилцох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх тоног төхөөрөмж, техник, программ хангамжийн танилцуулга;

27.11.4. аудитын компаниар баталгаажуулсан сүүлийн 3 жилийн санхүүгийн тайлан;

27.11.5.энэ хуулийн 27.2.25-д заасан баримт бичиг.

27.12.Үнэт цаасны арилжаа эрхлэх үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.12.1.үнэт цаасны бүртгэлийн журмын төсөл;

27.12.2.үнэт цаасны арилжааны төлбөр тооцоо, клиринг болон төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах гэрээний төсөл;

27.12.3.гишүүнчлэлийн гэрээний төсөл;

27.12.4.техник тоног төхөөрөмж, программ хангамж, ажлын байрны найдвартай, аюулгүй ажиллагаа, нууцлал, харуул хамгаалалтын асуудлыг шийдвэрлэсэн талаарх бусад этгээдтэй байгуулсан гэрээ, дэлгэрэнгүй танилцуулга.

27.13.Санхүүжих чадавхын зэрэглэл тогтоох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.13.1.зэрэглэл тогтоох аргачлал, тэмдэглэгээ, тодорхойлолт, зэрэглэл тогтоох үйл ажиллагааны тайлангийн загвар;

27.13.2.Үнэт цаасны хороодын олон улсын байгууллага (Олон улсын зээлжих зэрэглэлийн агентлаг)-аас гаргасан зөвлөмж (Зээлжих зэрэглэлийн агентлагийн ёс зүйн үндсэн дүрэм)-д нийцүүлэн боловсруулсан "Зэрэглэл тогтоох үйл ажиллагааны үндсэн дүрэм буюу ёс зүйн дүрэм";

27.13.3.тогтоосон зэрэглэлийн талаарх мэдээллийг олон нийтэд хүргэх журам;

27.13.4.шинжээчтэй байгуулсан ёс зүйн гэрээ;

27.13.5.арга, аргачлал, үзүүлэлт, тэмдэглэгээ, тодорхойлолтын тухай танилцуулга."

2/ 33¹ дүгээр зүйл:

"33¹ дүгээр зүйл.Энгийн зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргах

33¹.1.Энэ хуулийн 24.3-т заасан энгийн зөвшөөрөл авахыг хүссэн хуулийн этгээд тогтоосон маягтын дагуу Хороонд өргөдөл гаргана.

33¹.2.Энэ хуулийн 33¹.1-д заасан өргөдөлд Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

33¹.2.1.зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигч, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэр;

33¹.2.2.хуулийн этгээдийн дүрмийн хуулбар, эсхүл нөхөрлөлийн үүсгэн байгуулагчдын гэрээ, батламжийн хуулбар;

33¹.2.3.аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан.

33¹.3.Үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 33¹.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

33¹.3.1.орон тооны хуульчдын хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн гэрчилгээ, үнэт цаасны зах зээлийн төрөлжсөн сургалтад хамрагдсан болон мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан талаарх баримт;

33¹.3.2.хуульчид нь мэргэжлийн болон ёс зүйн зөрчил гаргаж байгаагүй тухай холбогдох мэргэжлийн холбооны тодорхойлолт;

33¹.3.3.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх үйл ажиллагааны болон дотоод хяналтын журмын төсөл;

33¹.3.4.хуулийн байгууллагын үйл ажиллагааны талаарх түүхчилсэн дэлгэрэнгүй танилцуулга, гурван жилийн бизнесийн төлөвлөгөө.

33¹.4.Үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хөрөнгийн үнэлгээний үйлчилгээ үзүүлэх энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 33¹.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

33¹.4.1.орон тооны үнэлгээчдийн үнэлгээчний эрхийн гэрчилгээ, үнэт цаасны зах зээлийн төрөлжсөн сургалтад хамрагдсаныг гэрчлэх болон мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан талаарх баримт;

33¹.4.2.үнэлгээчид нь мэргэжлийн болон ёс зүйн зөрчил гаргаж байгаагүй тухай холбогдох хөрөнгийн үнэлгээний мэргэжлийн байгууллагын тодорхойлолт;

33¹.4.3.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид үйлчилгээ үзүүлэх үнэлгээний үйл ажиллагааны болон хараат бус байдлыг тогтоох, хянах горим, чанарын хяналтын журам;

33¹.4.4.үнэлгээний байгууллагын үйл ажиллагааны талаарх түүхчилсэн дэлгэрэнгүй танилцуулга, гурван жилийн бизнесийн төлөвлөгөө.

33¹.5.Үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 33¹.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

33¹.5.1.орон тооны аудитуудын аудитын үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрлийн гэрчилгээ, үнэт цаасны зах зээлийн төрөлжсөн сургалтад хамрагдсан гэрчилгээний хуулбар, мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан талаарх баримт;

33¹.5.2.аудитууд нь мэргэжлийн болон ёс зүйн зөрчил гаргаж байгаагүй тухай холбогдох мэргэжлийн холбооны тодорхойлолт;

33¹.5.3.холбогдох эрх бүхий байгууллагаас зохион байгуулсан чанарын хяналтын шалгалтад хамрагдаж, хангалттай үнэлгээ авсан талаарх нотлох баримт;

33¹.5.4.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх аудитын үйл ажиллагааны болон чанарын хяналтын журмын төсөл;

33¹.5.5.компанийн үйл ажиллагааны талаарх түүхчилсэн дэлгэрэнгүй танилцуулга, гурван жилийн бизнесийн төлөвлөгөө;

33¹.5.6.аудитын үйл ажиллагаа, чанарын стандарт, ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх, чанарын хяналт болон мэдээллийн ил тод байдлын тухай журмын төсөл.

33¹.6.Хувьцааны хамтын санхүүжилтийн үйл ажиллагаа эрхлэх энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 33¹.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

33¹.6.1.эрх бүхий албан тушаалтан нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан болохыг нотлох баримт бичиг;

33¹.6.2.үйл ажиллагаа эрхлэн гүйцэтгэхэд шаардлагатай бүтэц, зохион байгуулалт, хүний нөөцийн талаарх тодорхойлолт болон холбогдох баримт бичиг;

33¹.6.3.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг харилцагч банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт;

33¹.6.4.хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэр болох мөнгөн хөрөнгө нь бусдын өмнө үүрэг хүлээгээгүй, тухайн этгээд, түүнтэй холбогдох этгээдийн хууль ёсны орлогоор бүрдүүлсэн, татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлагнасныг нотлох баримт бичиг;

33¹.6.5.харилцагчаас авах үйлчилгээний хураамжийн хувь хэмжээ, хөрөнгө оруулагчтай байгуулах гэрээний төсөл;

33¹.6.6.ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар.

33¹.6.8.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан шаардлагыг хангасан мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг бууруулах, удирдах талаар хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө;

33¹.6.9.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль болон Кибер аюулгүй байдлын тухай хуульд заасан шаардлагыг хэрэгжүүлж ажиллах тогтолцоо, автомат хяналтын системийн талаарх танилцуулга;

33¹.6.10.дампуурах, татан буугдах, кибер халдлага, түрэмгийлэлд өртөх зэрэг онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед авах арга хэмжээний талаар болон үйл ажиллагаанд хүндрэл үүссэн тохиолдолд үйл ажиллагааг зогсоох нарийвчилсан төлөвлөгөө;

33¹.6.11.үйл ажиллагаанд шаардлагатай дараах журмын төсөл:

33¹.6.11.1.төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам;

33¹.6.11.2.мэдээллийн ил тод байдал, тайлагналын журам;

33¹.6.11.3.Кибер аюулгүй байдлын тухай хуульд нийцүүлсэн мэдээллийн технологийн аюулгүй байдлыг хангах үйл ажиллагааны журам;

33¹.6.11.4.дотоод мэдээллийг хууль бусаар ашиглахаас сэргийлэх журам;

33¹.6.11.5.төслөөр татан төвлөрүүлсэн санхүүжилтийг төсөлд тусгаснаас бусад зориулалтаар ашиглахаас сэргийлэх, хяналт тавих журам;

33¹.6.11.6.үйлчилгээ үзүүлэгчтэй холбоотой харилцагч болон хөрөнгө оруулагчдаас ирүүлсэн гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэх журам."

3/ 51 дүгээр зүйлийн 51.4 дэх хэсэг:

"51.4.Зохицуулалттай этгээдийн үндсэн үйл ажиллагаа хариуцсан мэргэжилтэн нь энэ хуулийн 51.1-д заасан үйл ажиллагааг хавсран эрхлэхийг хориглоно."

2 дугаар зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсэг:

"27.2.Энэ хуулийн 27.1-д заасан өргөдөлд Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

27.2.1.зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигч, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэр;

27.2.2.хуулийн этгээдийн дүрмийн хуулбар;

27.2.3.үүсгэн байгуулагч, эсхүл хувьцаа эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл, тэдгээрийн төлбөрийн чадвар, банк, санхүүгийн байгууллагад болон бусад этгээдэд хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй тухай тодорхойлолт, тохиромжтой этгээд болох тухай мэдээлэл;

27.2.4.үүсгэн байгуулагч, эсхүл хувьцаа эзэмшигч нь гадаад улсын хуулийн этгээд бол тухайн улсынхаа бүртгэлийн байгууллагад бүртгүүлсэн хуулийн этгээдийн гэрчилгээний хуулбар;

27.2.5.батлан даалтын гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн аливаа өргүй болохыг нотлох баримт бичиг;

27.2.6.гааль, татварын байгууллагад өргүй болохыг нотлох баримт бичиг;

27.2.7.мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх үйл ажиллагаа, гэмт хэрэгт оролцож байгаагүй болохыг нотлох баримт бичиг;

27.2.8.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг харилцагч банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт;

27.2.9.хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэр болох мөнгөн хөрөнгө нь бусдын өмнө үүрэг хүлээгээгүй, тухайн этгээд, түүнтэй холбогдох этгээдийн хууль ёсны орлогоор бүрдүүлсэн, татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлагнасныг нотлох баримт бичиг;

27.2.10.аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, шинээр үүсгэн байгуулж байгаа бол эхлэлтийн баланс;

27.2.11.мэргэжил, мэргэшлийн дадлага, туршлагатай, тухайн үйл ажиллагааг зохих ёсоор эрхлэх хүний нөөцөөр хангагдсан тухай баримт;

27.2.12.тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай баримт;

27.2.13.Компанийн тухай хуульд заасан нэгдмэл сонирхолтой этгээдийн талаарх мэдээлэл, танилцуулга;

27.2.14.ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

27.2.15.тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх гурваас доошгүй жилийн бизнесийн болон эрсдэлийн удирдлагын төлөвлөгөө;

27.2.16.дотоод зохион байгуулалтын бүтэц, танилцуулга;

27.2.17.гүйцэтгэх удирдлага, мэргэжилтэн нь энэ хуулийн 35 дугаар зүйлд заасны дагуу ажил, үйлчилгээний төрөлд нийцсэн эрх авсан талаарх нотлох баримт;

27.2.18.гүйцэтгэх удирдлага, мэргэжилтэн нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан болохыг нотлох баримт бичиг болон өмнө ажиллаж байсан байгууллагын тодорхойлолт;

27.2.19.гүйцэтгэх удирдлага, мэргэжилтэн нь мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан болохыг нотлох баримт бичиг;

27.2.20.гүйцэтгэх удирдлага болон мэргэжилтний хооронд байгуулсан гэрээний хуулбар;

27.2.21.үнэт цаасны зах зээлд ажиллах мэргэжилтний мэргэшсэн байдлын тухай танилцуулга;

27.2.22.үйл ажиллагаанд үүсэж болзошгүй эрсдэл, ашиг сонирхлын зөрчлийг илрүүлэх, үнэлэх, удирдах дотоод хяналтын журам, түүнийг хэрэгжүүлэх хараат бус дотоод хяналтын ажилтны талаарх мэдээлэл;

27.2.23.харилцагчид үзүүлэх үйлчилгээний төрөл, тэдгээрээс авах үйлчилгээний хураамжийн хувь хэмжээний талаарх мэдээлэл;

27.2.24.мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх дотоод хяналтын хөтөлбөр;

27.2.25.банкны нэгдлийн бусад оролцогч бол Банкны тухай хуулийн 6.4-д заасан Монголбанкны санал."

2/33 дугаар зүйлийн 33.2 дахь хэсэг:

"33.2.Энэ хуулийн 33.1-т заасан зөвшөөрөл авахыг хүссэн хуулийн этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан болон энэ хуулийн 33.1 дүгээр зүйлд заасан баримт бичгийг бүрэн шаардлага ханган ирүүлсэн тохиолдолд Хороо зөвшөөрөл олгоно."

3 дугаар зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.6 дахь заалтын "Хороонд бүртгэлтэй" гэснийг "Хорооноос зөвшөөрөл авсан" гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.3, 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсгийн "Хороонд бүртгүүлсний" гэснийг "Хорооноос энгийн зөвшөөрөл авсны" гэж, Дөрөвдүгээр бүлгийн хоёрдугаар дэд бүлгийн гарчгийн "ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ, БҮРТГЭХ" гэснийг "ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ" гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.2.2 дахь заалтын "этгээдэд тавих нөхцөл," гэснийг "этгээдийн үйл ажиллагаанд тавигдах" гэж, 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсгийн "24.2-т заасан" гэснийг "24.1.1-24.1.11, 24.1.13, 24.1.14-т заасан үйл ажиллагааг эрхлэх" гэж, мөн зүйлийн 27.3 дэх хэсгийн дугаарыг "27.14" гэж, 27.4 дэх хэсгийн дугаарыг "27.15" гэж, мөн хэсгийн "төлбөр, тооцооны" гэснийг "төлбөр тооцооны, клирингийн" гэж, "хөрөнгийн биржийн" гэснийг "үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагын" гэж, 27.5 дахь хэсгийн дугаарыг "27.16" гэж, мөн хэсгийн "төлбөрийн болон тооцооны" гэснийг "төлбөр тооцооны болон клирингийн" гэж, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.3, 30 дугаар зүйлийн 30.1.3 дахь заалтын "тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл," гэснийг "зохицуулалттай этгээдийн үйл ажиллагаанд тавигдах" гэж, 33 дугаар зүйлийн гарчгийн "Бүртгэлийн" гэснийг "Энгийн зөвшөөрлийн" гэж, мөн зүйлийн 33.2.1 дэх заалтын " , тогтоосон" гэснийг "хоёроос доошгүй орон" гэж, 33.2.2 дахь заалтын "тогтоосон тооны" гэснийг "хоёроос доошгүй" гэж, 33.2.3 дахь заалтын "аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий тогтоосон тооны аудиторчтой байх" гэснийг "мэргэшсэн нягтлан бодогчийн хугацаагүй эрхтэй, аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий дөрвөөс доошгүй аудиторчтой байх" гэж, мөн зүйлийн 33.4 дэх хэсгийн "бүртгэлд хамрагдах" гэснийг "энэ хуулийн 24.1.15-24.1.17, 24.1.19-д заасан үйл

ажиллагааг эрхлэх" гэж, 33.5 дахь хэсгийн "бүртгэлд хамрагдахаар" гэснийг "энгийн зөвшөөрөл авахаар" гэж, 33.6 дахь хэсгийн "бүртгэлд бүртгэхээс татгалзана" гэснийг "энгийн зөвшөөрлийг түдгэлзүүлнэ" гэж, 33.7 дахь хэсгийн "хуулийн этгээдийг бүртгэлээс хасна" гэснийг "энгийн зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно" гэж, мөн зүйлийн 33.7.4 дэх заалтын "Хороонд бүртгүүлснээс" гэснийг "зөвшөөрөл авснаас" гэж, 51 дүгээр зүйлийн 51.3 дахь хэсгийн "санхүүгийн" гэснийг "санхүүгийн болон үйл ажиллагааны" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.2.1 дэх заалтын "олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох журам болон" гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.8, 33.9 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ГАРАЛТАЙ БАРАА, ТҮҮХИЙ ЭДИЙН БИРЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/4 дүгээр зүйлийн 4.12, 4.13 дахь хэсэг:

"4.12. Биржийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахыг хүссэн хуулийн этгээд нь тогтоосон маягтын дагуу гаргасан өргөдлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

4.12.1. хуулийн этгээдийн дүрмийн хуулбар;

4.12.2. үүсгэн байгуулагч, эсхүл хувьцаа эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл, тэдгээрийн төлбөрийн чадвар, банк, санхүүгийн байгууллагад болон бусад этгээдэд хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй тухай тодорхойлолт, тохиромжтой этгээд болох тухай мэдээлэл;

4.12.3. Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт;

4.12.4. хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэр болох мөнгөн хөрөнгө нь бусдын өмнө үүрэг хүлээгээгүй, тухайн этгээд, түүнтэй холбогдох этгээдийн хууль ёсны орлогоор бүрдүүлсэн, татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлагнасныг нотлох баримт бичиг;

4.12.5. тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай баримт;

4.12.6. ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

4.12.7. эрх бүхий албан тушаалтан болон мэргэжилтэн нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан болохыг нотлох баримт бичиг болон өмнө ажиллаж байсан байгууллагын тодорхойлолт;

4.12.8. аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан сүүлийн гурван жилийн санхүүгийн тайлан;

4.12.9. компанийн гурван жилийн бизнесийн төлөвлөгөө;

4.12.10. дотоод зохион байгуулалтын бүтэц, танилцуулга;

4.12.11. төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн болон гүйцэтгэх удирдлага, мэргэжилтнийг томилсон эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн хуулбар;

4.12.12. энэ хуулийн 5.2-т заасан журмын төсөл;

4.12.13. биржийн зохицуулах зөвлөл, төлөөлөн удирдах зөвлөл болон гүйцэтгэх захирлын баталсан үйл ажиллагаанд мөрдөх холбогдох дүрэм, журмын төсөл;

4.12.14. биржийн байнгын болон байнгын бус гишүүн оролцогчтой байгуулах гэрээний төсөл;

4.12.15. төлбөр тооцооны үйл ажиллагааг гүйцэтгэгч этгээдтэй байгуулсан гэрээний хуулбар.

4.13. Биржийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахыг хүссэн хуулийн этгээд нь энэ хуульд заасан шаардлагыг хангасан болон энэ хуулийн 4.12-т заасан баримт бичгийг бүрэн шаардлага ханган ирүүлсэн тохиолдолд Санхүүгийн зохицуулах хороо зөвшөөрөл олгоно."

2/10 дугаар зүйлийн 10.9 дэх хэсэг:

"10.9. Биржийн арилжааны зуучлагч /брокер/-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахыг хүссэн хуулийн этгээд нь тогтоосон маягтын дагуу гаргасан өргөдлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

10.9.1. энэ хуулийн 4.12.1-4.12.10-т заасан баримт бичиг;

10.9.2. хувьцаа эзэмшигчдийн, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хурлаар баталсан үйл ажиллагааны журмын төсөл;

10.9.3. бараа, түүхий эдийг хүлээн авах, хадгалах, бэлтгэх зориулалтын итгэмжлэгдсэн агуулахтай бол холбогдох нотлох баримт, эсхүл итгэмжлэгдсэн агуулах бүхий этгээдтэй гэрээ байгуулсан бол гэрээний хуулбар;

10.9.4. брокерийн үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр, итгэмжлэгдсэн агуулах болон гэрээт итгэмжлэгдсэн тээвэрлэлт, лабораторын байгууллага, бусад тоног төхөөрөмж, программ хангамж болон дотоод ажиллагааны горим нь тогтоосон шаардлагыг хангасан эсэх талаарх биржийн дүгнэлт;

10.9.5. биржээр арилжаалахаар заасан бараа, түүхий эдийн бүтээгдэхүүний нэр төрөл тус бүрд тохирсон бараа, түүхий эдийг хүлээн авах, хадгалах, бэлтгэх зориулалтын итгэмжлэгдсэн агуулахтай бол хуулийн этгээдийн биржийн итгэмжлэл, эсхүл итгэмжлэгдсэн агуулах бүхий этгээдтэй гэрээ байгуулсан бол гэрээний хуулбар;

10.9.6. биржээр арилжаалахаар заасан бараа, түүхий эдийн бүтээгдэхүүний нэр төрөл тус бүрд тохирсон бараа, түүхий эдийг хүлээн авах, хадгалах, бэлтгэх зориулалтын итгэмжлэгдсэн лаборатори, тээвэрлэлтийн байгууллагатай байгуулсан гэрээний хуулбар."

2 дугаар зүйл. Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.9 дэх хэсгийн "арилжаанд оролцох тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага болон биржийн" гэснийг "болон биржийн арилжааны зуучлагч /брокер/-ийн үйл ажиллагааны шаардлага, тэдгээрийн" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... –ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсэг:

“6.4. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах үйл ажиллагаанд тавих шаардлагыг Хороо тогтооно.”

2/8 дугаар зүйлийн 8.5-8.7 дахь хэсэг:

“8.5. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг Хороонд бүртгүүлэхдээ дараах баримт бичгийг бүрдүүлэн ирүүлнэ:

8.5.1. хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны танилцуулга;

8.5.2. хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах тухай хувьцаа эзэмшигч, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэр;

8.6. Баталгаат үнэт цаас гаргагч нь энэ хуулийн 8.5-д зааснаас гадны дараах баримт бичгийг ирүүлнэ:

8.6.1. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэх журам;

8.6.2. хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагааны журам болон гэрээ;

8.6.3. үйл ажиллагаанд үүсэж болзошгүй эрсдэл, сонирхлын зөрчлийг илрүүлэх, үнэлэх, удирдах дотоод хяналтын журам.

8.7. Барьцаат үнэт цаас гаргагч нь энэ хуулийн 8.5-д зааснаас гадны дараах баримт бичгийг ирүүлнэ:

8.7.1. барьцаат үнэт цаасны хөрөнгийн багцын бүртгэлийг хянагчтай байгуулсан гэрээ;

8.7.2. барьцаат үнэт цаасны барьцаа, баталгаатай холбоотой үнэт цаас гаргагчийн үзүүлэх үйлчилгээний журам;

8.7.3. хөрөнгө оруулагчийг хамгаалах зорилгоор гуравдагч этгээдийн гаргасан баталгаа болон баталгаа гаргагчтай холбоотой зохих санхүүгийн мэдээлэл;

8.7.4. барьцаат үнэт цаас гаргагчийн аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан;

8.7.5. нэмж барьцаат үнэт цаас гаргаж байгаа бол өмнөх гаргасан үнэт цаасны үлдэгдэл, түүний эргэн төлөлт болон зээлийн хөрөнгийн талаарх мэдээлэл;

8.7.6. гурван жилийн бизнес төлөвлөгөө.”

3/9¹ дүгээр зүйл:

“9¹ дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл

9¹.1. Энэ хуулийн 6.1, 20.1, 36.2-т заасан тусгай зөвшөөрлийг авахыг хүссэн хуулийн этгээд тогтоосон маягтын дагуу гаргасан өргөдлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

9¹.1.1. тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигч, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэр;

9¹.1.2. хуулийн этгээдийн дүрмийн хуулбар;

9¹.1.3. үүсгэн байгуулагч, эсхүл хувьцаа эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл, тэдгээрийн төлбөрийн чадвар, банк, санхүүгийн байгууллагад болон бусад этгээдэд хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй тухай тодорхойлолт, тохиромжтой этгээд болох тухай мэдээлэл;

9¹.1.4. ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

9¹.1.5. Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг харилцагч банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт;

9¹.1.6. орон сууц санхүүжилтийн компани болон Хорооноос тогтоосон бусад санхүүгийн байгууллага бол хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэр болох мөнгөн хөрөнгө нь бусдын өмнө үүрэг хүлээгээгүй, тухайн этгээд, түүнтэй холбогдох этгээдийн хууль ёсны орлогоор бүрдүүлсэн, татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлагнасныг нотлох баримт бичиг;

9¹.1.7. аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, шинээр үүсгэн байгуулж байгаа бол эхлэлтийн баланс;

9¹.1.8. тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай баримт;

9¹.1.9. мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх дотоод хяналтын хөтөлбөр;

9¹.1.10. энэ хуулийн 20.1-д заасан тусгай зөвшөөрөл авахыг хүсэгч хуулийн этгээдийн хувьд хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагааны журам болон гэрээний загварын төсөл.

9¹.2. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 9¹.1-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

9¹.2.1. үүсгэн байгуулагч нь банк бол Монголбанкнаас, орон сууцны санхүүжилтийн компани, эсхүл бусад этгээд бол холбогдох эрх бүхий байгууллагаас тэдгээрийн зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтүүд болон бусад хууль тогтоомжоор хүлээлгэсэн үүргийг хангаж ажиллаж байгаа эсэх талаарх дүгнэлт;

9¹.2.2. хөрөнгийн мэдээллийг хадгалах нэгдсэн системийн талаарх мэдээлэл;

9¹.2.3. тусгай зориулалтын компани байгуулах данс, уг дансны орлого, зарлагын урсгалын тодорхойлолт, тэдгээрийг захиран зарцуулах эрхтэй этгээдийн талаарх мэдээлэл;

9¹.2.4. тусгай зориулалтын компанийн хөндлөнгийн аудиторыг сонгох, солих журмын төсөл.

9¹.3.Энэ хуулийн 9¹.2.3, 9¹.2.4 дэх заалт нь барьцаат үнэт цаас гаргах зорилгоор хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах тусгай зөвшөөрөл хүсч буй хуулийн этгээдэд хамаарахгүй.

9¹.4.Хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээд болох нь тогтоогдсон, Хорооноос тогтоосон хүний нөөц, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ болон ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамж нь тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх шаардлагыг хангаж, энэ хуульд заасан баримт бичгийг бүрэн шаардлага ханган ирүүлсэн тохиолдолд энэ хуулийн 6.1, 20.1, 36.2-т заасан тусгай зөвшөөрлийг Хороо олгоно.

9¹.5.Хороо дор дурдсан тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

9¹.5.1.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүсэлт гаргасан;

9¹.5.2.тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагааг нэг жилийн хугацаанд явуулаагүй;

9¹.5.3.нээлттэй хүрээнд гаргасан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргагчийн хувьд хууль болон Хорооноос тогтоосон журмыг зөрчсөн талаар үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагаас гаргасан хүсэлт нь үндэслэл бүхий бол;

9¹.5.4.үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлагыг зөрчсөн, эсхүл хангахгүй болсон;

9¹.5.5.Хорооноос шаардсан мэдээллийг хугацаанд нь гаргаж өгөөгүй болон алдаатай, зөрүүтэй, худал, хуурамч, дутуу, төөрөгдүүлсэн мэдээлэл өгсөн;

9¹.5.6.эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээд биш болсон;

9¹.5.7.зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсийг тогтоосон хугацаанд төлөөгүй.

9¹.6.Дор дурдсан тохиолдолд Хороо тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

9¹.6.1.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хүсэлт гаргасан;

9¹.6.2.тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн хугацаанд зөрчлөө арилгаж, тусгай зөвшөөрлийг сэргээлгэх тухай хүсэлтийг Хороонд ирүүлээгүй;

9¹.6.3.үйл ажиллагааны шаардлагыг удаа дараа, эсхүл ноцтой зөрчсөн;

9¹.6.4.тухайн хуулийн этгээд дамлуурсан, эсхүл татан буугдсан.

4/20 дугаар зүйлийн 20.6 дахь хэсэг:

"20.6.Хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагаанд тавих шаардлагыг Хороо тогтооно."

2 дугаар зүйл.Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн "удирдагч нь" гэснийг "удирдагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Хороо олгох бөгөөд" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... —ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/14 дүгээр зүйлийн 14.7.7, 14.7.8 дахь заалт:

"14.7.7.хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах ажиллагааны нийт төсөв, зардал, уг зардлыг санхүүжүүлэх чадавхийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл;

14.7.8.хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах баримт бичиг, холбогдох тооцоо судалгааг гүйцэтгэхэд оролцсон хууль зүйн зөвлөгөө болон бусад үйлчилгээ үзүүлсэн хуулийн этгээдийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл."

2/14 дүгээр зүйлийн 14.18-14.20 дахь хэсэг:

"14.18.Энэ хуулийн 14.4-т заасны дагуу хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах баримт бичгийг бүртгүүлэх хүсэлтийг дараах баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

14.18.1.хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах тухай үүсгэн байгуулагчийн шийдвэр;

14.18.2.хөрөнгө оруулалтын сангийн дүрмийн төсөл болон хөрөнгө оруулалтын бодлогын баримт бичгийн төсөл;

14.18.3.хөрөнгө оруулалтын менежментийн компанитай байгуулах хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйлчилгээний гэрээний төсөл;

14.18.4.кастодиантай байгуулах хөрөнгө хадгалах үйлчилгээний гэрээний төсөл;

14.18.5.энэ хуулийн 25.1-д заасан хөрөнгө оруулалтын сангийн багц журам, хөрөнгө итгэмжлэн удирдах журам, татан буулгах ажиллагааны журмын төсөл;

14.18.6.хөрөнгө оруулалтын санг нэгээс дээш тооны хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани хамтран үүсгэн байгуулж байгаа бол тэдгээрийн хооронд байгуулсан энэ хуулийн 14.2-т заасан гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

14.18.7.үүсгэн байгуулж буй хөрөнгө оруулалтын сан нь төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй байх тохиолдолд төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүд нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан болохыг нотлох баримт бичиг.

14.19.Хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн хувьд энэ хуулийн 14.18-д зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

14.19.1.стратегийн хөрөнгө оруулагч, мэргэжлийн хөрөнгө оруулагч болон бусад хөрөнгө оруулагчдын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл, тэдгээрийн санд оруулахаар

төлөвлөсөн хөрөнгийн нийт хэмжээ, урьдчилан хэлэлцээр хийсэн тохиолдолд энэ талаар нотлох баримт бичиг;

14.19.2.биржээр арилжаалагддаг сан бол үүсгэн байгуулах, анхдагч зах зээлд нэгж эрхийг солилцох ажиллагаанд оролцох мэргэжлийн оролцогчийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл,

14.19.3.биржээр арилжаалагддаг сан бол мэргэжлийн оролцогчтой байгуулсан холбогдох үйлчилгээ үзүүлэх болон санхүүгийн хэрэгслийг нэгж эрхээр солих гэрээний төсөл, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрхийг санхүүгийн хэрэгслээр солих болон нэгж эрхийг буцаан худалдах, дахин нэгж эрх гаргахтай холбоотой нарийвчилсан харилцааг зохицуулсан журмын төсөл;

14.19.4.биржээр арилжаалагддаг сан бол сангийн нэгж эрхийг солих мэргэжлийн оролцогчийн санхүүгийн хэрэгсэл нь аливаа өмчлөх эрхийн зөрчилгүй болох талаар нотлох баримт бичиг, нэгж эрхийг солих санхүүгийн хэрэгслийн үнэ, тоо хэмжээ, түүний дэлгэрэнгүй жагсаалт;

14.19.5.биржээр арилжаалагддаг сан бол хөрөнгө оруулалтын сан болон мэргэжлийн оролцогчийн хооронд нэгж эрхийг анхдагч болон хоёрдогч зах зээлд тогтмол солилцоход кастодианаас өмчлөх эрхийг шилжүүлэх, тухайлсан бүртгэлийг хөтлөхтэй холбоотой нарийвчилсан харилцааг зохицуулсан журмын төсөл;

14.19.6.биржээр арилжаалагддаг сан бол мэргэжлийн оролцогч байгууллага, эсхүл зах зээл үүсгэгч сангийн нэгж эрхийн хоёрдогч зах зээлийн арилжааны эрэлт, нийлүүлэлтийг хангах талаарх мэдээлэл, цэвэр активын үнэлгээг тооцох арга аргачлал, сангийн нэгж эрхийг бүртгүүлэх арилжаа эрхлэх байгууллагын талаарх мэдээлэл;

14.19.7.нээлттэй төрлийн хөрөнгө оруулалтын сан бол хөрвөх чадварын эрсдэлийн удирдлагын бодлого, сан нэгж эрхээ буцаан худалдан авахтай холбоотой хязгаарлалтын аргууд, захиалгыг түдгэлзүүлэх нөхцөлтэй холбоотой хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний төсөл;

14.19.8.хаалттай төрлийн сан бол нэгж эрхийг нийтэд санал болгон анх худалдах ажиллагааг дамжуулан зохион байгуулах үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагын мэдээлэл.

14.20.Хувийн хөрөнгө оруулалтын сангийн хувьд энэ хуулийн 14.18-д зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

14.20.1.сангийн нэгж эрхийн нэрлэсэн үнэ болон хөрөнгө оруулагчдад санал болгох үнэ, хөрөнгө оруулалтын стратеги, түүнийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, хөрөнгө оруулалтын эрсдэл, сангийн бүтэц зохион байгуулалтын талаар тусгасан хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрхийн танилцуулга;

14.20.2.үл хөдлөх хөрөнгөд хөрөнгө оруулах бол үл хөдлөх хөрөнгийн салбарын талаарх судалгаа, оруулах хөрөнгийн жагсаалт, хөрөнгийн үнэлгээ, сангийн хөрөнгийг барьцаалан зээл авахтай холбоотой судалгааны тайлан, танилцуулга;

14.20.3.хувийн хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрхийг худалдан авах сонирхлоо илэрхийлсэн мэргэжлийн хөрөнгө оруулагчдын мэдээлэл, тандан судалгаа."

3/14¹ дүгээр зүйлийн 14¹.6, 14¹.7 дахь хэсэг:

"14¹.6.Энэ хуулийн 14¹.1-д заасан хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах баримт бичгийг бүртгүүлэх хүсэлтийг дараах баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

14¹.6.1.үүсгэн байгуулагчийн товч танилцуулга;

14¹.6.2.үүсгэн байгуулах тухай шийдвэр;

14¹.6.3.үүсгэн байгуулах гэрээний төсөл;

14¹.6.4.нэгж эрхийн танилцуулга;

14¹.6.5.хөрөнгө оруулалтын бодлогын баримт бичгийн төсөл;

14¹.6.6.хөрөнгө итгэмжлэн удирдах гэрээний төсөл;

14¹.6.7.кастодиантай байгуулах хөрөнгө хадгалах гэрээний төсөл;

14¹.6.8.нэгж эрх худалдах, худалдан авах гэрээний төсөл;

14¹.6.9.энэ хуулийн 25.1.1-25.1.7, 25.1.9-25.1.11-д заасан журмын төсөл, хөрөнгө итгэмжлэн удирдах журмын болон татан буулгах ажиллагааны журмын төсөл."

14¹.7.Хороо энэ хуулийн 14¹.4-т заасан хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах баримт бичгийг бүртгүүлэх хүсэлтийг холбогдох баримт бичгийн хамт хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдөрт багтаан хянаж, бүртгэх эсэхийг шийдвэрлэж, ажлын таван өдрийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ."

4/19 дүгээр зүйлийн 19.15, 19.16 дахь хэсэг:

"19.15.Энэ хуулийн 19.14-т заасан хугацаанд нэгж эрхийн танилцуулгыг Хороонд бүртгүүлэх хүсэлт гаргаагүй тохиолдолд тухайн хамтын хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах ажиллагааг дуусгавар болгох бөгөөд энэ талаар үүсгэн байгуулагчид мэдэгдэнэ.

19.16.Хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлтийг доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

19.16.1.хөрөнгө оруулалтын сангийн дүрэм, нэгж эрхийн танилцуулгад заасан хөрөнгө, санхүүгийн хэрэгслийг тусгаарласан дансанд бүрэн төвлөрүүлсэн тухай хөрөнгө хадгалах гэрээ байгуулсан кастодианы тодорхойлолт;

19.16.2.хөрөнгө оруулалтын менежментийн компанитай байгуулсан хөрөнгө итгэмжлэн удирдах гэрээ, нээлттэй төрлийн хөрөнгө оруулалтын сангийн хувьд нэгж эрхийн танилцуулга, хаалттай төрлийн болон биржээр арилжаалагддаг сангийн хувьд үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгүүлсэн нэгж эрхийн танилцуулга;

19.16.3.биржээр арилжаалагддаг сангийн хувьд нэгж эрхийг анхдагч зах зээлд санхүүгийн хэрэгслээр солих ажиллагаа амжилттай явагдсан гэж үзсэн талаарх үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагын дүгнэлт."

5/43 дугаар зүйлийн 43.5 дахь хэсэг:

"43.5.Энэ хуулийн 43.1-д заасан бүртгүүлэх хүсэлтийг дараах баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

43.5.1.тухайн хөрөнгө оруулалтын сангийн хэлбэр, төрөл, бүтэц, зохион байгуулалт, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа, эрх бүхий албан тушаалтны талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл;

43.5.2.хуулийн этгээдийн эрхтэй хөрөнгө оруулалтын сан бол хуулийн этгээдийн бүртгэлтэй холбоотой мэдээлэл, гэрчилгээний баталгаажуулсан хуулбар;

43.5.3.хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгосон тухайн улсын эрх бүхий төрийн байгууллагаас олгосон тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрлийн баталгаажуулсан хуулбар;

43.5.4.кастодиан, хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани нь үйл ажиллагаа эрхлэх эрхтэй болохыг нотлох хүчин төгөлдөр тусгай зөвшөөрлийн, эсхүл зөвшөөрлийн, гэрчилгээний хуулбар;

43.5.5.тухайн хөрөнгө оруулалтын сан нь Монгол Улсад үйл ажиллагаа эрхлэхэд татгалзах зүйлгүй болох талаар тухайн улсын эрх бүхий санхүүгийн зохицуулагч байгууллагаас авсан тодорхойлолт, сангийн эрх барих дээд байгууллагын шийдвэрийн хуулбар;

43.5.6.хамгийн сүүлийн улирлын болон аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан."

6/45 дугаар зүйлийн 45.1.7 дахь заалт:

"45.1.7.нэгдлийн оролцогч компанид өөрийн үйл ажиллагаа болон бусад этгээдийн дотоод мэдээллийг задруулах, алдах, аливаа сонирхлын зөрчил үүсгэхээс урьдчилан сэргийлж, тэдгээрээс үйл ажиллагаа, ажлын байр, программ хангамж, тоног төхөөрөмж зэргийг тусгаарлан бие даан үйл ажиллагаа явуулах тогтолцоог бүрдүүлсэн тухай танилцуулга."

2 дугаар зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.3 дахь хэсгийн "сан" гэсний дараа "Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт" гэж, 45 дугаар зүйлийн 45.1.3 дахь заалтын "удирдлага" гэсний дараа ", хөрөнгө оруулалтын зөвлөх" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.4, 14.17, 14¹.1 дэх хэсгийн "бусад хуулийн этгээд" гэснийг "бусад этгээд" гэж, 39 дүгээр зүйлийн 39.2 дахь хэсгийн "Хороонд бүртгүүлсэн" гэснийг "Хорооноос тогтоосон шаардлагыг хангасан" гэж, мөн зүйлийн 39.3 дахь хэсгийн "бодогчийг бүртгэх журмыг Хороо батална" гэснийг "бодогчид тавих шаардлагыг энэ хуулийн 55.1.12-т заасан журмаар тодорхойлно" гэж, 43 дугаар зүйлийн 43.3 дахь "санал болгох үйл ажиллагааг" гэснийг "санал болгоход" гэж, 45 дугаар зүйлийн 45.1.6 дахь заалтын "болон сүүлийн санхүүгийн тайлан" гэснийг ", сүүлийн жилийн аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.6 дахь хэсгийн "хамтын" гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.8 дахь хэсэг, 45 дугаар зүйлийн 45.1.4 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны дугаар
сарын ... ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 11.33 зүйлийн 1 дэх хэсгийн “бүртгэлгүй” гэснийг “зөвшөөрөлгүй” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны дугаар
сарын ... ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Татварын ерөнхий хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.13.4 дэх хэсгийн “бүртгэл” гэснийг “үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрчим хүчний тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалтыг нэмсүгэй:

1/21 дүгээр зүйлийн 21.2.11 дэх заалт:

"21.2.11.барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах техникийн болон улсын комиссын дүгнэлт;"

2/21 дүгээр зүйлийн 21.2.12 дахь заалт:

"21.2.12.экспортлох цахилгаан эрчим хүчийг худалдан авахыг нотлох баримт".

2 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2.1 дэх заалтын "үндэслэл" гэсний дараа ", үзүүлэлт;" гэж, мөн зүйлийн 21.2.8 дахь заалтын "чадавхи" гэсний дараа ", хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэлийн аудитын тайлан;" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн дараах заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.1.3 дахь заалт:

"9.1.3.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага, хүчин чадал, үйлчлэх хүрээ, түгээх эрчим хүчний хэмжээг тогтоох, тэдгээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хэрэгжилтийг хянах;"

2/21 дүгээр зүйлийн 21.2.3 дахь заалт:

"21.2.3. үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, хангах эрчим хүчний төрөл, чанарын үзүүлэлт, эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон түгээх эрчим хүчний хэмжээг хангасныг нотлох баримт;"

4 дүгээр зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.5 дахь хэсгийн "1.5 МВт хүртэл хүчин чадалтай" гэснийг "нэгдсэн сүлжээнд холбогдохгүй" гэж, 20¹ дүгээр зүйлийн 20¹.1, 21 дүгээр зүйлийн 21.1, 21.2, 21.4, 21.9, 22 дугаар зүйлийн 22.3, 24 дүгээр зүйлийн 24.1, 24.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.21 дэх заалтын "гэрээний загварыг батлах" гэснийг, 20¹ дүгээр зүйлийн 20¹.1 дэх хэсгийн, 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн, мөн зүйлийн 21.9 дэх хэсгийн ", 14.8, 14.9, 14.10, 14.11, 14.12, 14.13, 14.14, 14.15, 14.16, 14.17, 14.18, 14.19, 14.20, 14.21, 14.22" гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 3 дугаар зүйлийн 3.2 дахь хэсгийн, 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсгийн, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

РАДИО ДОЛГИОНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2.2 дахь заалтын "... ангилалд орсон" гэсний дараа ", үндэсний радио давтамжийн хуваарилалтын хүснэгтийн үндэсний хуваарилалттай нийцээгүй" гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсэг:

"10.1.Хуулийн этгээд зөвшөөрлийн хүсэлтийг Зохицуулах хорооноос баталсан маягтын дагуу гаргах бөгөөд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

10.1.1.радио төхөөрөмжийн зориулалт, технологийн төрөл, газар зүйн байршил, радио сүлжээний зураглал, түүний хамрах хүрээ, ашиглах радио давтамж, радио давтамжийн зурвас, техникийн үзүүлэлт;

10.1.2.радио төхөөрөмжийг баталгаажуулж эрх бүхий байгууллагаас олгосон баримт бичиг;

10.1.3.радио давтамж ашиглах хэрэгцээ шаардлага, төлөвлөж буй үйл ажиллагааны танилцуулга;

10.1.4.тухайн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа эрхлэх бизнес төлөвлөгөө, хэрэгжүүлэх хугацааны хуваарь;

10.1.5.хиймэл дагуулын үйлчилгээнд ашиглах тохиолдолд хиймэл дагуул эзэмшигчээс радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглуулах боломжтой талаарх баримт."

2/14 дүгээр зүйлийн 14.1.1 дэх заалт:

"14.1.1.бүх төрлийн радио долгион хүлээн авагч;"

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.1.1, 9.1.2, 9.1.3, 9.1.4, 9.1.5, 9.1.6 дахь заалт:

"9.1.1.өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхэд шаардлагатай хүний нөөц, техник, эдийн засгийн тооцоо судалгаа бүхий батлагдсан 5 жилийн бизнес төлөвлөгөө;

9.1.2.бизнес төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн чадавхыг нотолсон баримт;

9.1.3.үйлчилгээ эрхлэхэд шаардлагатай технологийн шийдэл, ерөнхий зураглал, тоног төхөөрөмжүүдийн жагсаалт;

9.1.4.радио, телевизийн редакцын бодлого, хөтөлбөрийн төлөвлөлт;

9.1.5.олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэх тохиолдолд үйлчилгээ эрхлэх хүрээ, байршил, сүлжээний төлөвлөлт, гадаад, дотоод сувгийн төлөвлөлт, үндсэн багц, үйлчилгээний үнэ тарифын талаарх мэдээлэл;

9.1.6.радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ эрхлэх тохиолдолд үйлчилгээ эрхлэх байршил, сүлжээний төлөвлөлт, тооцоолол;"

2/10 дугаар зүйлийн 10.15, 10.16 дахь хэсэг:

"10.15.Тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээ эрхлэх хүрээг бууруулахад үйлчилгээ эрхлэгчээс ирүүлсэн хүсэлт эсхүл тусгай зөвшөөрлийн гэрээний үүргийн биелэлт, хяналт, мониторингийн тайланд үндэслэнэ.

10.16.Үйлчилгээ эрхлэгчийн хүсэлтэд үндэслэн үйлчилгээ эрхлэх хүрээг нэмэгдүүлэх тохиолдолд энэ хуулийн 30.1.9-д заасан судалгаанд үндэслэнэ."

3/18 дугаар зүйлийн 18.3, 18.4, 18.5 дахь хэсэг:

"18.3.Зохицуулах хороо өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний эзэмшлийн хэт төвлөрлийн нөхцөл байдалд хяналт тавьж, дүгнэлт гаргана.

18.4.Энэ хуулийн 18.3-т заасан дүгнэлт гаргахдаа нэг этгээдийн эзэмшиж байгаа тусгай зөвшөөрлийн тоо, үйлчилгээ эрхлэх хүрээ, эзэмшлийн талаарх

3 дугаар зүйл.Радио долгионы тухай хуулийн 5¹ дүгээр зүйлийн 5¹.1.9 дэх хэсгийн "журам" гэснийг "нөхцөл, шаардлага" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсгийн, 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.2 дахь хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.3 дахь хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн "утас ба факсны дугаар" гэснийг "утасны дугаар, цахим хаяг" гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсгийн ", факсны дугаар" гэснийг ", цахим хаяг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Радио долгионы тухай хуулийн 5¹ дүгээр зүйлийн 5¹.1.7 дахь хэсгийн "аргачлалыг батлах," гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

мэдээлэл, өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний зах зээлийн багтаамж, өрсөлдөөний нөхцөл байдлын талаарх судалгаанд үндэслэнэ.

18.5.Зохицуулах хороо нь өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулагч, хувьцаа эзэмшигч, тэдгээрийн хувьцааны хувь хэмжээ, эцсийн өмчлөгчийн мэдээллийг улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас гаргуулан авна."

2 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсэг:

"9.1.Хуулийн этгээд зөвшөөрлийн хүсэлтийг Зохицуулах хорооноос баталсан маягтын дагуу гаргах бөгөөд дараах баримт бичгийг хавсаргана:"

2/10 дугаар зүйлийн 10.2, 10.3, 10.8, 10.9 дэх хэсэг:

"10.2.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.2, Радио долгионы тухай хуулийн 11.2.2-т зааснаас гадна доор дурдсан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрөл олгох, үйлчилгээ эрхлэх хүрээг нэмэгдүүлэхээс татгалзаж болно:

10.3.Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч нь дахин өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авах, эсхүл үйлчилгээ эрхлэх хүрээг нэмэгдүүлэх бол тусгай зөвшөөрлийн гэрээ, нөхцөл, шаардлагыг бүрэн хангасан байна."

"10.8. Сонгон шалгаруулалтад оролцогч нь энэ хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1-т заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан байна.

10.9. Зохицуулах хороо сонгон шалгаруулалтад оролцогчдоос ирүүлсэн баримт бичигт үнэлгээ өгч, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно."

3/14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсэг:

"14.2. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 14.1-т заасан үндэслэл, зөрчлийг арилгасан гэж үзвэл тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүсэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ."

4/16 дугаар зүйлийн 16.4 дэх хэсэг:

"16.4. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 16.3-т заасан нотлох баримт бичгийг хянаж үндэслэлтэй гэж үзвэл холбогдох шийдвэрийг хүчингүй болгоно, эсхүл үндэслэлгүй гэж үзвэл шийдвэрийг хэвээр үлдээж, энэ тухай тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид мэдэгдэнэ."

5/19 дүгээр зүйлийн 19.4 дэх хэсэг:

"19.4. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 18.3, 19.2, 19.3-т заасан дүгнэлт, мэдээлэлтэй танилцаад өргөн нэвтрүүлгийн салбарт шударгаар өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх, зах зээлийн хэт төвлөрөл үүсэхээс сэргийлэхэд чиглэсэн шаардлагатай арга хэмжээг энэ хуулийн дагуу авч хэрэгжүүлнэ."

3 дугаар зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн хэсгийн "... нөхцөлийг" гэснийг "... нөхцөл, шаардлагыг" гэж, мөн зүйлийн 8.1.1 дэх заалтын "дунд хугацааны стратеги" гэснийг "бизнес" гэж, мөн зүйлийн 8.1.2

дахь заалтын "стратеги" гэснийг "бизнес" гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн "шаардлагыг" гэснийг "нөхцөл, шаардлагыг" гэж, 10 дугаар зүйлийн нэршлийг "Тусгай зөвшөөрөл олгох, олгохоос татгалзах, өөрчлөлт оруулах" гэж, 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 7 дугаар зүйлийн 7.5 дахь хэсгийн, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн, 10 дугаар зүйлийн 10.1, 10.6 дахь хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн, 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.1, 16.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.8.1, 10.8.2, 10.8.3, 10.8.4, 10.8.5 дахь заалт, 13 дугаар зүйлийн 13.2.2 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болгонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Харилцаа холбооны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсэг:

"13.2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.4-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичгийг нэмэлтээр хавсарган ирүүлнэ:

13.2.1.үйлчилгээний найдвартай байдлыг хангахуйц удирдлага, хяналтын системтэй байх;

13.2.2.холболтын байгууламж, хэрэглэгчийн бүртгэл, төлбөр тооцооны системтэй байх;

13.2.3.системийн найдвартай ажиллагаа, аюулгүй байдлыг хангасан байх."

2/15¹ дугаар зүйл:

"15¹ дугаар зүйл. Дугаарлалт

15¹.1.Зохицуулах хороо нь дугаарлалтын нэгдсэн төлөвлөгөө, дугаарын нөөц, ашиглалтын байдал, хүсэлтэд үндэслэж харилцаа холбооны дугаар, дугаарлалтыг олгоно.

15¹.2.Зохицуулах хороо нь яаралтай тусламжийн үйлчилгээ (гал түймэр, цагдаа, эмнэлэгийн түргэн тусламж, гамшиг)-нд ашиглах дугаарыг эрх бүхий төрийн байгууллагад олгоно.

15¹.3.Хэрэглэгч яаралтай тусламжийн дугаарт харилцаа холбооны сүлжээнээс үнэ төлбөргүй холбогдоно."

4/25 дугаар зүйлийн 25.2.13, 25.2.14, 25.2.15 дахь заалт:

"25.2.13.Зохицуулах хорооноос олгоогүй дугаарлалтыг өөрийн болон нийтийн сүлжээнд үүсгэхгүй;

25.2.14.Зохицуулах хорооноос олгосон дугаарлалтыг өөрийн сүлжээнд үүсгэж, гэрээ байгуулах;

25.2.15.Дугаарлалтыг дугаарлалтын нэгдсэн төлөвлөгөө болон тусгай зөвшөөрлийн гэрээнд заасан хамрах хүрээ, зориулалт, технологийн дагуу ашиглах;"

2 дугаар зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалт:

"3.1.5."үйлчлэгч" гэж Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9 дэх хэсэгт заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдийг;"

2/13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсэг:

"13.1.Хуулийн этгээд зөвшөөрлийн хүсэлтийг Зохицуулах хорооноос баталсан маягтын дагуу гаргах бөгөөд дараах баримт бичгийг хавсаргана:"

3/13 дугаар зүйлийн 13.1.3 дахь заалт:

"13.1.3.тусгай зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагааны бизнес төлөвлөгөө."

4/14 дүгээр зүйлийн 14.3 дахь хэсэг:

"14.3. Зохицуулах хороо Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.10, 9.11-д заасан тусгай зөвшөөрлийг зах зээлийн багтаамж, хүн амын тоо, нягтрал, эрэлт хэрэгцээ, өрсөлдөөний нөхцөл байдлын талаарх судалгаанд үндэслэн тусгай зөвшөөрлийн хувь, хэмжээг тогтоож, сонгон шалгаруулах журмаар олгоно."

3 дугаар зүйл. Харилцаа холбооны тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1, 12.4 дэх хэсгийн, 14 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.12 дахь хэсгийн, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн, 19¹ дүгээр зүйлийн 19¹.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 4 дүгээр бүлгийн нэршлийг "ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ, ДУГААРЛАЛТ" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Харилцаа холбооны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.5 дахь заалтын "сүлжээний" гэснийг, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.9 дэх заалтын "сүлжээний" гэснийг, 14 дүгээр зүйлийн 14.13 дахь хэсгийн ", нөхцөл, шаардлага" гэснийг, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн "шуудангийн сүлжээ" гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл. Харилцаа холбооны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.18 дахь заалт, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.15 дахь заалт, 15 дугаар зүйлийн 15.1.3 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ШУУДАНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Шуудангийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/10¹ дүгээр зүйлийн 10^{1.5}, 10^{1.6}, 10^{1.7}, 10^{1.8}, 10^{1.9}, 10^{1.10}, 10^{1.11}, 10^{1.12}, 10^{1.13}, 10^{1.14}, 10^{1.15} дахь хэсэг:

"10^{1.5}.Хуулийн этгээд зөвшөөрлийн хүсэлтийг Зохицуулах хорооноос баталсан маягтын дагуу гаргах бөгөөд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

10^{1.5.1}.шуудангийн үйлчилгээ эрхлэхэд шаардлагатай хүний нөөц, техник тоног төхөөрөмж, үйлчилгээнд ашиглах анхан шатны маягтууд, эдийн засгийн тооцоо судалгаа бүхий батлагдсан бизнес төлөвлөгөө;

10^{1.5.2}.бизнес төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, үйлчилгээний үнэ тарифын тооцоолол, санхүүгийн чадавхыг нотолсон баримт;

10^{1.5.3}.шуудангийн илгээмж хүргэх хугацаа, тээвэрлэлтийн болон шуудангийн технологи ажиллагааны шат дамжлагын зураглал;

10^{1.5.4}.шуудангийн сүлжээ, үйлчилгээг зохион байгуулах нарийвчилсан төлөвлөгөө /шуудан илгээмжийн хадгалалт, ажлын байрны зохион байгуулалт, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа болон гамшгийн үеийн аюулгүй байдал/;

10^{1.5.5}. улс хоорондын шуудангийн үйлчилгээ эрхлэх тохиолдолд хилийн чанад дахь эрх бүхий хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах харилцаа тогтоосныг нотлох баримт бичиг."

"10^{1.6}. Зохицуулах хороо нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.13-т заасан тусгай зөвшөөрлийг зах зээлийн багтаамж, амын тоо, нягтрал, эрэлт хэрэгцээ, өрсөлдөөний нөхцөл байдлын талаарх судалгаанд үндэслэн тусгай зөвшөөрлийн хувь, хэмжээг тогтоож, сонгон шалгаруулах журмаар олгоно."

"10^{1.7}. Зохицуулах хороо сонгон шалгаруулалтын баримт бичгийг баталж, сонгон шалгаруулалт явуулахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө урилгыг олон нийтэд ил тод мэдээлнэ. Энэ хугацааг нэг удаа 14 хоногоор сунгаж болно."

"10^{1.8}.Сонгон шалгаруулалтад оролцогч нь энэ хуулийн 10^{1.5}-д заасан шаардлагыг хангасан баримт бичгийг бүрдүүлнэ."

"10¹.9.Зохицуулах хороо нь энэ хуулийн 10¹.5-д заасан баримт бичигт үнэлгээ хийж, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно."

"10¹.10.Шалгарсан этгээд эрх бүхий этгээдээс шалгарсан тухай мэдэгдэл хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор гэрээг байгуулаагүй тохиолдолд дараагийн хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгож, гэрээ байгуулна."

"10¹.11.Дараах тохиолдолд сонгон шалгаруулалтыг дахин зарлана:

10¹.11.1.энэ хуулийн 10¹.7-д заасан хугацаанд хүсэлт ирүүлээгүй;

10¹.11.2.сонирхогч этгээдийн ирүүлсэн хүсэлт хуульд заасан шаардлага хангаагүй;

10¹.11.3.энэ хуулийн 10¹.10-д заасан дараагийн этгээд гэрээ байгуулаагүй."

"10¹.12.Энэ хуулийн 10¹.11-т заасан үндэслэлээр зарласан сонгон шалгаруулалтад сонирхогч этгээд хүсэлт ирүүлээгүй бол тухайн жилд дахин сонгон шалгаруулалт зарлахгүй."

"10¹.13. Зохицуулах хороо Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.11-д заасан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгахаас татгалзана."

"10¹.14.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.12-т заасан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлнэ."

"10¹.15.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 15.1-д заасан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно."

2 дугаар зүйл.Шуудангийн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/4 дүгээр зүйлийн 4.3, 10¹.1 дэх хэсэг:

"4.3.Энэ хуулийн 4.2.2-т заасан тусгай хэрэглээний шуудангийн журмыг Засгийн газар баталж мөрдүүлнэ."

"10¹.1.Зохицуулах хороо Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.13-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг 10 жилийн хугацаатай, 9.15-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг таван жилийн хугацаатай олгож, хугацааг анх олгосон хугацаагаар сунгана."

3 дугаар зүйл.Шуудангийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.4 дэх хэсгийн, 10¹ дүгээр зүйлийн 10¹.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Шуудангийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2.3, 10¹ дүгээр зүйлийн 10¹.3 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОЁЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Соёлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 38.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"38.5.Энэ зүйлийн 38.4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2 дугаар зүйл.Соёлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"38.4.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 3.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу соёлын ажилтны зуучлалын үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэхтэй холбоотой мэдэгдлийг маягтыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална."

3 дугаар зүйл.Соёлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 6.10-т заасан зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдэгдээд" гэж, мөн зүйлийн 38.5 дахь хэсгийн "эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч" гэснийг "мэдэгдлээр эрхлэгч" гэж, мөн хэсгийн "өргөдөлд" гэснийг "мэдэгдэлийн маягтад" гэж, мөн зүйлийн 38.5 дахь хэсгийн дугаарыг "38.6" гэж, 38.6 дахь хэсгийн дугаарыг "38.7" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Соёлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.5 дахь хэсгийн "холбогдох" гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Соёлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.7 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.12 дахь хэсгийн, 38 дугаар зүйлийн 38.2 дахь хэсгийн, 52 дугаар зүйлийн 52.13 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МУЗЕЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Музейн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3, 5.6, 5.9, дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЭМ, ЭМНЭЛГИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн, 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.2 дахь хэсгийн, 39 дүгээр зүйлийн 39.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй.

1/19 дүгээр зүйлийн 19.30, 19.31 дэх хэсэг:

"19.30. Эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь дараах бичиг баримтыг бүрдүүлнэ.

- 19.30.1. зөвшөөрөл хүссэн хүсэлт;
- 19.30.2. мэргэжлийн үйл ажиллагааны төсөл;
- 19.30.3. эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа эрхлэх барилгын холбогдох байгууллагаас гаргасан дүгнэлт;
- 19.30.4. эмнэлгийн мэргэжилтний бүрэлдэхүүний мэдээлэл;
- 19.30.5. гадаадын мэргэжилтэний мэдээлэл.

19.31. Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл сунгуулах, нэмэлт, өөрчлөлт, оруулах хүсэгч нь дараах бичиг баримтыг бүрдүүлнэ.

- 19.31.1. сунгуулах, нэмэлт, өөрчлөлт, оруулахыг хүссэн хүсэлт;
- 19.31.2. эрхлэх үйл ажиллагааны төрөлд хамаарах техникийн зохицуулалт, стандартын дагуу мэргэжлийн ажилтануудын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- 19.31.3. эрүүл мэндийн байгууллагын мэдээллийн систем нь кибер аюулгүй байдлыг хангасан талаарх Тагнуулын байгууллагаас гаргасан дүгнэлт;"

2/41 дүгээр зүйлийн 41.4, 41.5, 41.6 дахь хэсэг:

"41.4. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 9.1-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх ахуйн шавьж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах болон үйлчилгээний маягтыг Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

41.5. Энэ хуулийн 41.4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл тухайн аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар хариуцан гүйцэтгэнэ.

41.6. Энэ хуулийн 41.4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.11 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"19.11. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага энэ хуулийн 19.10-т заасан хүсэлт гаргагчийн баримт бичгийг хүлээн авч, өргөдлийг хянан үзэх орон тооны бус шинжээчийн баг томилон ажлын байрны үнэлгээ хийлгэж дүгнэлт гаргуулна."

3 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн гарчгийн "импортлох, үйлдвэрлэх, ханган нийлүүлэх, худалдах" гэснийг "худалдах болон үйлчилгээ эрхлэх" гэж өөрчилсүгэй.

4 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3.8 дахь заалтыг, 41 дүгээр зүйлийн 41.1, 41.2, 41.3 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**УЛСЫН ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалтыг нэмсүгэй:

"1/20 дугаар зүйлийн 20.1.8, 20.1.9 дэх заалт:

20.1.8. Гэрээт харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 1 500 000 төгрөг;

20.1.9. энэ хуулийн 20.1.8-д заасан зөвшөөрлийн хугацааг сунгахад 750 000 төгрөг.

2/21 дүгээр зүйлийн 21.1.49 дэх заалт:

21.1.49. газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 500 000 төгрөг, сунгахад 250 000 төгрөг."

2 дугаар зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1.10 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"19.1.10. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 300 000 000 төгрөг."

3 дугаар зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.52 дахь заалтын "үзүүлэгчээр бүртгэх" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.1 дэх хэсгийн "экспортын болон" гэснийг, мөн хэсгийн "импортын мэдэгдэл" гэснийг тус тус хассугай.

5 дугаар зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1.1, 23.1.4, 23.1.6, 23.2.1, 23.2.2, 23.2.5, 23.2.6 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЦАХИМ ГАРЫН ҮСГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Цахим гарын үсгийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 23.4 дэх хэсэг нэмсүгэй:

"23.4.Энэ хуулийн 23.1-д заасан чиг үүргийг мэргэжлийн нэгдсэн холбоогоор гэрээгээр гүйцэтгүүлж болно."

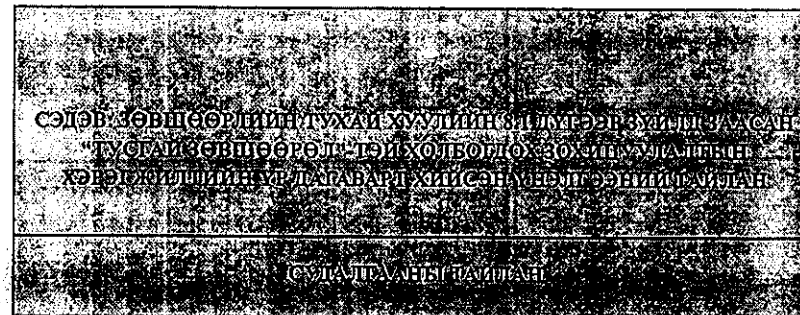
2 дугаар зүйл. Цахим гарын үсгийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1.1 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"24.1.1.гэрчилгээжүүлэх үйл ажиллагааны журмыг нийтлэг олон улсын стандартад нийцүүлэн боловсруулж, баталсан байх;"

3 дугаар зүйл.Цахим гарын үсгийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.4 дэх заалт, 32 дугаар зүйлийн 32.1.4 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

Гүйцэтгэсэн: Ц.Одгэрэл, судлаач

УЛААНБААТАР ХОТ
2024 он

АГУУЛГА

ХУРААНГУЙЛСАН ҮГСИЙН ЖАГСААЛТ	2
ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	3
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	3
НЭГ. ТӨЛӨВЛӨХ ҮЕ ШАТ	4
1.1 Үнэлгээ хийх шалтгаан тодорхойлох	4
1.2 Үнэлгээний хүрээг тогтоох	5
1.3 Үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт	6
1.4 Харьцуулах хэлбэрийг сонгох	6
1.5 Шалгуур үзүүлэлтийг томьёолох	7
1.6 Мэдээлэл цуглуулах аргыг сонгох	8
ХОЁР. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЕ ШАТ	9
ГУРАВ. ҮНЭЛЭХ ҮЕ ШАТ	11
3.1 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЦАХИМЖИЛТ	11
3.1.1 Зөвшөөрөл олгох процессын цахимжилт	11
3.1.2 Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан үүсгэх	20
3.2 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТОО ЦӨӨРЧ, ЗӨВШӨӨРЛӨӨС ҮҮСЧ БУЙ ДАРАМТ	21
БУУРЧ БАЙГАА ЭСЭХ	21
3.2.1 Зөвшөөрлийн тухай хууль шинэчлэгдэн батлагдсанаар үүссэн нөхцөл байдал	21
3.2.2 Зөвшөөрлийн тухай хуулиас гадуур зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулахгүй байх	28
3.2.3 Бизнесийн дарамт бууруулсан эсэх	31
3.3 ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХИЙДЭЛ, ЗӨРЧИЛ АРИЛЖ, УЯЛДАА ХОЛБОО САЙЖИРСАН ЭСЭХ	33
3.3.1 Зөвшөөрлийн процессыг хэм хэмжээний актаар зохицуулахгүй байх	33
3.3.2 Зөвшөөрөл олгох эрхийг бусдад шилжүүлэхгүй байх	36
3.3.3 Зөвшөөрлийн тухайн хууль болон салбарын хуулийн хэм хэмжээний өрсөлдөөн, давхардал, нэр томьёоны зөрүүтэй байдал	37
ДӨРӨВ. ДҮГНЭЛТ	39
ТАВ. ЗӨВЛӨМЖ	43
ЗУРГАА. ЭХ СУРВАЛЖ	59
ДОЛОО. ХАВСРАЛТ	61

ХУРААНГУЙЛСАН ҮГСИЙН ЖАГСААЛТ

ЭТХ	Зөвшөөрлийн тухай хууль
ГТСМТТ	Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв
УТМТ	Улсын төсөвт үйлдвэрийн газар
АНДЭХ	Аж ахуйн нэгжийн тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль
ЗГ	Засгийн газар
УИХ	Улсын их хурал

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 01	Шалгах хүснэгт
Хүснэгт 02	Судлагдсан байдал
Хүснэгт 03	Ярилцлага хийх албан тушаалтнуудын жагсаалт
Хүснэгт 04	Танилцуулгын жагсаалт
Хүснэгт 05	Хуулийн хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл
Хүснэгт 06	"И-Монгол академи" УТҮГ-аас авсан мэдээлэл
Хүснэгт 07	Тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээ цахимсан байдал
Хүснэгт 08	Эрх бүхий байгууллагуудын хөгжүүлсэн цахим систем
Хүснэгт 09	Цахимжуулах боломжгүй тусгай зөвшөөрөл
Хүснэгт 10	2024 оны байдлаарх зөвшөөрлийн тоо, статистик
Хүснэгт 11	Захиргааны ерөнхий хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуулийн уялдаа холбоо

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 01	Зөвшөөрлийн цахимжилт 2023 оны 1 дүгээр сарын байдлаар
Зураг 02	Зөвшөөрлийн цахимжилт 2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар
Зураг 03	Зөвшөөрлийн цахим шилжилт
Зураг 04	License.mn сайтад ТЗ-ийн хүсэлт гаргах цонх байхгүй байгаа болохыг харуулав.
Зураг 05	Эрүүл мэндийн яамны https://tzmoh.gov.mn системийн мэдээлэл
Зураг 06	Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан https://license.mn системийн мэдээлэл
Зураг 07	Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгчийн бүртгүүлэх систем

НЭГ. ТӨЛӨВЛӨХ ҮЕ ШАТ

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх ажлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор баталсан “Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлал”-ын дагуу төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, үнэлэх гэсэн үндсэн гурван үе шаттайгаар хийж гүйцэтгэв.

Төлөвлөх үе шатанд дараах ажлыг хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд:

1. Үнэлгээ хийх шалтгааныг тодорхойлох;
2. Үнэлгээ хийх хүрээг тогтоох;
3. Шалгуур үзүүлэлтийг сонгож тогтоох;
4. Харьцуулах хэлбэрийг сонгох;
5. Шалгуур үзүүлэлтийг томъёолох;
6. Мэдээлэл цуглуулах аргыг сонгох.

1.1 Үнэлгээ хийх шалтгаан тодорхойлох

Монгол Улсын Засгийн Газрын (цаашид ЗГ гэж) 2024-2028 оны “Үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийг Монгол Улсын Их Хурлын (цаашид УИХ гэж) 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан.

ЗГ-ын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.2.2-т “Бизнес, хөрөнгө оруулалтын таатай орчин” бүрдүүлэх зорилтын 3.2.2.4-т Төрийн байгууллагуудаас зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулж, зөвшөөрлийн нэгдсэн платформыг эхлүүлнэ хэмээн тодорхойлсон.

Зөвшөөрлийн хуулийн үзэл баримтлалын 3-т хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох нийгэм, эдийн засгийн үр дагаварыг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд Зөвшөөрлийн тухай хууль хэрэгжсэн тохиолдолд дараах эерэг нөлөөг бий болгоно гэжээ.

- Хуулиар хориглоогүй, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зан суртахууны хэм хэмжээнд харшлаагүй аливаа үйл ажиллагаа эрхлэх Иргэний хуулийн суурь үзэл баримтлалыг баталгаажуулж, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт эрхлэхийг хориглосон үйл ажиллагаа болон зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагаа чиглэл, төрөл, эдгээр харилцаатай холбоотой суурь харилцаа тодорхой болно.
- Зөвшөөрлийг олгох, сунгах цахим хэлбэрээр зохион байгуулж болох зохицуулалт хуульчлагдаж, иргэдэд чирэгдэл хүнд сурталгүй төрийн үйлчилгээг хүргэх, зөвшөөрөл олгох харилцаа ил тод, хяналттай болно.
- Зах зээлийн харилцаан дахь оролцогчдын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, тэдгээрийг дэмжих зохицуулалтыг оновчтой хийх, түүнчлэн зөвшөөрөл эзэмшигчдэд тавигдах шаардлага тодорхой болох, нөгөө талаас үндэсний аюулгүй байдал, иргэдийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цэгцтэй механизмыг бүрдүүлэхэд чухал алхам болно.

- Хууль тогтоомжийн хийдэл, зөрчил арилж, уялдаа холбоо сайжирна гэж тодорхойлсон.

Хууль тогтоомжийн тухай хууль (2015) 8 дугаар зүйлийн 8.1-т Хууль санаачлагч хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах ажлыг дараах үе шаттайгаар зохион байгуулна: 8.1.1.энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасны дагуу хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах, эсхүл энэ хуулийн 51 дүгээр зүйлд заасны дагуу тухайн харилцааг зохицуулж байгаа хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх;

ХТХ-ийн 51 дүгээр зүйлд хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээг боловсруулах харилцааг зохицуулж өгсөн. 51.1-т Хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа хуульд өөрчлөлт оруулах, шинэчлэн найруулах, багц хуулийн төсөл боловсруулахад түүний хэрэгжилтийн бодит байдалд дүн шинжилгээ хийж, гарч байгаа хүндрэл, бэрхшээл, нийгэмд үзүүлж байгаа эерэг, сөрөг нөлөөллийг илрүүлж, цаашид тухайн хууль тогтоомжийг зохистой, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх боломжит хувилбарыг тодорхойлно гэж заасны дагуу боловсруулдаг.

1.2 Үнэлгээний хүрээг тогтоох

Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын зургаадугаар хавсралтаар батлагдсан хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлалын 3 дугаар зүйлийн 3.3.1-т үнэлгээний хүрээг тогтоох ажиллагаа нь хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаврыг судлах явцад агуулгын хувьд чухал ач холбогдолтой, нөлөөлөл үзүүлэх хамгийн гол зохицуулалтыг тодорхойлоход чиглэнэ гэж тодорхойлсон.

Захиалагчаас өгсөн үнэлгээний даалгаврын хүрээнд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэхь заалтад тусгагдсан тусгай зөвшөөрлүүдийн хэрэгжилт, хэрэгжилтийн үр дагаврыг судалж үнэлгээг боловсруулна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дүгээр зүйлийн 8.1-т 14 салбарын 257 төрлийн “тусгай” зөвшөөрлийн жагсаалт, түүний олгох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалны жагсаалтыг баталсан. Тухайн зохицуулалтын хүрээнд Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1-т түүний хэрэгжилтийн бодит байдалд дүн шинжилгээ хийж, гарч байгаа хүндрэл, бэрхшээл, нийгэмд үзүүлж байгаа эерэг, сөрөг нөлөөллийг илрүүлж, цаашид тухайн хууль тогтоомжийг зохистой, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх боломжит хувилбарыг тодорхойлно гэж заасны дагуу үнэлгээг боловсруулна.

Үнэлгээний хязгаарлалт

Үнэлгээний мэдээлэл цуглуулах хугацаа богино байсан тул нээлттэй мэдээллийн хүрээнд (legalinfo.mn сайтад байрласан хуулиуд болон хэм хэмжээ тогтоосон актууд, салбар яамд болон агентлагын цахим хуудас, эдгээрт байрласан мэдээлэл) болон цахимжуулах ажлын хариуцан ажиллаж буй Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яам, түүний харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ, Эдийн засаг хөгжлийн яамны холбогдох албан тушаалтнуудтай ярилцах хэлбэрээр судалгааны мэдээллийг цуглуулсан.

Үнэлгээ боловсруулах аргачлалын дагуу бусад төрлийн судалгааны аргуудыг хэрэглэх боломж нөхцөл хомс байсан тул хэрэглээгүй болно.

1.3 Үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт

“Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлал”-ын дагуу Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг үнэлэхэд оновчтой, бодитой, хэмжиж болохуйц байдлыг баримталж, мөн үнэлгээний хүрээ, онцлогоос хамааран дараах хоёр шалгуур үзүүлэлтийг сонгов. Үүнд:

1. Зорилгод хүрсэн түвшин;
2. Практикт нийцэж байгаа байдал.

“Зорилгод хүрсэн түвшин” тухайн хууль тогтоомж хэрэгжиж эхэлснээс хойшх хугацаанд хуулийн зорилго, зорилтдоо хүрсэн эсэхийг тогтооно. Хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт бүхэлд нь үнэлгээ хийхэд зорилгод хүрсэн түвшин шалгуур үзүүлэлтийг хэрэглэх нь зохимжтой байдаг. Энэхүү онцлог нь тус судалгааны зорилгод нийцэж буй юм. Мөн зорилгод хүрсэн түвшин нь хэдийгээр харьцангуй хийсвэр ч тус шалгуур шалгуур үзүүлэлт нь хуулийн үйлчлэлийн үр нөлөөнд ерөнхий дүн шинжилгээ хийхэд чухал үүрэгтэй байдаг.

Энэхүү шалгуур үзүүлэлтээр Зөвшөөрлийн тухай хуулийг анх батлахад тавьсан зорилтот түвшинд хүрсэн эсэхийг тогтооно. Үндсэн зорилгыг тодорхойлохдоо Зөвшөөрлийн тухай хуулийг анх батлахад гаргасан үзэл баримтлал, танилцуулга зэргээс хуулийг баталж хэрэгжүүлснээр ямар үр дүнд хүрэхээр зорьсон зорилгыг тодорхойлж, тэрхүү зорилгодоо хүрсэн эсэхийг шалгах юм.

1.4 Харьцуулах хэлбэрийг сонгох

Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаврыг үнэлэхдээ түүний хэрэгжилттэй холбоотой үүссэн асуудал буюу үнэлэх болсон шалтгаан, тогтоосон хүрээ, шалгуур үзүүлэлтээс хамааран, аль болох тохиромжтой харьцуулах хэлбэрийг сонгодог. Харьцуулах доор дурдсан хэлбэрүүд байна. Үүнд:

- 1/ байх ёстой ба одоо байгаа;
- 2/ хууль батлагдахаас өмнөх ба хууль батлагдсанаас хойш;
- 3/ хууль хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлснээс хойш;
- 4/ тохиолдол судлах.

Дээрхээс “байх ёстой ба одоо байгаа” болон “тохиолдол судлах” харьцуулах хэлбэрийг энэхүү судалгаанд тохиромжтой гэж үзэж сонгов.

“Байх ёстой ба одоо байгаа” харьцуулах хэлбэрээр Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хууль хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлснээс хойш гарсан үр дагавар /одоо байгаа нөхцөл байдал/-ыг Монгол Улсын Үндсэн хууль, олон улсын эрх зүйн болон үндсэн хуулийн эрх зүйн онолын хувьд тогтоосон шаардлага зэрэгт харьцуулах хэлбэрээр тус хуулийн зорилгын хэрэгжилт ямар түвшинд байгааг тогтоохыг зорив.

“Тохиолдол судлах” харьцуулах хэлбэрээр Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дэхь заалт холбоотой хэрхэн хэрэгжиж буй байдлыг харьцуулан дүн шинжилгээ хийхийг зорьсон.

Баримт бичиг судлах буюу Зөвшөөрлийн хуулийн 8.1-т заасан “тусгай” зөвшөөрөл тус бүрээр дараах шалгах хүснэгтийн дагуу мэдээллийг нарийвчлан үнэлж, анхан шатны үнэлгээ мэдээллийг цугуулна. Ингэхдээ Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан 14 салбар, ангилалд тусгагдсан нийт 257 тусгай зөвшөөрлийг нэг бүрчлэн шалгах ба үүнд тухайн тусгай зөвшөөрлийг олгох процесс нь хуулиар зохицуулагдаж байна уу, аль эсвэл хэм хэмжээний актаар зохицуулагдаж байна уу, бүрдүүлэх бичиг баримт нь тодорхой байгаа эсэх, зөвшөөрөл олгох хүсэх процесс цахимжсан эсэхэд нэг бүрчлэн шалгаж дүгнэлт өгнө.

Үнэлгээний үр дүнг хууль хэрэгжиж эхлэхээс өмнөх болон хэрэгжиж эхэлснээс өнөөдрийг хүртэлх хугацаанд хэрэгжилтийн нөхцөл, цахимжилт, материаллаг болон процессын харилцааг зохицуулж буй давхардсан зохицуулалт, түүнээс үүсч буй эерэг, сөрөг үр дагаваруудын талаар үнэлгээ өгнө.

Хүснэгт №1 Шалгах хүснэгт

Хүснэгт №1 Шалгах хүснэгт						
№	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨ РӨЛ	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ ЗҮЙН ТОГТООЛ	НАРИЙВЧИЛ САН ХУУЛИЙН ЗОХИГЖИЛ ТАЛ	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	НАРИЙВЧИЛ БИЧИГ ХАМГААЛ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕССЫН НАРИЙВЧЛЫГ ҮНЭЛЭХ
14 салбар						
				Хуулиар зохицуулсан эсэх	Тодорхой эсэх	Тийм эсэх
				Хуулиар зохицуулсан эсэх	Тодорхой эсэх	Тийм эсэх
Дүгнэлт:						

1.5 Шалгуур үзүүлэлтийг томъёолох

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн төслийг батлахдаа, хуулийн төсөл батлагдаж хэрэгжсэнээр үүсэх эерэг үр дагаварийн талаар хуулийн төсөл болон төслийн үзэл баримтлалд тусгагдсан байдаг. Үүний дагуу хуулийн төслийг анх батлахдаа тавьж байсан зорилго, зорилтдоо хүрсэн эсэхийг шалган тогтоох үүднээс дараах асуултуудаар хуулийн хэрэгжилтийн үр нөлөөг шалгана.

- Зөвшөөрөл авахад шаардлагатай бичиг баримт бүрдүүлэх, тэдгээрийг цахимаар мэдүүлэх процессыг цахимжуулах зорилтод хүрсэн эсэх, хүрч чадаагүй бол түүний шалтгаан нөхцлийг судлах;

- Зөвшөөрлийн тоог бууруулж аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгч буюу бизнес эрхлэгчдэд ирэх дарамтыг бууруулах зорилтод хүрсэн эсэх, хүрээгүй бол яагаад гэдэг шалтгааныг тодруулах;
- Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар тусгай болон энгийн зөвшөөрөл хүсэх процесс, бүрдүүлэх бичиг баримт, холбогдох эрх зүйн орчин нь тодорхой болсон эсэх талаар судлах;

“Практикт нийцэж байгаа байдал” тухайн хууль тогтоомжийн зохицуулалт хэрхэн хэрэгжиж байгаа, түүний зэрэг болон сөрөг үр дагавар хэрэгжүүлэхэд хүндрэл гарч байгаа эсэхийг тодорхойлно.

- Хуулийн зохицуулалтыг бодит практикт хэрэгжүүлэх боломжтой эсэх, хэрэгжүүлэх боломжгүй гэж үзвэл нөлөөлж буй хүчин зүйл;
- Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар хууль хэрэглээний эрэмбэ, уялдаа холбоо хэрхэн хангагдаж байгаа эсэх;
- Зөвшөөрлийн тухай хуулиар салбарын хуулиар зохицуулсанаас бусад тохиолдолд Зөвшөөрлийн тухай хуулийг хэрэглэхээр (ЗтХ-ийн 1.3.3) хуульчилж өгсөн, энэ нь бодит байдал практикт хэрхэн хэрэгжиж байгааг тодруулах;
- Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;

1.6 Мэдээлэл цуглуулах аргыг сонгох

Өмнөх боловсруулагдсан зөвшөөрлийн харилцааны хүрээнд боловсруулагдсан мэргэжлийн ном, товхимол, гарын авлага, эмхэтгэл, өгүүлэл, илтгэл, эрдэм шинжилгээ, судалгааны тайлан, статистикийн тоо баримт, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн эх сурвалжийг ашиглана.

Холбогдох субъектээс судалгаа авах: Ярилцлагын аргаар Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яамны харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ-ын албан тушаалтан, Эдийн засаг хөгжлийн яамны хариуцсан албан тушаалтнуудаас зөвшөөрлийг цахимжуулахад тулгарч хүндрэл бэрхшээл, одоогийн явц зэргийг тодруулах.

ХОЁР. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЕ ШАТ

Энэхүү судалгаанд ашиглагдсан эх сурвалжийн жагсаалт:

Хууль тогтоомж, дүрэм журам, тогтоол

1. Иргэний хууль, 2002 он
2. Захиргааны ерөнхий хууль, 2015 он
3. Зөвшөөрлийн тухай хууль, 2022 он
4. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан 14 ангилал, салбарын холбогдох бүхий л хуулиуд.

5. Нийслэлийн иргэний иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр “Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийлэг журам батлах тухай” тогтоол
6. Монгол Улсын Засгийн Газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр “Журам батлах тухай” тогтоолын хавсралтаар “Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг бүрдүүлэх, уг санд зөвшөөрлийн бүртгэл, лавлагаа, мэдээлэл өгөх журам”

Ном, гарын авлага, өгүүлэл, нийлэл

Хүснэгт №2. Судлагдсан байдал

№	Тайлбар	Судлагдсан байдал	Тогтоол
1	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яамны харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ-ын албан тушаалтан, Эдийн засаг хөгжлийн яамны хариуцсан албан тушаалтнуудаас зөвшөөрлийг цахимжуулахад тулгарч хүндрэл бэрхшээл, одоогийн явц зэргийг тодруулах.	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	2022/01/01
2	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	2024/01/19

Хүснэгт №3. Ярилцлага хийх албан тушаалтнуудын жагсаалт

№	Тайлбар	Судлагдсан байдал	Тогтоол
1	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яамны харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ-ын албан тушаалтан, Эдийн засаг хөгжлийн яамны хариуцсан албан тушаалтнуудаас зөвшөөрлийг цахимжуулахад тулгарч хүндрэл бэрхшээл, одоогийн явц зэргийг тодруулах.	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	2022/01/01
2	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	2024/01/19

Хүснэгт №4. Танилцуулгын жагсаалт

№	Тайлбар	Судлагдсан байдал	Тогтоол
1	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яамны харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ-ын албан тушаалтан, Эдийн засаг хөгжлийн яамны хариуцсан албан тушаалтнуудаас зөвшөөрлийг цахимжуулахад тулгарч хүндрэл бэрхшээл, одоогийн явц зэргийг тодруулах.	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	2022/01/01
2	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдал, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;	2024/01/19

1	Ашигт хөрөнгийн хуульчилж эзэмшүүлэх хөрөө	
2	Монгол банк	Монгол банкны бэлтгэх зөвшөөрөл
3	Урьдчилсан зөвшөөрлийн үйлчилгээний үйлчилгээ	Монгол зөвшөөрлийн хариуцаж
4	Хүч зогсоогчийн зөвшөөрөл	Бүртгэлтэй үйлчилгээний үйлчилгээний зөвшөөрөл
5	Бонгооройн үйлчилгээ	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
6	Солон	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
7	Монгол банк	Монгол банкны бэлтгэх зөвшөөрөл
8	Зөвшөөрлийн үйлчилгээ	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
9	Бүртгэлтэй үйлчилгээний үйлчилгээ	Бүртгэлтэй үйлчилгээний үйлчилгээний хариуцаж
10	Солон	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
11	Хүч зогсоогчийн зөвшөөрөл	Бүртгэлтэй үйлчилгээний үйлчилгээний зөвшөөрөл
12	Эрүүл мэндийн үйлчилгээ	Эрүүл мэндийн үйлчилгээний хариуцаж
13	Монгол банк	Монгол банкны бэлтгэх зөвшөөрөл
14	Зөвшөөрлийн үйлчилгээ	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
15	Зөвшөөрлийн үйлчилгээ	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
16	Монгол банк	Монгол банкны бэлтгэх зөвшөөрөл
17	Зөвшөөрлийн үйлчилгээ	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
18	Эрүүл мэндийн үйлчилгээ	Эрүүл мэндийн үйлчилгээний хариуцаж
19	Эрүүл мэндийн үйлчилгээ	Эрүүл мэндийн үйлчилгээний хариуцаж
20	Эрүүл мэндийн үйлчилгээ	Эрүүл мэндийн үйлчилгээний хариуцаж

1	Ашигт хөрөнгийн хуульчилж эзэмшүүлэх хөрөө	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
2	Монгол банк	Монгол банкны бэлтгэх зөвшөөрөл
3	Урьдчилсан зөвшөөрлийн үйлчилгээний үйлчилгээ	Монгол зөвшөөрлийн хариуцаж
4	Хүч зогсоогчийн зөвшөөрөл	Бүртгэлтэй үйлчилгээний үйлчилгээний зөвшөөрөл

Хүснэгт №5. Хуулийн хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл

Хүснэгт	Хуулийн хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл	Тэмдэглэл
1	МОНГОЛ	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
2	МОНГОЛ	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж
3	МОНГОЛ	Зөвшөөрлийн үйлчилгээний хариуцаж

ГУРАВ. ҮНЭЛЭХ ҮЕ ШАТ

Тогтоосон шалгуур үзүүлэлт болон шалгуур үзүүлэлтийг томьёолсон асуултуудад хариулах замаар үнэлгээг хийнэ. Үүнд:

- Зөвшөөрөл авахад шаардлагатай бичиг баримт бүрдүүлэх, тэдгээрийг цахимаар мэдүүлэх процессыг цахимжуулах зорилтод хүрсэн эсэх, хүрч чадаагүй бол түүний шалтгаан нөхилийг судлах;
- Зөвшөөрлийн тоог бууруулж аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгч буюу бизнес эрхлэгчдэд ирэх дарамтыг бууруулах зорилтод хүрсэн эсэх, хүрээгүй бол яагаад гэдэг шалтгааныг тодруулах;
- Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар тусгай болон энгийн зөвшөөрөл хүсэх процесс, бүрдүүлэх бичиг баримт, холбогдох эрх зүйн орчин нь тодорхой болсон эсэх талаар судлах;
- Хуулийн зохицуулалтыг бодит практикт хэрэгжүүлэх боломжтой эсэх, хэрэгжүүлэх боломжгүй гэж үзвэл нөлөөлж буй хүчин зүйл;
- Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар хууль хэрэглээний эрэмбэ, уялдаа холбоо хэрхэн хангагдаж байгаа эсэх;
- Зөвшөөрлийн тухай хуулиар салбарын хуулиар зохицуулсанаас бусад тохиолдолд Зөвшөөрлийн тухай хуулийг хэрэглэхээр (ЗтХ-ийн 1.3.3) хуульчилж өгсөн, энэ нь бодит байдал практикт хэрхэн хэрэгжиж байгааг тодруулах;
- Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;

¹ <https://www.mongolchamber.mn/a/1545> 2024.12.20-ны өдөр хандав.

3.1 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЦАХИМЖИЛТ

3.1.1 Зөвшөөрөл олгох процессын цахимжилт

2022 онд Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдаж, 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдөгдөж эхэлсэнтэй холбогдуулан Монгол Улсын Засгийн Газраас 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дугаар "Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолыг баталсан.

Тогтоолын нэгдүгээр заалтаар "...Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдээс олгох зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх харилцааг зохицуулах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх арга хэмжээ авахыг Монгол Улсын Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайд Ч.Хүрэлбаатар, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайд Н.Учрал нарт, тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргах үйл ажиллагааг 2023 оны 08 дугаар сарын 01-ний өдөрт багтаан цахим хэлбэрт шилжүүлж, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системд холбох арга хэмжээ авахыг Засгийн газрын гишүүд, "Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв" УТҮГ (Т.Батбилэг), "И-Монгол академи" УТҮГ (Б.Мягмарнаран)-т тус тус даалгасугай..." гэж заасан.

Энэхүү тогтоол батлагдсантай холбогдуулан бүх төрлийн зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх, цахимжуулах үйл ажиллагааг "Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв" УТҮГ, "И-Монгол академи" УТҮГ тус тус хариуцан ажиллаж байна.

2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр олгох үйл ажиллагааны талаарх "И-Монгол академи" УТҮГ-аас авсан мэдээлэл.

Хүснэгт №6 "И-Монгол академи" УТҮГ-аас авсан мэдээлэл

№	2023 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс мөрдөгдөж эхэлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгагдсан тусгай зөвшөөрлийн цахимжилтын талаарх мэдээлэл					
	И-Монгол академи хөгжүүлсэн	ГТСМТТ хөгжүүлсэн	Уламжлалт	Өөрийн цахим	Өөрийн систем	Уламжлалт
1	40	53	0	141	18	252
2	Цахимжсан	Цахимжсан		API холболт хийх, Дан системд холбох	Цахимжуулах боломжгүйг илэрхийлсэн	252 тусгай зөвшөөрөл

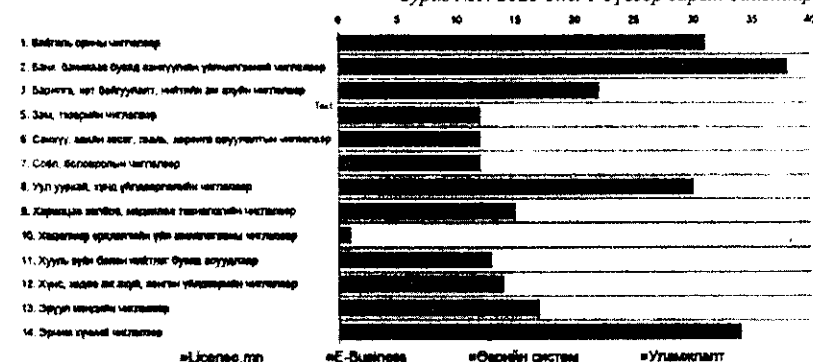
Монгол Улсын засгийн газрын 2023 оны 06 сарын 21-ний өдрийн 233-р тогтоолоор Эдийн засаг хөгжлийн яам, И-Монгол академи болон ГТСМТТ нарт тусгай болон энгийн зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр олгох боломжийг бүрдүүлэх ажлыг хамтран хийж гүйцэтгэхийг даалгасан. Тус ажлын хүрээнд И-Монгол академи үйлчилгээний судалгааг хийх, цаашид үйлчилгээг нэвтрүүлэх ажлыг хариуцаж, ГТСМТТ хөгжүүлэлтийн ажлыг хариуцахаар шийдвэрлэсэн. Мөн ажлын хүрээнд 3 тал

(И-Монгол академи, ГТСМТТ, Эдийн засаг хөгжлийн яам) хэд хэдэн удаагийн уулзалтыг зохион байгуулж үйлчилгээний судалгаа, бодлогын даалгаврын загварыг эцэслэн тохиролцсон.

И-Монгол академийн зүгээс ажил эхэлснээс хойш бүх тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдтэй холбогдон судалгаа мэдээлэл цуглуулж нийт 252 тусгай зөвшөөрөл байгаагаас эхний ээлжид ямар нэгэн цахим систем байхгүй, уламжлалт хэлбэрээр үзүүлж байгаа 89 төрлийн тусгай зөвшөөрөл байгааг илрүүлж (18-н тусгай зөвшөөрөл хуулийн хүрээнд цахимжих боломжгүй) тухайн тусгай зөвшөөрөл болгон дээр бодлогын даалгавар боловсруулан ажилласан. Өнөөдрийн байдлаар нийт 252 төрлийн тусгай зөвшөөрөл байгаагаас өөрийн цахим системтэй буюу зөвшөөрөл олгогч эрх бүхий этгээдийн өөрийн хариуцан хөгжүүлсэн цахимаар олгох боломжтой 141 зөвшөөрөл, e-business.mn болон license.mn платформд байршиж буй цахим хэлбэрээр авах боломжтой 93 тусгай зөвшөөрөл, хуулийн хүрээнд цахимаар олгох огт боломжгүй 18 тусгай зөвшөөрөл байгаа бөгөөд уламжлалт буюу цаасан хэлбэрээр үзүүлж байсан цахимжуулах боломжтой тусгай зөвшөөрлүүдийг 2023 онд цахимжуулж дууссан байна гэжээ.

Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Монгол Улсын Засгийн Газраас баталсан 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дугаар "Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолын дагуу Эдийн засаг хөгжлийн яам зөвшөөрлийг цахимжуулах үйл ажиллагааг удирдлага зохион байгуулалтаар хангах чиг үүрэгтэйгээр ажиллаж байгаа бөгөөд 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулгаас зөвшөөрлийн цахимжилттай холбоотой өгсөн мэдээллүүдээс үзэхэд дараах нөхцөл байдалтай байна.

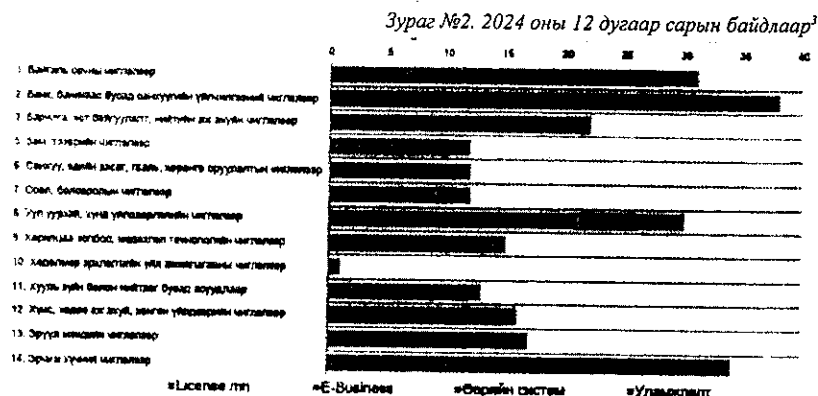
Зураг №1. 2023 оны 1 дүгээр сарын байдлаар²

Дээрх зургаас үзэхэд Зөвшөөрлийн тухай хуульд зассан 14 чиглэлийн тусгай зөвшөөрөл олгох ажиллагаанаас тодорхой чиглэлүүд бүрэн цахимжаагүй байгаа нь

² Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

харагдах бөгөөд license.mn гэсэн системд нэвтрэн цахимаар тусгай зөвшөөрөл хүсэх боломжтой гэсэн танилцуулга хийжээ. Харин тусгай зөвшөөрлийн цахимжилт 2024 оны 12 дугаар сар буюу 2 жил орчмын хугацаанд дараах байдлаар өөрчлөгдөж, цахимжсан гэж дүгнэжээ.

Зураг №2-оос үзэхэд Зураг №1-т зааснаас хоёр орчим жилийн дараах нөхцөл байдлыг авч үзэхэд 90-ээс дээш хувьтай цахимжсан, ингэхдээ license.mn, e-business, өөрийн бүтээсэн системээр тусгай зөвшөөрлийг цахимаар олгодог болсон гэж тайлагнажээ. Энэхүү үр дүнг зөвшөөрлийн цахим системийн төрлөөр ангилж, хүснэлт байдлаар илэрхийлбэл дараах байдалтай байна.

Зураг №3. Зөвшөөрлийн цахим шилжилт⁴

³ Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

⁴ Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

Тусгай зөвшөөрлийн төрөл	Нийт тоо	E-Business	Өөрийн систем		Уламжлалт
			Тоо	Систем	
1. Байгаль орчны чиглэлээр	31	18	13	0	0
2. Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлээр	38	24	14	0	0
3. Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэлээр	22	21	1	0	0
5. Зам, тээврийн чиглэлээр	12	1	11	0	0
6. Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр	12	10	2	0	0
7. Соёл, бодоромлын чиглэлээр	12	0	0	0	0
8. Үүл уурхай, усны үйлдвэрлэлийн чиглэлээр	30	21	4	0	0
9. Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэлээр	18	6	0	0	0
10. Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэлээр	1	1	0	0	0
11. Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудал	2	1	0	0	0
12. Хүнс, усны хэрэгсэл, хөдөлмөр эрхлэлтийн чиглэлээр	16	8	0	0	0
13. Эрүүл мэндийн чиглэлээр	17	12	0	0	0
14. Эрх зүйн чиглэлээр	2	8	0	0	0
Нийт	237	156	28	0	0

Зураг №3-аас үзэхэд license.mn-ээр 76 тусгай зөвшөөрлийг, E-business.mn-ээр 156 тусгай зөвшөөрөл, өөрийн хөгжүүлсэн системээр 5 тусгай зөвшөөрлийг нийт 237 тусгай зөвшөөрлийг цахимаар авах боломжтой бол 16 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг уламжлалт байдлаар олгохоор тайлагнасан байна.

Гэтэл бодит байдал дээр зарим тусгай зөвшөөрлийн бүрдүүлэх бичиг баримт тодорхойгүй, цахимаар мэдүүлэх систем ажиллахгүй гэх шалтгааны улмаас цахимаар хүсэлт гаргах, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой цахим үйлчилгээ авах боломжгүй нөхцөл байдалтай байна. Тодруулбал Зөвшөөрлийн тухай тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан нийт 251 тусгай зөвшөөрлөөс 178 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авах боломжтой байна. Үүнийг тоон баримтаар авч үзвэл дараах байдалтай байна. Хүснэлт №7-д буй тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээний цахимжилт нь бодит байдалд хэрэгжиж буй эсэхийг судалж, нэгтгэсэн мэдээллийг энэхүү тайланд хавсаргасан болно.

Хүснэлт №7 Тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээ цахимжсан байдал

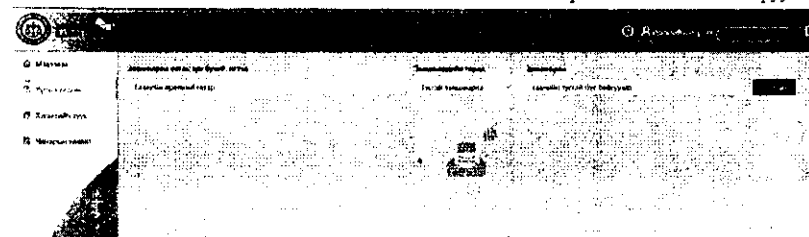
Тусгай зөвшөөрлийн төрөл	Нийт тоо	Цахимжсан	Цахимжаагүй
1. Байгаль орчны чиглэлээр	31	18	13
2. Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэл	38	24	14
3. Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэл	22	21	1
5. Зам, тээврийн чиглэл	12	1	11
6. Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэл	12	10	2

Тусгай зөвшөөрлийн төрөл	Нийт тоо	Цахимжсан	Цахимжаагүй
7. Соёл, боловсролын чиглэл	12	9	3
8. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрлэлийн чиглэл	30	16	14
9. Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэл	15	14	1
10. Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэл	1	0	1
11. Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар	13	2	11
12. Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэл	14	13	1
13. Эрүүл мэндийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагаа	17	16	1
14. Эрчим хүчний чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагаа	34	34	0
НИЙТ	251	178	73

Энэхүү тоон мэдээлэл нь төрийн байгууллагаас өгч буй мэдээллээс зөрүүтэй байгаа шалтгаан нь тухайн цахим системд тусгай зөвшөөрлийн хүсэлт гаргах цонх нээгдсэн боловч тухайн цонхоор дамжуулан хүсэлт гаргах боломжгүй, ажилладаггүй, хэлбэрийн төдий цахимжсан байгаагаас улбаатай.

Жишээлбэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлийн 12 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn сайтаар дамжуулан авах боломжтой гэж Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал”-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулжээ. Гэвч бодит байдал дээр тухайн сайтад Сангийн яам, Гаалийн ерөнхий газраас олгодог тусгай зөвшөөрлийн илэрц олдохгүй байна. Үүнийг Зураг №4-өөс харах боломжтой байна. Мөн Сангийн яам болон Гаалийн ерөнхий газрын өөрсдийн веб хуудаст буй тусгай зөвшөөрөл гэх цонх руу дармагц, license.mn сайт руу шилжиж байгаа болно.

Зураг №4. License.mn сайтад ТЗ-ийн хүсэлт гаргах цонх байхгүй байгаа болохыг харуулав.

Өөрөөр хэлбэл тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn, ebusiness.mn сайтуудаар дамжуулан авах боломжтой гэх боловч тухайн сайтуудад буй тусгай зөвшөөрлийн цонх ажилладаггүй, тухайн цахим системдээ хөгжүүлэлт хийдэггүйн улмаас төрийн зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахимаар авах боломжгүй байна. Үүнээс үзэхэд төрийн үйлчилгээ цахимжсан гэх үр дүн нь бодит байдалд нийцэхгүй байна.

Цаашлаад тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтан, байгууллага нь дараах байдлаар өөрийн тусдаа систем хөгжүүлсэн⁵ бөгөөд эрх бүхий байгууллагын цахим системээр үйлчилгээ авах боломжтой 5 төрлийн тусгай зөвшөөрөл байна гэжээ.

Хүснэгт №8 Эрх бүхий байгууллагуудын хөгжүүлсэн цахим систем

Эрх бүхий байгууллага	Тайлбар
1. Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлийн 12 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn сайтаар дамжуулан авах боломжтой гэж Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал”-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулжээ. Гэвч бодит байдал дээр тухайн сайтад Сангийн яам, Гаалийн ерөнхий газраас олгодог тусгай зөвшөөрлийн илэрц олдохгүй байна. Үүнийг Зураг №4-өөс харах боломжтой байна. Мөн Сангийн яам болон Гаалийн ерөнхий газрын өөрсдийн веб хуудаст буй тусгай зөвшөөрөл гэх цонх руу дармагц, license.mn сайт руу шилжиж байгаа болно.	https://license.mn/submit-license
2. Байгаль, орчин, ногоон хөгжил, асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	https://license.mn/submit-license
3. Байгаль, орчин, ногоон хөгжил, асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	https://license.mn/submit-license
4. Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлийн 12 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn сайтаар дамжуулан авах боломжтой гэж Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал”-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулжээ. Гэвч бодит байдал дээр тухайн сайтад Сангийн яам, Гаалийн ерөнхий газраас олгодог тусгай зөвшөөрлийн илэрц олдохгүй байна. Үүнийг Зураг №4-өөс харах боломжтой байна. Мөн Сангийн яам болон Гаалийн ерөнхий газрын өөрсдийн веб хуудаст буй тусгай зөвшөөрөл гэх цонх руу дармагц, license.mn сайт руу шилжиж байгаа болно.	https://license.mn/submit-license
5. Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлийн 12 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn сайтаар дамжуулан авах боломжтой гэж Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал”-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулжээ. Гэвч бодит байдал дээр тухайн сайтад Сангийн яам, Гаалийн ерөнхий газраас олгодог тусгай зөвшөөрлийн илэрц олдохгүй байна. Үүнийг Зураг №4-өөс харах боломжтой байна. Мөн Сангийн яам болон Гаалийн ерөнхий газрын өөрсдийн веб хуудаст буй тусгай зөвшөөрөл гэх цонх руу дармагц, license.mn сайт руу шилжиж байгаа болно.	https://license.mn/submit-license
6. Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлийн 12 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn сайтаар дамжуулан авах боломжтой гэж Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал”-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулжээ. Гэвч бодит байдал дээр тухайн сайтад Сангийн яам, Гаалийн ерөнхий газраас олгодог тусгай зөвшөөрлийн илэрц олдохгүй байна. Үүнийг Зураг №4-өөс харах боломжтой байна. Мөн Сангийн яам болон Гаалийн ерөнхий газрын өөрсдийн веб хуудаст буй тусгай зөвшөөрөл гэх цонх руу дармагц, license.mn сайт руу шилжиж байгаа болно.	https://license.mn/submit-license
7. Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлийн 12 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn сайтаар дамжуулан авах боломжтой гэж Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал”-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулжээ. Гэвч бодит байдал дээр тухайн сайтад Сангийн яам, Гаалийн ерөнхий газраас олгодог тусгай зөвшөөрлийн илэрц олдохгүй байна. Үүнийг Зураг №4-өөс харах боломжтой байна. Мөн Сангийн яам болон Гаалийн ерөнхий газрын өөрсдийн веб хуудаст буй тусгай зөвшөөрөл гэх цонх руу дармагц, license.mn сайт руу шилжиж байгаа болно.	https://license.mn/submit-license
8. Тухайн саймагч нийслэлийн Засаг дарга	http://www.mnlicense.mn

⁵ "И-Монгол академи" УТҮГ-аас ирүүлсэн мэдээлэл

9	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	http://en.bcc.gov.mn/
10	Хувьцаа зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны гэрээ байгууллага	http://a.mn/a.mn/
11	Хүнсний асуудал эрхэлсэн Заочин газрын тусгай	http://lic.mn/food.mn/
12	Холбоо ажил асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны гэрээ байгууллага	http://a.mn/a.mn/
13	Нийслэл, улаанбаатар хот	http://a.mn/a.mn/
14	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн засгийн газрын гэгдүүл	http://a.mn/a.mn/
15	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны гэрээ байгууллага	http://a.mn/a.mn/
16	Улсын хилийн дагвар өнгөрөөх шугам, шилжих хөдөлгөөн, сүлжээ төвлөрсөн болон хангамж хийн хангамжийн үйлдвэр, эрлийн хийн ажиллагаа, хөрөө, бусад тохиолдолд тухайн аймаг нийслэлийн зохицуулах зөвлөл	http://a.mn/a.mn/

Дээрх цахим системүүдийн хөгжүүлэлтээс харвал тухайн эрх бүхий байгууллагаас олгодог тусгай зөвшөөрлийг эзэмшдэг аж ахуй нэгжүүдийн мэдээллийг олон нийтэд ил тод мэдээлэх зорилготой байх бөгөөд цахим үйлчилгээ авах, хүсэлт гаргах боломжгүйгээр хөгжүүлэлт хийгдсэн байна. Түүнчлэн зарим байгууллагуудын хөгжүүлсэн гэх системийн домайн хаяг нь ажилладаггүй, идэвхгүй цахим системүүд байна.

Хэдий бодит байдал дээр тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээний дийлэнх хувь нь эрх бүхий байгууллагуудын өөрсдийн цахим системээр бус, license.mn болон ebusiness.mn цахим системээр явагдаж байгаа ч 5 нэр төрлийн тусгай зөвшөөрөл л эрх бүхий байгууллагын өөрсдийн цахим системээр олгогдож байгаа гэсэн тоон үзүүлэлт нь бодит байдалтай нийцэхгүй байна. Жишээлбэл Санхүүгийн зохицуулах хорооны <https://license.frc.mn/home> цахим системээр дамжуулан Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгодог нийт 33 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг авах боломжтой байна. Зөвхөн нэг байгууллагаас л олгодог 33 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг тухайн байгууллагын өөрийн хөгжүүлсэн цахим системээр дамжуулан авах боломжтой

байхад төрийн байгууллагаас уг тоон мэдээллийг 5 гэж мэдээлсэн нь өөрөө учир дутагдалтай байна.

Цаашлаад нийт 18 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн⁶ үйлчилгээг цахимжуулах боломжгүй гэх саналыг ирүүлсэн гэжээ.

Хүснэгт №9 Цахимжуулах боломжгүй тусгай зөвшөөрөл

Хууль эрх зүйн хүрээнд боломжгүй		
	Иргэдийн амьдрал	Огноо, эрх зүйн гэрээ
1	1.1.1. Хөдөө аж ахуйн үйлдвэр, аж ахуйн үйлдвэр гаргах	Засгийн газар
2	1.1.2. Хөдөө аж ахуйн үйлдвэр, аж ахуйн үйлдвэр импортлох, дамжин өнгөрүүлэх	Засгийн газар, асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны гэрээ байгууллага
3	1.2.2. Энгийн хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийн болон хог хаягдлыг сэргээн ашиглах, устгах, буцлах үйл ажиллагаа эрхлэх	Тухайн аймаг нийслэлийн засаг дарга
4	2.1.1. Банк байгуулах	
5	2.2.1. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаад валют, тооцооны нэрээр үнэмлэхүй, төлбөр тооцоо ажиллах	Монголбанк
6	2.3.1. Эзэлхийн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхлэх	
7	2.4.1. Системийн үйлдвэр	
8	2.5.1. Төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэх	
9	3.1.1. Эмгэгчдийн үйлдвэр, аж ахуйн үйлдвэр	Засгийн газар
10	3.2.1. Эмгэгчдийн үйлдвэр, аж ахуйн үйлдвэр	Төлбөрийн үйлдвэр, аж ахуйн үйлдвэр
11	8.3. Хүн амын эрүүл мэнд, мал, ан амьтан байгалийн орчинтой нэгдсэн төлөв бүхий ортой ортой байдал, хангамж, бусад зорилууд, бусад зорилууд	Засгийн газар
12	8.3.1. Хүн амын эрүүл мэнд, мал, ан амьтан байгалийн орчинтой нэгдсэн төлөв бүхий ортой ортой байдал, хангамж, бусад зорилууд, бусад зорилууд	Засгийн газар
13	8.3.2. Хүн амын эрүүл мэнд, мал, ан амьтан байгалийн орчинтой нэгдсэн төлөв бүхий ортой ортой байдал, хангамж, бусад зорилууд, бусад зорилууд	Засгийн газар
14	8.3.3. Хүн амын эрүүл мэнд, мал, ан амьтан байгалийн орчинтой нэгдсэн төлөв бүхий ортой ортой байдал, хангамж, бусад зорилууд, бусад зорилууд	Засгийн газар
15	8.3.4. Хүн амын эрүүл мэнд, мал, ан амьтан байгалийн орчинтой нэгдсэн төлөв бүхий ортой ортой байдал, хангамж, бусад зорилууд, бусад зорилууд	Засгийн газар
16	8.3.5. Хүн амын эрүүл мэнд, мал, ан амьтан байгалийн орчинтой нэгдсэн төлөв бүхий ортой ортой байдал, хангамж, бусад зорилууд, бусад зорилууд	Засгийн газар

⁶ "И-Монгол академи" УТҮГ-аас ирүүлсэн мэдээлэл

17	8.28.ашигт малтмал олборлоход өөр зориулалтаар газрын хэвлийг ашиглуулах	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга
18	11.13.хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Хуульчдын холбоо

Гэвч дээрх 18 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахимжуулах боломжгүй шалтгаан нөхцлийг дахин судлах, тодруулах хэрэгцээ шаардлага бий гэж судлаачдын зүгээс үзлээ. Ийнхүү дээрх тусгай зөвшөөрлүүдийг цахимжуулах боломж бий гэж үзсэн шалтгааныг жишээгээр тайлбарлавал:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.13 дахь хэсэгт заасан хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Хуульчдын холбооноос олгодог. Ингэхдээ уг зөвшөөрлийг авах хүсэлтэй этгээд нь хуульчийн сонгон шалгаруулалтад тэнцэж, хуульчийн гэрчилгээ авсаны үр дүнд хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрхтэй болж байна. Дээрх хүснэгтийн 18 дахь хэсэгт дурьдсанчлан хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх энэхүү тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахимжуулах боломжгүй гэжээ. Гэтэл уг зөвшөөрөлтэй шинж чанарын хувьд ижил төрлийн тусгай зөвшөөрөл болох эрүүл мэндийн салбар дахь эмчлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг HR.HDC.GOV.MN системээр цахим системээр дамжуулан авч болохоор байна.

Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх болон эмчлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх 2 тусгай зөвшөөрлийг харьцуулан үзвэл хоёулаа хувь хүнд, мэргэжлийн шалгалтанд тэнцсэний үндсэнд олгогддог тусгай зөвшөөрөл байхад юуны учраас ижил төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээний нэг нь цахимжих боломжтой, нөгөөх нь боломжгүй байгаа болох нь үндэслэлгүй байна.

Иймд Хүснэгт №9-д буй 18 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээ цахимжих боломжтой эсэхийг дахин судлах нь зүйтэй бөгөөд хэрэв цахимжих боломжгүй гэж дүгнэж байгаа бол түүний шалтгаан нөхцлийг тодруулах шаардлагатай байна.

3.1.2 Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан үүсгэх

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.2 дугаар зүйлд Эрх бүхий этгээдийн бүрэн эрхийн талаар зохицуулсан. Тус зүйлийн 2.4 дэх хэсэгт эрх бүхий этгээд нь “зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох тухай шийдвэрийг хуульд заасан хугацаанд гаргах” үүрэгтэй гээд, 2.5 дахь хэсэгт “энэ зүйлийн 2.4-т заасан шийдвэрийг зөвшөөрлийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд тухайн шийдвэр гарснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор бүртгүүлэх”, 2.6 дахь хэсэгт “зөвшөөрөл олгосон, сунгасан, түдгэлзүүлсэн, сэргээсэн, хүчингүй болгосон шийдвэрийг зөвшөөрлийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд оруулах, тухайн шийдвэрийг хүртээмжтэй хэлбэрээр нийтэд мэдээлэх” үүрэгтэй гэж зохицуулсан.

Үүний дагуу тухайн эрх бүхий албан тушаалтан нь иргэн, хуулийн этгээдэд зөвшөөрөл олгосон нөхцөлд зөвшөөрлийн бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгүүлэх үүрэгтэй байх боловч бодит байдал дээр тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн системд буй мэдээлэл хангалтгүй байна.

Тохиолдол шалгаж үзэв:

Эрүүл мэндийн яамны <https://tzmoh.gov.mn> системд дээр зөвшөөрөлтэй “Антиген” хуулийн этгээдийн мэдээллийг <https://license.mn> дээрх мэдээллийн нэгдсэн санд орсон эсэхийг шалгахад эрх бүхий байгууллагаас уг хуулийн этгээдийн мэдээллийг нэгдсэн санд оруулаагүй болох нь харагдаж байна.

Зураг №5. Эрүүл мэндийн яамны <https://tzmoh.gov.mn> системн мэдээлэл

Хүний нэр	Хүний нэр	Хүний нэр	Хүний нэр	Хүний нэр	Хүний нэр
1. Улаанбаатар хот	Анхжаргал	2842335	ХК-17/22/3804	2020/06/02	2020/06/02
2. Улаанбаатар хот	Анхжаргал	2842335	ХК-17/22/3804	2020/06/02	2020/06/02
3. Улаанбаатар хот	Анхжаргал	6004113	ХК-17/22/3770	2020/03/17	2020/03/17
4. Улаанбаатар хот	Анхжаргал	6004113	ХК-17/22/3770	2020/03/17	2020/03/17
5. Улаанбаатар хот	Анхжаргал	5279992	ХК-09/22/3187	2022/10/11	2022/10/11
6. Дархан-Уул аймаг	Анхжаргал	4254287	ХК-11/07/152	2021/07/01	2021/07/01
7. Орхон аймаг	Анхжаргал	2308797	ХК-01/12/1192	2019/04/11	2019/04/11

Зураг №6. Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан <https://license.mn> системн мэдээлэл

Хуулийн этгээд	Хуулийн этгээд	Хуулийн этгээд	Хуулийн этгээд	Хуулийн этгээд	Хуулийн этгээд
Антиген	Антиген	Антиген	Антиген	Антиген	Антиген

Дан ганц эрүүл мэндийн салбараар зогсохгүй зарим тусгай зөвшөөрөл олгож буй байгууллагууд өөрийн систем дээр зөвшөөрөл олгосон этгээдийн мэдээллийг оруулсан ч “зөвшөөрлийн нэгдсэн сан”-д мэдээллээ оруулаагүй нөхцөл байдал нийтлэг тохиолдож байна.

Угтаа Монгол Улсын Засгийн Газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр “Журам батлах тухай” тогтоолын хавсралтаар “Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг бүрдүүлэх, уг санд зөвшөөрлийн бүртгэл, лавлагаа, мэдээлэл өгөх журам” баталсан бөгөөд уг журмын дагуу эрх бүхий байгууллагууд Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан буюу <https://license.mn/> системд “тусгай зөвшөөрөл”, “энгийн зөвшөөрөл”-ийг олгосон талаарх мэдээллээ оруулах үүргийг хүлээсэн байдаг. Өнөөдрийн байдлаар тухайн систем рүү зөвшөөрөл олгох эрх бүхий бүх байгууллагууд

нэвтэрч, мэдээлэл оруулах боломж хангалттай бүрдсэн боловч мэдээлэл бүрэн ороогүй байгаа нь төрийн байгууллагуудын өөрсдийн хариуцлагагүй, үйл ажиллагаагаа бүрэн цахимжуулж, иргэдэд нээлттэй ил тод мэдээллийг түгээж чадахгүй байгаа нөхцөл байдлыг харуулж байна.

3.2 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТОО ЦӨӨРЧ, ЗӨВШӨӨРЛӨӨС ҮҮСЧ БУЙ ДАРАМТ БУУРЧ БАЙГАА ЭСЭХ

3.2.1 Зөвшөөрлийн тухай хууль шинэчлэгдэн батлагдсанаар үүссэн нөхцөл байдал

А. Зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлсэн тухай

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдахаас өмнө хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байсан Аж ахуй нэгжийн тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль (цаашид “ААНТЗтХ” гэх)-ийг анх 2001 онд баталж, тус хуулиар 2022 оныг хүртэл зөвшөөрлийн харилцааг ерөнхий байдлаар зохицуулж ирсэн. Мөн тус хуулиас гадна салбар бүрийн төрөлжүүлсэн 100 гаруй хуулиар тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцаа тухайлан зохицуулагдаж байсан.

Тодруулбал ААНТЗтХ-д салбар яамдаас олгогдох 18 чиглэлийн 103 ерөнхий төрлийн үйл ажиллагаа, түүнд хамаарах 210 гаруй дэд төрлийн үйл ажиллагаа болон аймаг, нийслэл, сум дүүргийн Засаг даргаас олгох 7 төрлийн үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэхээр зохицуулсан байсан боловч практикт тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий 54 байгууллагаас 914 төрлийн зөвшөөрлийг иргэн, хуулийн этгээдэд олгож байсан.⁷

Ингээд 2022 онд Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар өмнө хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байсан ААНТЗтХ-ийн дагуу олгогддог байсан 914 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлж, 381 төрлийн үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл олгохоор зохицуулжээ. Өөрөөр хэлбэл 2022 онд батлагдсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 болон 8.2 дугаар зүйлд заасны дагуу олгож буй 251 төрлийн “тусгай зөвшөөрөл”, 130 төрлийн “энгийн зөвшөөрөл”, нийт 381 төрлийн зөвшөөрлийг олгохоор хуульд тусгасан байна.

Хүснэгт №10. 2024 оны байдлаарх зөвшөөрлийн тоо, статистик

Зөвшөөрлийн тухай хууль /2022.06.17/	Тоо	Хуулиар нэмсэн	Хуулиар хасгасан	Хуулиар өөрчлөх	Хуулиар байгаль орчны
1. Байгаль орчны чиглэлээр					
Тусгай	31	2		3	
Энгийн	16				
Нийт:	47			3	
2. Банк, байнгын бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлээр					

Тусгай	38	2			
Энгийн					
Нийт:	89				
3. Барилга, хот байгуулалтын тухай аж ахуйн чиглэлээр					
Тусгай	22			3	
Энгийн					
Нийт:	25				
4. Батлан хамгаалахын чиглэлээр					
Тусгай	3				3
Энгийн					
Нийт:	3				
5. Зам, тээврийн чиглэлээр					
Тусгай	12	1			2
Энгийн					
Нийт:	17				
6. Салбар, өмчийн засаг, цааш, хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр					
Тусгай	12				
Энгийн	4				
Нийт:	16				
7. Өвөр, боловсролын чиглэлээр					
Тусгай	12	3			1
Энгийн	14				
Нийт:	26				
8. Холбоотой байгууллагын үйлчилгээний чиглэлээр					
Тусгай	30				3
Энгийн					
Нийт:	32				
9. Ардчилал, ололт, үндэс, технологийн чиглэлээр					
Тусгай	15				
Энгийн	3				
Нийт:	18				

⁷ Зөвшөөрлийн тухай, Зөвшөөрлийн жагсаалт батлах тухай хуулийн төслийн танилцуулга

10.Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэлээр:					
Тусгай	1				
Энгийн	2				
Нийт:	3				
11.Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар:					
Тусгай	13				
Энгийн	15	4	1	1	1
Нийт:	28				
12.Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр:					
Тусгай	14	1		3	
Энгийн	8	2			
Нийт:	22				
13.Эрүүл мэндийн чиглэлээр:					
Тусгай	20		3	2	3
Энгийн	1			2	
Нийт:	21				
14.Эрчим хүчний чиглэлээр:					
Тусгай	34				
Нийт:	34				
		Нэмсэн	Өөрчлөн найруулсан	Өөрчлөлт оруулсан	Хүчингүй болсонд тооцсон
Нийтийн зөвшөөрлийн тоо үүнээс:	381	17	6	22	9
1/Тусгай зөвшөөрөл	257	9	3	17	6
2/Энгийн зөвшөөрөл	124	8	3	5	3

Зөвшөөрлийн тухай хуулиар шинэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл бий болгох тохиолдолд Засгийн газраас тогтоосон аргачлалд үндэслэн, судалгаа шинжилгээ хийж, тухайн төрлийн үйл ажиллагааг эрхлэхэд тусгай зөвшөөрөл олгох нь зохистой арга зам мөн эсэх, зөвшөөрөл нь нийгэм эдийн засгийн хувьд ашигтай байх эсэхийг харгалзан үзсэний үндсэн дээр шийдвэрлэдэг байхаар хуульд тусгаж өгсөн. (ЗтХ-ийн 1.5.14, 1.5.15)

Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5.14 болон 1.5.15-д заасан шинэ зөвшөөрөл бий болгоход тавигдах хэрэгцээ шаардлагын үнэлгээ, судалгааг хийлгүйгээр тусгай зөвшөөрлийн тоог нэмэгдүүлсэн байна. Тухайлбал, 2022 оноос хойш өнөөдрийг хүртэл зөвшөөрлийн тоо нийтдээ 14 чиглэлийн салбарт 9 ширхэг зөвшөөрөл шинээр нэмсэн байна. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэг гол хамгаалалт бол зөвшөөрөл нэмэгдэхдээ Зөвшөөрлийн зөвлөлөөр заавал дамжих ёстой байдаг. Гэтэл 3 төрлийн зөвшөөрлүүд зөвлөлөөр дамжаагүй байна. Учир нь зөвлөл нь өөрөө 2023 оны 8 сард буюу хууль хэрэгжээд жил орчмын дараа нь байгуулагдсан. Тэр хооронд хууль батлагдан тусгай зөвшөөрлийн тоо нэмэгдсэн байна.

Б. Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдснаас хойш нэмэгдсэн зөвшөөрлийн тухайд

1.5 дугаар зүйл.Зөвшөөрөл олгох, сунгах, шинээр бий болгоход баримтлах зарчим, хэрэгжүүлэх хүрээ
14.Зөвшөөрлийг шинээр бий болгоход тухайн үйл ажиллагааг төрөөс зохицуулах шаардлагатай эсэх, зөвшөөрөл нь зохицуулалтын зохистой арга хэрэгсэл мөн эсэх, зөвшөөрөл нь нийгэм, эдийн засгийн хувьд үр ашигтай байх эсэхэд судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх зарчмыг баримтлан олон улсын жишиг, стандартыг харгалзана.
15.Энэ зүйлийн 14-т заасан судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээг Засгийн газрын баталсан аргачлалын дагуу гүйцэтгэнэ.
9.3 дугаар зүйл.Зөвшөөрөл шинээр бий болгох, зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг өөрчлөхөд дүгнэлт гаргах
1.Зөвлөл шинээр бий болгох зөвшөөрлийн талаар дүгнэлт гаргахдаа энэ хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 14-т заасан зарчмыг баримтална.
2.Зөвлөл шинээр бий болгох зөвшөөрлийн талаарх дүгнэлтийг дараах шалгуур үзүүлэлтээр гаргана:
2.1.хүний амь нас, эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчны аюулгүй байдлыг хамгаалахад тухайн шинээр бий болгох зөвшөөрөл шаардлагатай эсэх;
2.2.энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийн жагсаалттай давхардах, уялдах эсэх;
2.3.зөвшөөрлийн ангилалд үндэслэн тухайн зөвшөөрлийн хэрэгцээ, шаардлага, эрсдэлийн түвшин, үнэлгээтэй уялдах эсэх;
2.4.эдийн засаг, аж ахуй эрхлэх үйл ажиллагаанд үзүүлэх зөрөг ба сөрөг нөлөөлөл;
2.5.тухайн шинээр бий болгох зөвшөөрөлтэй холбогдуулан иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагаас гарах зардал;
2.6.хууль санаачлагчаас Нийтийн сонсголын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3-т заасны дагуу хууль тогтоомжийн төслийн сонгол явуулсан эсэх.
3.Энэ зүйлийн 2-т заасан дүгнэлтийг энэ хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5.3-т заасан санал, дүгнэлтийн хамт Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 14 дэх хэсэг болон 9.3 дугаар зүйлд Зөвшөөрлийг шинээр бий болгоход олон улсын жишиг, стандартыг харгалзаж,

судалгаа шинжилгээний үндсэнд Зөвшөөрлийн зөвлөлийн дүгнэлтэд үндэслэх талаар зохицуулжээ. Өөрөөр хэлбэл аливаа үйл ажиллагааг зөвшөөрлийн үндсэнд эрхлэх эсэх асуудлыг шийдвэрлэхийн өмнө юуны түрүүнд тухайн үйл ажиллагааг төрөөс зохицуулах шаардлагатай эсэх, зөвшөөрөл нь зохицуулалтын зохистой арга хэрэгсэл мөн эсэх, зөвшөөрөл нь нийгэм, эдийн засгийн хувьд үр ашигтай байх эсэхэд судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх шаардлагатай байна.

Ийнхүү зөвшөөрлийг шинээр бий болгоход заавал Зөвшөөрлийн зөвлөлөөр дамжих шаардлагыг тавьж буй учир нь төрийн байгууллагын хүнд сурталыг бий болгохгүй байх, судалгаа шинжилгээ болоод хяналтад үндэслэгдсэн байдлаар хуульд заасан үйл ажиллагааг зөвшөөрлийн үндсэнд эрхэлдэг байх баталгаа юм. Үүний дагуу Засгийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн 462 дугаар тогтоолын хавсралтаар "Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих чиг үүрэг бүхий Зөвшөөрлийн зөвлөлийн ажиллах журам" батлагдаж, хууль хэрэгжсэнээс хойш 1 жил орчмын дараа буюу 2023 оны 08 сард Зөвшөөрлийн зөвлөл байгуулагдсан байна.

Зөвшөөрлийн тухай хууль хэрэгжиж эхлэснээс хойш нийт 14 чиглэлийн салбарт 9 ширхэг зөвшөөрөл шинээр нэмсэн байна. Үүнээс 3 төрлийн зөвшөөрөл нь зөвлөлөөр дамжаагүй буюу хууль хэрэгжиж эхлэн зөвлөл байгуулагдах хүртэл хугацаанд нэмэгджээ. Энэ талаар МҮХАҮТ-ын дэргэдэх Хуулийн бодлогын зөвлөлийн дарга, Зөвшөөрлийн зөвлөлийн гишүүн Ө.Жамбалсүрэн 2024.10.02-ны өдрийн Зөвшөөрлийн хэлэлцүүлэгт хэлэхдээ⁸ "...Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэг гол хамгаалалт бол түрүүн гишүүний хэлдгээр зөвшөөрөл нэмэгдэхдээ Зөвшөөрлийн зөвлөлөөр заавал дамжих ёстой байдаг. Гэтэл 3 төрлийн зөвшөөрлүүд зөвлөлөөр дамжаагүй байна. Тэгээд зөвлөл маань өөрөө 2023 оны 8 сард буюу хууль хэрэгжээд жил орчмын дараа нь байгуулагдсан. Тэр хооронд буюу хууль батлагдсан 2022 оны 6 сарын 17-ноос хойш энэ өөрчлөлтүүд бий болсон байх жишээтэй..." гэжээ. Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуульд Зөвшөөрлийн зөвлөлөөр дамжаагүй нэмэгдсэн зөвшөөрлүүд нь одоо хэр нь эрх бүхий байгууллагаас олгогдоод, хуулийн зохицуулалт нь хэрэгжээд явж байдаг. Угтаа Зөвшөөрлийн зөвлөл байхын утга учир нь төрөөс зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, төрийн хүнд сурталыг хязгаарлах, тухайн зөвшөөрлийг олгох хэрэгцээ шаардлага бий эсэхэд хяналт тавиж байхад оршино.

Гэтэл Зөвшөөрлийн зөвлөл батлагдах хүртэлх завсрын хугацаанд нийт 10 удаа нэмэлт өөрчлөлт оруулж зөвшөөрлийн төрлийг нэмсээр байгаа нь өөрөө хууль зөрчсөн үйлдэл мөн бөгөөд энэ нь тус хуулийн үйлчлэл тогтворгүй байдлыг бий болгохоос гарцаагүй. Үүний үр дүнд иргэн, хуулийн этгээдийн бизнесийн үйл ажиллагаанд, цаашлаад эдийн засгийн эргэлтэд хүртэл сөргөөр нөлөөлөх эрсдэлтэй байгаа юм.

Иймд Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулагдах харилцааг төрийн хяналтад хэрэгжүүлэх баталгааг хангаж хуулийн 1.5 болоод 9.3 дахь зүйлийн хэрэгжилтийг бодитойгоор хангах шаардлагатай байна.

В. Нарийвчилсан хууль болон журмаар тусдаа зөвшөөрлүүд болж задарч байгаа нөхцөл байдал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйл: Зөвшөөрөл болгох тусгах шинээр бий болгоход баригдах зарчим хэрэгжүүлэх үүрэг
1.6 Энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийн нэмэх, задлах, хуваах, салгах, хуулийн хамрах хүрээг өөрчлөх үүрэг хариуцана

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 16 дахь хэсэгт заасны дагуу Зөвшөөрлийн тухай хуульд зохицуулагдсан энгийн болон тусгай зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглоно гэж заасан боловч бодит байдал дээр хуулийн дээрх зохицуулалт хэрэгжихгүй байгаа бөгөд хуулийн 8.1 болон 8.2-т зохицуулагдсан зөвшөөрлүүдийг салбарын нарийвчилсан хууль болон журмаар зохицуулахдаа нь тусад нь салгаж олон төрлийн зөвшөөрөл болох тохиолдлууд байна.

Тухайлбал Зам тээвэр хөгжлийн сайдын 2021.06.30-ны өдрийн А/101 тоот тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Авто зам, замын байгууламжийн техник-эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, барих, арчлах, засварлах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх ажлын тусгай зөвшөөрөл олгох журам"-аар тусгай зөвшөөрлийн төрөл, бүрдүүлэх бичиг баримт, процессыг нарийвчлан зохицуулж өгсөн байна. Тус журмын 2.8-т Тусгай зөвшөөрлийн үйл ажиллагааны төрөл, ангиллыг зохицуулж өгсөн байх бөгөөд "Техник-эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах, авто зам, замын байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах ажлын хүрээнд" гээд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл нь дотроо 7-н төрлийн тусгай зөвшөөрөл болж задарч байна. Түүнчлэн "Авто зам, замын байгууламжийг барих, засварлах, арчлах ажлын хүрээнд" гээд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл нь дотроо 7-н төрлийн тусгай зөвшөөрөл болж задарч байна. Мөн журамд, "Техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх ажлын хүрээнд" гээд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл нь дотроо 1 тусгай зөвшөөрөлтэй байна. Үүнээс дүгнэж үзвэл Авто замын тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсэг болон Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 5.2 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрөл нь Зам тээврийн яамны сайдын батлагдсан тушаалаар нийт 15 тусгай зөвшөөрөл болон задарч, тусгай зөвшөөрлийн тоо хуульд зааснаас олон төрөл болж байна.

Мөн түүнчлэн салбарын тухай хуулиудыг харвал дээрх жишээ нь ганц биш юм. Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 2.16-д Санхүүгийн зохицуулах хорооноос "Ердийн, урт хугацааны, давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх" тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан байгаа юм. Энэхүү зүйл заалтаас "Ердийн, урт хугацааны, давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх" гэх ганцхан тусгай зөвшөөрлийг авч тус үйл ажиллагаануудыг эрхлэх эрхтэй болно гэж ойлгогдохоор байгаа юм. Харин тус салбарын нарийвчилсан хууль, журмын заалтыг цааш судлан үзвэл, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 20.3-т "Зохицуулах хороо урт хугацааны болон ердийн даатгалын үйл ажиллагааг нэгэн зэрэг эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгохгүй" гэж заасан бөгөөд эндээс уг 2 үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрлийг тус тусад нь авдаг болох нь харагдана.

⁸ Зөвшөөрлийн хуулийн 1-р хэлэлцүүлгийн ТЭМДЭГЛЭЛ

Цаашлаад уг “Даатгалын багц дүрэм”-ийн 18-р хавсралт “Тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт”-ын 2.1.2-д “Давхар даатгалын үйл ажиллагааг эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04001 өргөдлийн маягтын дагуу гаргаж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (А)-ын 1-17-д дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ” гэж заажээ. Давхар даатгалын үйл ажиллагааг эрхлэхэд мөн л адил тусдаа зөвшөөрөл авах шаардлагатай бөгөөд өөр төрлийн баримт бичиг цуглуулж авдаг байгаа юм.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 16 дахь хэсэгт “Энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглоно” гэж заасан боловч бодит байдал дээр дээрх 2 жишээг л аваад үзэхэд Зөвшөөрлийн тухай хуулиар заасан 1 тусгай зөвшөөрөл нь салбарын тусгай хууль, журмаар 2-3 өөр тусдаа зөвшөөрлүүд болж задарч байгаа юм.

Эндээс дүгнэвэл хэдий Зөвшөөрлийн тухай хуульд олон тоогоор олгогдож буй зөвшөөрлүүдийг цөөлсөн гэх боловч бодит байдал дээр салбарын хууль, журмаар тухайн заасан зөвшөөрөл нь 2-3 төрлийн тусгай зөвшөөрөл болж задардаг нөхцөл байдал тогтоогдож байгаа юм.

Г. Хуулийг анхнаасаа боловсруулахдаа тусдаа зөвшөөрлүүдийг нэг заалтад хуульчилсан байдал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 13.18-т “эм, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт эм, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн оношилгооны хэрэгсэл, эмнэлгийн хэрэгсэлдэхүүн импортлох-ханган нийлүүлэх” гэсэн нэг тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан байх бөгөөд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс бүх төрлийн үйл ажиллагаа явуулсан байхыг шаардаж (жишээ нь зөвхөн эмнэлгийн тоног төхөөрөмж импортлох үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгжээс эм, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт эмийн талаар үйл ажиллагаа явуулсан тайлан, энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулахыг шаарддаг), тухайн чиглэл тус бүрээр тайлан шаардаж байгаа нь мөн л тусгай зөвшөөрлийн төрлийг зөв ангилж чадаагүйг харуулж байна.

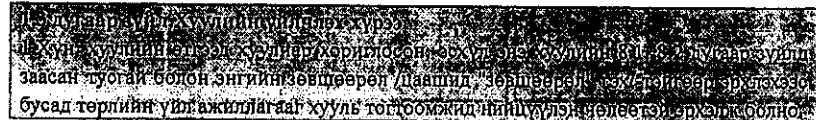
Мөн түүнчлэн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 8.4-т Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас “Бүх төрлийн шатахууны бөөний, жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх” тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан. Уг тусгай зөвшөөрлийг олгохтой холбогдсон харилцааг Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулиар зохицуулах ба тус хуулийн 9.1-т бүх төрлийн шатахууны бөөний болон жижиглэнгийн худалдааг тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх талаар заагаад 9.2-т “Бүх төрлийн шатахууны бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч” ямар баримт бичиг бүрдүүлэх шаардлагатайг заасан. Мөн түүнчлэн тус хуулийн 9.5-д “Бүх төрлийн шатахууны жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч” ямар бичиг баримт бүрдүүлэх шаардлагатайг мөн хуулиар зааж өгсөн байгаа юм.

Өөрөөр хэлбэл, салбарийн нарийвчилсан уг хуульд үйл ажиллагаа тус бүрээр нь тусгай зөвшөөрөл олгох байдлаар зохицуулж байгаа боловч Зөвшөөрлийн тухай хуульд

өөр 2 үйл ажиллагааг ерөнхийлөн нэг тусгай зөвшөөрөл байдлаар оруулсан байгаа нь төрөлжүүлэлгүй хэт ерөнхийлсөн болохыг нь харуулж байна.

Эндээс дүгнэхэд Зөвшөөрлийн тухай хуулийг анхнаасаа боловсруулахдаа тусгай зөвшөөрлийг үйл ажиллагаа тус бүрээр нарийвчлан, тэдгээрийг зааг ялгааг тодорхой болголгүй, тусгай зөвшөөрлийн тоонд ач холбогдол өгч нэгтгэн хуульчилсан байх ба ийнхүү практикт 1 тусгай зөвшөөрөл салбарын хууль тогтоомж, дүрэм журмын хүрээнд хэд хэд болж салж байгаа нь өмнөх хуулиас зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлсэн гэх ач холдогдолгүй болох нь харагдаж байна.

3.2.2 Зөвшөөрлийн тухай хуулиас гадуур зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулахгүй байх

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлд мөн хуулийн 8.1, 8.2-г зааснаас бусад төрлийн үйл ажиллагааг эрхлэхэд төрийн ямар нэгэн байгууллага, албан тушаалтнаас зөвшөөрөл авах, бүртгүүлэх зэргээр зөвшөөрөл авахгүй гэдэг агуулгаар хуулийн үйлчлэх хүрээг тодорхойлсон байна. Өөрөөр хэлбэл энгийн болон тусгай зөвшөөрлийн үндсэнд эрхлэхээс бусад хуульд заагдаагүй үйл ажиллагааг чөлөөтэй эрхэлж болохоор заажээ. Гэтэл хуулийн үйлчлэх хүрээг тодорхойлсон дээрх заалтын хэрэгжилт бодитой биш байгаагаас зөрчилдөөнтэй байдал үүсч байна.

Тодруулбал Нийслэлийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр тогтоолын хавсралтаар “Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам” батлагдсан” бөгөөд уг журмаар Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгчдийн эрх, үүрэг, хариуцлага, худалдаа, үйлчилгээний төрөл, ангилал, тэдгээрт тавигдах шаардлагыг тодорхойлох, бүртгэлжүүлэх, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд нутгийн захиргааны эрх бүхий байгууллагаас зохицуулалт хийх, хяналт тавихтай холбоотой асуудлыг зохицуулж байна.

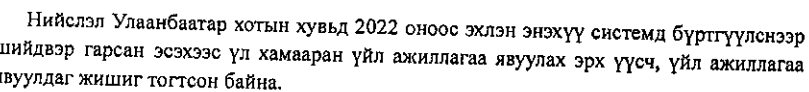
Энэхүү журмын 2 дугаар зүйлд журмын үйлчлэлд хамаарах худалдаа, үйлчилгээний төрөл, 6 дугаар зүйлд 2 дугаар зүйлд заасан худалгаа, үйлчилгээ эрхлэх хүсэлтэй иргэн, хуулийн этгээд нийслэлийн нэгдсэн мэдээ мэдээлэл, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн ulaanbaatar.mn портал системийн “Онлайн бизнес төв”-ийн <https://service.ulaanbaatar.mn/home> системийн “Үйлчилгээ эрхлэх бүртгэл” цэсэд нэвтэрч бүртгүүлсний үндсэн дээр үйл ажиллагаа эрхлэх талаар зохицуулсан байна. Уг системд нийт 15 чиглэлээр 145 үйл ажиллагааг бүртгүүлж үйл ажиллагаа эрхлэх боломжтой байна.

Үүний дагуу худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгч нь цахим системд бүртгүүлэхдээ дараах байдлаар журмын 6.1.7 дахь хэсэг заасан баримт материалуудыг бүрдүүлж,

⁹ <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=16530546492421&type=2> ХЗДХЯ-наас ЗХХАЭ №18 2022.06.21-ний өдөр бүртгэж, хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн.

Зураг №7. Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ
эрхлэгчийн бүртгүүлэх систем

Зураг №7. Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ
эрхлэгчийн бүртгүүлэх систем

Угтаа Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал нь хуульд заасны дагуу дараах эрх хэмжээтэй байна.

Гэтэл хуулиар олгогдсон бүрэн эрхээ зохих ёсны дагуу хэрэгжүүлээгүйгээс иргэн, хуулийн этгээдүүдийн бизнесийн үйл ажиллагаад хүндрэл үүсч, хуульд заавал тусгай болон энгийн зөвшөөрөл авахаар заагаагүй бизнесийн үйл ажиллагаа явуулахад дахин нэг шат дамжлагаар явах шаардлагатай болоод байна. Ийнхүү эрх бүхий байгууллагаас захиргааны хэм хэмжээний акт батлан зөвшөөрөл гэх нэрийг ашиглалгүй, өөр арга хэлбэрээр зөвшөөрлийн системчлэлийг бий болгож байгаа нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн зорилго, үйлчлэх хүрээндээ хальсан, хуулийг зөрчсөн явдал мөн.

3.2.3 Бизнесийн дарамт буурсан эсэх

Тодруулбал Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 45 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан¹⁰ "Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн 1.19 дэх хэсэгт *"Төрөөс бизнес эрхлэгчдэд олгож байгаа тусгай зөвшөөрлийн тоог гурав дахин цөөрүүлж, хүчинтэй байх хугацааг уртасган,*

¹⁰Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 9 дүгээр сарын 9-ний өдрийн 45 дугаар тогтоолын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=207409&showType=1>

давхардсан хяналт шалгалт, хүнд суртлыг арилгана", 2.12 дахь хэсэгт "Зах зээл дэх шударга өрсөлдөөнийг дэмжиж, хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах хууль, эрх зүйн орчинг сайжруулна", 5.2.7 дахь хэсэгт "Төрийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй, хүнд суртлаас ангид байх эрх зүйн орчинг бүрдүүлж, иргэдийн эрхийг баталгаажуулна" гэсэн зорилтуудыг тус тус дэвшүүлсэн байдаг. Мөн цаашлаад Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 11 дүгээр тогтоолын хавсралтаар батлагдсан¹¹ "Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2020 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл"-ийн 2 дахь хэсэгт Зөвшөөрлийн тухай хуулийг боловсруулах болсон үндэслэл, зорилгыг тодорхойлохдоо "Зөвшөөрөл, лицензийн тоог цөөлж, лиценз авдаг олон шат, дамжлагыг багасгах, бизнест ээлтэй эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх, үндэсний аюулгүй байдал, нийтийн ашиг сонирхол, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд хохирол учруулж болзошгүй, орчиндоо аюултай аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх, хязгаарлагдмал нөөц бүхий нийтийн өмч, эрхийг эзэмших, ашиглахад төрөөс зөвшөөрөл олгох, зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох, цуцлах, зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагаанд хяналт тавихтай холбоотой харилцааг боловсронгуй болгох" гэж томъёолжээ.

Гэвч Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдан мөрдөгдөж эхлэснээс хойш хэдийнээ 2 орчим жилийн хугацаа өнгөрөхөд Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль хэрэгжиж байх үед үүсч байсан асуудлууд цэгцэрч, "Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр" болон "Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2020 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл"-д томъёолгдсон зорилтууд бодит байдал дээр биелэлээ олж, цаашлаад Зөвшөөрлийн тухай хуулийн үйлчлэл зөвшөөрлийн харилцааг үр дүнтэйгээр зохицуулж буй эсэх нь учир дутагдалтай байна.

Бодит байдал дээр Зөвшөөрлийн тухай хууль зорилгодоо нийцээгүй, хэлбэрийн төдий зохицуулалттай, хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байгаа болох нь энэхүү судалгааны ажлын 3.2.1, 3.2.2 дахь хэсгүүдэд буй нөхцөл байдлаас тодорхой харагдана. Тухайлбал Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг "Хүн, хуулийн этгээд хуулиар хориглосон, эсхүл энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэхээс бусад төрлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болно" гэж, 1.5 дугаар зүйлийн 16 дахь хэсэгт "Энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглоно" гэж, 17 дахь хэсэгт "Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно" гэж заасан байхад төрөөс олгогдож буй нийт 251 тусгай зөвшөөрлөөс 89 зөвшөөрлийг олгох харилцаа нь эрх бүхий байгууллагаас батлагдсан журмаар, 33 зөвшөөрөл нь хууль болон журмаар давхардсан байдлаар зохицуулагдаж байгаа нь эрх бүхий байгууллагаас захиргааны хэм хэмжээний акт гаргах замаар хуулиас гадуур зөвшөөрөл олгох шат дамжлагыг илүү өргөсгөж, хүнд суртлыг бий болгох үндэс суурийг тавьж байгаа юм.

Тусгай зөвшөөрөл олгох процессын үе шат дамжлагыг нэмсэн байдлыг жишээгээр авч үзвэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.2 дахь хэсэгт

заасан Амьтныг сэргээн нутагшуулах тусгай зөвшөөрлийг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгохоор Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан бөгөөд захиргааны байгууллагад ийнхүү эрх олгосон хуулийн зохицуулалт нь Амьтны тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэг байна. Тус хуулийн заалтаас үзвэл амьтныг сэргээн нутагшуулах тухай тусгай зөвшөөрлийг авахаар хүсэлт гаргагч этгээд нь мэргэжлийн байгууллага байх хуулийн шаардлага тавигдаж байна. Өөрөөр хэлбэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.4-т заасан Ан, амьтны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд нь 1.2-т заасан тусгай зөвшөөрлийг авч болохоор байна.

Тусгай зөвшөөрөл авахаар хүсэлт гаргахдаа албан хүсэлт, Шинжлэх ухааны байгууллагын гаргасан дүгнэлт, Амьтны мэргэжлийн байгууллагын эрх олгосон гэрчилгээ, Ажлын гэрээ, Сэргээн нутагшуулах ажлын төлөвлөгөө буюу аргачлал гэх 5 төрлийн бичиг баримтыг бүрдүүлэх шаардлагатай. Гэтэл уг бүрдүүлэх шаардлагатай бичиг баримтуудыг бүрдүүлэхийн тулд бичиг баримт бүрдүүлэх шаардлагатай буюу Шинжлэх ухааны байгууллагаас дүгнэлт авахад, Амьтны мэргэжлийн байгууллагын эрх олгосон гэрчилгээ авахад буюу зөвшөөрлийг олж авахад тухайн эрх бүхий байгууллагуудаас шаардсан бичиг баримтыг бүрдүүлэн хүсэлтээ гаргах ёстой болж байна.

Энэ байдлаар зөвшөөрөл авахын тулд урьдчилсан байдлаар зөвшөөрөл авахыг шаарддаг нөхцөл байдлаас үүдэн төрийн үйлчилгээний хүнд суртал бий болж, бизнес эрхлэгчдийн нуруун дээр нэмэлт ачаа үүсч байдаг нь энгийн зүйл мэт болсоод байна. Тиймээс энэ нөхцөл байдлыг цэгцлэх, хуулийн хэрэгжилтийг бий болгох, журмаар бус салбарын хуулиар тусгай зөвшөөрөл олгогддог байдлыг бий болгох шаардлагатай байна. Ингэснээр цаашид төрөөс хамаарсан бизнесийн үйл ажиллагаа илүү түргэн шуурхай, дарамтгүй явагдах нөхцөл боломж бүрдэнэ.

Эцсийн дүнд дээрх нөхцөл байдлаас бизнес эрхлэгчид, тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэхээр хүсэлт гаргагч этгээдүүд хохирч байгаа болохыг анхаарч цаашид энэ байдлыг засах, төрийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай, хүндрэлгүй хүргэх арга замыг нарийвчлан судлах шаардлагатай гэж үзлээ.

3.3 ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХИЙДЭЛ, ЗӨРЧИЛ АРИЛЖ, УЯЛДАА ХОЛБОО САЙЖИРСАН ЭСЭХ

3.3.1 Зөвшөөрлийн процессыг хэм хэмжээний актаар зохицуулахгүй байх

Зөвшөөрлийн тухай хууль
1.5.1 Хуулийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх, үйл ажиллагаа эрхлэх, зохил байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, харилцааг зохилдсон хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулнаг
1.5.17 Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно

¹¹Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 1 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 11 дүгээр тогтоолын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=207617&showType=1>

А. Зөвшөөрлийн хууль болон Захиргааны ерөнхий хуулийн уялдаа холбоо

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт төрийн байгууллагаас олгогдох тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг гагцхүү салбарын, нарийвчилсан хуулиар зохицуулж болох тухай заасан байна. Харин мөн зүйлийн 17 дахь хэсэгт тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг эрх шилжүүлэх байдлаар хэм хэмжээний акт гаргах замаар зохицуулахыг хориглосон байна. Өөрөөр хэлбэл тусгай зөвшөөрлийг олгохтой холбоотой процессын журмыг зөвхөн хуулиар тогтооно гэх агуулгаар хуульчлагдсан байна.

Гэтэл нөгөө талаас Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дээрх зохицуулалт нь Захиргааны ерөнхий хуулийн зохицуулалттай зөрчилдөж байна. Тодруулбал Захиргааны ерөнхий хуулийн 59 дүгээр зүйлээс 72 дугаар зүйлд захиргааны хэм хэмжээний актын талаар зохицуулж өгсөн бөгөөд эрх бүхий байгууллагад хуулиар тусгайлан эрх олгосон нөхцөлд хэм хэмжээний акт баталж мөрдүүлэх боломжтой байдлаар зохицуулсан байна.

Хүснэгт №11 Захиргааны ерөнхий хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуулийн уялдаа холбоо

Захиргааны ерөнхий хууль	Зөвшөөрлийн тухай хууль
59.1.Захиргааны хэм хэмжээний акт гэж хуулиар тусгайлан эрх олгогдсон захиргааны байгууллагаас нийтээр заавал дагаж мөрдүүлэхээр гаргасан, гадагш чиглэсэн, үйлчлэл нь байнга давтагдах шинжтэй шийдвэрийг ойлгоно.	1.5.17.Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно.

Захиргааны ерөнхий хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дээрх зохицуулалтуудаас шалтгаалж хуулиар нэгэнт тусгайлан эрх олгож хэм хэмжээний акт гаргах бүрэн эрхийг олгосон байхад энэ эрхийг өөр тусгайлсан хуулиар хориглох боломжтой эсэх буюу хуулийн эрэмбэ, хүчин чадал, үйлчлэл хэрхэн хэрэгжих талаар эргэлзээтэй нөхцөл байдал бий болж байна. Үүнийг жишээгээр тайлбарлавал:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.5 дахь хэсэг буй аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг жишээ болгон авч үзье. Энэхүү тусгай зөвшөөрлийг олгох эрх бүхий этгээд нь Хог хаягдлын тухай хуулийн 8.1.4-т заасны дагуу Хог хаягдлын талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага байна. Хог хаягдлын тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1 дэх хэсэг болон 38 дугаар зүйлийн 38.2 дахь хэсэгт зохицуулсанаар энэхүү тусгай зөвшөөрлийг дараах байдлаар тусад нь олгож байна.

- Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл

Энэхүү тусгай зөвшөөрлийн олгохдоо Хог хаягдлын тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийг баримтлах ба мөн зүйлийн 37.9 дэх хэсэгт Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход энэ хуулийн 7.1.2-т заасан журмыг мөрдөнө гэж заасан. Хог хаягдлын тухай хуулийн 37.1-т заасан тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотойгоор хүчин төгөлдөр хэрэгжиж буй журам нь Засгийн газрын 2018 оны 116 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам” байна. Гэвч тус журам нь тусгай зөвшөөрөл олгох агуулга бус тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үйл ажиллагаанд мөрдөгдөх журам байна. Үүнээс өөр тусгай зөвшөөрөл олгох харилцааг нарийвчлан зохицуулсан дүрэм, журам батлагдсан эсэх нь тодорхойгүй нөхцөл байдалтай байгаа бөгөөд хэрэв батлагдсан байсан ч нийтэд ил тод, ойлгомжтой биш байна.

Уг зөвшөөрлийн хүсэлтийг E-business.mn зөвшөөрлийн цахим системд хандан гаргах боломжтой байна. Хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх бичиг баримтын жагсаалт нь хуулиар зохицуулагдаагүй байх тул холбогдох журмаар зохицуулагдаж байж болох юм.

- Аюултай хог хаягдал экспортлох тусгай зөвшөөрөл

Хог хаягдлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлд хог хаягдал экспортлох тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбоотой харилцааг зохицуулсан бөгөөд мөн зүйлийн 38.3 дахь хэсэгт бүрдүүлэх бичиг баримтын жагсаалтыг хуульчилж өгсөнөөр бусад тусгай зөвшөөрөлтэй харьцуулахад процессын хувьд илүү тодорхой байна. Мөн Монгол Улсын нэгдэн орсон Аюултай хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулахад хяналт тавих тухай Базелийн конвенцийн 6 дугаар зүйлд заасан баримтуудыг мөн тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагад бүрдүүлэн өгөх шаардлагатай байна. Харин тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбоотойгоор тусдаа журам батлагдан хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа эсэх нь тодорхойгүй байгаа юм. Энэхүү тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг цахим хэлбэрээр E-business.mn зөвшөөрлийн цахим системд хандан гаргах боломжтой байна.

Өмнө нь 2018 оны А/18 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад зөвшөөрөл олгоход тавигдах шаардлага болон зөвшөөрөл олгох журам” нь хүчин төгөлдөр хэрэгжиж байсан боловч хүчингүй болж, энэ харилцааг зохицуулах журам дахин батлагдсан эсэх нь тодорхойгүй байна. Хог хаягдлын тухай хуулийн 37 болон 38 дугаар зүйлд тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой ерөнхий журмыг зохицуулсан байх боловч энэ нь нарийвчилсан журамгүйгээр, эсхүл хуульд нарийвчлан зохицуулалгүйгээр хэрэгжихэд хүндрэлтэй зохицуулалтууд байна.

Дээрхээс дүгнэвэл аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгох процессын журмыг салбарын хууль тогтоомжид зохицуулаагүй учраас процессыг тодорхой болгохын тулд журмаар зохицуулах шаардлага үүсч байна. Гэтэл

¹² Эрчим хүчний яамны “тусгай зөвшөөрөл” танилцуулга 2024 оны 12-р сарын -ний өдрийн

шилжүүлэхийг хориглосон байх боловч бодит байдал дээр захиргааны хэм хэмжээний акт батлан гаргах замаар эрх шилжүүлж буй тохиолдол үүсээд байна. Иймд цаашид Зөвшөөрлийн тухай хууль болон хууль зөрчиж батлагдсан эрх зүйн үйлчлэлтэй захиргааны хэм хэмжээний актыг нэг тийш болгох замаар практикт буруу тогтсон жишгийг арилгах, тусгай зөвшөөрөл олгох процесс ажиллагааг илүү тодорхой болгох хэргэцээ шаардлагатай байна.

3.3.3 Зөвшөөрлийн тухайн хууль болон салбарын хуулийн хэм хэмжээний өрсөлдөөн, давхардал, нэр томьёоны зөрүүтэй байдал

А. Зөвшөөрлийн тухайн хууль болон салбарын хуулийн хэм хэмжээний өрсөлдөөн, давхардал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд тусгай зөвшөөрлийн үндсэнд эрхлэх үйл ажиллагаа бүрт зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтныг тухайлан тодорхойлж өгсөн. Мөн салбарын хууль тогтоомжид эрх бүхий албан тушаалтнуудад тусгай зөвшөөрөл олгох эрх олгосон заалтуудыг зохицуулж өгсөн байна. Өөрөөр хэлбэл тусгай зөвшөөрөл олгох эрхийг эрх бүхий албан тушаалтанд олгосон хуулийн зохицуулалт нь хоёр хуульд давхар зохицуулагдсан байгаа нь өрсөлдөх шинжтэй хэм хэмжээ тогтоосны хэлбэр юм.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгай зөвшөөрөл олгох процессын журмыг ерөнхий байдлаар хуульчилсан. Тухайлбал 8.1 дүгээр зүйлийн 1.14 дэх хэсэгт заасан химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой харилцааг Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулиар зохицуулж байх бөгөөд тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2 дахь хэсэгт “Энэ хуулийн 5.1-д заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна” гэж заасан байна. Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт “Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэх, эсхүл байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг тухайлсан хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулна” гэж хуулийн үйлчлэх эрэмбийн хувьд юуны түрүүнд тухайлсан хуулийн заалтыг баримтлана гэж салбарын хуулийг хэрэглэх байдлаар буцаан заасан. Эндээс хуулийн хэм хэмжээний өрсөлдөөн бий болж буй тохиолдлууд бий болоод байна.

Салбарын нарийвчилсан хуулиудад тусгай зөвшөөрлийн талаар зохицуулагдсан байдлыг авч үзвэл зөвшөөрөл олгоход тавигдах шаардлага, шалгуурыг зохицуулж өгсөн байна. Тухайлбал Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулийн 7 дугаар зүйл “Тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага”, 8 дугаар зүйл “Тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг”, 9 дүгээр зүйл “Тусгай зөвшөөрөл олгох”, 10 дугаар зүйл “Тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгах”, 11 дүгээр зүйл “Тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх”, 12 дугаар зүйл “Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох” харилцааг хуулиар нарийвчлан зохицуулж өгсөн байна. Өөрөөр хэлбэл энэ тохиолдолд зөвшөөрөл олгохтой холбоотой бүхий л процессын шинжтэй харилцааг салбарын хуулиар

нарийвчлан зохицуулсан байх бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл олгох ерөнхий процессын журам үйлчлэхээргүй байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан 251 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг олгох процессын журмыг ямар эрх зүйн хэм хэмжээгээр зохицуулсан болохыг авч үзвэл нарийвчилсан хуулиар зөвшөөрөлд тавигдах нийтлэг шаардлага, олгох процессыг нь зохицуулаагүй “тусгай зөвшөөрлийн” тоо 109 байх бөгөөд үүний 89 нь журмаар зохицуулагдсан, харин 20 нь журмаар зохицуулагдаагүй буюу зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх бичиг баримт, процессын журмын зохицуулалтгүй тусгай зөвшөөрлүүд байна.

Үүнээс жишээ татвал Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.8.11-т заасан “Төмөрлөг боловсруулах, машины үйлдвэрлэл эрхлэх” тусгай зөвшөөрөл бөгөөд уг тусгай зөвшөөрөлийг зохицуулах тусгайлсан хууль, журам байхгүй бөгөөд эрх зүйн орчин нь огтоос бүрдээгүй байгаа юм. Зөвхөн Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаар “Хүнд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаа”-аас тусгай зөвшөөрөл олгоно гэж зааснаас өөр хуулийн зохицуулалт байхгүй байдалтай байна.

Б. Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хуулийн нэр томьёоны зөрүүтэй байдал

Түүнчлэн Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хууль тогтоомжид зохицуулагдсан тусгай зөвшөөрлийн нэр томьёо хоорондоо зөрүүтэй байгаагийн улмаас тодорхойгүй байдал үүсч байна. Тухайлбал Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 10.1 дэх хэсэгт заасан зөвшөөрөл нь “Монгол Улсын иргэнийг гадаадад хөдөлмөр эрхлэхэд зуучлах үйлчилгээ эрхлэх” тусгай зөвшөөрөл үү, аль эсвэл “Монгол Улсын иргэнийг дадлагажихад зуучлах үйлчилгээ эрхлэх” тусгай зөвшөөрөл эсэх нь хуульд тодорхойгүй тусгагджээ. Өөрөөр хэлбэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.10.1-т хоёр төрлийн тусгай зөвшөөрлийг хуульчилж өгсөн үү, аль эсвэл нэг л тусгай зөвшөөрөл үү гэдэг нь тодорхойгүй байгаа юм.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.8.20-д “Цацрагийн үүсгүүрийг тээвэрлэх, импортлох, экспортлох” тусгай зөвшөөрлийг “Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” олгохоор заажээ. Гэвч уг харилцааг нарийвчлан зохицуулсан тусгай хууль болох Цөмийн энергийн тухай хуулийн 15.3.3-ийг харвал уг тусгай зөвшөөрлийг цөмийн энергийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгохоор заажээ. Энэ нь салбарын нарийвчилсан хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуулиудад зөрчилдөөн үүсгэх бөгөөд 2 өөр хуулиар 2 өөр эрх бүхий этгээдээс тусгай зөвшөөрөл авах боломжтой мэт ойлгомжгүй байдлыг үүсгэх эрсдэлтэй юм.

Түүнчлэн Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хуульд заасан зөвшөөрлийн нэр, томьёолол зөрүүтэй байх тохиолдол байна. Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд тусгай зөвшөөрлийн төрлүүдийг хуульчилж өгсөн байх бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.4-т заасан “Суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүнийг үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах” гэсэн төрлөөс өөр найруулгаар салбарын хуульд тусгаж өгчээ. Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14.1.3-т “төмөр замын суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд анги үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах;” гэсэн илүү өргөн агуулгаар тусгай зөвшөөрөл олгохоор салбарын хуульд тусгасан байна. Иймд

Зөвшөөрлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах, хуулийн нэр томъёог жигдлэхгүй бол Төмөр замын тээврийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл болон Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл 2 зөрөх, ойлгомжгүй байдал үүсгэхээр байна.

ДӨРӨВ. ДҮГНЭЛТ

Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор баталсан “Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлал”-ын дагуу үнэлгээний ажлыг гүйцэтгэж дараах байдлаар дүгнэж байна.

Зөвшөөрлийг цахимжуулах зорилтын хүрээнд:

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан Засгийн газраас 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дугаар “Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай” тогтоолыг баталж Эдийн засаг, хөгжлийн яам, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яамнаас цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх харилцааг зохицуулах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх арга хэмжээ авахыг, “Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УТҮГ, “И-Монгол академи” УТҮГ-ыг зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргах үйл ажиллагааг цахимжуулахыг тус тус үүрэг болгосон байна.

Өнөөдрийн байдлаар “Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УТҮГ-аас хөгжүүлсэн <https://license.mn> системд 53 тусгай зөвшөөрөл, “И-Монгол академи” УТҮГ-аас хөгжүүлсэн <https://e-business.mn> системд 40 тусгай зөвшөөрөл, 4 энгийн зөвшөөрлийг тус тус цахимжуулсан. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудаас хөгжүүлсэн нийт 141 тусгай зөвшөөрөл цахимжсан, 44 энгийн зөвшөөрөл цахимжсан гэх мэдээллийг хэрэгжүүлж буй төрийн байгууллагуудаас ирүүлсэн.

Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудаас 18 тусгай зөвшөөрөл, 37 энгийн зөвшөөрлийг цахимжуулах боломжгүй гэх саналуудыг ирүүлсэн бөгөөд “И-Монгол академи” УТҮГ-аас хөгжүүлсэн <https://e-business.mn> системд зөвшөөрлүүдийн цахимжуулах, систем хөгжүүлэлтийн ажлыг гүйцэтгэсэн. Одоогоор тус тусдаа хөгжүүлсэн цахим системүүдийг хэрхэн уялдаатай ажилладаг болгох, холбох, зөвшөөрөл олгож буй байгууллагуудыг нэгдсэн системд нэгтгэх зэрэг ажлыг хэрэгжүүлж байгаа ч бодит нөхцөлд удаашралтай, зөвшөөрөл олгох процесс, тавигдах шаардлагуудыг цахим системд уялдуулах, нийцүүлэхэд хүндрэлүүд үүсдэг байна.

Мөн хуулиар тусгайлан зохицуулаагүй зөвлөл, ажлын хэсэг, хороо гэх зэрэг бүтцээр урьдчилан шийдвэрлэхээр, эсхүл дүгнэлт гаргасны дараа зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтан олгохоор нарийвчилсан хууль, журмаар зохицуулж өгсөн байдаг зэргээс хамаарч хуулийн хугацааг баримтлах боломжгүй, системд тохируулга хийхэд хүндрэл үүсч байгааг гардан гүйцэтгэж байгаа албан хаагчдын зүгээс тодорхой тайлбарладаг.

Гэвч бодит байдал дээр Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан 251 тусгай зөвшөөрлийг нэг бүрчлэн холбогдох захиргааны байгууллага, цахим хуудсаар орж шалгаж үзэхэд, 178 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авах боломжтой байгаа бол 73 тусгай зөвшөөрөл уламжлал хэлбэрээр явж байна. Хэдий

<https://license.mn> зэрэг цахим хуудаснаас ихэнх тусгай зөвшөөрлүүдийг авах боломжтой байна гэж холбогдох байгууллагуудаас мэдэгдсэн байх боловч үнэндээ зөвшөөрлийн нэрээр хайхаар илэрц гарч ирэхгүй байх, үйлчилгээ авах цонх нь гарч ирэхгүй байх зэрэг бодитоор үйлчилгээ авч чадахгүй байх асуудлууд тулгамдаж байна. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1-д заасан тусгай зөвшөөрлүүдээс 73 нь одоог хүртэл уламжлалт цаасан хэлбэрээр явж байгаа бөгөөд тусгай зөвшөөрөл бүрт нарийвчилсан үнэлгээ, шалгалт хийвэл бодит байдал дээр 73-аас ч их тооны зөвшөөрөл уламжлалт байдлаар буюу цахимжаагүй, цахим систем нь ажиллахгүй байх нөхцөл байдалтай байна.

Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан:

Засгийн Газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр “Журам батлах тухай” тогтоолын хавсралтаар “Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг бүрдүүлэх, уг санд зөвшөөрлийн бүртгэл, лавлагаа, мэдээлэл өгөх журам” батлагдаж, “Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УТҮГ-аас <https://license.mn/> системд зөвшөөрлийн цахим санг үүсгэн зөвшөөрөл олгож буй байгууллагуудыг холбох ажлыг бүрэн гүйцэтгэсэн байна.

Зөвшөөрөл олгосноос хойш 2 хоногийн дотор зөвшөөрлийн нэгдсэн санд мэдээллийг оруулах, олон нийтэд нээлттэй байршуулах зохицуулалтын хэрэгжилт хангалтгүй буюу судалгааны явцад <https://license.mn/> байршсан мэдээллүүдийг шүүж үзэхэд өөрийн системд зөвшөөрөл олгосон гэх мэдээллийг байршуулсан ч зөвшөөрлийн нэгдсэн санд оруулаагүй, зөвшөөрлийн мэдээллийг огт оруулаагүй тохиолдлууд элбэг байна.

Зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлж, зөвшөөрлөөс үүсэх бизнесийн орчны дарамтыг бууруулах зорилтын хүрээнд:

Зөвшөөрлийн тухай хуулиар 2001 онд батлагдаж 2022 оныг хүртэл хугацаанд үйлчилсэн Аж ахуй нэгжийн тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын 100 гаруй хууль, тогтоомжоор зохицуулж байсан тусгай зөвшөөрлүүдийн харилцааг нэгтгэн зохицуулсан. 2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар 257 тусгай зөвшөөрөл, 124 энгийн зөвшөөрлийн нийт 381 зөвшөөрлийг нэр, төрөл, салбар, олгох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтны жагсаалтыг хуулийн 8.1, 8.2-т зохицуулсан.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5.16-д зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглохоор заасан ч бодит нөхцөл байдалд анхнаасаа тус тусдаа байсан зохицуулалтыг нэгтгэсэн, нарийвчилсан журмаар салган зохицуулж өгсөн зэрэг нийтлэг зөрчилтэй байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.1-т заасны дагуу хуулийн 8.1, 8.2-т зааснаас бусад төрлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болохоор зохицуулж өгсөн.

Гэвч бодит байдал дээр бүртгэл, дүгнэлт гаргуулах зэргээр Зөвшөөрлийн хуулиар зохицуулаагүй үйл ажиллагааг “зөвшөөрөл” авах харилцаа байсаар байна. Тодорхой жишээ дурдахад “Онлайн бизнес төв” буюу <https://service.ulaanbaatar.mn/home> системд 15 чиглэлээр 145 үйл ажиллагааг бүртгүүлж Нийслэл Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ явуулах эрхийг авч байдаг, бүртгүүлийг дүүргийн “Зөвлөл” гэх

бүтцээр хянан баталгаажуулахаар Нийслэлийн иргэний иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр “Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам батлах тухай” тогтоол баталж, хэрэгжүүлж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдснаас хойш шинээр зөвшөөрлийг нэмэх нөхцөлд хуулийн 9.3.2-т заасан журмын дагуу дүгнэлт гаргаж, шалгуурыг бүрэн хангасан нөхцөлд нэмж байхаар зохицуулж өгсөн ч энэ хугацаанд 15 удаагийн нэмэлтээр 17 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг хуулиар нэмж зохицуулсан. Ингэхдээ хуульд заасан журмыг баримтлаагүй, тусгай горимоор хэлэлцэх баталсан байна.

Зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж буй хууль тогтоомжуудын хийдэл, зөрчлийг арилгах, уялдаа холбоог сайжруулах зорилтын хүрээнд:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3. дугаар зүйлийн 3-т “Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэх, эсхүл байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг тухайлсан хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулна” гэж зааж өгсөн нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийг зөвшөөрөл олгох харилцааны ерөнхий хууль гэж үзэхэд хүргэж байна.

Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөл нь салбар болгоны хуульд нь тусгагдсан байх бөгөөд салбарын хуулиудаас Зөвшөөрлийн хуульд нэгтгэн системчилж өгсөн байна. Энэ нь нэг талаар зөвшөөрлийн харилцааг хэн нэг албан тушаалтны хүсэл зориг, хүнд суртал үүсгэхээс сэргийлж, парламентаар баталсан хуулиар зохицуулж, албан тушаалтны дур зоргыг хязгаарлаж өгөх давуу талтай байж болно. Гэвч Зөвшөөрлийн тухай хууль салбар болгоны зөвшөөрөл олгох процессын онцлогыг өөртөө тусгах боломжгүй тул салбарын хуулиар зөвшөөрөл олгох процессын журмыг нь хуульчилж өгөөгүй л бол эрх бүхий этгээдийн баталсан хэм хэмжээний актаар зөвшөөрөл олгох процессыг илүү нарийвчлан зохицуулж байна. Үүнээс үүдээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн ач холбогдол сулрах, зохицуулах харилцааны хүрээ хумигдах, хууль хэрэглээний эрэмбийн зөрчил бий болгох эрсдэлтэй байна.

Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5.17-д “Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно” гэж заасан нь зөвшөөрөлтэй холбоотой процессын бүхий л журмыг хуульчилж өгөх, хуулиар зохицуулах шаардлагыг хуульчилж өгсөн. Улмаар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэхтэй холбоотой процессын журам хуульчлагдсан байдлыг судалж үзэхэд, 89 төрлийн үйл ажиллагааг хамаарах тусгай зөвшөөрлийг олгох, түдгэлзүүлэх, цуцлах, сунгахтай холбоотой процессыг зөвхөн хэм хэмжээ тогтоосон акт буюу эрх бүхий этгээдээс баталсан журмаар зохицуул байна. Үүнээс гадна 33 төрлийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн процессын журмыг салбарын нарийвчилсан хууль болон журмаар хамтад нь зохицуулж байна. Өөрөөр хэлбэл нийт 251 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн 122 тусгай зөвшөөрлийг хэм хэмжээ тогтоосон актаар, журмаар зохицуулж байгаа нь хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байгааг харуулна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1, 8.2-т заасан зөвшөөрлийг илүү нарийн системчилж өгөх шаардлагатай байна. Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.5.2-т “авто зам, замын байгууламжийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, барих, арчлах, засварлах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх” гэсэн тусгай зөвшөөрлийг хуульчилж өгсөн байх боловч Зам тээвэр хөгжлийн сайдын 2021.06.30-ны өдрийн А/101 тоот тушаалын хавсралтаар батлагдсан “Авто зам, замын байгууламжийн техник-эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, барих, арчлах, засварлах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх ажлын тусгай зөвшөөрөл олгох журам”-аар тусгай зөвшөөрлийн төрөл, бүрдүүлэх бичиг баримт, процессыг нарийвчлан зохицуулж, тус журмаар энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл нь 15 төрлийн тусгай зөвшөөрөл болон задарч байна.

Мөн түүнчлэн, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.13.18-т “эм, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт эм, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн оношилгооны хэрэгсэл, эмнэлгийн хэрэглэгдэхүүн импортлох-ханган нийлүүлэх” гэсэн нэг тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан байх бөгөөд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс бүх төрлийн үйл ажиллагаа явуулсан байхыг шаардаж (жишээ нь зөвхөн эмнэлгийн тоног төхөөрөмж импортлох үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгжээс эм, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт эмийн талаар үйл ажиллагаа явуулсан тайлан, энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулахыг шаарддаг), тухайн чиглэл тус бүрээр тайлан шаардаж байгаа нь мөн л тусгай зөвшөөрлийн төрлийг зөв ангилж чадаагүйг харуулж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрлийн төрөл болон салбарын хуульд заасан тусгай зөвшөөрлийн төрөл зөрөх, нэр томьёо нь өөрөөр хуульчлагдсанаас ойлгомжгүй байдал бий болгох зэрэг зөрчил байна.

ТАВ. ЗӨВЛӨМЖ

Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан 14 салбарт олгож буй тусгай зөвшөөрлүүдэд хийсэн нийтлэг дүгнэлт, зөвлөмж		
1	Байгаль орчны чиглэл	Байгаль орчны чиглэлийн нийт 31 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааж өгсөн. Тэдгээрийг нэг бүрчлэн шалгахад, 12 тусгай зөвшөөрлийг нарийвчилсан хуулиар, 3 зөвшөөрлийг хууль болон журмаар, 10 зөвшөөрлийг журмаар, харин 6 төрлийн зөвшөөрлийн процессын зохицуулалт нь тодорхойгүй (бүрдүүлэх бичиг баримт, олгох процесс) байдалтай байна. Мөн 31 зөвшөөрлөөс 18 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг л цахимаар авах боломжтой байна. Байгаль орчны чиглэлийн тусгай зөвшөөрлүүдийг бусад тусгай зөвшөөрлүүдтэй харьцуулахад салбар бүрийг хамарсан процессын зохицуулалт байхгүйн улмаас энэ чиглэлийн тусгай зөвшөөрлийг олгох процессын ажиллагаанд тодорхойгүй бөгөөд хүндрэлтэй асуудлууд бий болж байна. Өөрөөр хэлбэл байгаль орчны чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой хуулийн зохицуулалт дутмаг байгаа тул эрх бүхий захиргааны байгууллагаас тодорхойгүй нөхцөл байдлыг тодорхой болгохын тулд журмын дагуу зохицуулахаас өөр аргагүй байна. Тодруулбал, "Ховор ургамлыг эм үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах" тусгай зөвшөөрлийн хувьд процессын ажиллагааг зохицуулах журам батлагдсан эсэх нь тодорхойгүй байх боловч практикт цахим хэлбэрээр тусгай зөвшөөрөл олгогдож буй нөхцөл байдалтай байна. Үүнээс үзэхэд дээрх тусгай зөвшөөрлийг олгохтой холбоотой харилцааг зохицуулах журам батлах зайлшгүй шаардлагатай байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангилал тус бүрийн процесс, журмыг салбарын нарийвчилсан хуульд хуульчлах; ❖ Процесс нь тодорхойгүй тусгай зөвшөөрлүүдийг процессжуулах, журамлах, хуульд тусгаж өгөх; ❖ Тусгай зөвшөөрлүүдийг бүрэн цахимжуулах.
2	Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэл	Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлийн тусгай зөвшөөрлүүдийн ихэнх зөвшөөрөл олгох процесс, шаардлага зэрэг нь хууль болон холбогдох салбарын нарийвчилсан хууль тогтоомж болон журмаар давхар зохицуулагдаж байна. Тодруулбал, нийт 38 тусгай

		зөвшөөрлийн 21 төрлийн тусгай зөвшөөрөл авах процессыг хууль болон журмаар давхар зохицуулж байгаа бол 12 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг зөвхөн журмаар, 5 тусгай зөвшөөрлийг огт хуулиар зохицуулаагүй байна. Эдийн засгийн тогтвортой байдалтай холбоотой чухал салбар учраас мөнгө угаахтай тэмцэх зэрэг олон төрлийн хяналт, шалгалтын хүрээнд бусад салбартай харьцуулахад журмаар харьцангуй нарийн зохицуулалтуудыг хийсэн салбар билээ. Цахимжуулалтын хувьд Төв банкнаас олгож буй зөвшөөрлүүд нь цахимаар шийдвэрлэх боломжгүй гэх харнууг өгсөн. Харин Санхүүгийн зохицуулах хорооноос Банк бус санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлтэй холбоотой тусгай зөвшөөрлүүдийн хүсэлтийг цахим систем буй 2 цонхоор дамжуулан авч байна. Тодруулбал ББСБ байгуулах зөвшөөрлийг нэг цонхоор, түүнээс бусад бүх зөвшөөрлийг нэг цонхоор хүлээн авч байна. Гэвч тус байгууллагаас олгож байгаа тусгай зөвшөөрлүүд нь бүгд хоорондоо ялгаатай байхад ББСБ байгуулах болон бусад гэж ангилж хүсэлтийг хүлээн авч байгаа нь хэт ерөнхийлсөн шинжтэй байна. Жишээ нь: банк бус санхүүгийн байгууллагын нэмэлт тусгай зөвшөөрөл авах тухай өргөдөл гаргах хэсэг байх боловч аль тусгай зөвшөөрлийг нэмэлтээр гэж үзэж ямар журам, зүйл заалтад үндэслэн олгож байгаа нь тодорхой бус байна. Цахимжилтын хувьд, 38 тусгай зөвшөөрлөөс 24 тусгай зөвшөөрлийг авах үйлчилгээг цахимаар авах боломжтой буюу хангалттай биш гэж дүгнэхээр байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж салгаж хуульчлах; ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангилал тус бүрийн процесс, журмыг салбарын нарийвчилсан хуульд хуульчлах; ❖ Тусгай зөвшөөрлүүдийг бүрэн цахимжуулах.
3	Барилга, хот байгуулалт, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэл	Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэлийн нийт 22 зөвшөөрлийг хуульд заасан ба тухайн зөвшөөрөл нэг бүрийг олгох процесс нь бүгд журмаар зохицуулагдаж байна. Нийт 22 зөвшөөрлөөс 21 зөвшөөрлийг цахимаар мэдүүлж байна. Энэ салбарын 22 тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг бүгдийг журмаар зохицуулж байгаа нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5.17 заасан хэм хэмжээ тогтоосон актаар зохицуулаагүй гэж заасантай зөрчилдөж байх бөгөөд салбарын хуулиудад нь хуульчилж өгөх шаардлагатай.

[illegible][illegible]

		Тиймээс энэ чиглэлийн хувьд 8.1-ийн 8.1, 8.11, 8.12, 8.13, 8.28-д заасан тусгай зөвшөөрлүүдтэй холбогдох харилцаа, шаардлагын эрх зүйн орчинг бүрдүүлэн бий болгох шаардлагатай байна. Мөн цахимжилтын хувийг нэмэгдүүлэх шаардлагатай байгаа бөгөөд одоогийн байдлаар нийт 30 тусгай зөвшөөрлийн бараг дөнгөж тал хувь нь буюу 16 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг л цахимаар авах боломжтой байгаа юм.
9	Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэл	Уг чиглэлийн 15 тусгай зөвшөөрлүүдийн 12 нь хуулиар зохицуулагдаж, 3 нь хууль болон журмаар давхар байдлаар зохицуулагдаж байна. Харин цахимжилтын хувьд бусад салбартай харьцуулахад харьцангуй цахимжилт сайн явагдсан буюу 14 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахимаар авах боломжтой байна. Салбарын хуулиудад бүхий л зөвшөөрөл олгох шаардлага, процессын журмыг хуульчлан зохицуулсан байна. Хэдий тийм боловч дээрх салбарын хуулиуд дээр өөр өөр төрлийн тусгай зөвшөөрлүүд дээр нийтлэг нэг баримт бичгүүд шаардаж буй нь ажиглагдаж байна. Үүнийг зөвшөөрөл бүрт нь тусгайлан олон давхар чирэгдэлгүй байдлаар сайжруулах хэрэгтэй. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж салгаж хуульчлах; ❖ Тусгай зөвшөөрлийн зарим төрлүүдийн хууль эрх зүйн орчинг бий болгох, сайжруулах ❖ Тусгай зөвшөөрлүүдийг бүрэн цахимжуулах
10	Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэл	Хөдөлмөр эрхлэлтийн чиглэлээр Зөвшөөрлийн тухай хуульд 1 тусгай зөвшөөрөл олгохоор хуульчилжээ. Гэхдээ, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 10.1-т заасан зөвшөөрөл нь "Монгол Улсын иргэнийг гадаадад хөдөлмөр эрхлэхэд зуучлах үйлчилгээ эрхлэх" тусгай зөвшөөрөл үү, аль эсвэл "Монгол Улсын иргэнийг дадлагажихад зуучлах үйлчилгээ эрхлэх" тусгай зөвшөөрөл эсэх нь хуульд тодорхойгүй тусгагджээ. Өөрөөр хэлбэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 10.1-т хоёр төрлийн тусгай зөвшөөрлийг хуульчилж өгсөн үү, аль эсвэл нэг л тусгай зөвшөөрөл үү гэдэг нь тодохойгүй байна. Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийг цахимаар мэдүүлэх систем хөгжөөгүй байна. Харьцангуй сүүлд батлагдсан хууль болохоор тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид тавигдах шаардлага, зөвшөөрлийг олгох, хүчингүй болгох, түдгэлзүүлэх процессын журмыг хуульд өөрт нь суулгаж өгсөн байна. Түүнчлэн, хэрэв энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийн "Монгол Улсын Иргэний дадлагажихад зуучлах" үйл ажиллагааг тусдаа

		тусгай зөвшөөрөл гэж үзвэл, энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийг холбогдох яам бодит байдал дээр олгохгүй байгаа зөрчил байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж, салгаж хуульчлах; ❖ Тусгай зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах; ❖ Дадлагажихад зуучлах тусгай зөвшөөрлийг олгох.
11	Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар	Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар тусгай зөвшөөрөл олгох 13 төрлийн зөвшөөрлийг жагсааж өгчээ. Эдгээрээс зөвшөөрөл олгох процессыг хуулиар зохицуулсан 1, журмаар зохицуулагдсан 12 тусгай зөвшөөрөл байна. Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлөөс 2 зөвшөөрөл нь цахимжиж, 11 зөвшөөрөл цахимжаагүй байна. Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийг нэг бүрчлэн шалгаж үзэхэд салбарын тусгайлан хуульд зөвшөөрөл авахаар хуульчлагдаагүй байхад Зөвшөөрлийн тухай хуульд зөвшөөрлийн төрөл болон хуульчлагдсан байна. Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.11.2 болон Галт зэвсгийн тухай хуулийн 11.2, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11.5 болон Галт зэвсгийн тухай хуулийн 16.1 байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж, нэр томъёог жигдлэн хуульчлах; ❖ Тухайн тусгай зөвшөөрөл нь байх шаардлагатай эсэхэд хяналт шинжилгээ хийх; ❖ Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийг олгох процессын журмыг салбарын хуулиудад нь тусгаж оруулах; ❖ Тусгай зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах.
12	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэл	Энэ төрлийн чиглэлээр олгох нийт 14 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг жагсааж өгсөн. Үүнээс тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг тус тусын хуульд нь тусгаж процессжуулж өгсөн 12, жармаар зохицуулсан 1, хууль болон журмаар зөвшөөрөл олгох процессыг тодорхойлоогүй 1 тусгай зөвшөөрөл байна. Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлөөс 13 зөвшөөрөл нь цахимжиж, 1 зөвшөөрөл цахимжаагүй байна. Харьцангуй сүүлд батлагдсан хуулиуд нь өөртөө тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох процессын журмыг тусгаж өгсөн нийтлэг дүр зураг ажиглагдаж байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах;

13 Эрүүл мэндийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагаа	Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах өндөр тусгай зөвшөөрлийг хуульд заагааг зогсон байна. Тусгай зөвшөөрлүүдийг нэг бүрчлэн халсан үүсвэр нь тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг хуулиар зохицуулсан 3 хууль болох журмаар давхар зохицуулалдсан 5 журмаар зохицуулалдсан тусгай зөвшөөрөл байна. Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл олгох зөвшөөрлийн хамт орон зөвшөөрөл олгох ажил үйлдлийг Түүнийд Төвшөөрлийн тусгай зүүлийн 5 чиглэлд 48 мянгууруулах эм хэргэлд нөлөөт эм зэмбрийн асортот төхөөрөмж лабораторийг боошигтоонг зардалын зэмбрийн харгалзруулах импортлох хангааг зориулах тусгай зөвшөөрлийг бүхэлд нь олгож байх төлөөлж хуулиар зогсон тусгай зөвшөөрлөөс зогсон үүсвэрийн зардалын зэмбрийг үйл ажиллагаа явуулж байхад зарийн боошигтооноос бусад төрлийн үйл ажиллагааг явуулж байхад зарийн боошигтооноос бусад тусгай зөвшөөрөл олгох хуулиар зогсон байна. Зөвлөмж болгох нь: - Тусгай зөвшөөрлийн тусгай зүүлийн зардалын зэмбрийн харгалзруулах - Тусгай зөвшөөрлийн тусгай зүүлийн зардалын зэмбрийн харгалзруулах - Тусгай зөвшөөрлийн тусгай зүүлийн зардалын зэмбрийн харгалзруулах
14 Эрчим хүчний чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагаа	Эрчим хүчний чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах өндөр тусгай зөвшөөрлийг хуульд заагааг зогсон байна. Тусгай зөвшөөрлүүдийг нэг бүрчлэн халсан үүсвэр нь тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг хуулиар зохицуулсан 3 хууль болох журмаар давхар зохицуулалдсан 5 журмаар зохицуулалдсан тусгай зөвшөөрөл байна. Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл олгох зөвшөөрлийн хамт орон зөвшөөрөл олгох ажил үйлдлийг Түүнийд Төвшөөрлийн тусгай зүүлийн 5 чиглэлд 48 мянгууруулах эм хэргэлд нөлөөт эм зэмбрийн асортот төхөөрөмж лабораторийг боошигтоонг зардалын зэмбрийн харгалзруулах импортлох хангааг зориулах тусгай зөвшөөрлийг бүхэлд нь олгож байх төлөөлж хуулиар зогсон тусгай зөвшөөрлөөс зогсон үүсвэрийн зардалын зэмбрийг үйл ажиллагаа явуулж байхад зарийн боошигтооноос бусад төрлийн үйл ажиллагааг явуулж байхад зарийн боошигтооноос бусад тусгай зөвшөөрөл олгох хуулиар зогсон байна. Зөвлөмж болгох нь: - Тусгай зөвшөөрлийн тусгай зүүлийн зардалын зэмбрийн харгалзруулах - Тусгай зөвшөөрлийн тусгай зүүлийн зардалын зэмбрийн харгалзруулах - Тусгай зөвшөөрлийн тусгай зүүлийн зардалын зэмбрийн харгалзруулах

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ТООН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Байгаль орчны чиглэл

№	Тог	Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа
1	Дан ганц холбогдох тусгай санхүүжилт зохицуулагдаж байгаа	12 113, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131
2	Тусгай зөвшөөрөл санах процессын хууль болон журмын эвчлэл зохицуулагдаж байгаа	12 113, 120, 121
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмын зохицуулсан	10 112, 113, 114, 115, 119, 120, 121, 122, 130, 131
4	Хууль болон журмын зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	10 113, 119, 125, 127, 128, 129
5	Нэхийсэн эсэх	Нэхийсэн эсэх
6	Нэхийсэн эсэх	Нэхийсэн эсэх
7	Нийт	Тусгай зөвшөөрөл

Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйчилгээний чиглэл

[illegible]

5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-24 Цахимжаагүй-14	
	Нийт	38 зөвшөөрөл	

Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	0	
2	0	
3	22	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15, 3.16, 3.17, 3.18, 3.19, 3.20, 3.21, 3.22,
4	0	
5	Цахимжсан-21 Цахимжаагүй-1	
6	Нийт	22 зөвшөөрөл

Зам, тээврийн чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	0	
2	0	
	Нийт	0

3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	12	5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8, 5.9, 5.10, 5.11, 5.12,
4	Хууль, болзол, журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй, өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	0	
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-1 Цахимжаагүй-11	
	Нийт	12 зөвшөөрөл	

Санхүү, эдийн засаг, гадль, хөрөнгө оруулалтын чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	3	6.2, 6.4, 6.6,
2	0	
3	8	6.1, 6.5, 6.7, 6.8, 6.9, 6.10, 6.11, 6.12,
4	1	6.3,
5	Цахимжсан-10 Цахимжаагүй-2	
	Нийт	12 зөвшөөрөл

Соёл, боловсролын чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	7	7.1, 7.2, 7.3, 7.5, 7.6, 7.8, 7.11,
	Нийт	7

2	Тусгай зөвшөөрөл авч, процесс нь хууль болом журмаар даахар зохицуулагдаж байгаа		
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдаж байгаа		
4	Хууль болом журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй		
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан цахимжсангүй	
	Нийт	10 зөвшөөрөл	

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрлэлийн чиглэл

№	Тусгай зөвшөөрөл авч, процесс нь хууль болом журмаар даахар зохицуулагдаж байгаа	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн эрх
1	Дамгайн холбоотой тусгай зөвшөөрөл зохицуулагдаж байгаа	02/04/2018-03/04/2018 02/04/2018-03/04/2018 02/04/2018-03/04/2018	
2	Тусгай зөвшөөрөл авч, процесс нь хууль болом журмаар даахар зохицуулагдаж байгаа		
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан		
4	Хууль болом журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй		
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан цахимжсангүй	
	Нийт	10 зөвшөөрөл	

Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн чиглэл

№	Тусгай зөвшөөрөл авч, процесс нь хууль болом журмаар даахар зохицуулагдаж байгаа	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн эрх
1	Дамгайн холбоотой тусгай зөвшөөрөл зохицуулагдаж байгаа	06/10/2018-09/09/2018 07/09/2018-09/09/2018 09/09/2018	
2	Тусгай зөвшөөрөл авч, процесс нь хууль болом журмаар даахар зохицуулагдаж байгаа		
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан		
4	Хууль болом журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй		
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан цахимжсангүй	
	Нийт	10 зөвшөөрөл	

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэл

№	Тусгай зөвшөөрөл авч, процесс нь хууль болом журмаар даахар зохицуулагдаж байгаа	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн эрх
1	Дамгайн холбоотой тусгай зөвшөөрөл зохицуулагдаж байгаа		
2	Тусгай зөвшөөрөл авч, процесс нь хууль болом журмаар даахар зохицуулагдаж байгаа		
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан		
4	Хууль болом журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй		
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан цахимжсангүй	

Нийт	1 зөвшөөрөл	
------	-------------	--

Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар

№		Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	Дан ганц холбогдох тусгайлсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа	1	11.13,
2	Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдаж байгаа	0	
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	12	11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.5, 11.6, 11.7, 11.8, 11.9, 11.10, 11.11, 11.12,
4	Хууль болоод журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	0	
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-2 Цахимжаагүй-11	
Нийт		13 зөвшөөрөл	

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэл

№		Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	Дан ганц холбогдох тусгайлсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа	12	12.1, 12.2, 12.3, 12.4, 12.5, 12.6, 12.7, 12.8, 12.9, 12.10, 12.13, 12.14,
2	Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдаж байгаа	0	
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	1	12.11,
4	Хууль болоод журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	1	12.12

5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-13 Цахимжаагүй-1	
Нийт		14 зөвшөөрөл	

Эрүүл мэндийн чиглэл

№		Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	Дан ганц холбогдох тусгайлсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа	3	13.17, 13.18, 13.19,
2	Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдаж байгаа	5	13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5,
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	9	13.8, 13.9, 13.10, 13.11, 13.12, 13.13, 13.14, 13.15, 13.20,
4	Хууль болоод журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	0	
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-16 Цахимжаагүй-1	
Нийт		17 зөвшөөрөл	

Эрчим хүчний чиглэл

№		Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	Дан ганц холбогдох тусгайлсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа	34	14.1-14.34
2	Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдаж байгаа	0	
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	0	
4	Хууль болоод журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж	0	

	өгөөгүй, өөрөөр хэлбэл ямар зохицуулалтгүй		
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан эсэх	
	Нийт	Зөвшөөрөл	

ЗУРГАА. ЭХ СУРВАЛЖ

Нэг. Хууль тогтоомж

1. Зөвшөөрлийн тухай хууль
2. Агаарын тухай хууль
3. Аж ахуйн нэгж, байгууллагад байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох журам
4. Амьтны тухай хууль
5. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль
7. Байгалийн ургамлын тухай хууль
8. Банкны тухай хууль
9. Банк байгуулах зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг тогтоох, хэрэгжүүлэх журам
10. Банк бус санхүүгийн байгууллагын үйл ажиллагааны тухай хууль
11. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны зохицуулалтын журам
12. Валютын зохицуулалтын тухай хууль
13. Гадаад валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх, зарлан сурталчлах зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааны заавар
14. Газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээ олгох журам
15. Газрын тухай хууль
16. Генетик нөөцийн тухай хууль
17. Даатгалын багц дүрэм
18. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль
19. Зээлийн мэдээллийн тухай хууль
20. Зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх тусгай зөвшөөрлийн журам
21. Ойгоос мод бэлтгэх журам
22. Ойн дагалт баялгийг хамгаалах, зохистой ашиглах журам
23. Ойн тухай хууль
24. Төв банк /Монгол банк/-ны тухай тухай хууль
25. Төлбөр тооцоог үндэсний мөнгөн тэмдэгдэгтээр гүйцэтгэх тухай хууль
26. Төлбөрийн системийн журам
27. Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль
28. Хог хаягдлын тухай хууль
29. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хууль
30. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах, бүртгэх, тусгай зөвшөөрөл олгох журам
31. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль
32. Ургамлын тухай хууль
33. Усны тухай хууль
34. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хууль
35. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний бирж болон биржийн арилжааны зуучлагч /брокер/-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага, үйл ажиллагаанд хяналт тавих журам

Нэгдсэн тоон үзүүлэлт

№	Тайлбар	Үнэ
1	Датгалын холбоогдох орлогын санхүүгийн зохицуулалтын байдал	100%
2	Дуусгах зөвшөөрлийн процесс нь хууль болон журмын дагуу зохицуулагддаг	100%
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	100%
4	Хууль болон журмаар зөвшөөрөл олгох тусгай зөвшөөрлийн процессыг нь зааж өгөөрийн өөрөөр хэлбэл ямар зохицуулалтгүй	100%
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан эсэх
	Нийт	Зөвшөөрөл

36. Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллага үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрх олголт, бүртгэлийн журам
37. Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль
38. Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олголт, бүртгэлийн журам
39. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль
40. Үнэт цаасны зах зээлд зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн журам
41. Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хууль
42. Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагаа эрхлэхэд тавих нөхцөл, шаардлага
43. Ховордсон амьтан, ургамал тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хууль
44. Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжааны зуучлагч /брокер/-ийн тусгай зөвшөөрлийн түр журам
45. Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн түр журам
46. Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хууль
47. Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хууль
48. Хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах, үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, түүнд хяналт тавих журам
49. Хөрөнгө оруулалтын менежментийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн журам
50. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хууль
51. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах, бүртгэх, тусгай зөвшөөрөл олгох журам
52. Хувиргасан амьд организмын тухай хууль
53. Энгийн хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийн болон хог хаягдлыг сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох журам

Хоёр. Ашигласан цахим хуудас

1. Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яам- <https://mddc.gov.mn/mn/>
2. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр нөлөөний талаарх хэлэлцүүлэг- <https://www.mongolchamber.mn/a/1545>
3. Авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага- <https://license.mrttd.gov.mn>
4. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <http://license.mec.gov.mn>
5. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <https://license.mcis.gov.mn>

6. Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <https://license.gazar.gov.mn>
7. Геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага <https://cmcs.mrpm.gov.mn/cmcs>
8. Хот байгуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <https://www.urban.gov.mn>
9. Санхүүгийн зохицуулах хороо <https://license.frc.mn/home>
10. Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга <http://www.license.edu.mn>
11. Харилцаа холбооны зохицуулах хороо <http://customer.crc.gov.mn>
12. Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <http://sas.police.gov.mn>
13. Хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн <https://license.mofa.gov.mn>
14. Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <http://vetdrug.mn>
15. Нийслэл Улаанбаатар хот <https://service.ulaanbaatar.mn>
16. Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн <http://tzmoh.gov.mn>
17. Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <https://www.license.energy.gov.mn/user/login>
18. Улсын хилийг дайран өнгөрөх шугам ашиглах, нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамж, хийн хангамжийн хүрээнд Эрчим хүчний зохицуулах хороо, бусад тохиолдолд тухайн аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл <https://license.crc.mn/auth/login>
19. Эрүүл мэндийн яамны системийн мэдээлэл - <https://tzmoh.gov.mn>
20. Зөвшөөрлийн үйлчилгээ - <https://license.mn>
21. Нийслэлийн нэгдсэн мэдээ мэдээлэл, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн цахим хуудас <https://service.ulaanbaatar.mn/home>
22. ХЗДХЯ-наас ЗХХАЭ №18 <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=16530546492421&type=2>
23. Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 9 дүгээр сарын 9-ний өдрийн 45 дугаар тогтоолын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=207409&showType=1>
24. Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 1 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 11 дүгээр тогтоолын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=207617&showType=1>
25. Эрчи хүчний яам - <http://www.energy.gov.mn/>
26. Зөвшөөрлийн үйлчилгээний нэгдсэн систем <https://e-business.mn/main-services>
27. Зөвшөөрлийн үйлчилгээ <https://e-mongolia.mn/services/citizen/sector/all>

ДОЛОО. ХАВСРАЛТ